

รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ
สทช.

แผนฯ
๑๑

เรื่อง

แผนฯ ๑๑... สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

วันพฤหัสบดีที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ส่วนที่ ๑

รายงานสรุปผลการประชุม
ประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.

เรื่อง “แผนฯ ๑๑... สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

ส่วนที่ ๒

รายละเอียดการประชุม

- ▶ โครงการจัดประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. เรื่องแผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
- ▶ กำหนดการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. เรื่องแผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ส่วนที่ ๓

พิธีเปิดการประชุม

- ▶ คำกล่าวรายงาน
โดย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ▶ คำกล่าวเปิดการสัมมนาและแสดงปาฐกถา
พิเศษ เรื่อง “อนาคตประเทศไทยในระยะ
๕ ปี ข้างหน้า”
โดย นายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
- ▶ บทวิดีทัศน์
เรื่อง “แผนฯ ๑๑... สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ส่วนที่ ๔

สรุปผลการนำเสนอและอภิปราย

เรื่อง “แผนฯ ๑๑... สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

ส่วนที่ ๕

รายงานสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่มที่ ๑

การสร้างคนและสังคมคุณภาพในแผนฯ ๑๑

ส่วนที่ ๕

รายงานสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่มที่ ๒

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโต
อย่างมีคุณภาพยั่งยืน และเป็นส่วนสำคัญ
ของเศรษฐกิจเอเซีย

ส่วนที่ ๕

รายงานสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่มที่ ๓

ก้าวใหม่สู่ความมั่นคงอาหารและการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๕

รายงานสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่มที่ ๔

การขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ อย่างมีผลสัมฤทธิ์

ส่วนที่ ๒

สรุปผลความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุม ประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดให้มีการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ เรื่อง “แผนฯ ๑๑ ... สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จ. นนทบุรี เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม ระดมความคิดเห็น ต่อร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ให้เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่มีความชัดเจน เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำประเทศสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

การประชุมประจำปีครั้งนี้ มี ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๒,๒๘๐ คน ประกอบด้วย คณะรัฐมนตรี นักการเมือง สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการ นักธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน นักศึกษา และสื่อมวลชน โดยสื่อมวลชนได้ร่วมกันเผยแพร่ข่าวสา ะของการประชุมอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง อีกทั้ง ภาคส่วนต่างๆ ได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ทั้งก่อนและหลังการประชุม ซึ่งสำนักงานฯ จะนำประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมประจำปีครั้งนี้ไปปรับปรุง (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น จากนั้น จะนำ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็น ซึ่งภายหลังจากคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว จะดำเนินการนำกราบบังคมทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงรายละเอียดสาระสำคัญจากการประชุม สำนักงานฯ จึงได้ประมวลจัดทำเอกสารสรุปผลการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ฉบับนี้ขึ้น เพื่อการเผยแพร่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป พร้อมกันนี้ สำนักงานฯ ใคร่ขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่งจาก ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการ ปรับปรุง (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และทำให้การประชุมในครั้งนี้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ทุกประการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กรกฎาคม ๒๕๕๔

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ส่วนที่ ๑	รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.
	เรื่อง แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
ส่วนที่ ๒	รายละเอียดการประชุม
	■ โครงการจัดประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.
	■ กำหนดการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.
ส่วนที่ ๓	พิธีเปิดการประชุม
	■ คำกล่าวรายงาน
	โดย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
	■ คำกล่าวเปิดการสัมมนาและแสดงปาฐกถาพิเศษ
	เรื่อง “อนาคตประเทศไทยในระยะ ๕ ปี ข้างหน้า”
	โดย นายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
	■ บทวิทัศน์
	เรื่อง แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
ส่วนที่ ๔	การนำเสนอและอภิปรายภาพรวม
	เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑”
ส่วนที่ ๕	ผลการประชุมกลุ่มย่อย
	กลุ่มที่ ๑ : การสร้างคนและสังคมคุณภาพในแผนฯ ๑๑
	กลุ่มที่ ๒ : การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพ ยั่งยืน
	และเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจเอเชีย
	กลุ่มที่ ๓ : ก้าวใหม่สู่ความมั่นคงอาหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
	อย่างยั่งยืน
	กลุ่มที่ ๔ : การขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ อย่างมีผลสัมฤทธิ์
ส่วนที่ ๖	สรุปผลความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.

รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.

เรื่อง “แผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

๑ ข้อเท็จจริง

๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดให้มีการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ เรื่อง “แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม ระดมความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ที่ สศช. ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจากการประชุมประจำปีเมื่อปี ๒๕๕๓

การประชุม ในครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วม ประชุม ประมาณ ๒,๓๔๐ คน ประกอบด้วย คณะรัฐมนตรี นักการเมือง สมาชิกสภาธุรกิจและสังคมแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการ นักธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักศึกษา สื่อมวลชน ผู้นำชุมชน และภาคประชาชน

๑.๒ การประชุมในช่วงเช้า เริ่มด้วยการนำเสนอวิทัศน์เรื่อง “แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” และต่อด้วยปาฐกถาพิเศษของนายกรัฐมนตรีเรื่อง “อนาคตประเทศไทยในระยะ ๕ ปีข้างหน้า” จากนั้นเป็นการนำเสนอและอภิปราย เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” โดยมีประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นายพณส ธิมะเสถียร เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ เป็นผู้นำเสนอ และมี ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ ท่านอภิปรายนำ ได้แก่ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส นายโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ ประธานกรรมการบริหาร ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และนายพยุศักดิ์ ชาดิสฺสทธิผล ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ในช่วงบ่ายเป็นการระดมความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่๑๑ และการบริหารจัดการแผนสู่การปฏิบัติ แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มที่ ๑ การสร้างคนและสังคมคุณภาพในแผนฯ ๑๑
- กลุ่มที่ ๒ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพ ยั่งยืน และเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจเอเชีย
- กลุ่มที่ ๓ ก้าวใหม่สู่ความมั่นคงอาหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- กลุ่มที่ ๔ การขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ อย่างมีประสิทธิภาพ

แต่ละกลุ่มมีกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หนึ่งท่านทำหน้าที่เป็นประธาน มีผู้บริหาร สศช. เป็นผู้นำเสนอ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ร่วมเป็นผู้อภิปรายนำ พร้อมทั้งได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างกว้างขวาง

๑.๓ การประชุมครั้งนี้ สศช. ได้จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมในประเด็น เรื่อง แผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ ๙๓.๓๓ เห็นว่าการเข้าร่วมประชุมประจำปี ในครั้งนี้มีความคุ้มค่ามาก ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เพิ่มขึ้น และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดประชุมประจำปีของ สศช. ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยกับ กรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีความสำคัญกับยุทธศาสตร์ การพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด โดยเฉพาะการ สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย สามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิต และการ พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการ เปลี่ยนแปลง รองลงมา เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน และการอนุรักษ์ พื้่นฟู และสร้างความ มั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ให้มีความสำคัญกับ การปรับโครงสร้างโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่ การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพ และการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ **ในมิติสังคม** ที่มุ่งส่งเสริมการสร้างทุนทางปัญญา พัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาครู พัฒนาศิลปะ วัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงามของไทย และเสริมสร้างความเท่า เทียมและเป็นธรรมด้านสุขภาพ โดยเฉพาะคนด้อยโอกาส และแก้ปัญหาความยากจน **มิติเศรษฐกิจ** ที่มุ่งการ พึ่งตนเอง จัดการผลกระทบเชิงสังคม และการใช้วัฒนธรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ **มิติ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ในการเร่งสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร การประหยัดพลังงาน และการ จัดระบบพื้นที่ลุ่มน้ำ **ส่วนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ** ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับการพัฒนาในเชิงพื้นที่ การ มีส่วนร่วม การบูรณาการ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบผ่านสื่อต่างๆ ให้มากขึ้น

๒ ข้อเสนอร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

สศช. ได้นำเสนอร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ให้ที่ ประชุมได้แสดงความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

๒.๑ ผลการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐

การติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประสบผลสำเร็จเป็น ที่น่าพอใจ การพัฒนาคุณภาพคนและชุมชน พบว่า คนไทยมีอายุยืนยาวขึ้น จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยสูงขึ้น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินดีขึ้น เห็นได้จากคดีอาญาต่อประชากรแสนคนลดลงจาก ๒๗๕.๕ คดีในปี ๒๕๔๙ เหลือ ๒๐๕.๙ คดีในปี ๒๕๕๓ สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ลดลงร้อยละ ๑๐ สำหรับการพัฒนา ชุมชน โอกาสเข้าถึงแหล่งทุนในชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งสิ้น ๗๙,๒๕๕ กองทุน และได้รับการยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชนทำหน้าที่เป็นธนาคารในชุมชน ๑,๗๐๐ กองทุน หรือ ร้อยละ ๒.๑๔ ของกองทุนทั้งหมด เศรษฐกิจไทยโดยรวมขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๒๕ ต่อปี เสถียรภาพทาง เศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจมีความก้าวหน้า สามารถรักษาระดับอัตราเงิน เพื่อให้อยู่ที่ร้อยละ ๓.๓๐ การรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติบรรลุเป้าหมายในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าให้ คงความอุดมสมบูรณ์ สามารถเพิ่มพื้นที่ป่าได้เป็นร้อยละ ๓๓.๕๖ รวมทั้งพื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่ม เป็นร้อยละ

๒๐.๑๐ ของพื้นที่ประเทศ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลของภาคเอกชนมีความก้าวหน้าดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ลำดับธรรมาภิบาลภาคเอกชนไทยเลื่อนจาก ๓๑.๓ ในปี ๒๕๔๙ เป็น ๑๘.๖ ในปี ๒๕๕๓

๒.๒ ความเสี่ยงและภูมิคุ้มกันต่อการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประเทศไทยจะเผชิญกับความเสี่ยง การบริหารภาครัฐอ่อนแอ โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจไทยมีความอ่อนไหว จากความผันผวนของเศรษฐกิจโลก โครงสร้างประชากรมีวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ประเทศไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี ๒๕๖๘ และประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีแนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรง และมีความเสี่ยงด้านความมั่นคง ประเทศไทยจะสามารถรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากภายในและภายนอก รวมทั้งจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ ๕ ประการมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ ๑) ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งประเทศ ทรงเป็นแบบอย่างของการดำรงชีวิตบนทางสายกลางและความพอเพียง รวมถึงทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรในทุกด้าน ๒) การพัฒนาประเทศให้อยู่บนฐานความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ๓) สังคมไทยมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ๔) ภาคการเกษตรเป็นฐานรายได้หลักและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ ๕) ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงเป็นสังคมสวัสดิการ เป็นพลังหลักในการพัฒนารากฐานของประเทศให้มั่นคง

๒.๓ วิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนา

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ดังนี้ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ” โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนา ได้แก่ (๑) ความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง และภาพลักษณ์การคอร์รัปชันดีขึ้น (๒) คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะดีขึ้น และสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น (๓) เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อ GDP ให้มีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐ และ (๔) คุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

๒.๔ ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

การดำเนินงานในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้วิสัยทัศน์และเป้าหมายดังกล่าว ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

๒.๔.๑ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม เน้นให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคง ได้รับการบริการทางสังคมที่มีคุณภาพและการคุ้มครองตามสิทธิพึงมีพึงได้ เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส ยึดประโยชน์ส่วนรวม เสริมพลังให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

อันจะนำไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยดำเนินการในประเด็นสำคัญ ดังนี้ ๑) สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสีย และสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีฐานการพัฒนาที่ทั่วถึงและยั่งยืน ๒) จัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิพึงมีพึงได้ เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจกและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ ๓) เสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี และ ๔) เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้มีคุณค่าร่วม และตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคม

๒.๔.๒ การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน พัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงามมีโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมในการบ่มเพาะให้คนมีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน โดยมุ่ง ๑) ปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม ๒) พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ๓) ส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม ๔) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ ๕) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม

๒.๔.๓ ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็ง เป็นแหล่งการผลิตอาหารที่มั่นคงของประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน ที่เน้น ๑) พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตร ให้เข้มแข็งและยั่งยืน ๒) เพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ๓) สร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต ๔) สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร ๕) สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน ๖) สร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร และ ๗) ปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

๒.๔.๔ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้ เสริมสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับตลาด สร้างมูลค่าเพิ่มให้สาขาบริการ ด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มผลิตภาพและมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีการผลิตภาคเกษตร พัฒนาภาคอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาปัจจัยสนับสนุน โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ตลอดจนปฏิรูปกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญกับ ๑) ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพ ๒) พัฒนาระบบการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม และ ๓) บริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔.๕ การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาฐานการผลิตและการลงทุนของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาบนผลประโยชน์ร่วมกันในอนุภูมิภาคและภูมิภาค สร้างความสัมพันธ์อันดีในความร่วมมือระหว่างประเทศ เตรียมความพร้อมประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พัฒนากำลังคนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เชื่อมโยงการขนส่งและโลจิสติกส์ภายใต้กรอบร่วมมืออนุภูมิภาค ในประเด็น ๑) พัฒนา

ความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ ๒) พัฒนฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค ๓) สร้างความร่วมมือในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ๔) เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างภูมิภาคโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก ๕) สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ ๖) มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย ๗) เสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ๘) เร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว และ ๙) ปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น

๒.๔.๖ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน อนุรักษ์ ปันฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำ ยกระดับความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ควบคุมและลดมลพิษ พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ปรับตัวให้สอดคล้องกับการค้าภายใต้เงื่อนไขสิ่งแวดล้อมและวิกฤติภาวะโลกร้อนเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีโลกที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมและภูมิอากาศ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ สร้างสังคมและชุมชนที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเกื้อกูล ที่มุ่ง ๑) อนุรักษ์ ปันฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) ปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) ยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน ๔) เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ๕) สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๖) เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ๗) ควบคุมและลดมลพิษ และ ๘) พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรมอย่างบูรณาการ

๒.๕ การบริหารจัดการแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติ มีหลักการสำคัญ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศผ่านแผนทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติถึงชุมชนท้องถิ่น กระจายการพัฒนาลงสู่พื้นที่โดยตรง เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งใช้กลไกและเครื่องมือการพัฒนาของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการ โดยมีแนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ดังนี้ ๑) สร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและพร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนฯ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ ๒) สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนฯ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับอื่นๆ ๓) สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ ๔) เพิ่มประสิทธิภาพกลไกรับผิดชอบการขับเคลื่อนแผนฯ ที่ชัดเจน สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในระดับประเทศและระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ๕) เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และติดตามประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓ สรุปความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับข้อเสนอของ สศช. ในสาระสำคัญของร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕- ๒๕๕๙) และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสามารถขับเคลื่อนสู่ การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมในระยะต่อไป สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ความเห็นภาพรวม

๓.๑.๑ การวางแผนควรยึดหลักการ “วางรากฐานที่ดี” ให้กับประเทศ โดย การวางแผนระยะ ๕ ปี ต้องจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงานต่างๆ ให้เกิดความสมดุลของการพัฒนา และกำหนดแนวทางการลงทุนและการดำเนินงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ นำไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะสั้นและรายปี รวมทั้งภาคการเมืองนำไปกำหนดนโยบายของตน ขณะที่ การวางแผนระยะยาว เพื่อวางพื้นฐานสำคัญให้กับประเทศ ต้องมีการศึกษา มีเหตุผลสนับสนุน และมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ มีประโยชน์ต่อส่วนรวม การลงทุน การบริหารและการดำเนินงาน มีความชัดเจนในบทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ และเมื่อแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกาศใช้ ไม่ควรเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ การดำเนินงานควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าภาคการเมืองจะเปลี่ยนไป

๓.๑.๒ การพัฒนาเพื่อการวางรากฐานที่ดีให้กับสังคมไทย นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีประเด็นสำคัญที่ต้องกำหนดแนวทางการดำเนินงานและวิธีการที่จะทำให้เกิดผลได้อย่างจริงจัง ได้แก่ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีและการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้

๓.๑.๓ วิสัยทัศน์ประเทศไทย แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มุ่งสร้างสังคมแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน เป็นทิศทางใหม่ของประเทศไทย จะทำให้ประเทศสามารถเผชิญวิกฤตการณ์โลกในปัจจุบัน การพัฒนาอย่างยั่งยืน ต้องมุ่ง สร้างดุลยภาพ บูรณาการ การพัฒนา ๘ ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สุขภาพ การศึกษา สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย

๓.๑.๔ เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๑) กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดการสร้างความรู้ ความรู้ ค้ำครองของประเทศใน ๒ ประเด็น ได้แก่ การดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการสร้างสังคมไทยให้มีค่านิยมที่ดี ส่วนการรักษาวัฒนธรรมที่มีอยู่ ให้กำหนดไว้ในความเข้มแข็งของชุมชน

๒) เพิ่มตัวชี้วัดผลสำเร็จของการพัฒนาในแต่ละมาตรการให้ชัดเจน อาทิ การแก้ปัญหาภัยแล้ง และความยากจน ให้กำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน และแนวทางปฏิบัติ หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายให้พิจารณาปรับลดการจัดสรรงบประมาณต่อไป

๓) กำหนดตัวชี้วัด ให้เป็น KPI ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ด้านเศรษฐกิจอาจใช้ KPI ที่จัดทำโดย WEF IMD และ Doing Business เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันผลักดันการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และสามารถติดตามผลการดำเนินการของโครงการได้ง่าย

๓.๑.๕ แนวทางการพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๑) การสร้างความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตและคุณภาพคนที่ครอบคลุมหลายมิติ อาทิ สุขภาพ การเรียนรู้ การมีงานทำ มีโอกาสได้รับการพัฒนาที่เป็นธรรม และมุ่งให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ มีแนวทางในการ สร้างค่านิยมหลักของสังคมให้เป็น สัญญาประชาคมที่ทุกภาคส่วนยึดถือและปฏิบัติ กำหนดมาตรการให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายทั้งมาตรการพัฒนาสำหรับกลุ่มคนปกติและกลุ่มด้อยโอกาส มาตรการป้องกันสำหรับกลุ่มเสี่ยง มาตรการบำบัดรักษาสำหรับกลุ่มที่มีปัญหา และกำหนดแนวทางการส่งเสริม บทบาทของสถาบันทางสังคม ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

๒) การ สร้างโอกาสและการพัฒนาคุณภาพคน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ให้มีความสำคัญกับการปฏิรูประบบการศึกษา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาที่เน้นให้การศึกษาเป็นกระบวนการสร้างคน ส่งเสริมสถาบันครอบครัว ชุมชน เอกชนและสื่อในการพัฒนาครู โรงเรียน และเด็ก โดยกระจายอำนาจทางการศึกษา ให้มีทางเลือกในการจัดการศึกษา อาทิ ส่งเสริมโรงเรียนทางเลือกที่บูรณาการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เน้นสร้างเด็กให้เป็นคนดีก่อนเป็นคนเก่งและให้โรงเรียนเป็นศูนย์เรียนรู้ ควบคู่กับการสร้างความมั่นคงในชีวิตและการมีหลักประกันที่ดีให้กับคนไทย โดยเฉพาะการเพิ่มความคุ้มครองแรงงานในระบบ และมีปัจจัยที่ต้อง คำนึงถึง ทั้งความเชื่อมโยงกับภาค การผลิต และความสมดุลระหว่าง เศรษฐกิจเมืองและชนบท

๓) เร่งแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการที่โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งจะ เป็น ปัญหาสังคม และ ขัดขวางต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เนื่องจาก ว่างแรงงานน้อยลง ส่งผลกระทบต่อความสามารถทางการผลิตและการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งจำนวนผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อลดลงตามไปด้วย

๔) การสร้างความเข้มแข็งเชิงสถาบันและกลไกทางสังคม โดย **ส่งเสริมให้ภาคประชาสังคม**เป็นอิสระ มีศักยภาพในการตรวจสอบ มุ่งองค์ความรู้และสามารถ เชื่อมโยงกับกลุ่มวิชาการ **เสริมสร้างบทบาทครอบครัว** ในการเป็น โครงข่ายการคุ้มครอง ทางสังคมให้กับสมาชิกในครอบครัว และพัฒนากลไก / เครื่องมือ ที่เพิ่มทางเลือกในการแก้ปัญหา ทั้งการปรับปรุงเครื่องมือเดิมและการพัฒนาเครื่องมือใหม่ๆ อาทิ การใช้กลไกทางกฎหมายและภาษี การใช้สื่อสาธารณะและสื่อทางเลือก การใช้นวัตกรรม ทางสังคมเพื่อการเรียนรู้ และใช้ **ทุนทางเศรษฐกิจและ ทุนทาง สังคมเป็นเครื่องมือในการพัฒนา** รวมทั้งใช้ ตัวชี้วัดทางสังคม ที่สะท้อนเป้าหมาย การแก้ปัญหา และการพัฒนาให้ตรงจุด

๕) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านสังคมเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ ให้ใช้การผสมผสานระหว่าง การให้บริการที่เจาะจงกลุ่มเป้าหมาย เช่น นโยบายเรียนฟรี และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นต้น กับการพัฒนาที่คำนึงถึง ประเพณีวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น นำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาที่คำนึงถึงสภาพภูมิสังคมที่แตกต่างกัน สภาพปัญหาในพื้นที่ ความครอบคลุมของการจัดสรรทรัพยากรทั้งผู้จัดสรร ที่เป็น ภาครัฐหรือเอกชน ผู้รับภาระ และการได้รับ ประโยชน์ เพื่อสร้างโอกาสและความสามารถในการใช้โอกาส สร้างพลังอำนาจและศีลธรรม จริยธรรมของชุมชน และสร้างความสมดุลในการพัฒนา

๖) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ควรใช้แนวคิดของสหกรณ์ในการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน

๗) การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต้องพัฒนาคนให้สามารถช่วยเหลือ ตนเองได้เป็นลำดับแรก ในการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานการดำรงชีพ เช่น ที่ดินทำกิน เพื่อเกษตรกรและผู้ไร้ที่อยู่อาศัย การแก้ปัญหาชุมชน จัดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางรับเรื่องร้องทุกข์เพื่อรับฟังปัญหา ของชุมชนและพิจารณาให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น

๘) ให้พิจารณา สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ที่สำคัญและคาดว่าจะเกิดขึ้นในช่วงแผนฯ ๑๑ ได้แก่ การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงภายในอาเซียน และระหว่างอาเซียนกับภูมิภาคอื่นๆ การเปลี่ยนแปลง สถานะทางเศรษฐกิจในประเทศต่าง ๆ อาทิ การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศจีนและประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีนในระดับสูง การย้ายฐานอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นไปยังพม่าและเวียดนาม และการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้เป็นประเทศพัฒนาแล้วในปี ๒๐๒๐ ของประเทศมาเลเซีย

๙) กำหนดเป้าหมายในการวางตำแหน่งของประเทศให้ชัดเจน ต้อง จัดลำดับความสำคัญของ การพัฒนา และผลักดันให้ เกิดขึ้น ทั้งการที่ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ในภูมิภาค ภายใน ๕ ปี การเป็นศูนย์กลางแปรรูปสินค้าเกษตร และด้านบริการ ที่สำคัญได้แก่ การท่องเที่ยวและการบริการด้านซอฟต์แวร์ ขณะเดียวกัน ต้องดำเนินนโยบายสร้างความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจอย่างรอบคอบระมัดระวังการก่อหนี้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

๑๐) ปรับโครงสร้าง ทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มุ่งพัฒนา สู่เศรษฐกิจฐานความรู้ นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ โดยกำหนดนโยบายปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ที่ชัดเจน **ภาคบริการ** สนับสนุนการพัฒนา คุณภาพการให้บริการ ส่งเสริมภาคบริการที่มีความสามารถในการแข่งขัน อาทิ บริการที่เกี่ยวกับการเพิ่มคุณภาพชีวิต การต้อนรับ บันเทิง สาธารณสุข **ภาคอุตสาหกรรม** ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกับชุมชนอย่างยั่งยืน ส่งเสริมกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาในรูปแบบเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ **ภาคเกษตร** มุ่งการผลิตอาหาร และพลังงานที่มีคุณภาพ **ภาคพลังงาน** เน้นการสร้าง ความมั่นคงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน โดยพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการ การสะสมทุนทางปัญญาที่เชื่อมโยงการปฏิบัติและค้นคว้าวิจัยให้สอดคล้องกับ ระบบการศึกษา เน้นการสร้างคุณค่าด้วยนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยี การพัฒนาคลัสเตอร์ในส่วนของวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมให้เกื้อกูลกับห่วงโซ่อุปทาน จัดทำแผนการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ให้การปรับตัวของภาคเอกชนมีทิศทางสอดคล้องกัน และกำหนดแนวทางการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ การท่องเที่ยว และการเกษตร ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ภาคเอกชน

๑๑) สร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศและสร้างการยอมรับบทบาทของไทยในเวทีโลก โดยใช้นโยบายการต่างประเทศเสริมสร้างแนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทั้งความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิกและความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเอเชีย โดยเฉพาะความร่วมมือภายใต้แผนการพัฒนาร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเป็นรูปธรรม มุ่ง เป็นศูนย์กลางของสุวรรณภูมิหรือ อาเซียน โดยใช้โอกาสด้านภูมิศาสตร์ของประเทศที่เป็นศูนย์กลางของสุวรรณภูมิ เชื่อมโยงสองอารยธรรมใหญ่ระหว่างอารยธรรมอินเดียกับจีน เป็นจุดเชื่อมโยง ด้านการท่องเที่ยว การลงทุน อาหาร คมนาคม และโลจิสติกส์ในภูมิภาคเอเชีย และแก้ปัญหาความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้าน และสร้างความสมานฉันท์ ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านจัดทำ แผนที่มีขอบเขตครอบคลุมทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และความมั่นคง ขณะเดียวกัน ต้องเตรียม

รับผลกระทบ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง จึง ต้องจัดลำดับความสำคัญ และการพัฒนา ประเด็น
เร่งด่วน รวมทั้งเสริมสร้างบทบาทของภาคเอกชน เพื่อแก้ปัญหาด้านสังคมที่อาจเกิดมากขึ้น

๑๒) ทบทวนและปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกการบริหารของภาครัฐให้มีความ
ทันสมัย จัดอุปสรรคในด้านการค้า การลงทุน และส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานภาครัฐ โดยให้
ความสำคัญกับการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะในภาคบริการซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูง
 อาทิ กฎหมายแรงงาน ข้ามชาติ และพัฒนากลไกการลงทุนและการดำเนินงานร่วมกัน ระหว่างรัฐ เอกชนและ
สถาบันการศึกษา ในการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนของรัฐ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุน
ประกันสังคมในการพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกลไกการประสานงานและกลไกการจัดการข้อ
โต้แย้ง เพื่อจัดอุปสรรคการลงทุนร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน และสนับสนุนให้มี กลไกการจัดการที่ดี
เพื่อนำผลงานการวิจัยของสถาบันการศึกษาไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

๑๓) ยกระดับ จริยธรรมและจิตสำนึก ของนักธุรกิจ นักการเมือง และข้าราชการ ใน
การต่อต้านและการจัดการทุจริตคอร์รัปชัน ที่มุ่งเปลี่ยนทัศนคติของคนในสังคมไทยผ่านความร่วมมือจากทุก
ภาคส่วน

๑๔) วางรากฐาน สำคัญในการดำเนินงานภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งการ
ศึกษาและติดตามผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสร้างความรู้ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลง
ที่เกิดขึ้น เพื่อรองรับและปรับตัวจากผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่ต้อง
ดำเนินงานต่อเนื่องในระยะยาว

๑๕) ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกมิติการพั ฒนา สามารถสร้าง
ความมั่นคงด้านอาหารและให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๓.๑.๖ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล

๑) จำเป็นต้องขยายผลการขับเคลื่อน “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ” เป็นแนว
ปฏิบัติในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการ
ปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับให้ดำเนินไปตามทางสายกลาง เป็นเงื่อนไขสำคัญของสังคมที่เป็นสุข

๒) ให้จัดทำยุทธศาสตร์การสื่อสาร โดยนำภาคธุรกิจซึ่งมีความสามารถในการสื่อสาร
เข้าร่วม เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างทั่วถึง มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกันในการขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศ
ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๓) บูรณาการแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ และแผนอื่นๆให้สอดคล้องกัน ทั้งแนวนราบและ
แนวตั้ง แนวราบควรบูรณาการกับแผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง ส่วนแนวดิ่งควรบูรณาการกับแผนจังหวัด
แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนชุมชน ให้ สศช. มีบทบาทในการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ที่
สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมของแต่ละท้องถิ่น

๔) การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องใช้หลักการบูรณาการประเด็นการพัฒนา กระจายอำนาจ
ไปสู่ชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด พร้อมทั้งสร้างกลไกให้ชุมชนสามารถจัดการปัญหาได้ด้วย ตนเอง พัฒนฐานข้อมูล
และจัดทำแผนชุมชน เชิงบูรณาการเสนอให้สภาประชาชนพิจารณา เป็นแผนของประชาชนทั้งหมู่บ้าน ที่จะ
ร่วมกันขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการ หากมีการดำเนินการ ชุมชนต้นแบบ ควรคำนึงถึงข้อจำกัด
และข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน

๕) สนับสนุนการพัฒนาที่ยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง ในการปฏิรูปการจัดสรรทรัพยากร ให้เป็นธรรมและยั่งยืน ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ โดยใช้นโยบาย หนึ่งมหาวิทยาลัยต่อหนึ่งจังหวัด นำชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ปรับบทบาทภาครัฐให้สนับสนุนพื้นที่ในเชิงนโยบายและวิชาการแทนการสั่งการ เชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชนกับเศรษฐกิจมหภาคให้เกื้อกูลกัน และเชื่อมโยงผู้บริโภคในเมืองกับผู้ทำเกษตรยั่งยืนให้เป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งปรับระบบงบประมาณให้สนับสนุนพื้นที่ และปรับการประเมินผลส่วนราชการ รวมทั้งแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนการพัฒนาแบบยึดพื้นที่

๖) ผลักดันให้กระบวนการทางการเมืองเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มและมีส่วนร่วม ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ มีพลัง นำไปสู่การสร้างความสุขของคนไทยและกระบวนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๗) จัดให้มี กลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ สู่การปฏิบัติ อาทิ **คณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนฯ ๑๑** ประกอบด้วย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นหน่วยประสานการปฏิบัติ สศช. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นหน่วยสนับสนุนความรู้ที่ชัดเจน สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง สนับสนุนด้านงบประมาณ จัดตั้ง **สถาบันพัฒนานักบริหารยุทธศาสตร์** เพื่อสร้างนักบริหารเข้ามาทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และมี **หน่วยงานบริหารแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑** ที่ต้องออกแบบการประสานทั้งเนื้อหาและกลไก เป็นการบริหารร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อบูรณาการการขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ให้บรรลุผลสำเร็จ

๘) ให้ สศช. มีบทบาทในการวางแผนระยะปานกลางและระยะยาว เพื่อวางพื้นฐานที่ดีให้กับประเทศ เป็นหน่วยงานที่ชี้แนะและประสานงานให้เกิดการศึกษาและวิจัยในเรื่อง สำคัญในการพัฒนาประเทศ เป็นหน่วยงานติดตามประเมินผลการพัฒนา จัดทำบัญชีหลักของประเทศ มีระบบข้อมูลที่ดี พัฒนาตัวชี้วัดทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง เป็นหน่วยงานที่ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา และประสานการพัฒนากับผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลสำเร็จ

๙) ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือผู้ปฏิบัติในการจัดประชุมประจำปีของสศช. ทั้งการเข้าร่วมประชุมและการอภิปราย โดยเพิ่มสัดส่วนภาคประชาชนให้มากขึ้น ทำให้เข้าใจปัญหาและรากเหง้าของการพัฒนาได้ชัดเจนขึ้น

๓.๒ ความเห็นต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ผู้เข้าร่วมประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ใน ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๓.๒.๑ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๑) ให้นำเสนอสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านการทุจริตประพจน์มิชอบที่เชื่อมโยงระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน นักการเมือง และพรรคการเมือง ทำให้การกำหนดแนวทางแก้ไขชัดเจน และใช้เครื่องมือที่เหมาะสม

๒) ให้เพิ่มเติมแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๒.๑) ส่งเสริมบทบาทภาคประชาสังคม ที่เน้น กลุ่มอาสาสมัคร และสร้างจิตวิญญาณของอาสาสมัครให้เกิดขึ้นในทุกส่วนของสังคม โดยเฉพาะนักการเมืองและข้าราชการ

๒.๒) ส่งเสริมนวัตกรรม การสร้างชุมชนเข้มแข็ง เช่น การผลิตไฟฟ้าใช้เองจากพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

๓) ให้อธิบายคำศัพท์เฉพาะเพื่อให้ทุกคนเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ประชาธิปไตยมวลชน ป่าชุมชน อุทยานแห่งชาติ เป็นต้น

๓.๒.๒ การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๑) การกำหนดตัวชี้วัด มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑.๑) ให้เพิ่มเติมตัวชี้วัด ได้แก่ อัตราการเจ็บป่วยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

๑.๒) ให้ทบทวนตัวชี้วัดการพัฒนาคนที่เหมาะสม และตรวจสอบการกำหนดตัวชี้วัดต่างๆ กับหน่วยปฏิบัติ

๒) แนวทางการพัฒนา มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑) พัฒนาคุณภาพคนไทย ที่ให้ความสำคัญกับ กระบวนการพัฒนาคนที่ เน้นการสร้างคุณธรรม คนดี การศึกษาที่มีคุณภาพ การดูแลแรงงานข้ามชาติ และการเชื่อมโยงมิติเศรษฐกิจและสังคม

๒.๒) ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม ให้กำหนดแนวทางการพัฒนาหรือเตรียมบุคลากรด้านสุขภาพที่ชัดเจนทั้งการผลิต การกระจาย การรักษากำลังคนในระบบ และการพัฒนาระบบบริการ เพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียนในปี ๒๕๕๘ และแนวทางการพัฒนาด้านสุขภาพ พควรครอบคลุมทั้งการส่งเสริมผลิติ กรรมสุขภาพที่ดี การจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการสาธารณสุข และการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ

๒.๓) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่เอื้อให้ชุมชนสามารถจัดการศึกษาของชุมชน ส่งเสริมการศึกษาทางเลือก และเปิดพื้นที่/เวทีสาธารณะสำหรับการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

๒.๔) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ให้ความสำคัญใน การสร้างนวัตกรรมทางสังคมที่เกิดจากประสบการณ์และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มุ่ง สร้างค่านิยมหลักของสังคม ๕ ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นธรรม ความรับผิดชอบ จิตสาธารณะ และความพอเพียง และกำหนดแนวทางเตรียมความพร้อมในการปกป้อง รักษา ส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม เพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียน

๓.๒.๓ การสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

๑) ให้ความสำคัญกับ โครงสร้างการเกษตร ตั้งแต่การเกษตรแบบทำมาหากิน ใช้เทคโนโลยีชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิต เกษตรอุตสาหกรรม ที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล และปรับตัวเข้าสู่ระบบการเกษตรที่เหมาะสม ใช้เทคโนโลยีผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่น กับเทคโนโลยีที่ทันสมัย อุตสาหกรรมอาหารและพืชพลังงานทดแทน ที่เป็นการต่อยอดเกษตรอุตสาหกรรม ต้องให้ความสำคัญกับ สุขอนามัยและความปลอดภัยระดับสูง รวมทั้งดูแลผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างเป็นระบบ

๒) พัฒนาปัจจัยร่วมภาคเกษตร ประกอบด้วย การจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ต้องระบุเป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน สามารถตอบสนองความต้องการใช้น้ำ ได้อย่างเพียงพอ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ในการพัฒนาพันธุ์พืช รองรับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน พัฒนาเกษตรอินทรีย์ เน้นการวิจัยพัฒนาให้มีความทันสมัย เป็น Smart Organic Agricultural และพัฒนาระบบการควบคุมมาตรฐาน การรับรอง และการตรวจสอบย้อนกลับทั้งระบบ พัฒนาเกษตรอัจฉริยะ ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร สร้างบุคลากรทางการเกษตรเพื่อเปลี่ยนไปสู่เกษตรที่ทันสมัยสอดคล้องกับระบบการผลิต การพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบ e-communication สำหรับการจัดการทางการเกษตร และกำหนดเกณฑ์การใช้ที่ดินที่ทันสมัย สร้างมูลค่าเพิ่มและประสิทธิภาพการผลิต นำผลผลิตการเกษตรและวัสดุเหลือใช้ในไร่นามาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า

๓) ปรับปรุงกฎหมายเช่านาและเพิ่มประสิทธิภาพการวิจัย ในอนาคตไร่นาจะมีขนาดใหญ่ขึ้น เนื่องจากขาดแคลนแรงงานอย่างรุนแรงโดยเฉพาะแรงงานในครัวเรือน เพราะคนหนุ่มสาวอพยพออกจากภาคเกษตร สัดส่วน เกษตรกรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมีมากขึ้น ขณะที่คนหนุ่มสาวส่วนใหญ่ไม่ทำงานในภาคเกษตร มีอุปสรรคจากกฎหมายเช่านา ทำให้ที่ดินถูกทิ้งให้รกร้าง จึงควรมียุทธศาสตร์การยกระดับศักยภาพเกษตรกรไทยที่แก้ไขกฎหมายเช่านา และสนับสนุนงานวิจัยที่เน้นเทคโนโลยีประหยัดแรงงานเพื่อเพิ่มผลิต ภาพแรงงาน เกษตรกรที่ดินแปลงใหญ่เกิน ๕๐ ไร่ในอัตราเดียวกับที่ดินที่ใช้ด้านอื่น และเก็บภาษี Capital gain tax จากที่ดิน รวมทั้ง ปรับปรุงระบบจัดสรรทุนวิจัยเกษตร สร้างแรงจูงใจ เพื่อผลิตนักวิจัยรุ่นใหม่ เพิ่มทุนวิจัยเกษตร และเพิ่มบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมงานวิจัยเกษตร เพื่อแก้ปัญหาความอ่อนแอของการวิจัย

๔) พัฒนาการเกษตรกับสิ่งแวดล้อม ภาครัฐต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุน การทำธุรกิจเกษตรที่สอดคล้องกับการรักษาสภาพแวดล้อม สนับสนุนการผลิตพลังงานทดแทนที่สะอาด และพัฒนาผลผลิต การเกษตรให้ได้มาตรฐานใหม่ของโลกที่มีความเข้มงวด มากขึ้น รวมทั้งมีมาตรการเกี่ยวกับ พืชดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่ทำให้เกษตรกรรายย่อยเสียเปรียบ และอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอาหาร

๕) สร้างความมั่นคงด้านอาหาร ที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เชื่อมโยงการผลิตกับภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารส่งออก แสงสว่างตลาดใหม่ อาทิ อาหารฮาลาล เนื่องจากไทยเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหารฮาลาล และเป็น ๑ ใน ๔ ของประเทศผู้ส่งออกอาหารฮาลาล รวมทั้ง พัฒนาศักยภาพ ICT ในอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล เพื่อแก้ปัญหาด้านโลจิสติกส์

๓.๒.๔ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๑) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และการวิจัย เพื่อผลักดันให้การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำในการพัฒนาคุณภาพบุคลากรในภาคการผลิตและบริการ และภาครัฐสนับสนุนการจัดตั้งสภาวิชาชีพ โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยว ที่มีศักยภาพสูงในอนาคต ขยายขอบเขตการพัฒนาภาคบริการที่มี เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเปิดเสรีภาคบริการทั้งด้านการลงทุนและบุคลากร ส่งเสริมให้นักลงทุนไทยไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น โดยจัดตั้งหน่วยงานกลางที่สนับสนุนข้อมูลที่เป็นต่อการลงทุนในต่างประเทศ สนับสนุน การเปิดเสรีทางการค้า ที่มุ่งรักษาสตาดเก่าและส่งเสริมการขยายตลาดใหม่

๒) ให้ความสำคัญกับ การถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างจริงจัง สร้างจริยธรรม ระดับผู้บริหาร เพื่อกำหนดผลตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรมกับผู้คิดค้นและพัฒนานวัตกรรม กำหนดให้

หน่วยงานภาครัฐจัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่ง และส่งเสริมให้ภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ แบ่งผลกำไรส่วนหนึ่งไว้สนับสนุนการวิจัย สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นภายในประเทศ สร้าง ตลาดรองรับธุรกิจเทคโนโลยีเกิดใหม่ และสร้างกระบวนการ ขั้นตอน และกลไกการพัฒนาบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนาอย่างจริงจัง

๓) ให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน อย่างต่อเนื่องในหลายรูปแบบ โดยเฉพาะระบบขนส่งมวลชน ระบบโลจิสติกส์ และการขนส่ง กำหนดเป้าหมายมูลค่าหรือรายได้ที่เกิดจากอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และแนวทางการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ให้ชัดเจน ประเมินความสำเร็จของโครงการพัฒนา โดยเฉพาะโครงการลงทุน ของภาครัฐและกำหนดตัวชี้วัดร่วมของแต่ละหน่วยงานเพื่อประเมินความสำเร็จของโครงการพัฒนาในภาพรวม

๔) ปรับปรุงบริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเอื้อต่อการดำเนินงานของภาคเอกชน ผลักดันการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติผ่านกลไกที่มีจังหวัดเป็นศูนย์กลางให้เกิดความเชื่อมโยง และสอดคล้องกันระหว่างแผนระดับประเทศ จังหวัด และชุมชน ส่งเสริมจริยธรรมในทุก ภาคส่วน ทั้งฝ่ายการเมือง ราชการ และผู้ประกอบการ และทบทวนกรอบการลงทุนภาครัฐ

๕) ให้ทบทวนและปรับปรุง กฎหมาย กฎ และระเบียบทางเศรษฐกิจ และกลไกการบริหารของภาครัฐ ให้เอื้อประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจและการค้า เสรีให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ และกำหนด กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการรับฟังความคิดเห็นของภาคีการพัฒนาที่สำคัญ มีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นบนหลักการและแนวปฏิบัติเดียวกัน

๓.๒.๕ การสร้างความเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๑) ให้ความสำคัญลำดับสูงกับการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ พร้อมทั้งเตรียมตัวรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และกำหนดมาตรการเชิงรุกและเชิงรับ ได้แก่ พัฒนาและจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยส่งเสริมให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางของ อาเซียน และพัฒนามาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรมในประเทศเพื่อนบ้านให้มีมาตรฐานเดียวกัน ยกย่องฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิต เร่งจัดตั้งศูนย์กลางแปรรูปสินค้าเกษตรส่งออกในอาเซียน และขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศ สมาชิก ให้การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสมบูรณ์ รวมทั้งมีการติดตาม กำกับ และดูแลอย่างใกล้ชิด

๒) แสวงหาโอกาสจากความร่วมมือ มือนทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การเปิดเสรีการค้า การลงทุน และบริการ ให้เร่งพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs สร้างโอกาสจากความได้เปรียบทางด้านที่ตั้ง ให้ไทยเป็นอันดับหนึ่งในอาเซียน ทั้งการ บริการ ท่องเที่ยว บริการสุขภาพ พัฒนาศักยภาพแรงงานควบคู่ไปกับการป้องกันการสูญเสียแรงงานฝีมือจากการเปิดเสรีแรงงาน

๓) เพิ่มแนวทางการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโลจิสติกส์และธุรกิจบริการโลจิสติกส์ และประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ในแผนการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาค

๔) ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจ ให้เอื้อประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจและ การค้าให้สอดคล้องกับ พันธกรณีของไทยในการทำข้อตกลงระหว่างประเทศ อาทิ กฎระเบียบในการขนส่งสินค้าและคนผ่านแดน

๓.๒.๖ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๑) ให้กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่รกร้าง ส่งเสริมการปลูกป่า กำหนดพื้นที่การเกษตรให้ชัดเจน สนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองอย่างจริงจัง ให้พิจารณาแนวทางการจัดการกรรมสิทธิ์ชุมชนและสิทธิชุมชนในการดูแลและจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะ รวมทั้งสนับสนุนให้มีธนาคารต้นไม้ซึ่งอยู่ระหว่างการยกย่องพระราชบัญญัติธนาคารต้นไม้

๒) ให้มีแนวทางการพัฒนาและสำรวจความต้องการของคนในพื้นที่หรือ ชุมชนอย่างจริงจัง พัฒนาระบบคลองชลประทาน การสร้างเขื่อนยางหรือฝายชะลอน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำตามพระราชดำริ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดการพื้นที่อย่างบูรณาการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ปลูกพืชผักตามแนวแม่น้ำ เป็นต้น

๓) ให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ โดยสร้างความรู้ความเข้าใจในระดับพื้นที่และชุมชน จัดตั้งกลไกเพื่อกำหนดทิศทางที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ควรมีแผนระดับรองที่เป็นแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ กำหนดแนวทาง ในการรองรับ ความเสี่ยงและป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากการเปลี่ยนแปลง สภาวะภูมิอากาศ ใช้มาตรการด้าน เทคโนโลยีหรือ ด้านกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้ง มาตรการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะ ในเขตพื้นที่เสี่ยงภัย ประเมินความ คุ่มค่า ประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพของแต่ละแนวทางในแต่ละมาตรการ

๔) จัดให้มีระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล ชุมชน และภาครัฐ ให้มีกฎหมายสิทธิชุมชน และกฎหมายภาษีสิ่งแวดล้อม และกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรแก่องค์กรและคนในลุ่มน้ำสาขาย่อย สร้างศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชน สนับสนุนการวิจัยร่วมระหว่างนักวิชาการและชุมชนท้องถิ่น เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่

๕) ให้ภาครัฐสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น การส่งเสริมให้ใช้พลาสติกชีวภาพจากมันสำปะหลัง การส่งเสริมการทำขยะอินทรีย์เป็นปุ๋ย ก๊าซชีวภาพ และคาร์บอนเครดิต เป็นต้น ให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการจัดการและการใช้สารเคมีอย่างถูกวิธี รวมทั้งศึกษาวิจัยพัฒนาพันธุ์ข้าวที่สามารถใช้น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยผลิตตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำที่นำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

๓.๓ การบริหารจัดการแผนฯ สู่การปฏิบัติ

๓.๓.๑ ให้ความสำคัญกับการนำหลักการ Plan Do Check Act (P-D-C-A) มาปรับใช้จัดทำแผนที่มีความสมบูรณ์ นำสู่การปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบและประเมินผล การแก้ไขปรับปรุง และการดำเนินการต่อไป สศช.ต้องเร่งส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ รับรู้และเชื่อมั่นว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนที่นำไปปฏิบัติได้จริง สามารถใช้ เป็นกรอบ การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องผลักดันให้รัฐบาลนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มาใช้ในการพัฒนาประเทศควบคู่กับนโยบายรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ให้นำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปเผยแพร่แก่คนรุ่นใหม่ให้มีความเข้าใจ เกิดความเชื่อว่า เมื่อนำแผนฯ ไปปฏิบัติแล้วจะนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ

๓.๓.๒ มีประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องขับเคลื่อนในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่มุ่งกระตุ้นการลงทุนสร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ สนับสนุนให้เกิดการลงทุน ในการสร้าง

นวัตกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศให้เพิ่มขึ้น เร่งพัฒนากำลังแรงงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร สร้างความเข้มแข็งของชุมชน เน้นการอยู่ร่วมกันระหว่างภาคอุตสาหกรรมและชุมชน สร้างความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การบริหาร การจัดการน้ำ การคมนาคม

๓.๓.๓ แนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีแนวทางสำคัญ ดังนี้

๑) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน ให้ภาคส่วนต่างๆ สามารถ เชื่อมโยงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ กับแผนระดับต่างๆ อย่างบูรณาการและเกิดประสิทธิภาพ สศช.ต้องกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายการพัฒนาที่มีจุดเน้นชัดเจน สามารถ ระบุผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อสิ้น สุดแผนได้ เช่นเดียวกับแผนพัฒนาของต่างประเทศ อาทิ ประเทศจีน ประเทศมาเลเซีย เพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ สามารถนำไปปรับใช้ในทิศทางเดียวกัน ต้องนำยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นกรอบการจัดทำแผนระดับรอง แผนปฏิบัติการ และแผนงาน /โครงการต่างๆ โดยกำหนดเจ้าภาพหลัก วิธีการดำเนินงาน งบประมาณ ผลลัพธ์ ผลกระทบ ตลอดจนการติดตามประเมินผลและ การจัดการความเสี่ยง ให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

๒) ขับเคลื่อนการพัฒนาลงสู่ระดับพื้นที่ โดย

๒.๑) ให้จังหวัดเป็นจุดเชื่อมโยงการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นกลไกที่เหมาะสมที่สุดที่จะประสาน การดำเนินงานพัฒนาในระดับพื้นที่ จากการมีอำนาจในการบริหาร มีทรัพยากรที่สามารถบูรณาการการพัฒนาได้ การดำเนินงานต้องอาศัย ข้อมูลทางวิชาการระดับพื้นที่ที่ถูกต้อง ทำให้ภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒) ใช้การพัฒนากลัสเต อร์เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ให้กับกลุ่มการผลิตในพื้นที่ โดยสนับสนุนให้ชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำผ่านการรวมกลุ่มและยึด หลักการพึ่งตนเอง เริ่มจากการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาค ส่วนตั้งแต่ส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น/ชุมชน ร่วมกันค้นหาจุดมุ่งหมายในการขับเคลื่อนการพัฒนาผ่านกระบวนการคลัสเตอร์ อาศัย แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นกรอบทิศทางดำเนินงาน ถอดบทเรียนจากตัวอย่างความสำเร็จ ของชุมชนต่างๆ ใช้กระบวนการ วิจัยประกอบการกำหนดแผน งาน/โครงการ กลยุทธ์การแข่งขัน และแนวทางแก้ไขปัญหาคอขวดต่างๆ

๒.๓) ยึดหลักการพัฒนา พื้นที่ด้วยหลักห่วงโซ่มูลค่า โดยให้คนเป็น ปัจจัยสำคัญ จะสามารถสร้างความร่วมมือจากภาคีการพัฒนาต่างๆ ให้ มีส่วนร่วม มากขึ้น ในการสร้างสรรค์แนวทางการพัฒนาใหม่ๆ ทำให้แต่ละฝ่ายเห็นคุณค่าของความแตกต่าง เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกัน นำไปสู่การกำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนและพร้อมเพรียงกัน

๒.๔) นำระบบงานวิจัยที่มีคุณภาพมาใช้เป็นเครื่องมือสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ นำแนวคิดการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ด้วยการวิจัย”(Area-Based Collaborative Research : ABC) มาใช้ เป็นการนำความแตกต่างของแต่ละภาคส่วน ทั้งความรู้ ประสบการณ์ และวิธีทำงานมาผสมผสานกัน ดำเนินการในพื้นที่ที่กำหนด และมีแผนงานที่เชื่อมโยงกันอาศัยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ กลไกการทำงานร่วมกัน ของผู้ที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทในพื้นที่ สามารถส่งเสริมให้พื้นที่สามารถยกระดับการพัฒนาให้ดีขึ้น และเป็นการเชื่อมโยงประเด็นการพัฒนาทั้งจากบนลงล่างและล่างขึ้นบน

๒.๕) พัฒนาระบบฐานข้อมูลภาครัฐ ที่สะท้อนความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ และ สศช. มีบทบาทในการ นำข้อมูลจากระดับพื้นที่มาใช้ประโยชน์ในการจัดทำยุทธศาสตร์การ พัฒนาต่อไป

๒.๖) กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น/ชุมชน โดยลดอำนาจการควบคุมจากส่วนกลาง กระจายงบประมาณลงสู่พื้นที่ ภาครัฐต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสาน ส่งเสริมการพัฒนา อำนวยความสะดวกและ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๒.๗) พัฒนาข้าราชการให้เป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ” ที่สามารถเชื่อมโยง ยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างพันธมิตรในการดำเนินการ แก้ไข ระเบียบข้อบังคับที่เป็นอุปสรรค เน้นความร่วมมือกับภาคธุรกิจ และการอยู่ร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

๓) นำวิธีการติดตามประเมินผลเชิงวิชาการมาใช้ติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ทั้งการสร้างดัชนีวัดผลสำเร็จ (Key Performance Indicator : KPI) และกลยุทธ์การประเมินผล ดำเนินงานตามหลักการของ Balance Scorecard : BSC รวมถึงนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ บริหารจัดการข้อมูลสำหรับการติดตามประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ ต้องมีระบบติดตามการพัฒนาที่สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือต่อยอดการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ โดยให้คนในพื้นที่ดำเนินการเองและส่วนกลางให้ การส่งเสริมอย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ให้ สศช. จัดทำแผนรายปีเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการได้ ใน ลักษณะเดียวกับแผนของเอกชน นอกจากนี้ ให้ติดตามประเมินผลการพัฒนาในระยะที่ ผ่านมา ๑๕ ปี เพื่อ ประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาระยะต่อไป เป็นการติดตามประเมินผลสู่ความยั่งยืน

๔ การดำเนินการในระยะต่อไป

๔.๑ สศช. จะประมวล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. นำไปปรับปรุง (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

๔.๒ จากนั้น จะนำ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เสนอคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติพิจารณาให้ความเห็น หลังจากคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วจะดำเนินการนำกราบ บังคมทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕- ๒๕๕๙) ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

โครงการจัดประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.

เรื่อง แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๑

หลักการและเหตุผล

- ๑.๑ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ จะสิ้นสุดในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้เตรียมการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ โดยสำนักงานฯ ได้เริ่มขับเคลื่อนงานมาระยะหนึ่งแล้ว อาทิ การจัดทำ **วิสัยทัศน์** การพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๐) การพัฒนาและ **จัดทำกรอบแนวคิดและทิศทาง** การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จากการระดมสมองร่วมกันกับภาคีการพัฒนาในการประชุมประจำปี ของ สศช. เรื่อง “จากวิสัยทัศน์ ๒๕๗๐...สู่แผนฯ ๑๑” และ **“ทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑”** เป็นต้น ผลที่ได้จากการระดมความคิดเห็นในทุกขั้นตอนที่ผ่านมาได้นำมาปรับปรุงและยกร่างเป็น ยุทธศาสตร์ของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อประกอบการประชุมระดมความคิดเห็นในระดับพื้นที่ต่อไป
- ๑.๒ ในปี ๒๕๕๔ สศช. กำหนดให้มีจัดการประชุมประจำปี เรื่อง **“แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”** เพื่อเปิดโอกาสให้มีการระดมความคิดเห็นจากภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลาย และประเด็นที่ชัดเจนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๒

วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของสังคมไทยในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐
- ๒.๒ เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) เป็นกระบวนการที่เสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาดังกล่าวอย่างกว้างขวางตามข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๓

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุมจะเป็นตัวแทนของทุกภาคส่วนในสังคมไทยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ประกอบด้วย คณะรัฐมนตรี นักการเมือง สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน ผู้แทนจากภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชน และประชาชน รวมทั้งสิ้นประมาณ ๒,๕๐๐ คน

๔

รูปแบบการประชุม

การประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. กำหนดจัดขึ้นในวัน พุธที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี เป็นเวลา ๑ วัน โดยแบ่งการประชุมออกเป็น ๒ ช่วง คือ

ช่วงเช้า เริ่มด้วยการนำเสนอวิทัศน์เรื่อง “แผนฯ ๑๑ ... สู่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ” และต่อด้วยปาฐกถาพิเศษของนายกรัฐมนตรีเรื่อง “อนาคตประเทศไทยในระยะ ๕ ปีข้างหน้า” การนำเสนอของ สศช. เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” และการอภิปรายโดยมีประธาน กก.สศช. เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ ท่านเป็นผู้อภิปรายนำ เพื่อเป็นการจุดประกายความคิดของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ช่วงบ่าย ประกอบด้วยการประชุม ๔ กลุ่มย่อย โดยมีรองเลขาธิการฯ หรือที่ปรึกษาด้านนโยบาย และแผนงาน สศช. ที่รับผิดชอบแต่ละกลุ่มย่อยเป็นผู้นำเสนอ กก. สศช. เป็นประธานดำเนินการอภิปราย และมีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนภาคส่วนต่างๆ เป็นผู้อภิปรายนำรวม ๓ ท่าน

๕

เอกสารประกอบการประชุม

ประกอบด้วยเอกสาร ๑ เล่ม และแผ่นวีซีดี ๑ แผ่น

- ๕.๑ เอกสาร “ร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” สำหรับใช้ประกอบการประชุมในภาคเช้าและกลุ่มย่อย ๔ กลุ่มในช่วงบ่าย เพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งในระดับภาพรวมและประเด็นการพัฒนาที่สำคัญๆ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
- ๕.๒ แผ่นวีซีดี บรรจุเอกสาร “ร่าง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” เอกสาร “รายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศ ในระยะ ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐” เป็นการรายงานผลการติดตามการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของภาคีการพัฒนาต่างๆ ผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ในระยะของแผนฯ รวมทั้งรายงานสถานการณ์ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๓ และเอกสาร “ร่างทิศทางการพัฒนาภาคในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” เพื่อสร้างความเชื่อมโยงการขับเคลื่อนแผนระดับชาติสู่ระดับพื้นที่

๖

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๖.๑ ทุกภาคส่วนในสังคมที่ได้เข้าร่วมการประชุม ได้รับทราบสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ที่วัดด้วยตัวชี้วัดที่ชัดเจน และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

๖.๒ สคช. ได้รับข้อเสนอแนะและแนวทางที่เป็นประโยชน์ ต่อการนำไปปรับปรุง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ให้มีความชัดเจน มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนในสังคมไทย

กำหนดการประชุมประจำปี ๒๕๕๔

เรื่อง แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

วันพฤหัสบดีที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔
ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี
จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วันพุธที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔

๑๐.๐๐ น. - ๑๗.๐๐ น. ลงทะเบียน (แซกรับเชิญจากต่างจังหวัด) ณ โรงแรมที่พัก

วันพฤหัสบดีที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

๐๘.๐๐ น. - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน

๐๙.๐๐ น. - ๑๐.๒๐ น. พิธีเปิดการสัมมนา

๐๙.๐๐ น.-๐๙.๑๐ น. วัตถุประสงค์เรื่อง “แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

๐๙.๑๐ น.-๐๙.๒๐ น. กล่าวรายงาน

โดย นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๐๙.๒๐ น.-๑๐.๒๐ น.

กล่าวเปิดสัมมนาและแสดงปาฐกถาพิเศษ

เรื่อง “อนาคตประเทศไทยในระยะ ๕ ปีข้างหน้า”

โดย นายกรัฐมนตรี

๑๐.๒๐ น. - ๑๐.๓๕ น.

พักรับประทานชา-กาแฟ และอาหารว่าง

๑๐.๓๕ น. - ๑๒.๓๐ น.

นำเสนอและอภิปราย “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่

ผู้ดำเนินการอภิปราย นายพนัส สิมะเสถียร

ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผู้นำเสนอ

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผู้อภิปราย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประเวศ วะสี

ราษฎรอาวุโส

นายโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์

ประธานกรรมการบริหาร ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

นายพยุหศักดิ์ ขาดิษฐ์ผล

ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑๒.๓๐ น. - ๑๓.๓๐ น.

พักรับประทานอาหารกลางวัน

๑๓.๓๐ น. - ๑๗.๐๐ น. การประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่มที่ ๑

การสร้างคนและสังคมคุณภาพในแผนฯ ๑๑

ประธาน

นางจรี วิจิตรวาทการ

กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผู้นำเสนอ

นางสุวรรณี คำมั่น

รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผู้อภิปราย

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย

รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

นายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา
ผู้อำนวยการโรงเรียนสัตยาไส
นางปัทมาวดี โพชนุกูล ชูชุกิ
นักวิชาการ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กลุ่มที่ ๒

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพ ยั่งยืน และเป็นส่วน
สำคัญของเศรษฐกิจเอเชีย

ประธาน นายณรงค์ชัย อัครเศรณี
กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ นายปรเมธี วิมลศิริ
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปราย นายสุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง
ผู้แทนการค้าไทย
นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์
ประธานสภาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์กลุ่มแม่น้ำโขง
นายพิสิฐ ลี้อาธรรม
คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กลุ่มที่ ๓

ก้าวใหม่สู่ความมั่นคงอาหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ประธาน ศาสตราจารย์สนธิ อักษรแก้ว
กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ นางสาวดาวัลย์ คำภา
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปราย: นายวิวัฒน์ ไม้แก่นสาร
รองกรรมการผู้จัดการบริหาร
กลุ่มธุรกิจพืชครบวงจร เครือเจริญโภคภัณฑ์
นายนิพนธ์ พัวพงศกร
ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)
นายอานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายงานวิเคราะห์วิจัยและฝึกอบรม
การเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ครูบาสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์
ปราชญ์ชาวบ้าน

กลุ่มที่ ๔

การขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ อย่างมีประสิทธิภาพ

ประธาน นายอาชวี เต่าลานนท์
กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ นายธานินทร์ ณะอม
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปราย: นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์
ประธานกรรมการบริษัทปิยะณรงค์ จำกัด
นายแก้วสรร อติโพธิ
อดีตสมาชิกวุฒิสภากรุงเทพมหานคร
นางสีลาภรณ์ บัวสาย
รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

คำกล่าวรายงาน

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในงานประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. เรื่อง “แผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

วันพฤหัสบดีที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

ในนามของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน กระผมขอกราบขอบพระคุณ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของสำนักงานฯ เรื่อง “แผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” ในวันนี้

การประชุมประจำปีของสำนักงานฯ ในปีนี้ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม กระบวนการดังกล่าวได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การประชุมประจำปี ๒๕๕๑ ของสำนักงานฯ เรื่อง “วิสัยทัศน์ประเทศไทย...สู่ปี ๒๕๗๐” และการประชุมประจำปี ๒๕๕๒ เรื่อง “จากวิสัยทัศน์ ๒๕๗๐...สู่แผนฯ ๑๑” ซึ่งได้นำไปเป็นข้อมูลประกอบการยกร่างทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่ผ่านกระบวนการระดมความคิดเห็นของประชาชนตั้งแต่ระดับหมู่บ้านและภาค รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายของธุรกิจเอกชน ผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน และสื่อมวลชน ก่อนการประชุมประจำปีของสำนักงานฯ เรื่อง “ทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” เมื่อเดือนมิถุนายนปีที่ผ่านมา

สำนักงานฯ ได้นำความคิดเห็นจากการประชุมประจำปี ๒๕๕๓ มาปรับปรุงร่างทิศทางการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ หลังจากนั้น ได้จัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์การพัฒนามีคณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จำนวน ๔ ชุด ที่ตั้งขึ้นภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำกับดูแลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ต่อมาได้จัดประชุมระดับภาคและกรุงเทพมหานคร เพื่อระดมความคิดเห็นในรายละเอียดของยุทธศาสตร์ดังกล่าวและเรียบเรียงเป็น “(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑” นำมาระดมความคิดเห็นในการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของสำนักงานฯ ในวันนี้

การประชุมในวันนี้ จึงเป็นการเปิดเวทีระดับชาติ ที่ผู้แทนจากทุกภาคส่วนในสังคมจะได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ สำนักงานฯ ได้เรียนเชิญคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์การพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน ผู้แทนจากภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชน และประชาชน ประมาณ ๒,๕๐๐ คน ในการประชุมภาคเช้า ภายหลังจากที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี แสดงปาฐกถาพิเศษเรื่อง “อนาคตประเทศไทยในระยะ ๕ ปีข้างหน้า” ที่เป็นการจุดประกายความคิดต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

จะเป็นการอภิปรายเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” โดยมีประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดร.พนัส สิมะเสถียร เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย หลังจากนั้น ในช่วงบ่ายจะเป็นการประชุมกลุ่มย่อย แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ **กลุ่มที่ ๑** การสร้างคนและสังคมคุณภาพในแผนฯ ๑๑ **กลุ่มที่ ๒** การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพ ยั่งยืน และเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจเอเชีย **กลุ่มที่ ๓** ก้าวใหม่สู่ความมั่นคงอาหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และ**กลุ่มที่ ๔** การขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ อย่างมีผลสัมฤทธิ์

หลังจากการประชุมในวันนี้ สำนักงานฯ จะนำผลการระดมความคิดเห็นไปปรับปรุงร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ก่อนที่จะเสนอต่อสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีตามลำดับ แล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้ในวันที่ ๑ ตุลาคม ต่อไป

สำนักงานฯ ใคร่ขอกราบขอบพระคุณ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และผู้มีเกียรติทุกท่าน ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาร่วมประชุมในวันนี้ และขอขอบคุณกรมประชาสัมพันธ์ ที่ได้กรุณาสันับสนุนให้มีการถ่ายทอดสดทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง ๑๑ ส่วนสถานีโทรทัศน์ทีเอ็นเอ็น บันทึกเทปโทรทัศน์เพื่อออกอากาศในภายหลัง

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควร กระผมขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้กรุณากล่าวเปิดการประชุมและแสดงปาฐกถาพิเศษ เพื่อเป็นแนวทางในการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในครั้งต่อไป

ขอกราบเรียนเชิญ

ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “อนาคตประเทศไทยในระยะ ๕ ปีข้างหน้า”

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ในงานประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สสช. เรื่อง “แผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

วันพฤหัสบดีที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นมัสการพระคุณเจ้า ท่านรัฐมนตรี ท่านประธานกรรมการ และคณะกรรมการ สสช. และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน

ผมรู้สึกยินดีที่ได้มาเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สสช. อีกครั้งหนึ่ง และการประชุมในครั้งนี้จะเป็นการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มต่างๆ เพื่อที่จะนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งจะต้องเสนอต่อสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี เพื่อประกาศใช้อย่างเป็นทางการในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ต่อไป เวลานี้ถือเป็นช่วงเวลาที่ดีที่จะได้มามองไปข้างหน้า ๕ ปี ในการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มาใช้ เนื่องด้วยเหตุผลหลายประการ

ประการที่ ๑ ขณะนี้เศรษฐกิจไทยได้ผ่านพ้นวิกฤตการณ์ที่เป็นผลกระทบมาจากวิกฤตทางการเงินของโลก และอยู่ในฐานะที่มีความมั่นคงพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งอยู่ในระดับที่สามารถสร้างโอกาส สร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่พี่น้องประชาชน ขณะที่อัตราเงินเฟ้ออยู่ในภาวะที่ควบคุมได้ มีการเกื้อกูลการค้าอย่างต่อเนื่อง การมีทุนสำรอง เงินคงคลัง และฐานะการคลังที่มั่นคงตามสมควร จากนั้นไปอีก ๕ ปี ก็จะเป็นโอกาสดีในการที่จะใช้ความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่เป็นรากฐานนี้ในการผลักดันเป้าหมายต่างๆ ที่กำหนดอยู่ในแผนฯ ให้บรรลุผลตามที่กำหนด

ประการที่ ๒ ประเทศไทยเพิ่งผ่านพ้นการเลือกตั้งตามวิถีทางประชาธิปไตย กำลังจะมีรัฐบาลชุดใหม่ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่จะเข้ามาดำเนินการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ในช่วงของการเลือกตั้ง อาจใช้เวลาแก้ปัญหาที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้า ปัญหาระยะสั้นค่อนข้างมาก จึงเป็นโอกาสดีที่จะได้มาทบทวนถึงทิศทางในอนาคตของประเทศระยะกลางและระยะยาวต่อไป

หลักการสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

การประชุมในวันนี้ ก่อนที่จะมีการหารือถึงเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในช่วงต่อไป ขอย้ำเรื่องที่เป็นหลักการสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ใน ๓ เรื่อง ดังนี้

ประการที่ ๑ กระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็น แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นค่อนข้างกว้างขวาง เป็นกระบวนการที่ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องถึง ๓ ปี ได้เชิญภาคส่วนต่างๆ ในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ถือว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญมาก และเป็นหลักประกันว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้จะเป็นแผนฯ ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและประเทศชาติ สามารถอธิบายได้อย่างเต็มที่ว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ เป็นแผนฯ ของคนไทยอย่างแท้จริง

ประการที่ ๒ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ หลักการในเรื่องการดำเนินงานทุกอย่างด้วยความพอดี ความมีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน ถือว่าเป็นหลักการสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศมีความยั่งยืนตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ประการที่ ๓ วิสัยทัศน์ของแผนฯ วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ จะสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่นานาชาติและประชาคมโลกให้ความสำคัญในประเด็นความยั่งยืน ความสมดุล และการให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าได้ประโยชน์จากกระบวนการพัฒนาอย่างแท้จริง เป็นวิสัยทัศน์ที่ปรากฏชัดเจนทั้งในสหประชาชาติ องค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความร่วมมือของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคที่มีการรวมกลุ่มกันทางเศรษฐกิจ

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน การยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการที่วิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนฯ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ในระดับนานาชาติ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ดีสำหรับการดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในระยะ ๕ ปีต่อไป

ความท้าทายที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญใน ๕ ปีข้างหน้า

ผมมีประเด็นที่อยากจะเน้นใน ๕ เรื่องหลัก

เรื่องที่ ๑ เศรษฐกิจไทยยังคงเป็นเศรษฐกิจเปิดค่อนข้างมากและสังคมไทยอยู่ในภาวะที่ได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้น ดุลอำนาจทางเศรษฐกิจ หรือแนวโน้มต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกยังคงมีอิทธิพลและผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เศรษฐกิจโลกในขณะนี้ที่อยู่ในช่วงของการปรับดุลอำนาจทางเศรษฐกิจ จากเดิมมีสหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งถือเป็นเศรษฐกิจหลักและเป็นผู้นำในเศรษฐกิจโลก ดุลอำนาจกำลังเคลื่อนมาสู่ประเทศที่มีขนาดใหญ่ มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ได้แก่ บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน แอฟริกาใต้ เอเชียแปซิฟิก เอเชียตะวันออก และอาเซียน ขณะที่เศรษฐกิจไทยเช่นเดียวกับเศรษฐกิจอื่นๆ ในโลกกำลังเข้าสู่กระบวนการรวมตัวกับเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้านเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในช่วง ๔ ปีข้างหน้า พร้อมกับการผลักดันให้เกิดความร่วมมือทางด้านอื่นๆ ทั้งด้านสังคมและวัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง

เรื่องที่ ๒ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน เป็นแนวโน้มสำคัญและเป็นความท้าทายการพัฒนาในระยะต่อไป โดยเฉพาะการเกิดภัยพิบัติที่เกิดบ่อยครั้งและรุนแรง เป็นความเสี่ยงและส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการผลิตทั้งระยะปานกลางและระยะยาว เช่น การผลิตภาคการเกษตร เป็นต้น รวมถึงการที่ประเทศจะต้องเผชิญกับภาวะท้าทายในด้านความมั่นคงทั้งพลังงานและอาหารจากการที่เศรษฐกิจโลกมีดุลอำนาจเปลี่ยนแปลงไปควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

เรื่องที่ ๓ สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมของผู้สูงอายุ มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมการในเรื่องสวัสดิการ การรองรับค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นเพื่อดูแลความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ ขณะเดียวกัน กำลังแรงงานที่จะมีสัดส่วนลดลง ต้องเพิ่มรายได้ เพิ่มมูลค่าผลผลิตให้สามารถรองรับค่าใช้จ่ายเหล่านี้

เรื่องที่ ๔ ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคม ที่ถือว่าเป็นเรื่องท้าทายอย่างมากและในแผนพัฒนาฯ เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ ปัญหานี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยหรือเศรษฐกิจไทย เมื่อมีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศ จะทำให้การแข่งขันในระบบเศรษฐกิจเกิดภาพที่ผู้ชนะจะมีความ

มั่งคั่งและมีรายได้สูงตามธรรมชาติของกลไกตลาด การแบ่งปันหรือกระจายผลประโยชน์ส่วนนี้ ไปสู่ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่เกิดขึ้น ปัญหานี้เป็นปัญหาที่รุนแรงแม้แต่ในระบบเศรษฐกิจที่มีพื้นฐานของความเท่าเทียมในแง่ของการถือครองทรัพย์สินเป็นหลัก สำหรับเศรษฐกิจประเทศไทยที่การถือครองทรัพย์สิน ที่ดิน และโอกาสยังมีความเหลื่อมล้ำค่อนข้างมาก ปัญหาย่อมจะมีความรุนแรงเป็นพิเศษ เป็นเรื่องที่ทำหายอย่างมากในการบริหารจัดการ

เรื่องที่ ๕ ปัญหาการเมือง เป็นความท้าทายประการสุดท้ายที่จะกล่าวถึง ต้องยอมรับว่า ๕ ปีของการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เป็นช่วงเวลาที่ประเทศประสบปัญหาการเมืองอย่างรุนแรง แม้ว่าการบริหารจัดการเศรษฐกิจและความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทย จะทำให้ประเทศสามารถผ่านพ้นวิกฤตที่รุนแรงมาได้ แต่ก็มีผลกระทบต่อการสร้างโอกาสในการกำหนดกระบวนการพัฒนาระยะปานกลางและระยะยาว

เมื่อประเทศกำลังเผชิญกับความท้าทายเหล่านี้ จึงมีข้อคิดในเรื่องของการบริหารจัดการแผนฯ ในช่วง ๕ ปี ข้างหน้า ความเหลื่อมล้ำที่ได้กล่าวไปแล้วเป็นเรื่องสำคัญที่ทำหายความคิดและกระบวนการทัศนในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างมาก ในอดีตมีหลักคิดว่าวิธีการที่จะทำให้เกิดการกระจายรายได้ เป็นการที่ภาครัฐจัดเก็บภาษีจากคนที่มั่งคั่งได้สูง แล้วนำมาจัดสรรเป็นงบประมาณเพื่อช่วยเหลือพี่น้องประชาชนที่มีความยากจนหรือด้อยโอกาส หลักคิดนี้ไม่เพียงพอที่จะแก้ปัญหาได้ เช่นเดียวกับความเชื่อที่ว่า ถ้าเศรษฐกิจดี มีการเจริญเติบโตในอัตราสูง ผลประโยชน์หรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเติบโตทางเศรษฐกิจจะไปสู่พี่น้องประชาชนทุกคน หลักคิดทั้งสองเรื่องนี้ไม่เพียงพอในการที่จะแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม

จึงมีความจำเป็นที่ต้องคิดในเชิงการปฏิรูปโครงสร้าง ขณะนี้ก็มีกระบวนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งมีกลไกในรูปคณะกรรมการอิสระหลายชุดที่ได้เริ่มนำเสนอการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง ตั้งแต่ปัญหาการถือครองที่ดิน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การให้อำนาจแก่ชุมชนท้องถิ่นในการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างและลดอุปสรรคในการมุ่งสู่การเป็นสังคมที่เท่าเทียมกัน ประเด็นสำคัญของการลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืนจะต้องสร้างโอกาสให้ประชาชนทุกคนทุกกลุ่มมีพื้นที่ยืนและมีโอกาส

ดังนั้น สิ่งที่ยากจะเน้นเป็นพิเศษในการขับเคลื่อนประเทศใน ๕ ปีข้างหน้า มีอีก ๒ ประเด็นหลัก

ประเด็นแรก การสร้างโอกาสและการพัฒนาคุณภาพคน ที่ถือว่ามีความสำคัญที่สุดและเป็นสิ่งที่ทำหายมาก กระบวนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองได้เริ่มขึ้นแล้ว มีเป้าหมายสำคัญที่สุดในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คุณภาพของเด็กและเยาวชน เป็นเรื่องที่มีความทำหายอย่างมาก การปฏิรูปการศึกษามุ่งระบบการศึกษาในโรงเรียนและการดูแลตั้งแต่สถาบันครอบครัวไปจนถึงการให้ระบบการศึกษาสามารถเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างกลมกลืน

ปัญหาความเหลื่อมล้ำคงไม่สามารถแก้ไขและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ หากสถาบันครอบครัวถดถอยอย่างต่อเนื่อง เด็กที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่มีเพิ่มขึ้น เด็กเหล่านี้ขาดโอกาสในการได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง ขาดโอกาสทางการศึกษาและการดูแลเอาใจใส่ ในที่สุดเมื่อเติบโตขึ้น ส่วนหนึ่งจะเป็นปัญหากับสังคม การดูแลในเรื่องคุณภาพของครอบครัวและเด็กเล็กจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ จากนั้นจึงมาสู่ประเด็นที่กำลังดำเนินการอยู่ในเรื่องระบบการศึกษา ที่ต้องย้ำในเรื่องการเรียนรู้ ไม่ใช่การท่องจำและการเรียนรู้ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเรียนรู้จากกิจกรรม จากการใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อน ชุมชน และสังคม ขณะเดียวกัน บทบาทของครูต้องได้รับการพัฒนา ปรับแนวทางการเรียน การสอน นำไปสู่การสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพในสังคม

นอกจากนี้ เยาวชนระดับอุดมศึกษาจะต้องมีทักษะหรือมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของระบบ เศรษฐกิจและสังคม ความพยายามในการเน้นการศึกษาสายอาชีพ เชื่อมโยงกับภาคธุรกิจเอกชน และการพัฒนา ทักษะอยู่ตลอดเวลาเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาคนสามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและมุ่งสู่การ พัฒนาอย่างยั่งยืน ขณะที่คนวัยทำงานและผู้สูงอายุมีแผนรองรับเพื่อให้คนเหล่านี้สามารถพัฒนาและใช้ ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ในการพัฒนาประเทศจะเป็นหัวใจของความสำเร็จในการพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปีข้างหน้าและเป็นการวางรากฐานที่ดีสำหรับประเทศในระยะยาว

ประเด็นที่ ๒ การสร้างความมั่นคงและการมีหลักประกันในชีวิต เป็นเรื่องต่อเนื่องจากการพัฒนาคน การที่ โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศมีความหลากหลาย มีภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ต่างก็ มีศักยภาพทั้งสิ้น แต่สภาพปัญหาในอดีต ภาคการเกษตรซึ่งเป็นภาคที่มีคนมากที่สุด ยังคงเป็นภาคการผลิตที่มี ความมั่นคงและความแน่นอนน้อยที่สุด ดังนั้น การสร้างระบบที่มีความมั่นคงทั้งด้านรายได้ การรองรับความ เสี่ยงที่เกิดขึ้นจาก ดิน ฟ้า อากาศ เป็นประเด็นสำคัญในการสร้างฐานเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง พร้อมกับการลด ปัญหาความเหลื่อมล้ำควบคู่กันไป ขณะเดียวกัน การเชื่อมโยงภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะ การเพิ่มมูลค่าและการส่งเสริมอุตสาหกรรมการเกษตรจะเป็นแนวทางสำคัญเช่นกันในการวางรากฐานที่ดี สำหรับอนาคตของเศรษฐกิจไทย ในภาวะที่ความมั่นคงด้านอาหารเป็นประเด็นที่ท้าทายทุกประเทศทั่วโลก หากสามารถสร้างความมั่นคงและจัดการความสมดุล เพื่อแก้ปัญหาความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานจะเป็น อีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็ง

นอกจากสองประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น การส่งเสริมให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีความสมดุลและยั่งยืน ย่อมหมายถึง**การดูแลภาคการผลิตให้ครบถ้วนทุกภาค สำหรับภาคอุตสาหกรรม** ประเด็นสำคัญเป็นการ พัฒนาผลิตภาพ ประสิทธิภาพ และการใช้ประโยชน์จากการที่ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงของกลุ่ม ประเทศอาเซียน นำไปสู่การเชื่อมโยงเศรษฐกิจของอาเซียนกับเศรษฐกิจโลก เป็นการสร้างโอกาสผ่านการลงทุนใน โครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์นำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและโอกาสใหม่ๆ ที่ จะเกิดขึ้น

ในส่วนของ**ภาคบริการ** โดยเฉพาะการท่องเที่ยวต้องเน้นการลงทุนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ถือว่าเป็นเรื่อง สำคัญต่อความยั่งยืนในด้านศักยภาพการท่องเที่ยวมากกว่าการเน้นการตลาดเพียงอย่างเดียว ต้องพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เป้าหมายสำคัญอาจไม่ใช่จำนวนนักท่องเที่ยว เพราะจะเป็นภาระและกดดันต่อขีด ความสามารถในการรองรับของทรัพยากรธรรมชาติ

จากนี้ไป การเพิ่มมูลค่าใน**ภาคการผลิต**ต้องเพิ่มมูลค่าโดยใช้ความคิดซึ่งเป็นหลักการของแนวทางเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับภาคการผลิตต่างๆ โดยไม่มีผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เน้นที่ การพัฒนาในเชิงความคิดและบุคลากร นำไปสู่การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ หากสามารถสร้างวัฒนธรรมการ เพิ่มมูลค่าโดยใช้ความคิดและการสร้างสรรค์ได้ จะเป็นโอกาสในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง เศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่น ในปัจจุบันมีความเห็นว่าควรเพิ่มสำคัญของเศรษฐกิจภายในประเทศและ ค่าจ้างแรงงานจะต้องมีการปรับขึ้นอย่างก้าวกระโดด เรื่องนี้จะเกิดขึ้นได้และมีความยั่งยืน ก็จะต้องเพิ่มทักษะ และคุณภาพของผู้ใช้แรงงาน ควบคู่กับการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและการลดต้นทุนการผลิต โดยใช้ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีหรือความคิดมาชดเชยกับต้นทุนด้านแรงงานที่สูงขึ้น เป็นต้น

ประเด็นสุดท้ายที่จะกล่าวถึงเป็น **เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ขณะนี้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากความผันผวนของสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ต้องสร้างระบบป้องกันความเสี่ยงในแง่ของการผลิตหรือการเงิน ขณะที่การปรับระบบรองรับภัยพิบัติและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้องผลักดันอย่างเร่งด่วน เครื่องมือที่นำมาใช้ ได้แก่ เครื่องมือทางการเงิน การคลัง ระบบภาษี ระบบการจัดสรรทรัพยากร และระบบการบริหารจัดการ บทเรียนจากกรณีของมาบตาพุดทั้งในแง่ของปัญหาที่สั่งสมและการสร้างกลไกบริหารจัดการจนสามารถคลี่คลายปัญหาไปได้ น่าจะเป็นรูปแบบที่นำไปใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต่อไป

สำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นเรื่องที่มีการประชุมในช่วงบ่ายวันนี้จะได้ระดมความคิดเห็น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้จัดทำขึ้นในลักษณะของการมีส่วนร่วม เมื่อจะนำไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติจะต้องดำเนินการเพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สามารถตรวจสอบและเป็นกลไกที่จะปรับแนวทางต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของคนส่วนใหญ่

เรื่องสำคัญที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงเป็น **สภาพการเมืองในระยะ ๕ ปีข้างหน้า** หากการเมืองยังเป็นเช่นเดียวกับ ๕ ปีที่ผ่านมา แผนพัฒนาฯ ที่จัดทำขึ้นคงจะไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ การเมืองในวันนี้ มีกระบวนการประชาธิปไตยและกระบวนการเลือกตั้ง คาดหวังว่าจากนี้ไปทุกอย่างจะเข้าสู่กระบวนการรัฐสภาและต้องดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อลดความแตกแยกที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นหน้าที่ของทุกฝ่าย ไม่ใช่เฉพาะรัฐบาลชุดใหม่ที่จะเกิดขึ้น ทุกฝ่ายในสังคม ทั้งรัฐบาล ฝ่ายค้าน ภาคธุรกิจ สื่อสารมวลชนจะต้องร่วมกันลดบรรยากาศของความขัดแย้ง หาทางยุติการแบ่งแยกประชาชน ไม่ว่าจะแบ่งในลักษณะพื้นที่ภาค หรือเชิงรายได้และโอกาส ต้องให้กระบวนการทางการเมืองเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มให้มีโอกาส มีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันผลักดันไปในทิศทางที่ได้กำหนดภายใต้กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือนโยบายของรัฐบาลที่ได้รับฉันทานุมัติจากการลงคะแนนของประชาชน สามารถดำเนินการได้อย่างมีเอกภาพ มีพลัง และนำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายที่ต้องการของการสร้างความสุขให้คนไทยและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผมขอขอบคุณทุกท่านที่มาร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ก่อนที่จะประกาศใช้ในเดือนตุลาคมนี้ และขอให้ทุกท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางประเทศในอนาคตที่พวกเราต้องการ พร้อมทั้งขอถือโอกาสนี้ขอบคุณทุกท่านที่ตลอดสองปีที่ผ่านมาในช่วงที่ผมมาบริหารราชการแผ่นดิน ได้ให้ความร่วมมือในการผลักดันนโยบายต่างๆ รวมทั้งการให้ข้อคิด ความเห็นที่สำคัญทำให้การดำเนินการหลายเรื่องสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควร ผมขอเปิดการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “แผน๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” และขออวยพรให้การประชุมประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ทุกประการ

บทวิดิทัศน์ประชุมประจำปี ๒๕๕๔ : แผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๒๔ / ๖ / ๕๔ ความยาว ๘ นาที

ภาพ	เสียง
กราฟฟิค คนหลากหลายอาชีพ/ภูมิภาคลอยเข้าเฟรมมาประกอบกันเป็น VDO Wall (เปลี่ยนภาพไปเรื่อยๆ) Effect เปลี่ยน VDO Wall	ทุกสังคมล้วนมุ่งแสวงหาความสุขตามบริบทของตนเองบนพื้นฐานที่หลากหลายแตกต่างกัน แต่สิ่งที่ทุกคนต่างต้องการ ตรงกันคือ “ความสุขที่ยั่งยืนและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”
ภาพ Insert ผู้คนมีสีหน้าวิตกกังวล/สับสน ภาพเด็กๆ รอคอยหวัง	อย่างไรก็ตาม ค ความผันผวน ต่างๆ ได้ทำให้ ประเทศไทย ตกอยู่ในสถานะที่ยากลำบาก หากพวกเราเพิกเฉย อนาคตของเราและลูกหลานจะเป็นอย่างไร
ภาพ Insert ป้ายอัตราแลกเปลี่ยนเงิน คนตกราน/ป้ายราคาน้ำมัน/แผ่นดินไหว/สึนามิ การประชุมระหว่างประเทศ	หลายสิ่งกำลังท้าทายให้คนไทยต้องฝ่าฟันร่วมกัน ทั้งผลกระทบจากภายนอก อาทิวิกฤตเศรษฐกิจโลกราคาลงงานที่พุ่งสูงขึ้น ภัยพิบัติที่เข้ามาใกล้ตัว รวมถึงการเป็นประชาคมอาเซียนในปี๒๕๕๘
กราฟแสดงการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุ ภาพ Insert ผู้สูงอายุให้หมอตีตราสุขภาพ ผู้สูงอายุทำงานในภาคเกษตร	ในประเทศ ผู้สูงอายุไทยจะเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๑๑.๙ ของประชากรทั้งหมดในปี ๒๕๕๓ เป็นร้อยละ ๑๔.๘ ในปี ๒๕๕๙ ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายสวัสดิการภาครัฐในการดูแลผู้สูงอายุจะสูงขึ้นจากที่เป็นอยู่ในปี ๒๕๕๑ ที่สูงถึง ๘๙,๐๖๙ ล้านบาท ขณะที่กำลังแรงงานลดลง โดยเฉพาะภาคเกษตรที่ลดลงจากร้อยละ ๔๑ ในปี ๒๕๕๔ เป็นร้อยละ ๓๘.๒๔ ในปี ๒๕๕๓ นำไปสู่การขาดแคลนแรงงานในอนาคต
กราฟแสดงปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปี พ.ศ.๒๕๔๓ - ๒๕๔๗ ภาพ Insert โรงงาน/รถยนต์ปล่อยควันพิษ/มาบตาพุด สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม/ขยะ/น้ำเสีย	ขณะที่ในปี ๒๕๔๗ ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งสิ้น๒๖๕.๙ ล้านตัน มีอัตราการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๕.๖๑ ต่อปีจากปี ๒๕๔๖ ปริมาณขยะเพิ่มขึ้นแต่การจัดการขาดประสิทธิภาพแหล่งน้ำสำคัญเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๓๔ ของแหล่งน้ำสำคัญทั้งหมดในปี ๒๕๕๒
กราฟฟิคแสดงความแตกต่างทางรายได้ ภาพ Insert คนยากจน/ยาเสพติด/ภาพความขัดแย้ง ภาพจำลองเหตุการณ์คนจ่ายเงินใต้โต๊ะ	สังคมยังมีความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ กลุ่มคนที่ร่ำรวยที่สุดร้อยละ ๒๐ มีรายได้มากกว่ากลุ่มคนที่ยากจนที่สุดร้อยละ ๒๐ ถึง ๑๑.๙๒ เท่า ก่อให้เกิดปัญหาสังคมความแตกแยกการคอร์รัปชั่นและความย่อหย่อนทางศีลธรรม
SUPER : ตัวอักษรเจาะโปร่ง โล่มาทีละข้อความ สังคมมีความสุข เสมอภาค เป็นธรรม มีภูมิคุ้มกัน	การรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและไม่เคยหยุดนิ่งเหล่านี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ จึงมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นกับสังคมไทย และ กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศ ที่มุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

ภาพ	เสียง
SUPER : ตัวอักษรเจาะโปร่ง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลาง มุ่งพัฒนาแบบองค์รวม	ทุกภาคส่วนต่างเห็นร่วมกันว่า “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นแนวทางหลักในการนำพาประเทศไปสู่ สังคมที่มีภูมิคุ้มกัน และการพัฒนาที่ยั่งยืน ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมา ควบคู่กับการ ยึดคนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งพัฒนาแบบองค์รวมอย่างสมดุล
ภาพ Insert เวทีระดมความเห็นระดับต่างๆ กราฟฟิค ๓ ทุน (ทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคม ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) แดกเป็น ๖ ทุน (ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนวัฒนธรรม ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนกายภาพ และทุนทางการเงินกลายเป็นแผนที่ประเทศไทย ตัวหนังสือพุ่งเข้ามาจากนอกเฟรม “ยุทธศาสตร์การพัฒนา”	และเสียงสะท้อนจากเวทีระดมความคิดเห็นตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับภาคก็ขานรับการนำทุนของประเทศทั้งทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนวัฒนธรรม ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนกายภาพ และทุนทางการเงินมาหลอมรวมกันสร้างอนาคตประเทศไทยให้มั่นคงและยั่งยืนนำไปสู่ยุทธศาสตร์ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้
SUPER : ตัวอักษรเจาะโปร่ง “การสร้างความเป็นธรรมในสังคม” (พร้อมภาพ Insert)	สร้างความเป็นธรรมในสังคม เศรษฐกิจฐานรากเข้มแข็ง ลดช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มคนและพื้นที่ต่างๆ คนยากจนและด้อยโอกาสได้รับบริการทางสังคมที่มีคุณภาพและการคุ้มครองตามสิทธิพึงมีพึงได้ เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
SUPER : ตัวอักษรเจาะโปร่ง “การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน” (พร้อมภาพ Insert)	พัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน คนไทยทุกช่วงวัยมี ภูมิคุ้มกัน ต่อการเปลี่ยนแปลง มี โอกาส และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต คุณภาพการศึกษาก้าวสู่มาตรฐานสากล ควบคู่กับการเข้าถึงระบบสุขภาพที่ดี บ้าน วัด โรงเรียนเป็นสถาบันหลักในการบ่มเพาะให้คนมีคุณธรรม และจริยธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเป็นพลังในการพัฒนาประเทศ
SUPER : ตัวอักษรเจาะโปร่ง “ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน” (พร้อมภาพ Insert)	สร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน มุ่งเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตภาคเกษตร สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้เพียงพอ ควบคู่ กับการสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน โดยเพิ่มปริมาณการผลิตพืชพลังงานและการผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังงานความร้อนสามารถพึ่งตนเองได้
SUPER : ตัวอักษรเจาะโปร่ง “การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน” (พร้อมภาพ Insert)	ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่าง มีคุณภาพและยั่งยืน ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้เพิ่มประสิทธิภาพภาคเกษตรด้วย เทคโนโลยี ที่ทันสมัย สร้างมูลค่าเพิ่ม ให้สาขาบริการด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ภาคอุตสาหกรรม เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมลดอันดับความสามารถในการแข่งขัน

ภาพ	เสียง
SUPER : ตัวอักษรเจาะโปรง “การสร้างเชื่อมโยง กับเศรษฐกิจในภูมิภาค” กราฟฟิคแผนที่ประเทศไทยมีเส้นทางเชื่อมโยง กับเพื่อนบ้านปรากฏขึ้น (พร้อมภาพ Insert)	สร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทาง เศรษฐกิจและสังคม พัฒนาฐานการผลิตและการลงทุนของ ประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและเอเชียตะวันออก เฉียงใต้ ร่วมเป็น หุ้นส่วนการพัฒนา บนผลประโยชน์ร่วมกันใน อนุภูมิภาคและภูมิภาค เตรียมความพร้อม กำลังคน เข้าสู่ ประชาคมอาเซียน เชื่อมโยงการขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อลด ต้นทุนการค้าในธุรกิจ
SUPER : ตัวอักษรเจาะโปรง “การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน” (พร้อมภาพ Insert)	จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพิ่มความ อุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ น้ำ ควบคุม การปล่อยก๊าซเรือนกระจก และลดมลพิษ เพิ่มขีด ความสามารถของประเทศในการรองรับวิกฤติโลกร้อนและภัยพิบัติ
SUPER : ตัวอักษรเจาะโปรง การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ	เพื่อนำพาประเทศไทยไปสู่เส้นทางที่คาดหวัง ในอนาคต ทุกฝ่าย ต้องร่วม ขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้เกิดผลเป็น รูปธรรม มีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงแผนฯ ๑๑ และแผนระดับ ต่างๆ รวมถึงติดตามประเมินผลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
ภาพ Hi Light คนไทยทุกอาชีพ วัฒนธรรม เชื้อชาติ /ภาพการ รวมพลังของภาคีต่างๆ /ภาพรอยยิ้ม ใบหน้าที่ เปี่ยมความหวังของคนไทย (เปลี่ยนภาพไปเรื่อยๆก่อนมารวมกัน เป็น VDO Wall)	ทั้งหมดนี้ ย่อมจะเป็นหลักประกันสำคัญที่จะ ทำให้ประเทศไทย พร้อมเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างมั่นคง เท่าทัน และมี ศักดิ์ศรีด้วย หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิถีแห่งการ พึ่งตนเอง และสร้างภูมิคุ้มกันให้ทุกชีวิต ทุกครอบครัว ทุกชุมชน และประเทศชาติ ภายใต้การร่วมแรงร่วมใจของพลังไทยเพื่อคล่อง ใจก้าวไป บนเส้นทางการพัฒนาที่ทอดยาวสู่ความเป็นสุขอย่าง ยั่งยืนบนฐานความมั่นคงของแผ่นดินสืบไป
โลโก้ สศช.	

สรุปการนำเสนอและอภิปราย

“ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑”

ประธาน : ดร.พนัส สิมะเสถียร	ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ : นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปราย : ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ ประเวศ วะสี	ราษฎรอาวุโส
นายโมสิต ปันเปี่ยมรัษฎ์	ประธานกรรมการบริหารธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน)
นายพยุงค์ศักดิ์ ชาติสุทธิผล	ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑ สรุปผลการนำเสนอ

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำเสนอสาระสำคัญ ๖ เรื่อง ได้แก่ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ผลการพัฒนาในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ความเสี่ยงที่ประเทศไทยต้องเผชิญ ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญในช่วง ๕ ปีข้างหน้า การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ และร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑.๑ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน เริ่มจากการระดมความคิดเห็น เรื่อง “วิสัยทัศน์ประเทศไทย สู่ปี ๒๕๗๐” ในการประชุมประจำปี ๒๕๕๑ ของ สศช. จากนั้นได้มีการระดมความคิดเห็นต่อเนื่องในการประชุมประจำปี ๒๕๕๒ เรื่อง “จากวิสัยทัศน์ สู่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” นอกจากนี้ สศช. ได้ใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อประกอบการจัดทำแผนฯ ได้แก่ การศึกษาวิจัยเฉพาะ เรื่อง การประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ และความคิดเห็นที่ระดมจากเวทีระดับต่าง ๆ ที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา ได้แก่ การระดมความคิดเห็นระดับหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน ๒๒ เวที ๑๓๒ หมู่บ้านทั่วประเทศ การระดม ความคิดเห็นระดับภาคทั้ง ๔ ภาค ภาคละ ๒ ครั้ง และกรุงเทพมหานคร ๑ ครั้ง รวมทั้งการประชุมระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มรวม ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มธุรกิจเอกชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มละ ๒ ครั้ง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนที่ได้จากกระบวนการดังกล่าว สศช. ได้นำมาประมวลจัดทำเป็น “ทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” และระดมความคิดเห็นในการประชุมประจำปี ๒๕๕๓ ต่อมา สศช. ได้จัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์และแนวทางภายใต้กรอบทิศทางดังกล่าว ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นเป็น “ร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” ที่ได้นำมาระดมความคิดเห็นในการประชุม วันนี้ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากท่านทั้งหลาย หลังจาก สศช. ปรับปรุง เอกสารดังกล่าว แล้วจะ เสนอต่อ คณะกรรมการ สศช. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา ก่อนที่จะ ทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ต่อไป

๑.๒ ผลการพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ จากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์และแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ในช่วงที่ผ่านมา พบว่า

๑) ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยมีทิศทางที่ดีขึ้น

(๑) ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของสังคมไทย เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของ ดัชนี ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ในภาพรวม พบว่า ความอยู่เย็นเป็นสุขมีทิศทางดีขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ ๖๖.๓๓ ในปี ๒๕๔๙ เป็นร้อยละ ๖๖.๘๐ ในปี ๒๕๕๓ ปัจจัยที่เสริมให้ความอยู่เย็นเป็นสุขเพิ่มขึ้น ได้แก่ เศรษฐกิจที่เข้มแข็งเป็น ธรรม และชุมชนมีความมั่นคงและเกื้อกูลกัน ส่วนปัจจัยที่ลดทอน ความอยู่เย็นเป็นสุขของ สังคมไทย ได้แก่ ความ ขัดแย้งรุนแรงในสังคมเกิดขึ้นต่อเนื่อง สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศขาดความสมดุล ปัญหาเสพติด และสุขภาพ ของคนไทยลดลง

(๒) การเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบย่อย พบว่า *ดัชนีเศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม* เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๖๙.๘๑ ในปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เป็นร้อยละ ๗๗.๑๒ ในปี ๒๕๕๓ ขณะที่ *ดัชนีชุมชน เข้มแข็ง* สะท้อนว่าชุมชนมีความมั่นคง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ดีขึ้น ค่าดัชนีเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากร้อยละ ๓๓.๗๔ เป็นร้อยละ ๖๖.๐๗ ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน *ดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล* ลดลงจากร้อยละ ๗๕.๔๓ ในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เป็นร้อยละ ๕๕.๗๐ ในปี ๒๕๕๓ เนื่องจากความขัดแย้งในช่วงปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๓ และภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของไทยอยู่ในระดับต่ำ เช่นเดียวกับ *ดัชนีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล* ที่ลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ จากสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมต้องเร่งแก้ไข ทั้งคุณภาพน้ำและ อากาศ การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ *ดัชนีสุขภาพ* มีระดับการพัฒนาลดลงจากร้อยละ ๗๑.๔๐ ในช่วงปลาย แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เหลือร้อยละ ๗๐.๘๖ ในปี ๒๕๕๓ จากปัญหาด้านสุขภาพกายและจิตใจ รวมทั้งคุณภาพ การศึกษา และ *ดัชนีครอบครัวอบอุ่น* ยังอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙

๒) การบรรลุเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ที่กำหนดไว้ ๕ ด้าน มีดังนี้ **การพัฒนา คุณภาพคน** จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มจาก ๗.๘ ปีในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เป็น ๘.๑ ปีในปี ๒๕๕๒ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยจาก ๔ วิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนลดลงจากร้อยละ ๓๗.๖ ในปี ๒๕๔๙ เหลือร้อยละ ๒๙.๑ ในปี ๒๕๕๓ ทุกระดับ การศึกษา ขณะที่จำนวนผู้ป่วย ๕ โรคสำคัญเพิ่มขึ้น และจำนวนนักวิจัยยังคงต่ำกว่าเป้าหมาย **การพัฒนาชุมชน** มี ชุมชนที่จัดทำแผนชุมชน อยู่ในระดับดีมากจำนวน ๕๓,๕๒๘ หมู่บ้าน หรือร้อยละ ๗๑.๔๐ ของหมู่บ้านทั้งหมด ส่วนชุมชนที่สามารถจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกมี เพียงร้อยละ ๒๖ ของหมู่บ้านทั้งหมด นอกจากนี้ สมาชิก ในชุมชนมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนในชุมชนเพิ่มขึ้น เนื่องจากตลอดช่วงเวลาของแผนฯ ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญ กับ จัดตั้งและพัฒนาแหล่งทุนในชุมชน **การพัฒนาเศรษฐกิจ** ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๒๕ ต่ำกว่าในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ การส่งออกเพิ่มจากร้อยละ ๑.๐๘ ในปี ๒๕๔๙ เป็นร้อยละ ๑.๓๐ ในปี ๒๕๕๓ บรรลุเป้าหมายของแผน เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์จากต่างประเทศตามภาวะการฟื้นตัวของ เศรษฐกิจโลก และจากการดำเนินมาตรการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการขยายตลาดการส่งออกอย่างต่อเนื่องของ รัฐบาล และอัตราการออมเพิ่มขึ้นแต่ยังคงต่ำกว่าเป้าหมาย **การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม** พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้นกว่าเป้าหมาย ในปี ๒๕๕๓ พื้นที่ป่าเพิ่มเป็นร้อยละ ๓๓.๕๖ ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเป็นร้อยละ ๒๐.๑๐ ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ชลประทานสูงกว่าเป้าหมายสามารถดำเนินการได้

๒๙.๓๔ ล้านไร่ ในปี ๒๕๕๓ อัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาค และการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ต่ำกว่าเป้าหมาย และ **การเสริมสร้างธรรมาภิบาล** พบว่า ธรรมาภิบาลภาคเอกชนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ลำดับธรรมาภิบาลภาคเอกชนไทยเพิ่มจาก ๓๑.๓ ในปี ๒๕๔๙ เป็น ๑๘.๖ ในปี ๒๕๕๓ ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันเฉลี่ยเท่ากับในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ และดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลปรับลดลง

๓) **ความเสี่ยงที่ประเทศไทยต้องเผชิญ ในระยะต่อไป** จากการทบทวนสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกประเทศ พบว่า มีความเสี่ยง ๖ ประการที่ประเทศไทยต้องเผชิญและจะต้องเร่งแก้ไขในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้แก่ **การบริหารภาครัฐอ่อนแอ** เจ้าหน้าที่รัฐย่อหย่อนในการปฏิบัติตามหน้าที่ การบังคับใช้กฎหมายไม่จริงจัง การดำเนินงานไม่โปร่งใส เกิดการทุจริตประทุพผิมชอบ ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นแต่การมีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับนโยบายมีน้อย **โครงสร้างประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น** ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง อาจกระทบต่อ ความต้องการแรงงานในระบบเศรษฐกิจ ในอนาคต การแข่งขันเพื่อแย่งชิงแรงงานจะมีมากขึ้น ภาครัฐและครัวเรือนมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในด้านต่างๆ **ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมรุนแรง** จากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านกายภาพ การใช้ประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ไม่คุ้มค่า ปริมาณของเสียเพิ่มขึ้น และความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ **โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน** เศรษฐกิจไทยมีความอ่อนไหวต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและปัจจัยแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิตดั้งเดิม ได้แก่ พลังงานและแรงงานราคาถูก ที่มีผลผลิตทางการผลิตต่ำ และต้องพึ่งพาการส่งออกและการลงทุนเป็นหลัก **ค่านิยมดั้งเดิมของไทยเสื่อมถอย** กระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่องานวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมที่ดั่งาม ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม คนไทยให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดั่งามลดลง มุ่งหารรายได้เพื่อสนองความต้องการ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง ขาดความสามัคคี การเคารพสิทธิผู้อื่นและการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม และ **มีความเสี่ยงด้านความมั่นคง** ทั้งที่มาจากปัญหาการก่อความไม่สงบในประเทศ ปัญหาการก่อการร้าย วิกฤตเศรษฐกิจและการแข่งขันด้านต่างๆ ในเวทีระหว่างประเทศ ภัยพิบัติที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติมีความรุนแรงและผลกระทบสูง รวมทั้งมีแนวโน้มจะรุนแรงและผลกระทบสูงในระยะต่อไป

๔) **ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญในช่วง ๕ ปีข้างหน้า** ที่ใช้เป็นกรอบการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีประเด็นสำคัญ ดังนี้ **การเตรียมคนไทยให้การเรียนรู้ตลอดชีวิต** มุ่งพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดั่งาม รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น **การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย** มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ให้มีคุณภาพและยั่งยืน มีฐานการพัฒนาที่ทั่วถึง **การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และ ส่งเสริม บทบาทภาคประชาสังคมและธุรกิจ เอกชนให้เป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคมไทย** มุ่งยกระดับศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน และการจัดการความรู้ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนในการดำเนินธุรกิจที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนคืนสู่สังคม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม **การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและระบบการแข่งขัน ที่เป็นธรรม** เน้นการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ควบคู่กับการพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสูง บริหารจัดการโลจิสติกส์ และ

พัฒนาการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ **การส่งเสริมความร่วมมืออย่างเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาทั้งในระดับอนุภูมิภาค และภูมิภาค** เน้นสร้างความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพรองรับการขยายตัวด้านการค้าการลงทุน ผ่านการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดนและข้ามแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ที่เชื่อมโยง ภูมิภาคเอเชียใต้ **การเตรียมความพร้อม ของไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน** สร้างความตระหนักในความสำคัญของประชาคมอาเซียน และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น พัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการและทักษะแรงงานให้สามารถใช้ประโยชน์จากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน **การบริหารจัดการน้ำและที่ดินเพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารและการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ** มุ่งพัฒนาปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มน้ำต้นทุน พัฒนาระบบโครงข่ายกระจายน้ำและความมั่นคงด้านน้ำอย่างทั่วถึงเป็นธรรม ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำ ฟื้นฟูและพัฒนาดินเสื่อมสภาพ แก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินในเขตอนุรักษ์ ปรับปรุงการบริหารจัดการที่ดินทั้งระบบ กระจายการถือครองที่ดินให้เป็นธรรม และป้องกันการสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกรรายย่อย **การยกระดับความสามารถในการปรับตัว รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ** วางแผน รองรับและจัดการปัญหา ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการวิจัย และพัฒนา รวมทั้งนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลดก๊าซเรือนกระจก การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน รองรับ ภัยพิบัติ และการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ และสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตภาวะโลกร้อน และ **การบริหารจัดการประเทศเพื่อสร้างความเป็นธรรม ในสังคม** พัฒนาระบบราชการและข้าราชการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพิ่มประสิทธิภาพการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาระบบและกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ อย่างมีส่วนร่วม ควบคู่ไปกับปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลแก่ประชาชนทุกกลุ่ม

๑.๓ ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

พัฒนาการของแผนพัฒนาฯ ตลอดช่วง ๕ ทศวรรษที่ผ่านมา สามารถ แบ่งเป็น ๓ ช่วง ได้แก่ **ช่วงที่ ๑** แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๗ เน้นการใช้แรงงานและทรัพยากรธรรมชาติในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ขาดสมดุลและเกิดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม **ช่วงที่ ๒** แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ - ๑๐ เน้นการพัฒนาทุนมนุษย์ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และมุ่งสู่ความพอเพียง โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญา นำทางในการพัฒนาประเทศ และ **ช่วงที่ ๓** แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เน้นความสมดุลและยั่งยืน ยังคงใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา นำทาง ใช้ทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และความสามัคคีปรองดองของคนในชาติโดยมีวิสัยทัศน์ เป้าหมายหลัก และยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑) **วิสัยทัศน์** “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

๒) **เป้าหมายหลัก** กำหนดไว้ดังนี้

(๑) ความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง และภาพลักษณ์การทุจริตคอร์รัปชันดีขึ้น

(๒) คนไทยมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีสุขภาพที่ดีขึ้น และสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น

(๓) เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อ GDP ให้มีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐ และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

(๔) คุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนา แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม รวม ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

(๑) การสร้างคนและสังคมคุณภาพประกอบด้วย ๒ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ **การสร้างความเป็นธรรมในสังคม** โดยกระจายรายได้ และโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ รวมทั้งความยุติธรรมในสังคม โดยเฉพาะการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของ ประชาชนที่ยากจนในสังคม และ **การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน** มุ่งปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านคุณภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม

(๒) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ **ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน** พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็ง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่การผลิต และสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในทุกระดับ **การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน** เชื่อมโยงการลงทุนและการผลิตตลอดห่วงโซ่มูลค่าสู่ตลาดที่มีศักยภาพ ขยายการลงทุนไปต่างประเทศ ส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ และจัดหาพลังงานอย่างเพียงพอ และ**การสร้างความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม** ใน ๓ ระดับ ได้แก่ **อาเซียน** สร้างความร่วมมือเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยเน้นการพัฒนาคน **อนุภูมิภาค** เน้นการเชื่อมโยงการขนส่ง/โลจิสติกส์ และพัฒนาฐานการลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค และ**เอเชียแปซิฟิก** เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือ ระหว่างประเทศระหว่างภูมิภาคโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์

(๓) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย ๑ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ **การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน** ที่สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจสังคมคาร์บอนต่ำ ยกระดับการรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มบทบาทไทยในเวทีประชาคมโลก ควบคุมและลดมลพิษ และบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

๔) การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน บริหารจัดการอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน มีแนวทางการดำเนินงานใน การสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วน สร้างความเชื่อมโยงระหว่าง แผนพัฒนาฯ

ฉบับที่ ๑๑ กับนโยบายรัฐบาลและแผนระดับต่างๆ สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนฯ เพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อน เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วน และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๒ สรุปผลการอภิปราย

๒.๑ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส

มีการอภิปรายที่เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน มีบูรณาการ และมีคุณภาพ ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยึดฐานรากการพัฒนาในพื้นที่ และต้องมีกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อย่างบูรณาการ ในอดีตที่ผ่านมา การพัฒนาอาจไม่ได้ผลอย่างที่ตั้งเป้าหมายไว้ เพราะขาดกลไกขับเคลื่อน การพัฒนาในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงควรมีคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทั้งเอกชนและประชาชน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เกิดจากการ สะสม องค์ความรู้ เป็นวิวัฒนาการทางความคิด หากย้อนพิจารณาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑-๑๑ จะเห็นว่าแผนพัฒนาฯ ในระยะแรก เริ่มต้นด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว ต่อมาได้ มีการเพิ่มเติมเรื่องสังคม สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาอย่างยั่งยืนมา ลำดับ เมื่อถึง ระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ให้ความสำคัญกับการยึดคนเป็นศูนย์กลาง และยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง ที่เรียกว่า AFP หรือ Area-Function-Participation แผนฯ ต่อมาเน้นความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของสังคมไทย มาถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่มุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน วิวัฒนาการจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๑๑ จะเห็นได้ชัดเจนว่า เป็นเรื่องของการสร้างสังคมแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน นับเป็นทิศทางใหม่ของประเทศไทย การอยู่ร่วมกันหรือ Living Together มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ประเทศสามารถเผชิญวิกฤตการณ์โลกในปี ปัจจุบัน ได้แก่ วิกฤตการณ์การอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับคน และคนกับสิ่งแวดล้อม อาทิ ปัญหาโลกร้อน ภัยพิบัติต่างๆ

อย่างไรก็ตาม สสช. จะเน้นการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนเป็นทิศทางใหม่ของประเทศไทย แต่คน ในสังคม ยังคงคิดแบบแยกส่วน เช่น เดิม ดังนั้น สสช. จะต้องจัดทำยุทธศาสตร์ การสื่อสาร โดยนำภาคธุรกิจ ซึ่งมีความสามารถในการสื่อสาร เข้าร่วมสร้างความเข้าใจ อย่างทั่วถึง ให้ทุกคนเข้าใจตรงกัน มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน เป็น เรื่องสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนทิศทางใหม่ของประเทศไทย ที่มุ่งสู่การอยู่ร่วมกัน ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ การคิดแยกส่วนเป็นปัญหาสำคัญของโลกเช่นเดียวกัน ที่ไม่ได้คิดถึงการอยู่ร่วมกัน จึงเกิดวิกฤตการณ์การอยู่ร่วมกันดังที่เป็นอยู่ในขณะนี้

ในวันนี้ สสช. ได้นำเสนอใน ๓ เรื่อง ได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เชื่อมโยงไปสู่จุดหมายร่วมกัน ในการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล ระหว่างคนกับคนและคนกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ สสช. ยังเสนอยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนแผนฯ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง เพื่อมิให้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ในแผนฯ เป็นเพียงแผนที่ไม่ได้มีการนำไปปฏิบัติ จุดสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ต้องการให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งจะต้องกำหนดประเด็นสำคัญหรือ Crucial Component ให้ได้ ประเด็นสำคัญของความยั่งยืนคือ คุณภาพ เพราะสิ่งที่ไม่ได้ดุล ภาพจะล้มง่าย และ หัวใจสำคัญของคุณภาพอยู่ที่การพัฒนาอย่างบูรณาการ หากพัฒนาแบบแยกส่วนก็จะเสีย สมดุล ปัญหาของประเทศไทยและโลกที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาแบบแยกส่วน อาทิ พัฒนาการศึกษาดูไม่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านอื่นๆ เป็นการพัฒนายึดวิชาเป็นตัวตั้ง ในการพัฒนา

จะต้องบูรณาการอย่างน้อย ๘ เรื่องเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกัน ได้แก่ เศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การศึกษา และประชาธิปไตย

หลักการพัฒนาแบบบูรณาการจะต้องยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง แทนการยึดกรม ที่แยกพัฒนาออกไปเป็นด้านต่างๆ เช่น กรมน้ำ กรมดิน กรมต้นไม้ กรมข้าว เป็นต้น สศช. ได้กล่าวถึงเรื่องการพัฒนาโดยยึดพื้นที่ตั้งแต่ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ แต่ยังขาดกลไกดำเนินการ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จะต้องกำหนดกลไกนี้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศไทย ก็ได้มีข้อเสนอแนะว่าต้องปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ เนื่องจากระบบอำนาจที่รวมศูนย์ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม เกิดความเหลื่อมล้ำ หากนำการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจมาเชื่อมโยงกับประเด็นที่ สศช. เคยเสนอไว้ในกรณียึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง เพื่อให้ชุมชน ท้องถิ่น และจังหวัดจัดการเองให้ได้มากที่สุด จะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ถึงร้อยละ ๘๐-๙๐ การแก้ปัญหาไม่ต้องเข้าสู่ส่วนกลาง เพราะเป็นจุดรวมศูนย์อำนาจ จึงจำเป็นต้องกระจายอำนาจไปสู่ชุมชน ท้องถิ่น จังหวัดให้จัดการตนเอง เป็นข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปทั้งสองชุด

การจะสร้างสังคมให้เข้มแข็งต้องเริ่มที่ชุมชน ซึ่งเป็นฐานของสังคมในการ **จัดตั้งสภาผู้นำชุมชน** ในแต่ละหมู่บ้านมีผู้นำชุมชน ประมาณ ๔๐-๕๐ คน รวมกลุ่มกันเป็นสภาผู้นำชุมชน **สำรวจข้อมูลชุมชน** การพัฒนาจำเป็นต้องใช้ข้อมูล ละเลยเรื่องนี้ ไม่ได้ ผู้นำชุมชนจะหาหรือกันโดยไม่มีข้อมูล ย่อมไม่เกิดผลสำเร็จ **จัดทำแผนชุมชน** ที่เป็นแผนพัฒนาอย่างบูรณาการ **เสนอแผนชุมชนให้สภาประชาชนพิจารณา** สภาประชาชนเป็นที่ประชุมของคนทั้งหมู่บ้าน ในแต่ละหมู่บ้านมีคนประมาณ ๕๐๐-๑,๐๐๐ คน จึงสามารถมีส่วนร่วมพิจารณาปรับปรุงแผนได้ทุกคน เป็นประชาธิปไตยทางตรง จนเป็นแผนของประชาชนทั้งหมู่บ้าน ทุกคนจะร่วมกันขับเคลื่อนแผน เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้ง ๘ เรื่องดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

กระบวนการทั้งหมดนี้เป็นประชาธิปไตยอย่างสร้างสรรค์ สมานฉันท์ มาจากข้างล่างขึ้นข้างบน และเมื่อเกิดสิ่งเหล่านี้ จะเกิดสังคมสันติสุข มีตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริง หากเข้าใจกระบวนการเหล่านี้ ภาครัฐก็สามารถส่งเสริมกระบวนการดังกล่าวให้ดีขึ้นและขยายผลให้เกิดขึ้นทั่วประเทศ

แนวทางการสนับสนุนการพัฒนาที่ยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง มีดังนี้

๑) **การปฏิรูปการจัดสรรทรัพยากร** ที่มาจากส่วนกลางไม่สามารถใช้ได้อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน หากให้ชุมชนดำเนินการ จะสามารถจัดการให้เกิดความเป็นธรรมและยั่งยืนได้

๒) **หนึ่งมหาวิทยาลัยหนึ่งจังหวัด** ประเทศไทยมีมหาวิทยาลัยกว่า ๑๐๐ แห่ง ขณะที่ มี ๗๖ จังหวัด รัฐบาลได้กำหนดนโยบาย “หนึ่งมหาวิทยาลัยหนึ่งจังหวัด” หมายถึง หนึ่งมหาวิทยาลัยจะต้องไปทำงานร่วมกับหนึ่งจังหวัด โดยให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ ให้ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง ทำให้เกิดการพัฒนาวงเวียน

๓) **การปรับบทบาทระบบราชการ ให้สนับสนุนพื้นที่** เป็นการปฏิรูประบบราชการ ที่จะทำงานสำคัญมากขึ้น ในการสนับสนุนพื้นที่เชิงนโยบายและวิชาการแทนการสั่งการ

๔) **การเชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชนกับเศรษฐกิจมหภาคให้เกื้อกูลกัน** แม้ได้มีความพยายามผลักดันดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมานาน แต่สาระสำคัญเป็นการเชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชนกับเศรษฐกิจมหภาคให้เกื้อกูลกัน เศรษฐกิจชุมชนเป็นเศรษฐกิจบูรณาการ เศรษฐกิจมหภาคเป็นเศรษฐกิจพลัง หากสองส่วนนี้เกื้อกูลกัน ประเทศจะพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีการบูรณาการและมีพลัง ทำให้สามารถแก้ปัญหา ต่าง ๆ ได้ อาทิ การขึ้นค่าแรงขั้นต่ำเป็น ๓๐๐ บาท ไม่สามารถทำได้ เพราะเป็นข้อจำกัดที่ทำให้

ภาคธุรกิจไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศที่ค่าแรงต่ำ กว่าได้ หากเชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชนกับเศรษฐกิจมหภาค ผู้ใช้แรงงานมีบ้านอยู่ และมีอาหาร ค่าแรงวันละ ๑๕๐ บาท ก็เป็นรายได้ส่วนที่เหลือ ลักษณะเช่นนี้ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงและเสริมด้วยเศรษฐกิจพลังหรือเศรษฐกิจมหภาค เป็นการคิดแบบไม่แยกส่วน

๕) การเชื่อมโยงผู้บริโภคในเมืองกับผู้ทำเกษตรยั่งยืน มีการกล่าว ถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนมา ประมาณ ๒๐ ปี แต่ไม่เกิดผล เพราะไม่มีการระบุถึงพลังขับเคลื่อนเรื่องนี้ ผู้บริโภคเป็นพลัง สำคัญ ดังนั้น การที่ เกษตรกรหลายหมื่นคนทำการเกษตรแบบยั่งยืนหรือเกษตรพอเพียง ไม่ใช่สารพิษ ทำให้เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อม ลด ความยากจน ลดปัญหาสังคม จุดสำคัญ จะต้องเชื่อมโยงผู้บริโภคในเมืองกับผู้ผลิตแบบเกษตรยั่งยืน เพื่อให้ได้ ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ผู้บริโภคในเมืองได้บริโภคอาหารปลอดสารพิษ ผู้ผลิตไม่ใช้ยาฆ่าแมลงก็จะสามารถลดต้นทุน และทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น พลังผู้บริโภคจะขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมเป็นการ ส่งเสริมธุรกิจขนาดเล็กเพื่อสังคม โดยเน้นที่คนรุ่นใหม่ หลังจากจบการศึกษาแล้ว อาจรวม กลุ่มกันเป็นบริษัทขนาด เล็ก และเชื่อมโยงผู้ผลิตเกษตรยั่งยืนกับผู้บริโภคในเมือง เชื่อมโยงทุกตำบล ทั้งหมดประมาณ ๘,๐๐๐ ตำบล โดย กำหนดว่า ตำบลนี้จะเชื่อมโยงกับเมืองใด ลักษณะเช่นนี้จะทำให้ได้ประโยชน์อื่น ๆ ด้วย เป็นประเด็นสำคัญในการ ขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๖) การปรับระบบงบประมาณ ให้หนุนเสริมพื้นที่และปรับการประเมินผล หน่วยงานภาครัฐ ปัจจุบันระบบงบประมาณยังไม่สนับสนุนในเรื่องนี้ ขณะนี้มีการศึกษาวิจัย การปรับระบบงบประมาณให้สนับสนุน พื้นที่ นอกจากนี้ จะต้องปรับการประเมินผลของ หน่วยงานภาครัฐ เพราะการประเมินผลในปัจจุบันยังยึดกรมเป็น ตัวตั้ง หากยึดพื้นที่ จะต้องปรับการประเมินผล

๗) การแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการ พัฒนาที่ยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง ปัจจุบันมีกฎหมายประมาณกว่า ๑๐๐ ฉบับ ที่จะต้องแก้ไข เนื่องจากการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง

การพัฒนาใน ช่วงของแผนฯ ที่ผ่านมา ยังขาด กลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ประเทศไทย จึง เหมือนประเทศที่เครื่องหลุดจากกันเป็นส่วนๆ เร่งเครื่องพัฒนาอย่างไรก็ไม่บังเกิดผล จึงขอเสนอให้ ประกอบเครื่อง เข้าด้วยกัน กลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ต้องประกอบด้วย **สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี** เพราะเป็นหน่วยที่ต้อง ประสานการ ปฏิบัติอยู่แล้ว มีมติคณะรัฐมนตรีที่เป็นเรื่องดีๆ แต่ไม่ได้ปฏิบัติอีกเป็นจำ นวนมาก **สศช.** ต้องทำงาน ร่วมกับ **สภาวิจัย สกว. สสส.** ซึ่งเป็นหน่วยศึกษาวิจัยและสร้างองค์ความรู้ เพราะการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต้องการ ความรู้ที่ชัดเจนและมากขึ้นตลอดเวลา**สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง** มีโครงการดีๆ หลายเรื่องกำลังจะทำ แต่ไม่มีงบประมาณ อาทิ ยุทธศาสตร์ ทางปัญญา ซึ่งประกอบด้วยการศึกษา การสื่อสาร การวิจัยเชื่อมโยงกัน นับเป็นเรื่องสำคัญของประเทศ เพราะประเทศในขณะนี้อยู่ในความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันทั้งโลก ถ้าไม่มีปัญญา พอ ก็จะไม่สามารถรักษาบูรณภาพและดุลยภาพของ ประเทศไว้ได้ ฉะนั้น สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง ต้องเข้ามาร่วมในกลไกนี้ ซึ่ง ขอเรียกเป็นชื่อชั่วคราวว่า คณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาแผน พัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑-๑๒

ในระยะ ๕ ปีข้างหน้า เรื่องหนึ่งที่คณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ควรดำเนินการ ได้แก่ การตั้ง สถาบันพัฒนานักบริหารยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างนักบริหาร เข้ามาทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ที่ผ่านมา คนไทยยัง จัดการไม่มีประสิทธิภาพ เพราะเรียน หนังสือแบบท่องจำ ประเทศยัง ขาดนักบริหารยุทธศาสตร์ ข้าราชการ คน

ทั้งหลาย รวมทั้งนักวิชาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไม่ มีประสิทธิภาพ แม้ว่าจะมีความรู้ในเชิงวิชาการ แต่ขาดการกำหนดแนวทางเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ อาทิ เรามีความรู้มา ๒๐-๓๐ ปีในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เพื่อให้เติบโตเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข แต่ผู้รู้เหล่านี้ไม่สามารถกำหนดแนวทาง เชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ให้เกิดขึ้นได้จริง หากสามารถประกอบเครื่องที่หลุดเป็นส่วน ๆ เข้าด้วยกันได้ ก็จะสามารคิดเรื่องอื่นๆ ได้อีกมาก

เรื่องสุดท้ายที่อยากจะฝากไว้ ให้คนไทยต้องคิดใหญ่ ปัจจุบันคนไทยยังคิดเล็กและทะเลาะกันเอง รวมทั้งทะเลาะ กับเพื่อนบ้านด้วย ทำให้ขาดโอกาส ในความเป็นจริงประเทศไทยตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางของสุวรรณภูมิ หรืออาเซียน เชื่อมโยงระหว่างอารยธรรม ใหญ่สองอารยธรรม ได้แก่ อารยธรรมอินเดียกับอารยธรรมจีน ต่อไปประเทศไทยควรจะต้องคิดใหญ่ ต้องเป็นศูนย์กลางที่จะประสานพลังของสุวรรณภูมิ และหากสามารถ ปรับปรุงระบบการท่องเที่ยวสุวรรณภูมิให้ครบวงจร ทั้งโครงสร้าง การวิจัย ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม อนุรักษ์ทุกด้านไปพร้อมกัน รวมถึงความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้าน และสร้างความสมานฉันท์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ให้คนไทยมีบทบาทนาในเรื่องต่างประเทศได้

๒.๒ นายโสมิต ปิ่นเปี่ยมรักษ์

ประธานกรรมการบริหารธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ได้ให้ความเห็นว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนที่มติดิศทางการบูรณาการชัดเจนกว่าแผนที่ผ่านมา และได้ให้ข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับทิศทางการขับเคลื่อนประเทศใน ๓ ประเด็น ได้แก่ ปรัชญานำทางการพัฒนาประเทศ โครงสร้างประชากรในระยะต่อไป และการข้ามพ้นกับดักของประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ดังนี้

๑) **ปรัชญานำทางการพัฒนาประเทศ** ปรัชญาที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ (สศช.) ได้ใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เป็น “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และยังคงจำเป็นต้องขับเคลื่อนต่อไป ขออ้างอิงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเฉพาะในประโยคแรกตามที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ...”

ในคำนำของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้กล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเน้นในเรื่องการพึ่งตนเอง ซึ่ง ก็เป็นเรื่องสำคัญ แต่เงื่อนไขสำคัญที่สุดสำหรับสังคมที่เป็นสุข อยู่ที่ “ทางสายกลาง” มีการยืนยันว่า สังคมที่เข้าใจและปฏิบัติ ตามทางสายกลาง เป็นสังคมที่ก้าวหน้า พัฒนา และมีความสุข การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุดที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง

๒) **โครงสร้างประชากร ในระยะต่อไป** มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อน ทิศทางของประเทศเป็นอย่างมาก ข้อมูลจากสถาบันวิจัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงสุดท้ายของการเปลี่ยนผ่านของโครงสร้างประชากร มีอัตราการเกิดใกล้เคียงกับอัตราการตาย อัตราเพิ่มของประชากรคนไทยขณะนี้เพิ่มในอัตราที่ต่ำมาก เป็นร้อยละ ๐.๘ มีแนวโน้มจะลดต่ำลง ขณะที่สัดส่วนประชากรวัยเด็กที่ยังไม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน มีร้อยละ ๒๑.๕ เปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ เวียดนามมีร้อยละ ๒๕

ฟิลิปปินส์มีร้อยละ ๓๓ เด็กเหล่านี้ในระยะต่อไปจะเป็นกำลังแรงงาน ในการผลิตสูงกว่าประเทศไทย ในส่วนของกำลังแรงงาน พบว่า ประเทศไทยมีกำลังแรงงานร้อยละ ๖๗.๙ ในปี ๒๕๕๓ แต่สัดส่วนนี้จะลดลง ประมาณการณ์ในระยะ ๑๐ ปีข้างหน้า แรงงานก็จะเหลือร้อยละ ๓.๕ ทิศทางดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยใน๒ ประเด็นดังนี้

(๑) เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศไทยมีกำลังแรงงานลดลง และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ เรื่องนี้ไม่ใช่ประเด็น ทางสังคมเพียงอย่างเดียว แต่เป็นประเด็น ทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจำนวนประชากร ครอบคลุมถึง จำนวนผู้บริโภค จากประสบการณ์ของประเทศ อื่นที่มีโครงสร้างประชากรลักษณะนี้ พบว่าจำนวนผู้บริโภคกำลังเป็นข้อจำกัด และผู้บริโภคส่วนใหญ่ สูงอายุเพิ่มขึ้น การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ ของไทยในระยะต่อไป ที่จะอาศัยตลาด ภายในประเทศจึงเป็นไปได้ เพราะจำนวนผู้บริโภคของไทยจะเพิ่มขึ้นช้าหรือไม่เพิ่มเลย ขณะที่ขนาดของตลาด ภายในประเทศ จะมีข้อจำกัด ในด้านกำลังแรงงานที่มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน เป็นอีกหนึ่งเงื่อนไข ทางเศรษฐกิจ การแก้ไขข้อจำกัด โดยอาศัยตลาด ในประเทศเพื่อนบ้าน ตามที่นายแพทย์ประเวศได้กล่าวถึง อาทิ อาเซียน สุวรรณภูมิ หรือใช้แรงงานของประเทศเพื่อนบ้าน สามารถทำได้ ถ้าประเทศไทย มีความสามารถพอ ดังนั้น การส่งเสริมการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ก็ เป็นแนวทางที่ควร ให้ความสำคัญเพื่อแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าว

(๒) เห็นด้วยกับ สศช. ในประเด็นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ ประเทศไทยน่าจะอยู่ประมาณร้อยละ ๕ เนื่องจากความจำกัด ดังกล่าว การเร่งรัดให้เศรษฐกิจไทยเติบโตในอัตราที่สูง กว่าร้อยละ ๕ ก็ สามารถทำได้ แต่ต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การกระตุ้น เศรษฐกิจ โดยเฉพาะการกระตุ้นด้วยการเป็น หนี้ จะไม่ยั่งยืน หากศึกษาเหตุการณ์ในประเทศกรีซและโปรตุเกส พบว่าภาระหนี้มากกว่ารายได้ ในทางธุรกิจเป็นการ ล้มละลาย เสนอให้ สศช. ศึกษาและสร้างความเข้าใจ ในเรื่องนี้ เพื่อ ใช้ประกอบการกำหนด แนวทาง หรือทิศทางการพัฒนา ของประเทศไทย ต่อไป การดำเนินการ ที่ใช้ภาระ หนี้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสามารถทำได้และเศรษฐกิจก็เจริญเติบโตแต่ไม่ยั่งยืน เพราะ ในอนาคตอาจประสบภาวะ รายได้น้อยกว่าหนี้ ประเทศ ขนาดใหญ่ดังเช่น สหรัฐ อเมริกา ก็เคยประสบมา แล้ว ในข้อเท็จจริง ไม่ใช่เฉพาะ หนี้ภาครัฐเท่านั้นที่มีความสำคัญ หนี้ของภาคประชาชนก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน การที่ประชาชนมีภาระหนี้สูงทำให้เกิด ปัญหา เช่นเดียวกับที่สหรัฐอเมริกากำลังเผชิญ สำหรับประเทศไทย ในปี ๒๕๔๐ เสียเอกราชทางเศรษฐกิจ เพราะ หนี้ของภาคธุรกิจเอกชน ดังนั้น การอาศัยหนี้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นหนี้ของภาครัฐหรือภาคประชาชนก็สามารถทำได้ แต่ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ หากภาวะหนี้มากกว่ารายได้ ประชาชน จะมีความทุกข์ยากอย่างเช่นประเทศกรีซ

๓) **กับดักของประเทศ ที่มีรายได้ปาน กลาง** ประเทศไทยมีรายได้ เฉลี่ยต่อหัว ประมาณ ๕,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ เป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลาง มีค่าสำคัญเกี่ยวกับประเทศรายได้ปานกลางที่เรียกว่า “กับดัก” ของประเทศชั้นกลาง หรือ Middle Income Trap ข้อมูลของกองทุนการเงินระหว่างประเทศแสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันมีประเทศก้าวหน้าเพียง ๓๓ ประเทศ จากทั้งหมด ๑๙๐ ประเทศ ในจำนวน ๓๓ ประเทศ เป็นประเทศที่พัฒนามาจากประเทศยากจนหรือประเทศที่มีรายได้ปานกลางมาเป็นประเทศก้าวหน้าเพียง ๔ ประเทศเท่านั้น ได้แก่ เกาหลีใต้ ฮ่องกง สิงคโปร์ และชองกิง ประเทศส่วนใหญ่ ไม่สามารถ พัฒนาจนพ้น กับดักของประเทศ ที่มีรายได้ปาน กลาง เงื่อนไขสำคัญที่เป็นกับดัก ได้แก่ ความสามารถในการแข่งขัน เพราะประเทศระดับกลางต้องแข่ง ชันกับประเทศที่มี

ความสามารถ และเทคโนโลยีสูงกว่า ขณะเดียวกัน ก็ต้องเร่งรัด การพัฒนาให้พ้นจาก ประเทศที่กำลังตามหลังมา ดังนั้น หากประเทศไทย ไม่พัฒนาความสามารถก็จะ ติดกับดัก ดังกล่าว การขยายตัวร้อยละ ๒-๓ ก็อาจจะไม่สามารถทำได้ ความสามารถในการแข่งขันจึงเป็นทิศทางการขับเคลื่อนประเทศที่สำคัญ

จากประวัติศาสตร์ของประเทศไทยเมื่อ ๓๐ ปีก่อนอยู่ในฐานะ ที่ใกล้เคียง กับประเทศไทย ในวันนี้ จีนมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะข้ามกับดัก สิ่งที่จะทำให้จีนก้าวจากประเทศยากจนไปเป็นประเทศพัฒนา เป็นความสามารถในการแข่งขัน โดยวิธีสะสมทุนทางปัญญา ซึ่งนายแพทย์ประเวศได้กล่าวไปแล้วว่า ทุนทางปัญญา เป็นกระบวนการที่ต้องสะสม จึงอยากจะให้มีแผนการสะสมทุนทางปัญญา ในแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ทุนทางปัญญาเป็นการเชื่อมโยงการปฏิบัติ การค้นคว้าวิจัยให้เข้ากับการเรียนการสอน ในวันนี้ การเรียนการสอนของไทย ยังขาดทิศทางและ การเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมาย หากประเทศไทย ไม่สามารถเชื่อมโยงการเรียนการสอนกับการ วิจัยค้นคว้า การ พัฒนาประเทศทำได้ยากเพราะ ปัญญาไม่เกิด ต้องลอกเลียนแบบหรือซื้อจากต่างประเทศ การ เชื่อมการปฏิบัติกับการวิจัยและการค้นคว้าโยงกับการเรียนการสอนเป็นเรื่องสำคัญ เป็นกระบวนการสะสมทุนทาง ปัญญา การสะสมทุนทางปัญญา ในประเทศอุตสาหกรรม จะเกิดผลที่สำคัญ ในเชิงปัญญาทางวิศวกรรมและการ ออกแบบ เพราะฉะนั้น เกาหลี ได้ดำเนินการอยู่แล้ว อาทิ Samsung มีปัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ และการสร้าง เครื่องจักร ประเทศไทยต้องคิดใหญ่ ไม่ซื้อเครื่องจักร ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่ นำเข้าหัวรถจักรตั้งแต่สมัย รัชกาลที่ ๕ จนถึงวันนี้ ขณะที่ประเทศจีนกำลังผลิตเพื่อส่งออก

๒.๓ นายพยุงศักดิ์ ขาดิสฺุทธิผล

ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ได้อภิปรายในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคเอกชน ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทย และการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเพื่อการแข่งขันอย่างยั่งยืน เป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้นในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เศรษฐกิจของประเทศไทยร้อยละ ๕๐ เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม และการส่งออกร้อยละ ๗๐-๘๐ เป็นสินค้าอุตสาหกรรม จึงมีความจำเป็นต้องดูแล เศรษฐกิจของประเทศ ในระยะต่อไป ให้มีทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกัน โดยเฉพาะอุตสาหกรรม การค้า การ บริการ การท่องเที่ยว การเกษตร และการประมง ในส่วนของภาคเอกชนก็ได้มีการวางแผนไว้เป็น ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

(๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยในแนวทางของการสร้างคุณค่าด้วย วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างครบวงจร และสามารถต่อยอดในเชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรม ในอดีตจะกล่าวถึงหรือใช้แนวทางดังกล่าวค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับ ค่าแรง การซื้อมาและผลิตขาย ให้กับต่างประเทศ โดยไม่ได้ใช้องค์ความรู้ทั้งที่ประเทศไทยมีทรัพยากรทั้งในสถาบันการศึกษา วิชาการ รวมทั้ง แนวคิดของผู้ประกอบการก็ยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้

(๒) ยุทธศาสตร์ การพัฒนาอุตสาหกรรมให้อยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน ทั้งในมิติของ สิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบต่อสังคม และธรรมาภิบาล เพื่อให้การค้า การบริการ และสังคมอยู่ร่วมกันได้ ต้อง

อาศัยสิ่งเหล่านี้ จะละลายในเรื่องผลกระทบต่อชีวิตของคนไม่ได้ การพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะต่อไปจะต้องเน้นในเรื่องของ Eco product หรือ Eco town หรืออุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

(๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการดำเนินธุรกิจในรูปแบบคลัสเตอร์ และ ห่วงโซ่อุปทาน
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นรากฐานเศรษฐกิจของประเทศ มีร้อยละ ๘๐ ของการประกอบการของประเทศ และมีผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก การพัฒนาเศรษฐกิจ จำเป็นต้องทำในลักษณะของ คลัสเตอร์ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน เป็นห่วงโซ่อุปทาน ที่แข็งแกร่ง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสามารถกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ทั้งในการนำองค์ความรู้ด้านต่างๆ อาทิ การบรรจุหีบห่อ นวัตกรรม แนวปฏิบัติที่ดี โลจิสติกส์ ธรรมภิบาล และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้วิสาหกิจเหล่านี้ หรือสินค้า OTOP ขณะเดียวกัน การเชื่อมโยงอุตสาหกรรมขนาดใด ใหญ่กับอุตสาหกรรมระดับภาคจะทำให้การใช้ทรัพยากรของประเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด แก้ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นเพื่อหางานทำ เพราะการย้ายถิ่นเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เช่น ค่าเดินทาง ค่าที่พักอาศัย และค่าครองชีพ เป็นต้น

(๔) ยุทธศาสตร์มาตรการเชิงรุกสำหรับ บการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการเตรียมความพร้อมสำหรับเขตการค้าเสรีที่กำลังจะเกิดขึ้น ประเทศไทยต้องตระหนักถึงเรื่องเหล่านี้ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ โดยเตรียมความพร้อมล่วงหน้าให้เกิดความแข็งแกร่ง และสามารถใช้ประโยชน์จากเงื่อนไขการค้าเสรีได้มากกว่าประเทศเพื่อนบ้าน กระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันทำให้ประเทศไทยไม่อาจหลีกเลี่ยงเรื่องเหล่านี้ได้ ดังนั้นจึงต้องร่วมกันคิด ในการกระจายความแข็งแกร่งในเรื่องต่างๆ ให้เกิดขึ้นได้ในทุกภูมิภาคถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ

(๕) ยุทธศาสตร์การสนับสนุนปัจจัยเอื้อต่อการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทของภาครัฐ อาทิ เรื่องกฎหมาย กฎระเบียบ และภาษี ที่จะต้องเอื้อประโยชน์และ สนับสนุนให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ

(๖) ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ความยั่งยืนของอุตสาหกรรม ต้องมีแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ตรงความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานและหลายกระทรวง

๒) สถานการณ์ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทย

(๑) เศรษฐกิจของประเทศไทย การพัฒนาในระยะต่อไป ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จะมีความท้าทายทั้งในและต่างประเทศที่ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความผันผวนต่างๆ

(๒) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งการสร้างคุณค่าด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่เน้นเกษตรอุตสาหกรรม ความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงานผ่านนโยบายพลังงานของประเทศไทย การพัฒนา คลัสเตอร์ โดยเฉพาะในส่วนของการพัฒนา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้เติบโต มีความเกี่ยวเนื่องกับ ห่วงโซ่อุปทานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ความยั่งยืน

(๓) การพัฒนาอุตสาหกรรมให้ ยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมสนับสนุน กระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ร่วมมือกับภาครัฐในการวางผังเมือง ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการพัฒนาในรูปแบบเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ (Eco Industrial Town)

(๔) บทบาทของภาครัฐ ในการผลักดันด้าน กฎหมาย กฎระเบียบ และภาษี เป็นเรื่อง ที่เอกชนทำไม่ได้หรือทำได้ยาก เพื่อให้กฎ ระเบียบ เอื้อประโยชน์ เกิดความคล่องตัวในการทำงาน การต่อต้านการ คอรัปชั่น ปัจจุบันได้แผ่ขยาย เพิ่มขึ้น ภาคเอกชนสามารถร่วมมือกับภาครัฐและทุก เครือข่ายในการต่อต้าน คอรัปชั่น การส่งเสริมธรรมาภิบาล โครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลาง การค้าและโลจิสติกส์ของภูมิภาค ภาครัฐต้องเข้ามาดำเนินการ รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ โดยการ สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ในประเทศแทนการนำเข้า

๓) การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเพื่อการแข่งขันอย่างยั่งยืน ขณะนี้ประเทศไทยมีแรงกดดัน ด้านประชากรวัยแรงงานเป็นอย่างมาก เพราะประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยแรงงานที่เข้าสู่ระบบน้อยลง จึงเป็น ปัญหาสำคัญของประเทศ แม้ว่าอุตสาหกรรมบางประเภทสามารถใช้เครื่องจักรเข้ามา ทดแทน แต่หลายประเภทไม่ สามารถใช้เครื่องจักรแทนได้ เป็นปัญหาโครงสร้างทางอุตสาหกรรมที่ต้องนำไปพิจารณาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้

(๑) การผลิตสินค้าราคาถูกจำนวนมากและนำไปขายแข่งกันด้านราคา ต้องพยายามปรับ โครงสร้างโดยการเคลื่อนย้าย การผลิตไปตาม ชายแดน แล้วเคลื่อนย้ายไปประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยการส่งเสริมเขต เศรษฐกิจพิเศษ และ การค้าชายแดน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนา ระบบการขนส่ง โลจิสติกส์ การส่งผ่านสินค้าต่างๆ มีการเคลื่อนย้ายที่รวดเร็ว ประเทศไทยจะต้องพัฒนา อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง รวมทั้งเกษตรอุตสาหกรรม ขณะเดียวกัน ยุทธศาสตร์การพัฒนา อุตสาหกรรมที่เป็นต้นน้ำ ต้องดำเนินการ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศไทย

(๒) ความผันผวนทางเศรษฐกิจที่เกิดจากภัยธรรมชาติอย่างรวดเร็ว รุนแรงและบ่อยครั้ง ได้แก่ น้ำมันขึ้นราคา ๑ ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน วัตถุดิบ ภาวะของเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลกระทบต่อ เศรษฐกิจของประเทศ ทำให้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจในปัจจุบัน เกิดขึ้นรวดเร็วและรุนแรง การค้าในระยะ ต่อไปจึงต้องมีการปรับให้ทันต่อสถานการณ์ เช่น ธุรกิจบางประเภทเดิมค้าขาย ภายใน ๖ เดือน ก็คงต้องปรับลด ระยะเวลาลงมาจึงจะสามารถอยู่รอด เป็นต้น

(๓) การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และการเมือง ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ระบบการบริหารจัดการประเทศ รวมถึงบทบาทของส่วนราชการยังไม่ ปรับตัวให้สอดคล้องและขาดการบูรณาการการทำงาน ทำให้ปัญหาที่ซับซ้อนจำเป็นต้องอาศัยหลาย หน่วยงานเข้า มาร่วมแก้ไข ยังไม่ได้รับการแก้ไข ประสิทธิภาพในการบริหารประเทศไม่ทัดเทียมกับประเทศอื่น การที่จะพัฒนาให้ หลุดพ้นจากการประเทศรายได้ปานกลางก็ไม่สามารถบรรลุได้

(๔) การกระจายอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาคเพื่อลดความแตกต่า งในเรื่องของรายได้ และ โอกาส จำเป็นต้องสร้างโอกาสให้กับคน ในพื้นที่เข้าถึง ความรู้ โดยการสนับสนุนของภาครัฐที่ให้ความสำคัญกับ

การเกษตรอุตสาหกรรม หรือท่องเที่ยวอุตสาหกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและ ทรัพยากรที่ประเทศมีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้การวิจัยและองค์ความรู้ต่างๆ เข้ามาส่งเสริมการพัฒนา

(๕) การบริหารกลไกตลาดต้องเป็นไปตามธรรมชาติบนหลักของ**ความมีเหตุผล**เพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดการบิดเบือนของโครงสร้างต่างๆ หากบิดเบือนมาก ไปจะกระทบ ต่อการจัดสรรทรัพยากรในระบบ เศรษฐกิจ

๓ ความเห็นของที่ประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อใช้ประกอบการ ปรับปรุงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้

๓.๑ การประเมินผลการพัฒนาสู่ความยั่งยืน แนวทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืนได้กล่าวไว้ นับตั้งแต่ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ เป็นต้นมา จึงควรประเมินผลในระยะ ๑๕ ปีที่ผ่านมา จากการจุดประกายเรื่อง การพัฒนา สู่ความยั่งยืน ทั้งความก้าวหน้าและผลการดำเนินงาน มีเรื่องใดจำเป็นต้องดำเนินการ ต่อเนื่องและอย่างจริงจัง ทำ ให้เกิดความชัดเจนในการวางแผนต่อไปได้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ควรมีจุดเน้นที่ชัดเจนและต่างจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมา

๓.๒ การวางแผน ในระยะต่อไปควร พิจารณา การ “วางรากฐานที่ดี ” ให้กับประเทศ ประเด็น ที่ควร ได้รับการพิจารณามีดังนี้

๑) การวางแผนระยะ ๕ ปี ซึ่งเป็นแผนระยะกลาง ควรมีลักษณะ **การจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลของการพัฒนา** และใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการลงทุน การดำเนินงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ นำไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ระยะสั้นและรายปี รวมทั้งภาคการเมืองนำไปกำหนดนโยบายของตน

๒) การวางแผนระยะยาว เพื่อวางพื้นฐานสำคัญให้กับประเทศ เป็นแผนที่มีผลต่อเนื่องใน ระยะยาว กระบวนการจัดทำแผนระยะยาวมีความสำคัญ ต้องมีการศึกษา มีเหตุผลสนับสนุน และมีการพิจารณาอย่าง รอบคอบ มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ มีประโยชน์สำคัญต่อส่วนรวม การลงทุน การบริหารและการดำเนินงาน ควรมีความชัดเจนในบทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ งานบางอย่างอาจเกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างและบทบาทการบริหารจัดการของ ภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ เมื่อแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกาศใช้ ไม่ควรเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ การดำเนินงานควร เป็นไปอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าภาคการเมืองจะเปลี่ยนไป แผนระยะยาวดังกล่าว ควรมี ประเด็นสำคัญดังนี้ **โครงสร้างพื้นฐาน** ที่จำเป็นต่อการสนับสนุนระบบโลจิสติกส์ที่ดี มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ โครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน และโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นบริ การสาธารณะ **การวางแผนการใช้ที่ดิน** และการวางแผนพื้นที่ที่เป็นประโยชน์กับประเทศโดยรวม เช่น การวางแผนพื้นที่การผลิต ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม พื้นที่ป่า แหล่งน้ำ พื้นที่เขตเมือง และพื้นที่อยู่อาศัย **การวางแผนการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** อาทิ ป่าไม้ แหล่งน้ำ แหล่งพลังงาน **การวางแผนเพื่อป้องกันภัยพิบัติจากธรรมชาติ** เช่น การป้องกันน้ำท่วม เป็นต้น

๒.๓ การพัฒนาเพื่อการวางรากฐานที่ดีให้กับสังคมไทย เพื่อไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีเรื่องที่ต้องกำหนด แนวทางการดำเนินงานไว้ และหาวิธีที่จะดำเนินการเพื่อจะให้เกิดผลได้อย่างจริงจังต่อไป ดังนี้

๑) **การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ** มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ หากคนส่วนใหญ่ดี มีคุณภาพ การพัฒนาด้านอื่นๆ ก็จะดำเนินไปได้ด้วยดี การพัฒนาคนต้องให้เกิดผลดีทั้งด้านคุณภาพชีวิต และให้คนมีพฤติกรรมที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม วินัย สำนึกเพื่ อส่วนรวม และความซื่อสัตย์สุจริต ต้องกำหนด วิธีการที่จะพัฒนาให้สังคมขับเคลื่อนไปสู่การคิดชอบ ทำชอบ มีความสามัคคี และปลูกฝังให้คนมีค่านิยมที่มุ่งทำความดี

๒) **การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี** โดยเฉพาะภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ และท้องถิ่น มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ในการปฏิรูประบบราชการ และรัฐวิสาหกิจ ควรวางหลักการที่ดี มีเหตุผลชัดเจน ดำเนินงานอย่างจริงจัง ยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ระบบบริหารจัดการที่ดีต้องทำให้เกิดความโปร่งใส ความซื่อสัตย์สุจริต และความเป็นธรรม

๓) **การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้** แนวคิดที่สำคัญเน้นการ พัฒนาหน่วยเล็กๆ ของสังคมให้เข้มแข็ง ขยายผลให้ทั่วถึง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประเทศโดยรวมจะเข้มแข็ง การพัฒนาชุมชนทั้งชนบท และเมืองให้เกิดความเข้มแข็ง ต้องเกิดจากภายในชุมชน ภาครัฐและภาคเอกชนมีบทบาทในการสร้างโอกาสและส่งเสริมชุมชนให้มีความพร้อม ชุมชนที่เข้มแข็งจะสามารถขยายผลไปพัฒนาชุมชนอื่นๆ ให้เข้มแข็งได้ การพัฒนาต้องดำเนินไปแบบองค์รวม ให้เกิดความสมดุลในการพัฒนา เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม สร้างกระบวนการเรียนรู้ และมีแผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ การสร้างความเข้าใจและพัฒนาคนในชุมชน ชุมชนเข้มแข็งเป็นเรื่องสำคัญ สศช. ควรมีบทบาท ติดตาม ประเมินผล และสนับสนุน

๔) **สศช. ควรวางแผนระยะ ปานกลางและระยะยาว** เพื่อวางพื้นฐานที่ดีให้กับประเทศ เป็นหน่วยงานที่ขึ้นนำและประสานงานให้เกิดการศึกษา และวิจัยในเรื่องหลักๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ เป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลการพัฒนา จัดทำบัญชีหลักของประเทศ มีระบบข้อมูลที่พัฒนาตัวชี้วัดทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นหน่วยงานที่ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา และประสานการพัฒนากับผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลสำเร็จ

๒.๔ ปรับปรุงแนวทางในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้ครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้

๑) กำหนดทางเลือกที่ชัดเจนในการพัฒนาประเทศระยะต่อไปที่ให้ความสำคัญกับการแข่งขันหรือการแบ่งปัน และจะเป็นสังคมเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรม เพื่อนำพาประเทศไปสู่ความสงบสุข

๒) เพิ่มเติมการพัฒนาภาคบริการเพื่อให้สังคมไทยเดินหน้า สู่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในแผนฯ เพราะทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจในปัจจุบันให้ความสำคัญกับธุรกิจบริการมากขึ้น

๓) ปัจจุบัน มาตรฐานการจัดการทรัพยากรน้ำและแม่น้ำยังต่ำกว่ามาตรฐานสำหรับประเทศเกษตรกรรม และปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับน้ำ ที่ผ่านมารัฐสภาไม่มีพิจารณาหรือให้ความเห็นชอบ ในเรื่องนี้ และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญใน เรื่องการบริหารจัดการน้ำในภาพรวมและการบริหารจัดการ ๒๕ แม่น้ำสำคัญ

๒.๕ ประสานสร้างความเข้าใจในสาระของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ กับรัฐบาลชุดใหม่ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประสบความสำเร็จ เป็นการที่รัฐบาลชุดใหม่กำลังจะเข้ามาบริหารประเทศ สศช. ควรมีการประสานเพื่อนำเสนอสาระสำคัญของแผนฯ ต่อรัฐบาลชุดใหม่

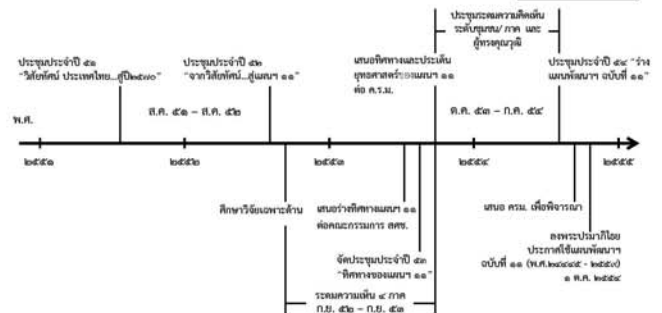

....สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
การประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.
วันพฤหัสบดีที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔
ณ ศูนย์การแสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

www.nesd.go.th

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

www.nesd.go.th

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ...(ต่อ)

๒

สศช. ได้จัดทำร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และจัดประชุมระดมความคิดเห็นในเวทีระดับต่างๆ อาทิ

- ประชุมระดมความคิดเห็นในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน รวม ๒๒ เวที ๑๓๒๖ หมู่บ้าน ทั่วประเทศ
- ประชุมระดมความคิดเห็นระดับภาคทั้ง ๔ ภาค ภาคละ ๒ ครั้ง และ กทม. ๑ ครั้ง
- ประชุมระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มรวม ๔ กลุ่ม กลุ่มละ ๒ ครั้ง ประกอบด้วย กลุ่มธุรกิจเอกชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มสื่อมวลชน

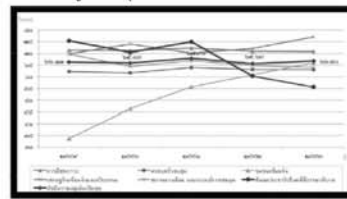
๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

www.nesd.go.th

ผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐

๓

ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย มีทิศทางที่ดีขึ้น

ปัจจัยหนุนเสริมที่ให้ความอยู่เย็นเป็นสุขเพิ่มขึ้น ได้แก่ เศรษฐกิจที่เข้มแข็งและเป็นธรรมมากขึ้น ชุมชนมีความมั่นคงและเกื้อกูลกันมากขึ้น แต่ยังมีปัญหาความขัดแย้งรุนแรงในสังคมต่อเนื่อง สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศความสมดุล ปัญหาอาชญากรรมรุนแรง รวมทั้งสุขภาพของคนไทยลดลง

- ดัชนีเศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๕๒
- ชุมชนมีความมั่นคง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เพิ่มขึ้น ค่าดัชนีเพิ่มเป็นร้อยละ ๖๖.๐๙
- ดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลลดลงเป็นร้อยละ ๕๔.๗๐ จากการจัดอันดับในช่วงปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๓ ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของไทยอยู่ในระดับต่ำ
- สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล ค่าดัชนีลดลง สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมต้องเร่งแก้ไข ทั้งคุณภาพน้ำและอากาศ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกโตขึ้น
- สุขภาพของคนไทยมีระดับการพัฒนาลดลงเหลือร้อยละ ๗๐.๘๖ จากปัญหาด้านสุขภาพกายและจิตใจ รวมทั้งคุณภาพการศึกษา

๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

www.nesd.go.th

ผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ...(ต่อ)

๔

คุณภาพคน	ชุมชน	เศรษฐกิจ	สิ่งแวดล้อม	ธรรมาภิบาล
จำนวนการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น ○ คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะ รวมลดลง ○ จำนวนผู้ป่วย ๔ โรคที่สำคัญเพิ่มขึ้น ○ จำนวนนักวิจัยยังคงต่ำกว่าเป้าหมาย	แผนชุมชนมากกว่าร้อยละ ๗๐ ○ อยู่ในระดับดีเลิศ ○ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนระดับชุมชนเพิ่มสูงขึ้น ○ ชุมชนที่มีการดูแลสวัสดิการในระดับดีเลิศมีเพียงร้อยละ ๒๖	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยต่ำกว่าเป้าหมาย ○ อัตราการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นตามเป้าหมาย ○ อัตราการออมเพิ่มสูงขึ้นแต่ยังคงต่ำกว่าเป้าหมาย ○	พื้นที่ป่าไม้เพิ่มสูงขึ้นกว่าเป้าหมาย ○ พื้นที่ชลประทานเพิ่มสูงขึ้นกว่าเป้าหมาย ○ อัตราการปล่อย CO2 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาค ○ การ Recycle ยังคงต่ำกว่าเป้าหมาย	ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันเฉลี่ยทรงตัวเท่ากับในช่วงแผนฯ ๔ ○ ธรรมาภิบาลของภาคเอกชน ดีขึ้นต่อเนื่อง ○ ดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลทรงตัวลดลง

๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

www.nesd.go.th

ความเสี่ยงที่ประเทศไทยต้องเผชิญ

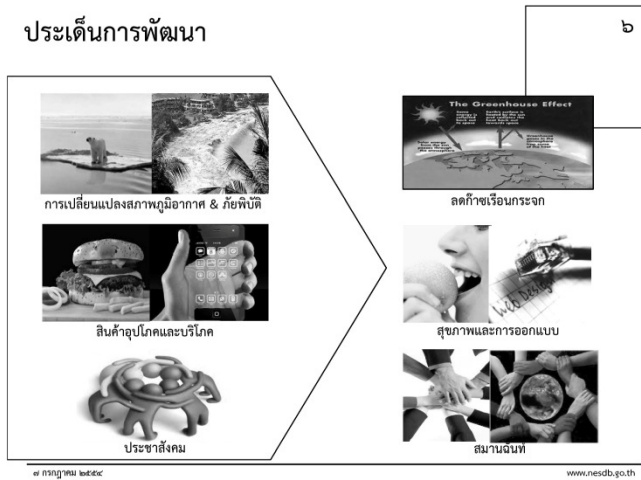
๕

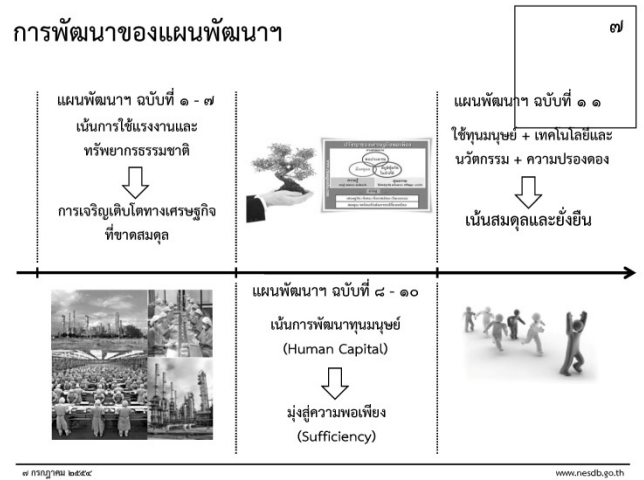
๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

www.nesd.go.th

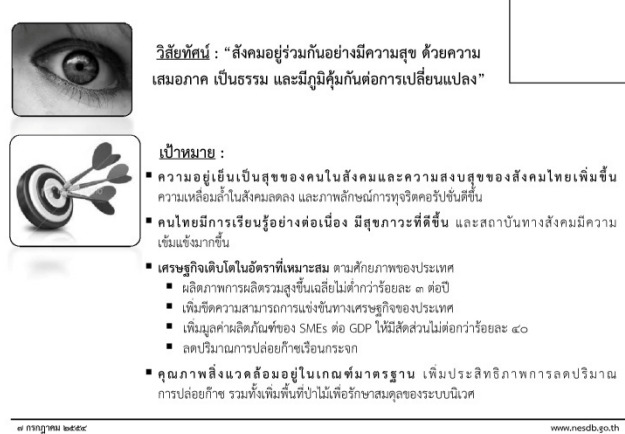
ประเด็นการพัฒนา

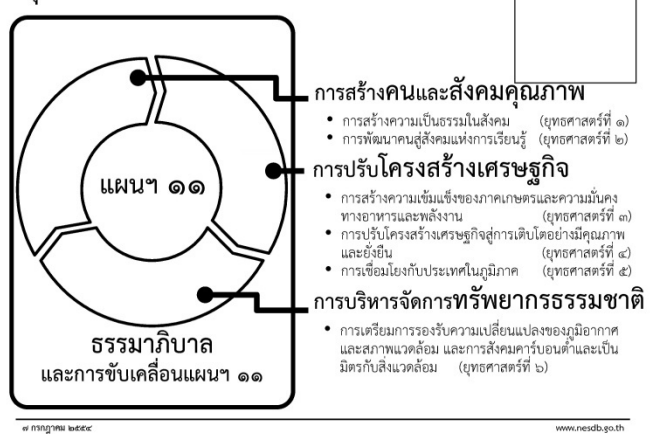
การพัฒนาของแผนพัฒนา

วิสัยทัศน์และเป้าหมาย

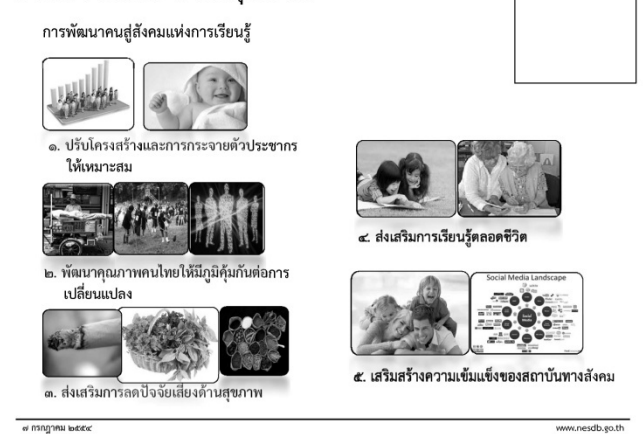
สรุปประเด็นการพัฒนา

การสร้างคนและสังคมคุณภาพ

การสร้างคนและสังคมคุณภาพ

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

๑๒

การปรับโครงสร้างภาคการค้าและการลงทุน

- เชื่อมโยงการลงทุน การผลิตตลอดห่วงโซ่มูลค่าสู่ตลาดที่มีศักยภาพ
- ขยายการลงทุนไปต่างประเทศ
- ส่งเสริม SMEs ให้สามารถเติบโตอย่างมีคุณภาพ

การลงทุนเพื่อพัฒนา วทน. โครงสร้างพื้นฐาน และพลังงาน

- สร้างสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
- จัดหาพลังงานอย่างเพียงพอ

การสร้างเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาค

อนุภูมิภาค

- เชื่อมโยงการขนส่ง / โลจิสติกส์
- พัฒนาการผลิตตามแนวนอนที่พัฒนาเศรษฐกิจ

อาเซียน

สร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
โดยเน้นการพัฒนาคน

เอเชียแปซิฟิก

เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์

สร้างความเข้มแข็งของภาคเกษตรและความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน

- พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็ง
- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่มูลค่าการผลิต
- สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในทุกระดับ

๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

www.nesdb.go.th

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

๑๓

สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

มุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจ สังคมคาร์บอนต่ำ

ยกระดับการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

เตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ

สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม

เพิ่มความครอบคลุม

เพิ่มบทบาทไทยในเวทีประชาคมโลก

บริหารจัดการอย่างบูรณาการ

๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

www.nesdb.go.th

การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ สู่การปฏิบัติ

๑๔

- สร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วน
- สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนฯ ๑๑ กับนโยบายรัฐบาลและแผนระดับต่างๆ
- สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนฯ
- เพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อน
- เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วน
- ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน

๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

www.nesdb.go.th

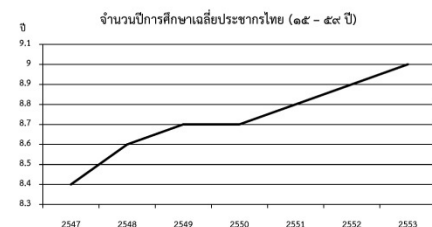
ขอบคุณ

๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

www.nesdb.go.th

จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มสูงขึ้น

๑๕

	๒๕๔๗			๒๕๔๘			๒๕๔๙			๒๕๕๐			๒๕๕๑			๒๕๕๒			๒๕๕๓		
ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
เฉลี่ย	8.4	8.6	8.2	8.6	8.8	8.5	8.7	8.9	8.6	8.7	8.8	8.6	8.8	8.9	8.7	8.9	9.0	8.9	9.0	9.1	9.0

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

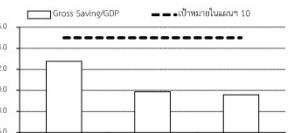
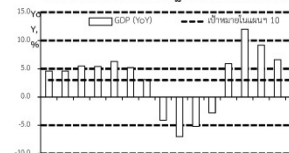
๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

www.nesdb.go.th

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอัตราการออมของไทยช่วงแผนฯ ๑๐

๑๖

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจต่ำกว่าเป้าหมาย

เป้าหมายการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

ปี	แผนฯ ๙					แผนฯ ๑๐					เฉลี่ย ๔ ปี แผนฯ ๑๐	เป้าหมายแผนฯ ๑๐
	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔		
GDP (ร้อยละ)	5.70	5.04	2.48	-2.33	7.81	3.25						ร้อยละ 4 - 5
สัดส่วนการออมต่อ GDP (ร้อยละ)	28.17	32.76	29.87	29.59	na.	30.74						ร้อยละ 35 ภายในปี 2554

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : * ใกล้เคียงประมาณการ

๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

www.nesdb.go.th

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ
ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ประเวศ วะสี
ภาวธรรม วะสี

๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

แผนพัฒนาฯ ๑ - ๑๑

วิวัฒนาการของความคิด

เศรษฐกิจ

สังคม

สังคมแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาเอาคนเป็นตัวตั้ง

การพัฒนาเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง (AFP)

ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของสังคมไทย

แผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

แผนพัฒนาฯ ๑ - ๑๑

วิวัฒนาการของความคิด

สังคมแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อน

ความยั่งยืน

↑
คุณภาพ

↑
การพัฒนาอย่างบูรณาการ

↑
เอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง

☀ ชุมชนจัดการตัวเอง

☀ ท้องถิ่นจัดการตัวเอง

☀ จังหวัดจัดการตัวเอง

กระบวนการชุมชน

๑. สถาปนาชุมชน ⇨ ๒. สำรวจข้อมูลชุมชน ⇨ ๓. ทำแผนชุมชน

⇨ ๔. เสนอสภาประชาชน ⇨ ๕. ร่วมขับเคลื่อนแผนชุมชน

⇨ ๖. การพัฒนาอย่างบูรณาการ

เศรษฐกิจ - จิตใจ - สังคม - วัฒนธรรม -
สิ่งแวดล้อม - สุขภาพ - การศึกษา - ประชาธิปไตย

การสนับสนุนการพัฒนาที่เอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง
ชุมชนจัดการตัวเอง .
ท้องถิ่นจัดการตัวเอง
จังหวัดจัดการตัวเอง

๑. ปฏิรูปการจัดสรรทรัพยากร
๒. หนึ่งมหาวิทยาลัยต่อหนึ่งจังหวัด
๓. ปรับบทบาทระบบราชการไปสนับสนุนพื้นที่
๔. เชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชนกับเศรษฐกิจมหภาค
ให้เกื้อกูลกัน

การสนับสนุนการพัฒนาเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง
ชุมชนจัดการตัวเอง .
ท้องถิ่นจัดการตัวเอง
จังหวัดจัดการตัวเอง

๕. เชื่อมโยงผู้บริโภคในเมืองกับผู้ทำเกษตรยั่งยืน
๖. ปรับการงบประมาณหนุนพื้นที่
ปรับการประเมินผลส่วนราชการ
๗. แก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

กลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
สภาพัฒน์ฯ
สภาวิจัย สกว. สสส.
สำนักงานประมาณ กระทรวงการคลัง

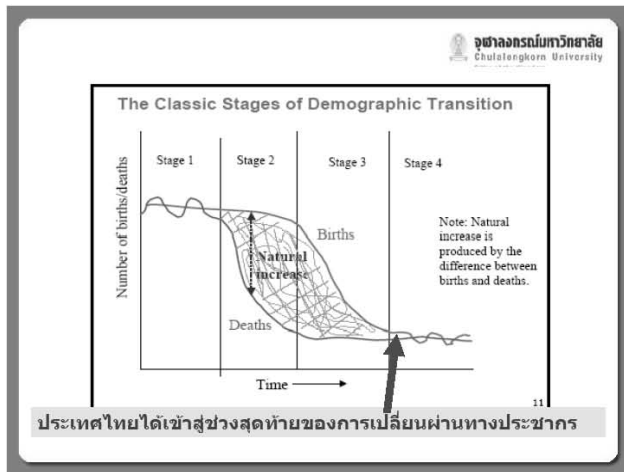
คณะทำงาน
ขับเคลื่อน
ยุทธศาสตร์
การพัฒนา
แผน ๑๑-๑๒

สถาบันพัฒนานักบริหารยุทธศาสตร์

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ประมวลและกลั่นกรองจากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

คาดประมาณประชากร พ.ศ. 2553-2563 ข้อสมมติภาวะเจริญพันธุ์ปานกลาง								
	2553				2563			
	จำนวนประชากร: 1,000 คน	ร้อยละของประชากร อายุ 0-14 ปี	ร้อยละของประชากร อายุ 15-59 ปี	ร้อยละของประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไป	จำนวนประชากร: 1,000 คน	ร้อยละของประชากร อายุ 0-14 ปี	ร้อยละของประชากร อายุ 15-59 ปี	ร้อยละของประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไป
1 จีน	1,354,146	19.9	67.8	12.3	1,431,155	18.8	64.5	16.7
2 อินโดนีเซีย	232,517	26.6	64.5	8.9	254,218	22.9	65.4	11.7
3 ฟิลิปปินส์	93,617	33.4	59.9	6.7	109,683	29.9	62.4	7.7
4 เวียดนาม	89,029	25.1	66.2	8.7	98,011	23.2	66.8	10.0
5 ไทย	68,139	21.5	67.0	11.5	71,443	20.1	63.5	16.4
6 พม่า	50,496	26.6	65.2	8.2	55,497	24.3	64.5	11.2
7 เม็กซิโก	27,914	29.1	63.1	7.8	32,017	25.3	63.5	11.2
8 ติมูรา	15,053	32.6	61.5	5.9	17,707	29.9	62.8	7.3
9 ลาว	6,436	36.8	57.7	5.5	7,651	32.6	60.8	6.6
10 สิงคโปร์	4,837	15.6	68.4	16.0	5,219	12.1	61.4	26.5

ที่มา: World Population Prospects the 2008 revision volume I: Comprehensive tables

การอภิปราย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

โดย นายพยุงศักดิ์ ชาติสุทธิผล

ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

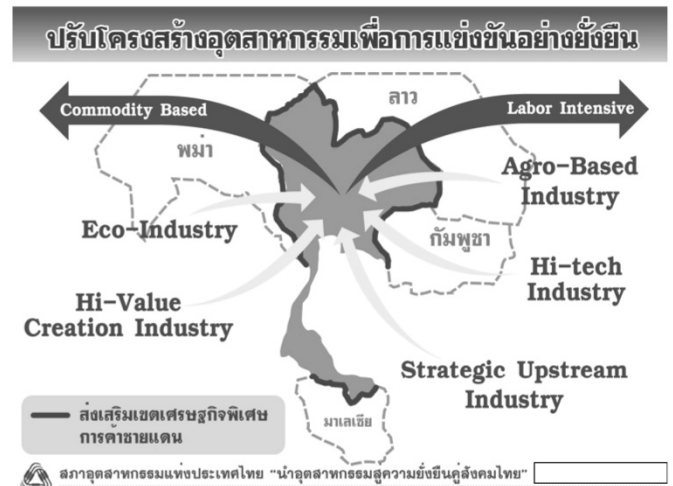
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
The Federation of Thai Industries

ยุทธศาสตร์สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยในแนวทางการสร้างคุณค่าด้วยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างครบวงจร และสามารถต่อยอดเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรมให้เชื่อมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการดำเนินธุรกิจในรูปแบบคลัสเตอร์และซัพพลายเชน
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 มาตรการเชิงรุกสำหรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และการเตรียมความพร้อมสำหรับเขตการค้าเสรี (FTA)
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสนับสนุนปัจจัยเอื้อต่อการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ความยั่งยืนของอุตสาหกรรม

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย “นำอุตสาหกรรมสู่ความยั่งยืนคู่สังคมไทย”

รายงานสรุปผลการประชุม กลุ่มที่ ๑

การสร้างคนและสังคมคุณภาพในแผนฯ ๑๑

ประธาน : รศ. ดร. จุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ : นางสาวรณิ คำมัน	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปราย : รศ. วุฒิสาร ตันไชย	รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า
ดร. อาจอน ชุมสาย ณ อยุธยา	ผู้อำนวยการโรงเรียนสัตยาไส
รศ. ดร. ปัทมาวดี โพชนุกูล ชูชุกิ	นักวิชาการ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑ สรุปผลการนำเสนอ

รศ. สุวรรณิฯ ได้นำเสนอสาระสำคัญตั้งแต่สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง การประเมินความเสี่ยง การสร้างภูมิคุ้มกัน วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาในยุคศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมและยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๑.๑.๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยมีฐานอุตสาหกรรมและการส่งออกเป็นสัดส่วนที่สูงแต่รองรับแรงงานในสัดส่วนที่ต่ำกว่าภาคเกษตรมาก ขณะที่ผลิตภาพภาคเกษตรต่ำกว่าภาคอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำของรายได้ในระหว่างสาขาการผลิต อีกทั้ง รายได้ยังมีความแตกต่างกันมากระหว่างกลุ่มคน สะท้อนความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตาม คนไทยได้รับการคุ้มครองผ่านสวัสดิการต่างๆ มากขึ้น แต่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพบริการที่แตกต่างกันโดยเฉพาะระหว่างเมืองและชนบท ผู้ด้อยโอกาสยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังไม่มีหลักประกันทางสังคม ขณะที่ความเท่าเทียมระหว่างหญิงและชายมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น แต่โอกาสที่ผู้หญิงจะก้าวไปสู่ระดับบริหารหรือระดับตัดสินใจยังมีน้อย ความตื่นตัวทางการเมืองของคนไทยสูงขึ้น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีมากขึ้น แต่ยังมีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการที่ดีในทุกระดับ ทำให้ความไว้วางใจของคนในสังคมลดน้อยลง ทั้งนี้ ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๑.๑.๒ การประเมินความเสี่ยง โครงสร้างทางเศรษฐกิจยังเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มทุนมากกว่ากลุ่มแรงงาน การผูกขาดทางการค้าเป็นอุปสรรคต่อธุรกิจรายย่อยและ SMEs โครงสร้างภาษีไม่เป็นธรรม ขณะที่โครงสร้างทางสังคมยังมีช่องว่างที่แตกต่างกันระหว่างชนชั้น โดยผู้ด้อยโอกาสยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังไม่มีหลักประกันทางสังคม คุณภาพบริการทางสังคมยัง

แตกต่างกันระหว่างพื้นที่ โอกาสระหว่างชายและหญิงยังขาดความสมดุล ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ และชุมชนยังไม่สามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๑.๓ การสร้างภูมิคุ้มกัน โดยให้คนทุกกลุ่มมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม เน้นความเท่าเทียมกันของโอกาสและการมีส่วนร่วม เพื่อให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ ประชาชนปรับตัวเข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงและสามารถบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และความสัมพันธ์ของคนในสังคมมีค่านิยมร่วมในการตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคม

๑.๑.๔ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด เพื่อลดช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มคนและพื้นที่ มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก มีการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพ การเข้าถึงกระบวนการ ยุติธรรมเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว การบังคับใช้กฎหมายมีความเสมอภาคและเป็นธรรม คนยากจนและ ด้อยโอกาสสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น การบริหารจัดการโปร่งใสและทุกภาคีเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาประเทศ โดยมี**ตัวชี้วัด** ประกอบด้วย ๑) สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรและพื้นที่ ๒) สัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ๓) อัตราการเข้าสู่ ตลาดแรงงานของผู้สูงอายุและสตรี ๔) สัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพ ๕) สัดส่วนผู้หญิงในระดับบริหารทั้งภาครัฐและเอกชน ช่องว่างรายได้ระหว่างแรงงานชายและหญิง ๖) ดัชนี ภาพลักษณ์การทุจริตประพุดติมิชอบ ๗) ดัชนีความสงบสุข และ ๘) ดัชนีวัดความเข้มแข็งของชุมชน

๑.๑.๕ แนวทางการพัฒนา โดย ๑) สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนใน สังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง ๒) จัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตาม สิทธิขั้นพื้นฐาน เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจกและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการ พัฒนาประเทศ ๓) เสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วน ร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี และ ๔) เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคน ในสังคมให้มีคุณค่าร่วมและตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคม

๑.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๑.๒.๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากรไทยมีแนวโน้มประชากรวัยสูงอายุ เพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง เนื่องจากภาวะเจริญพันธุ์ลดลงต่ำกว่าระดับทดแทน โดย ปี ๒๕๕๙ คาดว่าจะมีสัดส่วนของกลุ่มวัยเด็ก : วัยแรงงาน : วัยสูงอายุ เป็นร้อยละ ๑๘.๓ : ๖๖.๙ : ๑๔.๘ ขณะเดียวกันคุณภาพคนแต่ละกลุ่มวัยยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ กล่าวคือ กลุ่มวัยเด็กมีพัฒนาการ ด้าน IQ/ EQ และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ กลุ่มวัยแรงงานมีผลผลิตภาพแรงงานต่ำ ส่วนผู้สูงอายุมีภาวะ เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ยังมีปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน การแพร่ระบาดของยาเสพติด และการเล่นพนัน ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในสถาบันการศึกษา ขณะที่สื่อที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน แต่การเผยแพร่สื่อต่างๆ ยังไม่มี บทบาทต่อการส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรมในสังคม

๑.๒.๒ การประเมินความเสี่ยง โครงสร้างประชากรมีความไม่สมดุลทั้งในเชิงปริมาณและ คุณภาพ ส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศ คุณภาพชีวิตของ ประชาชนยังมีความเสี่ยงจากความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ขณะที่การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี โดยเฉพาะการเข้ามาของแรงงานข้ามชาติส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของคนไทยทั้งในด้านความปลอดภัยใน

ชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสุขภาพโดยเฉพาะโรคติดต่ออุบัติใหม่อุบัติซ้ำ ก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ความเสื่อมถอยทางคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมไทย ส่งผลให้สถาบันทางสังคมมีแนวโน้มอ่อนแอ คนในสังคมขาดความไว้วางใจและขาดการมีส่วนร่วมทางสังคม

๑.๒.๓ การสร้างภูมิคุ้มกัน โดยให้คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งในเรื่องการศึกษา ทักษะการทำงาน และการดำเนินชีวิต ตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ตลอดจนสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็ง ทำหน้าที่และบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

๑.๒.๔ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีคุณธรรมและจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงาม คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงระบบสุขภาพที่มีคุณภาพ ลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม และสถาบันหลักทางสังคมมีบทบาทหลักในการบ่มเพาะคนไทย โดยมี**ตัวชี้วัด** ประกอบด้วย ๑) *คุณภาพประชากรดีขึ้น* โดยมีอัตราเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยไม่ต่ำกว่า ๑.๖ และระดับค่าเฉลี่ยเขาวนปัญญาของเด็กเพิ่มขึ้น ๒) *คุณภาพคนไทยดีขึ้น* โดยปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้น เพิ่มสัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ต่อประชากรอายุ ๖ ปีขึ้นไป และสัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้น เพิ่มอัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงาน ลดอัตราการป่วยด้วยโรคหัวใจและหลอดเลือดสมอง อัตราการควบคุมภาวะเบาหวานและความดันโลหิตสูงในผู้ป่วยลดลง ๓) *สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น* โดยจำนวนคดีตามพ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวลดลง ดัชนีครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับดีขึ้น และคนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชนเพิ่มขึ้น

๑.๒.๕ แนวทางการพัฒนา โดย ๑) ปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม ๒) พัฒนาคูณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ๓) ส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวมควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ๔) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ ๕) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม

๒

สรุปผลการอภิปราย

ผู้อภิปรายนำได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนและสังคมในประเด็นสำคัญ ดังนี้

๒.๑ รศ.ดร.จรี วิจิตรวาทการ

๒.๑.๑ ค่านิยมหลักของสังคมควรมุ่งเน้นการสร้างค่านิยมของคนในสังคม ๕ ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นธรรม ความรับผิดชอบ จิตสาธารณะ และความพอเพียง โดยทุกภาคส่วนจำเป็นต้องมีคุณค่า/ค่านิยมประจำใจเพื่อเป็นคุณธรรมที่ชี้้นำให้มีพฤติกรรมเห็นแก่ผลประโยชน์ของส่วนรวม และประเทศชาติมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

๒.๑.๒ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพและการสร้างคุณธรรมในตัวคนเป็นหัวใจหลักของกระบวนการพัฒนาประเทศเพื่อก้าวไปสู่สังคมที่มีความสุข อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกระบวนการพัฒนาคนในปัจจุบันยังคงมีปัญหา ดังนั้น ทางเลือกของการศึกษาและระบบการศึกษาที่ดีควรมุ่งเน้นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาสังคม

๒.๒ รศ.วุฒิสาร ตันไชย นำเสนอแนวคิดเรื่องสังคมคุณภาพและแนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯสู่การปฏิบัติ

๒.๒.๑ แนวคิดเรื่องคุณภาพชีวิตและสังคมคุณภาพ สังคมคุณภาพคือการสร้างความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตและคุณภาพสังคม โดยคุณภาพชีวิตครอบคลุมในหลายมิติ เช่น สุขภาพ การเรียนรู้ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การมีงานทำ การมีสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับปัจเจกถือว่ามีความสมดุล แต่ยังไม่เป็นธรรม ซึ่งความเป็นธรรมในเรื่องคุณภาพชีวิตไม่ได้หมายถึงความเท่ากัน แต่เป็นความต่างในสังคมที่ได้รับ โดยทุกคนไม่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทุกเรื่องเหมือนกัน แต่อย่างน้อยความจำเป็นที่ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงต้องใกล้เคียงกัน ซึ่งการใช้ จปฐ. เป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตได้ระดับหนึ่ง โดยในอดีตการจัดเก็บตัวชี้วัดเป็นการออกสำรวจร่วมกับผู้นำชุมชนซึ่งช่วยให้เห็นปัญหาาร่วมกัน เป็นการชี้วัดที่เห็นถึงกระบวนการ แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนวิธีจัดเก็บด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และเน้นการรายงานผล ไม่ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดเก็บ ทำให้กระบวนการประเมินปัญหาร่วมกัน ถูกกละเลย การพัฒนาจึงให้ความสำคัญในเรื่องสังคมคุณภาพมากขึ้น โดยมุ่งให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ สังคมคุณภาพประกอบด้วย ๔ เรื่องคือ (๑) *ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-economic Security)*: การมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้มาตรฐานสากล และเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม (๒) *สังคมที่เอื้ออาทรและสมานฉันท์ (Social Inclusion)*: สังคมที่มีความผูกพันระหว่างคนในสังคมหรือ แสดงความสัมพันธ์ในสังคมผ่านค่านิยม บรรทัดฐาน และการมีเอกลักษณ์ร่วมกัน (๓) *สังคมที่เป็นปึกแผ่น (Social Cohesion)*: สังคมที่สร้างโอกาสกับคนในสังคมอย่างเป็นธรรมในด้านต่างๆ และ (๔) *การเสริมสร้างพลังทางสังคม (Social Empowerment)*: สังคมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างทางสังคม ทุนมนุษย์ ทุนภูมิปัญญา ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๒.๒ แนวทางการพัฒนาสู่สังคมคุณภาพ

๑) ค่านิยมหลักของสังคม ประกอบด้วย *การมีส่วนร่วมทางสังคม* ไม่ใช่การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีความแตกต่างในเชิงเชื้อชาติหรือศาสนาเท่านั้น หากต้องรวมถึงการให้โอกาสผู้ที่หลงผิด หรือได้กระทำผิดไปแล้วให้กลับคืนสู่สังคม *การเป็นสังคมที่เป็นปึกแผ่น* ควรให้ความสำคัญกับพื้นที่ทั้งในสังคม ชุมชน และสถาบันทางศาสนา เพื่อเปิดโอกาสให้คนได้เข้ามาอยู่ร่วมกัน *การสร้างพลังทางสังคม* ต้องมีค่านิยมหลักที่สำคัญคือความซื่อสัตย์สุจริต การยึดมั่นในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยให้เป็นสัญญาประชาคมที่คนในสังคมจะไม่ยอมรับคนที่ทำผิด และให้เป็นส่วนสำคัญในมิติทางสังคมและการเมือง

๒) ความครอบคลุมของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มคนในภาวะปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มด้อยโอกาส และกลุ่มคนที่มีปัญหา โดยกลุ่มคนในภาวะปกติและกลุ่มด้อยโอกาสจะต้องมีมาตรการในการพัฒนา ส่วนกลุ่มเสี่ยงต้องมีมาตรการในการป้องกัน ขณะที่กลุ่มคนที่มีปัญหาต้องมีมาตรการบำบัดรักษา และมีกระบวนการที่ช่วยนำคนเหล่านี้กลับมาใช้ชีวิตอย่างคนปกติ (Normalization) เพื่อเป็นกำลังของสังคม เช่น คนที่พันโทษ ไม่นานก็จะกลับไปรับโทษ เนื่องจากไม่มีกระบวนการนำกลับมาสู่ภาวะปกติ

๓) บทบาทสถาบันทางสังคม สถาบันทางสังคมประกอบด้วย ครอบครัว สื่อมวลชน ญาติ ศาสนา ชุมชน โดยมีประเด็น คือ ทำอย่างไรให้สถาบันเหล่านี้มีบทบาทในการพัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องระบุว่าใครเป็นผู้มีบทบาท และมีบทบาทอย่างไรภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ สื่อสารมวลชนในปัจจุบันมีบทบาทสูงในการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชน รวมถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ที่มีความสำคัญมากในการสร้างความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาว่า

ประเด็นใดที่ควรปล่อยให้ดำเนินการไป และประเด็นใดที่ควรพิจารณาใหม่ โดยใช้โอกาสของการเปลี่ยนแปลงให้เกิดประโยชน์ เนื่องจากจะเป็นแรงขับเคลื่อนที่เร็วมากในการพัฒนาประเทศ

๒.๒.๓ แนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ สู่การปฏิบัติ

๑) **ควรบูรณาการแผนทั้งในแนวนานและแนวดิ่ง** ที่ผ่านมามีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยังไม่สามารถผลักดันสู่การปฏิบัติได้จริง ขณะเดียวกันยังมีปัญหาซ้ำซ้อนเรื่องการจัดสรรงบประมาณลงไปในระดับพื้นที่ จึงควรมีการบูรณาการแผนฯ ๑๑ และแผนอื่นๆ ให้สอดคล้องกันทั้งในแนวนานและแนวดิ่ง โดยแนวนาน ควรบูรณาการกับแผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง เช่น แผนสุขภาพแห่งชาติ แผนวัฒนธรรมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนสวัสดิการสังคมแห่งชาติ เป็นต้น ส่วนแนวดิ่ง ควรบูรณาการกับแผนจังหวัด แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนชุมชน โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ควรมีบทบาทสำคัญในการแปลงแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติให้เข้ากับสภาพภูมิสังคมของแต่ละท้องถิ่น

๒) **ควรมีหน่วยที่ทำหน้าที่บริหารแผนฯ ๑๑** การถอดหลักการแผนฯ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติจะต้องทำให้ทุกภาคส่วนเห็นภาพ เข้าใจ และรับรู้บทบาทของตนในการช่วยขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ดังนั้น จึงต้องมีหน่วยที่ทำหน้าที่บริหารแผนฯ ๑๑ โดยเป็นการบริหารร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคองค์กรท้องถิ่น เพื่อผลักดันให้เกิดการบูรณาการแผนได้จริง โดยมีการออกแบบเชิงการประสานทั้งเนื้อหาและกลไกที่จะทำให้การขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ประสบความสำเร็จ

๓) **แนวทางการขับเคลื่อนที่เหมาะสม** ต้องพิจารณาแนวทางที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้

ความครอบคลุมของสวัสดิการต่างๆ พิจารณาระหว่างสวัสดิการแบบถ้วนหน้า เช่น หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และสวัสดิการแบบจำเพาะเจาะจงเฉพาะกลุ่ม เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

การจัดสรรทรัพยากรทางการคลัง พิจารณาระหว่างการให้รัฐเป็นผู้รับภาระทั้งหมด การให้รัฐรับภาระร่วมกับเอกชน หรือการให้เอกชนเป็นผู้รับภาระทั้งหมด

ผู้จัดสรรทรัพยากร พิจารณาระหว่างการให้รัฐเป็นผู้จัดสรร หรือการให้ภาคเอกชนเป็นผู้จัดสรร

การได้รับประโยชน์ พิจารณาระหว่างแบบตลอดชีวิต (Life cycle) หรือแบบเฉพาะเจาะจง (type of benefits)

ทั้งนี้ แนวทางในปัจจุบันมี ๒ ลักษณะที่ต่างกัน กล่าวคือ (๑) **การจัดตั้งเป็นสถาบันหรือนโยบายที่เจาะจงเฉพาะเรื่อง (Western form)** เช่น นโยบายเรียนฟรี เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และ (๒) **การใช้หลักประเพณีนิยม (Traditional form)** เช่น การเสริมสร้างความเข้มแข็ง และการเน้นการแก้ปัญหาโดยชุมชน ซึ่งยุทธศาสตร์ด้านสังคมในแผนฯ ๑๑ นี้ ให้ความสำคัญกับการใช้ทุนทางสังคม แต่เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันทางภูมิสังคม สภาพปัญหา และความเข้มแข็งของชุมชน ดังนั้น รูปแบบของแนวทางที่เหมาะสมจึงควรเป็นการผสมผสานทั้งสองแนวทางนี้เข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความสอดคล้องและสมดุล สร้างโอกาสและความสามารถในการใช้โอกาส สร้างพลังอำนาจของชุมชน และสร้างศีลธรรม/จริยธรรมในจิตวิญญาณของชุมชน เพื่อให้เกิดภูมิสังคม ภายใต้ปรัชญาพึ่งตนเอง ยั่งยืน และพอเพียง

๒.๓ ดร.อาจง ชุมสาย ณ อยุธยา นำเสนอแนวคิดในการพัฒนาคนโดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมโรงเรียนทางเลือก

๒.๓.๑ แนวคิดในการสร้างและพัฒนาคน เริ่มจากการจัดตั้งโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของทุกคน โดยจัดตั้งโรงเรียนสัตยาไสมาเป็นเวลา ๒๐ ปี มีการบูรณาการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัว จึงสร้างโรงเรียนภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีป่าไม้และน้ำอุดมสมบูรณ์ โดยโรงเรียนเน้นการสร้างเด็กให้เป็นคนดีก่อนเป็นคนเก่ง เนื่องจากคนดีมักจะคิดถึงผู้อื่น คิดถึงสังคมและคำนึงถึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนคิดถึงตนเองเสมอ และเมื่อเป็นคนดีแล้วก็ค่อยพัฒนาให้เป็นคนเก่งได้ แต่หากมุ่งสร้างคนเก่ง คนเก่งจะแข่งขัน ไม่ยอมแพ้ ต้องการเอาชนะคนอื่นตลอดเวลา ทำให้สังคมวุ่นวายและเกิดปัญหา โรงเรียนจึงมีเป้าหมายในการยกระดับจิตใจผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความเป็นเลิศทางคุณธรรม จริยธรรม โดยยึด **หลักคุณค่าความเป็นมนุษย์ ๕ ประการ** คือ ความรักความเมตตา ความจริง ความประพฤติชอบ ความสงบสุข และเอหิสังสา มีความเคารพในศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของตนเองและผู้อื่น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุขและรับใช้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเสียสละ

๒.๓.๒ แนวทางการส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและทำด้วยตนเอง ส่วนครูจะต้องเป็นต้นแบบของนักเรียน ทั้งนี้ มีการดำเนินงานในการเป็นศูนย์การเรียนรู้ กล่าวคือ (๑) **ศูนย์การเรียนรู้การศึกษาคุณค่าความเป็นมนุษย์** โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสุข ห้องเรียน โรงเรียน สัมพันธ์กับชุมชน และโลกภายนอก มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง โดยไม่ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง ลดอัตตา ความเป็นตัวตน และลดความต้องการที่เกินความจำเป็น มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมการฝึกนั่งสมาธิ ส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการทำงาน มีความมั่นใจและสามารถเข้ากับคนอื่นได้ดีขึ้น ส่วนครู ต้องใช้ระบบ ๓H (Head Heart and Hands) คือ ใช้ความคิด วิเคราะห์ผ่านจิตใจ กลั่นกรองดีแล้ว จึงค่อยลงมือทำ (๒) **ศูนย์การเรียนรู้แหล่งพลังงานทดแทน** โดยสนับสนุนการผลิตไบโอดีเซล ทำถังหมักก๊าซชีวภาพจากขยะอินทรีย์ ส่งเสริมการใช้จักรยานทดแทนการใช้รถจักรยานยนต์และรถยนต์ สร้างโรงอบอาหารแห้งคาโธไล สร้างแผง solar cell เพื่อใช้พลังงานจากดวงอาทิตย์ในการผลิตกระแสไฟฟ้า (๓) **ศูนย์การเรียนรู้ทรัพยากรน้ำ** ด้วยการสร้างอ่างเก็บน้ำ เพื่อกักเก็บน้ำ และนำมาผลิตเป็นน้ำประปาและน้ำดื่ม นอกจากนี้ มีกระบวนการบำบัดน้ำเสียเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ (๔) **ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์** โดยส่งเสริมให้ผู้ปกครอง นักเรียน และครูร่วมกันปลูกข้าวแบบนาโยน โดยไม่ต้องปักดำ ซึ่งจะได้ผลผลิตที่ดีกว่า รวมทั้งปลูกผักปลอดสารเคมีในพื้นที่ไม่ใช้ดิน เช่น ท่อพีวีซี เพื่อให้เด็กที่อยู่ในเมืองสามารถนำไปปรับใช้ได้ (๕) **ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง** การเรียนเน้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเน้นให้ผู้เรียนใช้ชีวิตอย่างพอเพียง และ (๖) **ศูนย์การอบรมนานาชาติ** เพื่อให้ครูทั่วโลกได้เรียนรู้แนวคิดและกระบวนการเรียนการสอนที่สามารถถ่ายทอดสู่ผู้เรียนได้ รวมทั้งมีการอบรมครูนานาชาติเพื่อสร้างความสัมพันธ์และถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการเรียนการสอน เช่น การอบรมครูจากประเทศภูฏาน การสร้างโรงเรียนให้กับประเทศลาวและเขมร เป็นต้น

๒.๔ รศ.ดร.ปัทมาวดี โพชนุกูล ชูชุกิ นำเสนอกรอบแนวคิดและแนวทางในการพัฒนาคนและสังคม

๒.๔.๑ กรอบแนวคิดในการพัฒนาคนและสังคม มองในเชิงเป้าหมายที่เชื่อมโยงกับคนใน ๔ เรื่อง คือ (๑) การเสริมสร้างศักยภาพของคนในสังคม (๒) การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (๓) การสร้างระบบคุณค่าที่ดีงาม ซึ่งกำลังเป็นปัญหาสำหรับสังคมไทยที่ปัจจุบันมักให้คุณค่ากับรูปลักษณ์ภายนอก และวัตถุสิ่งของ มากกว่าความดีงาม และ (๔) การเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งในเรื่องของรายได้ สุขภาพ และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคเอกชนในรูปแบบขององค์กรและ

ปัจเจกชน ภาครัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมถึงภาคประชาสังคม โดยต้องอาศัยกลไก เครื่องมือ นวัตกรรมทางสังคม และกติกาช่วยในการเสริมสร้าง ป้องกัน กำกับดูแล และแก้ปัญหา เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งที่ผ่านมากลไกการดำเนินงานยังไม่ประสบผลสำเร็จ ยิ่งก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้ง ปัญหาจริยธรรม และการแบ่งแยกในสังคม นอกจากนี้ความเสี่ยงที่ประเทศกำลังเผชิญ อาทิ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ผลกระทบจากโลกาภิวัตน์และบูรพาภิวัตน์ รวมถึงปัญหาภัยพิบัติและการขาดแคลนทรัพยากรต่างๆ ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยอุปสรรคสำคัญในการขวางกั้นไม่ให้สังคมไทยก้าวไปสู่การสร้างคนและสังคมคุณภาพได้

๒.๔.๒ แนวทางสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม

๑) การสร้างความเข้มแข็งเชิงสถาบันและกลไกทางสังคม ประกอบด้วย ๓

แนวทาง

๑.๑) สร้างภาคประชาสังคมให้เข้มแข็ง โดยภาคประชาสังคมเป็นอิสระ มี ศักยภาพในการตรวจสอบ ตีรอนกับกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองเพื่อประโยชน์ของสังคม มีองค์ ความรู้ที่เข้ากับบริบทของสังคมไทย ซึ่งวิกฤตต่างๆ จะเป็นตัวสร้าง บ่มเพาะภาคประชาสังคมให้แข็งแกร่งขึ้น โดยผ่านการรวมตัว เรียนรู้และหาทางออกร่วมกัน รวมทั้งการหนุนเสริมองค์ความรู้ของภาคประชาสังคมให้ สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มทางวิชาการ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมในอนาคต ดังเช่นกลุ่มแพทย์ชนบทที่ เป็นต้นแนวคิดของนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ดังนั้น แม้ว่ารัฐจะเป็นกลไกหลักของการพัฒนา แต่ ภาคประชาสังคมจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้สังคมและประเทศชาติก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้

๑.๒) ส่งเสริมบทบาทของครอบครัว โดยครอบครัวมีบทบาทในการบ่มเพาะคน เป็นตาข่ายความปลอดภัยทางสังคม จึงควรมีการสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ในการสร้างพลเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างกระบวนทัศน์ในเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับการศึกษา เนื่องจากผู้ปกครองเป็นอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของ โรงเรียน ดังนั้น ผู้ปกครองจึงควรเลือกโรงเรียนที่เน้นให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ มากกว่าความรู้ทางด้าน วิชาการเพียงอย่างเดียว ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจึงควรปฏิรูปวิธีคิดของผู้ปกครองตั้งแต่การเลือกโรงเรียน ด้วย

๑.๓) การพัฒนากลไก เครื่องมือ นวัตกรรม และกองทุนทางสังคม โดย ปรับปรุงเครื่องมือเดิม และหาเครื่องมือการพัฒนาใหม่ๆ อาทิ ๑) การใช้กลไกทางกฎหมายและภาษีในการ เสริมสร้าง ป้องกัน กำกับดูแล และแก้ปัญหา ๒) การใช้สื่อทางเลือกหรือสื่อสาธารณะ เพื่อเพิ่มความ หลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและภาคประชาสังคมเข้าถึงพื้นที่สื่อ ๓) การใช้นวัตกรรม ทางสังคม เพื่อเพิ่มทางเลือกในการแก้ปัญหาให้สังคม ใช้ทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางสังคมเป็นเครื่องมือใน การพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ เช่น อินเทอร์เน็ต นวัตกรรมด้านเศรษฐกิจสังคม เช่น องค์การการเงินชุมชน (Micro Finance) และ ผู้ประกอบการเพื่อสังคม (Social Enterprise) นวัตกรรมด้าน กระบวนการยุติธรรม เช่น กองทุนยุติธรรมชุมชน ปปช. จังหวัด นวัตกรรมด้านการเมืองการปกครอง เช่น สภา ผู้นำชุมชน สภาองค์กรชุมชน เป็นต้น และ ๔) การใช้ตัวชี้วัดทางสังคมในด้านต่างๆ เพื่อจับชีพจรสังคม ตรวจสอบการบรรลุเป้าหมายทางสังคม และชี้ช่องว่างของนโยบายต่างๆ เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาอย่าง ตรงจุด ไม่ว่าจะเป็นด้านมิติเศรษฐกิจ เช่น การกระจายรายได้ ภาระหนี้สินครัวเรือน ด้านมิติสังคม เช่น คดี ประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและชีวิต อัตราการตายจากอุบัติเหตุและมลพิษ อายุขัยเฉลี่ยของประชากร อัตราการ หย่าร้าง และสัดส่วนเด็กถูกทอดทิ้ง ด้านมิติการศึกษา เช่น อัตราการศึกษาต่อของโรงเรียนมัธยมศึกษา และ

สัดส่วนเด็กด้วยโอกาสทางการศึกษา มิติการบริหารจัดการภาครัฐ เช่น ความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ภาครัฐ รวมถึงดัชนีการคุ้มครองทางสังคม (Social Protection Index) เช่น ค่าใช้จ่ายเพื่อการคุ้มครองทางสังคมเทียบกับร้อยละของ GDP กลุ่มคนจนที่ได้รับประโยชน์เทียบเป็นร้อยละของคนจนทั้งหมด ค่าใช้จ่ายเพื่อการคุ้มครองทางสังคมต่อหัวคนจนเทียบเป็นร้อยละของเส้นความยากจน เป็นต้น

๒) การพัฒนาคนและสังคมในเชิงประเด็น

๒.๑) การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ปัญหาใหญ่ของการศึกษาไทยมีสาเหตุจากความผิดพลาดที่เน้นแต่การสอนและการสอบตามตำรา ละเลยการสร้างวินัย ดังนั้น ควรมีการดำเนินการในเรื่อง ๑) สร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ในเรื่องการศึกษาให้กับทุกภาคส่วน จึงควรมีแนวทางแก้ไขโดยเน้นให้การศึกษาเป็นกระบวนการสร้างคน มากกว่าเพียงแค่การให้ความรู้ โรงเรียนแต่ละโรงเรียนควรมีปรัชญาการศึกษาที่นอกเหนือจากการมุ่งเน้นให้เด็กสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ และ ๒) ส่งเสริมบทบาทของสถาบันครอบครัว ชุมชน เอกชน และสื่อในการพัฒนาครู โรงเรียน และเด็ก โดยการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้มีทางเลือกอื่นในการจัดการศึกษา ไม่เฉพาะจัดโดยกระทรวงการศึกษาอย่างเดียว มีการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาโดยคำนึงถึงทั้งประโยชน์สังคม ประโยชน์ส่วนบุคคล ต้นทุนของสังคม ต้นทุนส่วนบุคคลที่แตกต่างกันในแต่ละระดับการศึกษา

๒.๒) การเพิ่มความคุ้มครองแรงงานนอกภาคทางการและลดการอพยพแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง แรงงานนอกภาคทางการหรือแรงงานนอกระบบของไทยในปัจจุบัน มีอัตราสูงถึงร้อยละ ๖๒ ของกำลังแรงงานทั้งหมด ในชนบทส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวของแรงงานนอกภาคทางการ ประกอบด้วย ๑) การศึกษาและแหล่งเงินทุนของแรงงานไม่เพียงพอที่จะประกอบอาชีพในภาคทางการได้ ๒) การทำงานนอกภาคทางการมีความเป็นอิสระมากกว่า ๓) อุปสงค์แรงงานในภาคทางการไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะรองรับแรงงานทั้งหมด และ ๔) ความได้เปรียบทางภาษีของการทำงานนอกภาคทางการ โดยแนวทางในการแก้ปัญหาที่สำคัญ มีดังนี้ ๑) สร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจเมืองและชนบท โดยการพัฒนาชนบทแบบบูรณาการ มีการกระจายอุตสาหกรรมขนาดย่อมสู่ชนบท ปรับทิศทางการลงทุนทางเศรษฐกิจสู่สังคมชนบท และส่งเสริมให้มีการพัฒนาเมืองขนาดย่อมเพิ่มขึ้น ๒) ขยายอุตสาหกรรมขนาดย่อม/ SMEs โดยภาครัฐควรเพิ่มการลงทุน หรือให้แรงจูงใจในการลงทุนนอกเขตเมือง และกระจายรายได้สู่ชนบท ๓) จัดการบิดเบือนราคาปัจจัยการผลิต ซึ่งจะส่งผลให้โอกาสในการจ้างงานในภาคทางการเพิ่มมากขึ้น โดยยกเลิกการอุดหนุนทุนที่ใช้ทดแทนแรงงาน ชะลอการเจริญเติบโตที่รวดเร็วเกินไปของค่าจ้างในเมือง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างค่าจ้างในเมืองและชนบท ๔) ปรับระบบการศึกษาให้เชื่อมโยงกับการจ้างงาน โดยให้ตอบสนองต่อการพัฒนาและความต้องการแรงงานในภาคอาชีพ ๕) กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น การพัฒนาข้อมูลข่าวสารและสร้างแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ๖) พัฒนากลไกการคุ้มครองทางสังคมให้ทั่วถึง ทั้งในเรื่องสุขภาพ การจ้างงาน การประกันสังคม การบริการ/สวัสดิการทางสังคม และการคุ้มครองเด็ก เป็นต้น และ ๗) กระจายอำนาจทางการศึกษาและคุณภาพการศึกษา ไม่ให้กระจุกตัวอยู่เพียงแค่มหาวิทยาลัย เพื่อลดการอพยพเข้าสู่เมือง

๓

ความเห็นของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมและยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในสาระสำคัญของส่วนต่างๆ ดังนี้

๓.๑ ภาพรวม

๓.๑.๑ แผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ ควรใช้แนวคิดของ “สหกรณ์” มาเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวคิดของระบบสหกรณ์อยู่แล้ว การดำเนินงานตามแนวคิดสหกรณ์มีทั้งประสบความสำเร็จและไม่สำเร็จขึ้นอยู่กับ การนำไปปฏิบัติของผู้บริหาร

๓.๑.๒ ควรเพิ่มประเด็นเรื่องการส่งเสริมนวัตกรรมทางสังคมไว้ในแผน ปัจจุบันนวัตกรรมทางสังคมเกิดขึ้นมากมาย แต่ยังอยู่ในขนาดเล็กๆ ไม่ครอบคลุมหรือเกิดผลกระทบในภาพรวม จึงควรมีการส่งเสริม นวัตกรรมทางสังคมที่ครอบคลุมทั้งในเชิงประเด็นและเชิงคุณภาพ ที่ระบุถึงแนวทางในการดำเนินการ

๓.๑.๓ แนวทางการพัฒนาควรเพิ่มเติมเรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น สึนามิ น้ำท่วม เพราะ มีผลกระทบอย่างมากต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะแนวทางที่จะฟื้นฟูให้กลับมาเหมือนเดิม

๓.๑.๔ ควรเพิ่มตัวชี้วัดผลความสำเร็จของการพัฒนาในแต่ละมาตรการให้ชัดเจน เพื่อให้การกำหนดเป้าหมายและการดำเนินงานต่างๆ มีทิศทางที่ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากการพัฒนาที่ผ่านมาหลายด้าน อาทิ การแก้ปัญหาภัยแล้ง การแก้ไขปัญหาคอขวด ได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาได้ ดังนั้น ในทางปฏิบัติหากไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ควรให้มีแนวทางในการคืนเงินงบประมาณด้วย

๓.๑.๕ ควรมีการกำหนดเป้าหมายและดัชนีชี้วัดเรื่องการสร้างความคุ้มครองของประเทศ ใน ๒ ประเด็นหลัก คือ การดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการสร้างสังคมไทยให้มีค่านิยมที่ดี การรักษาวินัยธรรมที่มีอยู่ โดยให้กำหนดไว้ในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน

๓.๑.๖ การระดมความคิดเห็นครั้งนี้ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน หรือนักปฏิบัติ ซึ่งในการประชุมยังมีภาคส่วนนี้น้อยอยู่ ส่วนใหญ่เป็นการอภิปรายโดยข้าราชการ และ นักวิชาการ ควรจัดให้มีการสมดุระหว่างผู้อภิปราย โดยเฉพาะการเพิ่มสัดส่วนภาคประชาชนซึ่งจะทำให้ เข้าใจปัญหาและรากเหง้าของการพัฒนาได้ชัดเจนขึ้น

๓.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๓.๒.๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

สถานการณ์การทุจริต ประพฤติมิชอบ มีความเชื่อมโยงระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐ กับภาคเอกชน นักการเมือง และพรรคการเมือง ข้อมูลที่นำเสนอจึงไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งอาจส่งผลต่อแนวทางการแก้ไขที่ไม่ครอบคลุม นอกจากนี้แนวโน้มของการทุจริต คอร์รัปชัน มีความรุนแรงไปถึงระดับอาชญากรรมข้ามชาติ มีการขยายตัวทั้งในด้านความรุนแรงของสภาพปัญหาและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การกำหนดแนวทางการแก้ไขต้องมีแนวทางที่ชัดเจนและต้องมีเครื่องมือที่เหมาะสม

๓.๒.๒ แนวทางการพัฒนา

๑) การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคม และสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี

การส่งเสริมบทบาทภาคประชาสังคมในการพัฒนา ควรให้ความสำคัญสูงกับกลุ่มอาสาสมัคร ซึ่งหมายถึงผู้ที่เสียสละทำงานเพื่อส่วนรวมโดยจิตวิญญาณอาสาสมัคร โดยจะต้องเน้นการสร้างจิตวิญญาณของอาสาสมัครให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะกับนักการเมืองและข้าราชการ

๒) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้มีคุณค่าร่วมและตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคม

๒.๑) ควรส่งเสริมนวัตกรรมในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง เช่น ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ เพราะหลายชุมชนอยู่นอกเขตไฟฟ้า โดยรัฐกับเอกชนร่วมมือกัน หรือให้เอกชนมาร่วมลงทุน โดยใช้โมเดลจากโรงเรียนสัตยาไส เป็นต้นแบบ เป็นต้น

๒.๒) ควรกำหนดคำจำกัดความของคำศัพท์บางคำไว้ในร่างแผนพัฒนาฯ ด้วย เช่น “ประชาธิปไตยของมวลชน”

๓.๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๓.๓.๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมผู้สูงอายุและมีความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ทำอย่างไรให้การจัดการศึกษาในสังคมเมืองเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์จริงมากขึ้นโดยเฉพาะในมิติธรรมชาติวิทยาหรือธรรมชาติศึกษา

๓.๓.๒ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

๑) ควรเพิ่มตัวชี้วัดอัตราการป่วยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศด้วย เนื่องจากมีข้อมูลว่าพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศไม่ใช่แค่เด็กและเยาวชน

๒) ควรเพิ่มตัวชี้วัดเชิงด้านคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาในช่วง ๑๒ ปี นอกเหนือจากการกำหนดเรื่องปีการศึกษาเฉลี่ย ๑๒ ปี และสัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

๓) ควรมีการทบทวนตัวชี้วัดการพัฒนาคนให้เหมาะสม เช่น วัดไม่ตัดหญ้าชี้การพัฒนาคนได้หรือไม่ คนยังเชื่อถือในเรื่องไสยศาสตร์ หรือการเมืองวันนี้ชี้ว่าคนไทยพัฒนาแล้วหรือยัง เป็นต้น

๔) ควรตรวจสอบการกำหนดตัวชี้วัดต่างๆ กับหน่วยงานปฏิบัติ เช่น ตัวชี้วัดอัตราเจริญพันธุ์รวม ซึ่งน่าจะเป็นอัตราเกิด (อัตราเพิ่ม) หรืออัตราป่วยหรือตายด้วยโรคไม่ติดต่อ ๕ โรค

๓.๓.๓ แนวทางการพัฒนา

๑) การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง

๑.๑) การพัฒนาคนที่ผ่านมานั้นการพัฒนาศักยภาพ ในช่วงแผนฯ ๑๑ อยากรู้ให้เน้นการพัฒนาด้านคุณธรรม ซึ่งเมื่อศักยภาพผนวกกับคุณธรรม จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งเน้นการสร้างคนดีก่อนสร้างคนเก่ง

๑.๒) ยังขาดประเด็นการดูแลและการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะแรงงานเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งแรงงานดังกล่าวมีปัญหาเรื่องโรคเอดส์มาก

๑.๓) ควรเพิ่มเนื้อหาหมิติด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเศรษฐกิจพอเพียงในยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะฯ เนื่องจากการพัฒนาคนต้องเน้นทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ

๒) การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม

๒.๑) ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาหรือการเตรียมบุคลากรด้านสุขภาพให้ชัดเจนทั้งในเรื่องของการผลิต การกระจาย การรักษากำลังคนที่อยู่ในระบบและการพัฒนาระบบบริการ เพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียนในปี ๒๕๕๘ เพราะการเปิดเสรีอาเซียนจะทำให้มีการหลั่งไหลของกำลังคนจากประเทศในภูมิภาคโดยเฉพาะด้านสุขภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการในประเทศไทยได้ เนื่องจากอาจเป็นกำลังคนที่มาจากประเทศที่คุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน

๒.๒) การพัฒนาด้านสุขภาพประกอบด้วย ๓ ปัจจัย คือ ปัจเจกบุคคล สิ่งแวดล้อม และระบบสุขภาพ ดังนั้น แนวทางการพัฒนาควรครอบคลุมทั้งในเรื่องการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่ดี การจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการสาธารณสุข และการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ

๓) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓.๑) การศึกษาตลอดชีวิต ควรกำหนดแนวทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ด้วย เนื่องจากระบบการศึกษาเป็นการจัดการแบบผูกขาดโดยรัฐถึงร้อยละ ๘๐ เป็นการศึกษาทางเลือกประมาณร้อยละ ๑๐ เท่านั้น ซึ่งการศึกษาของรัฐเป็นการศึกษากระแสหลักดำเนินการเหมือนกันแบบเบ็ดเสร็จ แม้จะมีกระบวนการให้มีหลักสูตรตามความเหมาะสมของท้องถิ่นหรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ไม่สามารถทำได้ในความเป็นจริง หรือแม้แต่การให้ท้องถิ่นจัดการศึกษาก็เป็นการจัดการศึกษาแบบกระแสหลักเหมือนกัน

๓.๒) แนวทางการพัฒนาหรือการขับเคลื่อนจะต้องมีกลไก เครื่องมือ และนวัตกรรมทางสังคม โดยเฉพาะการศึกษาในรูปแบบของการศึกษาทางเลือกจะต้องมีหน่วยบริการแทน เช่น สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การจัดการสุขภาพชุมชน การจัดการการเกษตรยั่งยืน การจัดการศึกษาเพื่อชุมชนที่มีผู้ใหญ่ในชุมชนเป็นกลุ่มเป้าหมาย ใช้แนวคิดพึ่งตนเอง และการจัดการศึกษาให้นักเรียนได้เรียนมิติของธรรมชาติวิทยามากขึ้น

๓.๓) การเปิดพื้นที่/เวทีสาธารณะเพื่อให้คนที่มีความสามารถและมีศักยภาพได้แสดงออกนั้น แต่ในความเป็นจริงโครงสร้างทางสังคมไม่เอื้อให้เกิดขึ้น ควรมีการศึกษาถึงโครงสร้างทางสังคมที่สกัดกั้นการแสดงความสามารถต่างๆ เพื่อจะได้นำไปกำหนดแนวทางที่เหมาะสมได้

๔) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม

๔.๑) ควรให้ความสำคัญในเรื่องนวัตกรรมทางสังคม ที่เกิดจากประสบการณ์ และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาครัฐสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อสามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกที่จะเข้าสู่พื้นที่ชุมชน โดยให้ภาครัฐมีบทบาทสนับสนุน เสริมสร้างความสามารถของพื้นที่ให้สามารถจัดการตนเองได้มากขึ้น ทั้งระดับตำบลและจังหวัด ใช้รูปแบบการพัฒนาที่ให้องคาพยพในพื้นที่ขับเคลื่อนไปด้วยกันโดยชุมชนเป็นตัวตั้ง

๔.๒) การเปิดเสรีอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ควรต้องมีการกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมในการปกป้อง รักษา ส่งเสริมค่านิยม และวัฒนธรรมไทยที่ดำรงด้วย

๓.๔ การบริหารจัดการแผนไปสู่ปฏิบัติ

๓.๔.๑ ปัญหาการนำแผนไปสู่การปฏิบัติที่ดำเนินการตามกรณีต้นแบบแม้จะเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งก็อาจไม่ประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากชุมชนต้นแบบจะเสนอแต่สิ่งที่ดี ไม่ได้บอกถึงปัญหาทำให้ชุมชนที่ดำเนินการตามต้องเกิดปัญหาเช่นเดียวกับกรณีต้นแบบ ซึ่งนักปฏิบัติจะต้องมีความสมดุล เป็นกลาง ไม่สุดโต่ง เพื่อให้การพัฒนาเกิดความเหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ

๓.๔.๒ การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม จะต้องยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง ที่ผ่านมาประชาชนยังมีส่วนร่วมน้อย ยังเป็นการสั่งการของภาครัฐที่ยึดติดในกฎระเบียบ เช่น การซื้ออุปกรณ์ทำกิจกรรมในพื้นที่ ชาวบ้านซื้อได้ถูกกว่าราชการ แต่กฎหมาย กฎระเบียบไม่เอื้อให้ทำได้ จึงควร แก้ไขกฎระเบียบที่ขัดกับความต้องการของพื้นที่และชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการตนเองได้มากขึ้น

๓.๔.๓ ควรส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนและดำเนินการในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการยกเลิกการใช้สารเคมี

๒

การจัดการบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจกและสร้างการมีส่วนร่วม ในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ

- พัฒนาระบบบริการสาธารณะให้มีคุณภาพและพัฒนาช่องทางการเข้าถึงอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะระบบบริการสาธารณสุข การศึกษาขั้นพื้นฐาน สวัสดิการสังคม และกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมของผู้ด้อยโอกาส
- สนับสนุนการจัดหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยและการเข้าถึงระบบสาธารณสุขปลอดภัย
- พัฒนาระบบสวัสดิการทางสังคม อย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- พัฒนาระบบการเงินฐานรากและการออมที่หลากหลาย เป็นหลักประกันชนภาพ
- เสริมสร้างเจตคติด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย และพัฒนาศักยภาพสตรี เป็นโอกาสสู่การประกอบอาชีพ
- ปรับปรุงฐานข้อมูลเพื่อสะท้อนคุณภาพบริการสาธารณะและเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ เพื่อความเป็นธรรม และลดความแตกต่างคุณภาพบริการระหว่างพื้นที่ กลุ่มคน

๓

การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือก การใช้ชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี

- เสริมสร้างพลังทางสังคมให้ทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์ เปิดพื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตัวเอง โดยสถาบันการศึกษาในพื้นที่สนับสนุน
- สนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่
- ส่งเสริมภาคเอกชน ประชาสังคม อปท. ให้เป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคมไทย มีส่วนร่วมแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน
- ส่งเสริมบทบาทสตรีในระดับการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับชาติ / ท้องถิ่นในการพัฒนาประเทศ
- ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค และการบังคับใช้ข้อห้ามเข้มงวด สร้างโอกาสการเข้าถึงข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคที่ปลอดภัย

๔

เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้มีคุณค่าร่วม และตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคม

- สร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคม
- ส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองที่มีธรรมาภิบาล นำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสม
- เสริมสร้างระบบบริหารราชการให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ มีระบบกวดคุลาาาาการตรวจสอบที่เข้มงวดและรอบด้าน
- ปฏิรูปการเมืองไทยทั้งระบบให้เป็นประชาธิปไตยมวลชน สร้างความรู้และจิตสำนึกที่ถูกต้องแก่เด็กเยาวชน สิทธิหน้าที่
- เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (กระแสหลัก-ทางเลือก) อย่างเท่าเทียม
- คุ้มครองสิทธิและเพิ่มช่องทางรับข้อร้องเรียนและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม
- สนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศ / ท้องถิ่น และสังคมออนไลน์

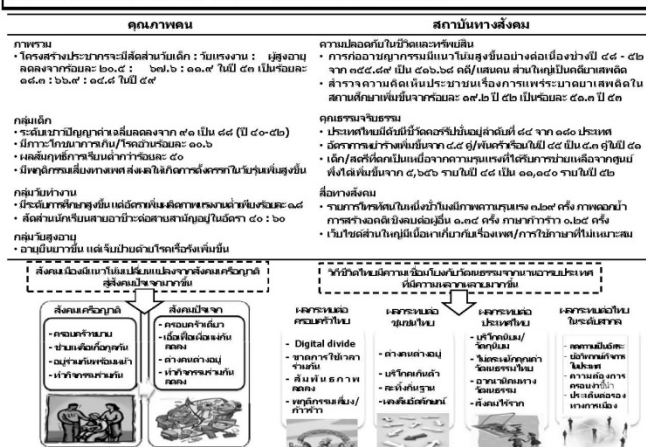

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

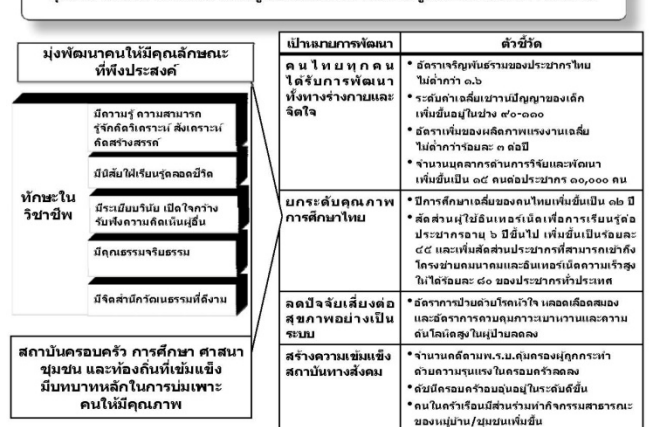

ร่าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาคู่มือสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อโครงสร้างสังคมไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคู่มือสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

แนวทางในยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๑

ปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม

ส่งเสริมคู่สมรสที่มีความพร้อมให้มีบุตรด้วยอนามัยเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม ให้มีมาตรการเอื้อต่อการมีบุตรเพิ่มขึ้นอย่างมีคุณภาพ : ภาษีและสวัสดิการการเลี้ยงดูบุตร ครอบครัวศึกษา อาหารศึกษา เตรียมความพร้อมพ่อแม่ เพิ่มโอกาสการจ้างงาน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริการด้านเศรษฐกิจ/สังคม ให้เท่าเทียมกันระหว่างเมืองและชนบท

๒ พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มี ภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง

พัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย

- เด็กปฐมวัย มีพัฒนาการสมวัยเน้นบทบาทพ่อแม่
- เด็กวัยเรียน สร้างความรู้ทางวิชาการ ส่งเสริมเด็กที่มีอัจฉริยภาพ/มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ และทักษะชีวิต/พฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม
- กำลังแรงงาน พัฒนากำลังคนในภาคเกษตร เน้นด้าน S&T→R&D การเรียนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา และการต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ พัฒนารอบคอบวุฒิแห่งชาติ เตรียมความพร้อมรับ AEC พร้อมทั้งเร่งปรับบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติให้เป็นระบบ
- ผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้มีงานทำ/พัฒนาระบบดูแล

สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้สู่วัฒนธรรมเกื้อกูล มีคุณธรรมควบคู่กับทักษะในการประกอบอาชีพได้หลากหลาย

สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้รับผิดชอบต่อสังคม

๓

ส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวมควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

พัฒนาความรู้/ทักษะในการดูแลสุขภาพ ลดปัจจัยเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ การใช้อาสมุนไพรรักษา การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารสังคมเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ

พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะระบบบริการขั้นพื้นฐาน ควบคุมแพทย์ทางเลือก เวชศาสตร์ผู้สูงอายุ การพัฒนาบุคลากร และระบบข้อมูลสุขภาพ

๔ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สร้างกระแสสังคมให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้

ส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับผู้เรียน มีระบบเทียบโอนความรู้/ประสบการณ์ พัฒนาระบบเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

สร้างปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั่วประเทศ ระบบการจัดการความรู้ในชุมชน

๕

เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม

ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันหลักทางสังคม ทั้งครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น สถาบันศาสนา ภาคประชาสังคมและองค์กรธุรกิจเอกชน (กิจการเพื่อสังคม)

พัฒนาระบบสถาบันทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน บ-ว-ร ส่งเสริมความเข้มแข็งและใช้ประโยชน์เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์

สร้างค่านิยมให้คนไทยภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย ยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรม

www.nesdb.go.th

ข้อเสนอต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังคม แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย

รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า
[Powerpoint Templates](#)

From QOL to Social Quality

Definition :

The extent to which people are able to participate in the social, economic and cultural life of their communities under conditions which enhance their well-being and individual potential

(Beck, et al, 1992)

[Powerpoint Templates](#)

What is Social Quality?

- Social quality is a comprehensive conception of the quality of people's daily lives. It is a function of the constant tension between individual self- realisation and participation in the various collective identities that constitute everyday life, which takes place within a social context comprising two well-known fields of action.
- On the one hand, there is the contrast between biographical and societal development (agency and social structure) and, on the other hand, there is the contrast between the world of organisations and the one comprising informal relationships (system and life world)

[Powerpoint Templates](#)

What is Social Quality?

- Social quality is proposed as a goal not only of social policy, but also of economic, environmental and other relevant policies for ensuring human well-being and happiness
- Therefore, social quality is seen very much as a humanistic antidote to the utilitarian and ubiquitous practice of equating quality of life with income or wealth.

[Powerpoint Templates](#)

- The Social concept provides instruments for citizens to assist them in action consistently in the face of the increasing complexities of daily circumstances.
- The need for this new approach is demonstrated, for example, by the dilemmas facing citizens and governments and in many cities.

[Powerpoint Templates](#)

- The far-reaching demographic and socio-economic changes taking place demand new interpretations in order to maintain, at least, the equilibrium of daily life.
- Traditional economic and individual oriented analytical tools and indicators are insufficient to explain and to address this revolt.

[Powerpoint Templates](#)

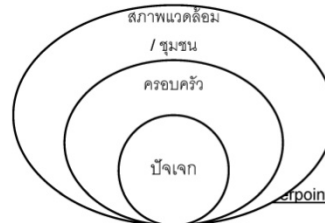
สังคมคุณภาพ

Powerpoint Templates

คุณภาพชีวิต

- สุขภาพ
- การเรียนรู้
- อาหาร – เครื่องนุ่งห่ม – ยารักษาโรค
- การมีงานทำ
- สภาพแวดล้อม

คุณภาพสังคม

- ▶ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม
- ▶ สังคมที่เอื้ออาทรและสมานฉันท์ต่อกัน
- ▶ สังคมที่เป็นปึกแผ่น
- ▶ การเสริมสร้างพลังทางสังคม

Powerpoint Templates

สังคมคุณภาพ

- **ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม** : การมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้มาตรฐานสากล และเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ความเอื้ออาทรและสมานฉันท์
- **สังคมที่เอื้ออาทรและสมานฉันท์** : สังคมที่มีความผูกพันระหว่างคนในสังคมหรือ แสดงความสัมพันธ์ในสังคมผ่านค่านิยม บรรทัดฐาน และการมีเอกลักษณ์ร่วมกัน

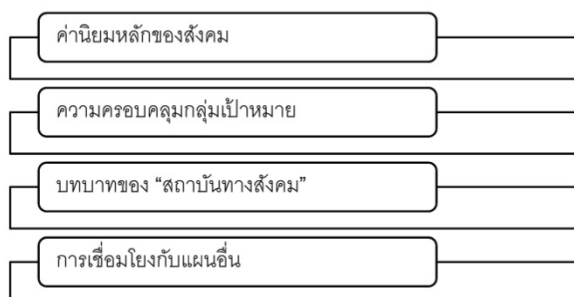
Powerpoint Templates

สังคมคุณภาพ

- **สังคมที่เป็นปึกแผ่น** : สังคมที่สร้างโอกาสกับคนในสังคมอย่างเป็นธรรมในด้านต่าง ๆ
- **การเสริมสร้างพลังทางสังคม** : สังคมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างทางสังคม ทุนมนุษย์ ทุนภูมิปัญญา ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

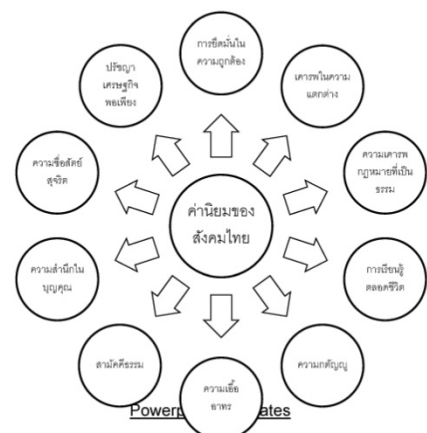
Powerpoint Templates

ข้อเสนอต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่สังคมคุณภาพ

Powerpoint Templates

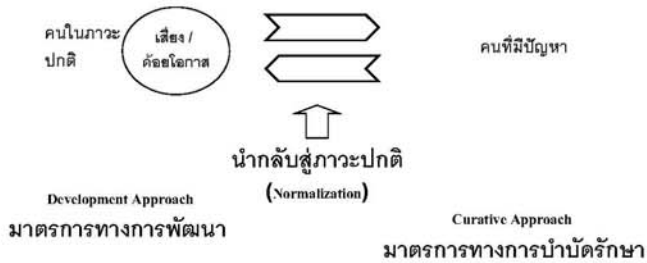
ค่านิยมหลักของสังคม

Powerpoint Templates

ความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

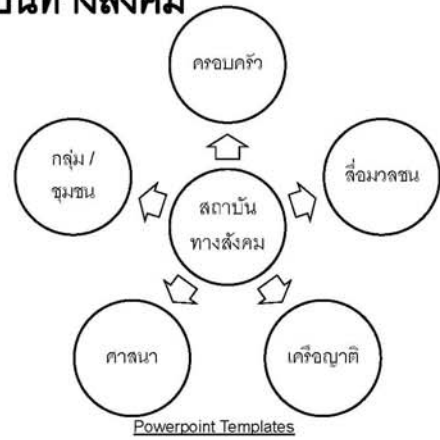
การป้องกัน (Preventive Approach)

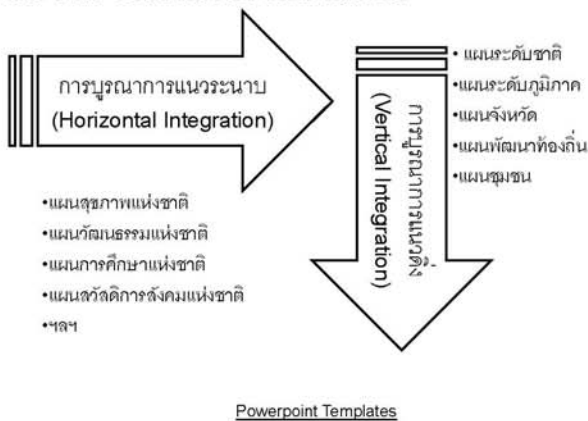
7/18/2011

Powerpoint Templates
WOOTHISARN TANCHAI

สถาบันทางสังคม

สร้างการเชื่อมโยงของแผน

ข้อพิจารณา

Social Benefits

- UC VS. Selected Target Groups

Financing

- Gov't Subsidy VS. Semi Subsidy VS. Self Insurance

Actor / Provider

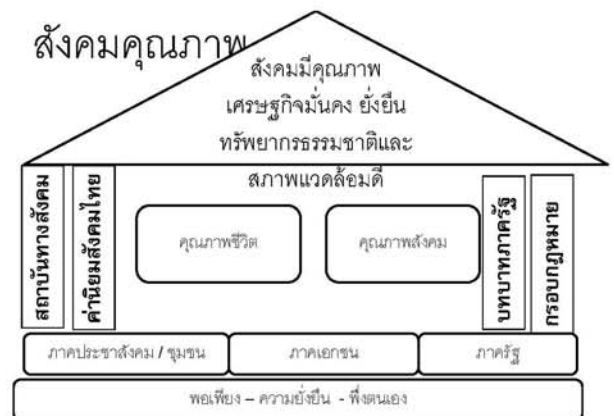
- Gov't (Monopoly) VS. Non Gov't (Family - NGOs - Private - Community)

Type of Benefits VS. Life Cycle (Category of Population)

แนวทางในการพัฒนาสังคมคุณภาพ

สังคมคุณภาพ

Powerpoint Templates

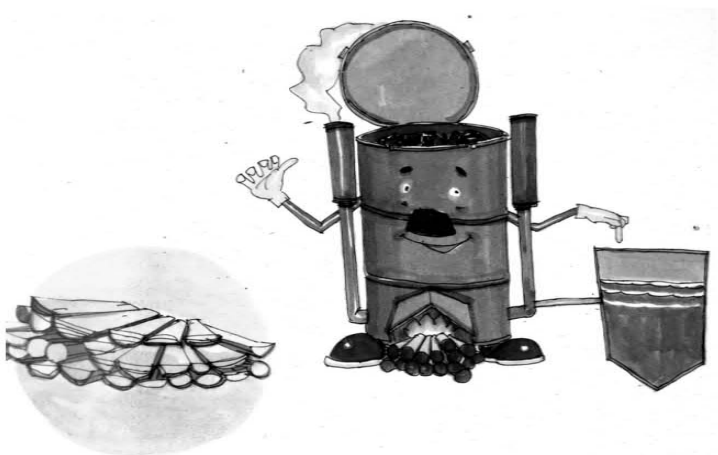
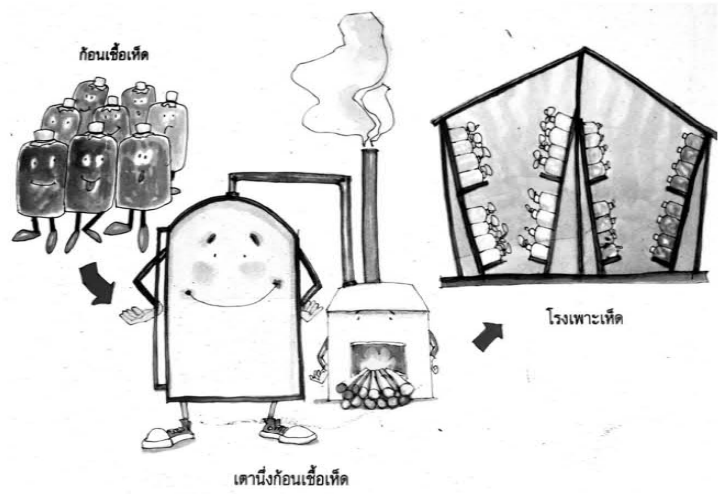
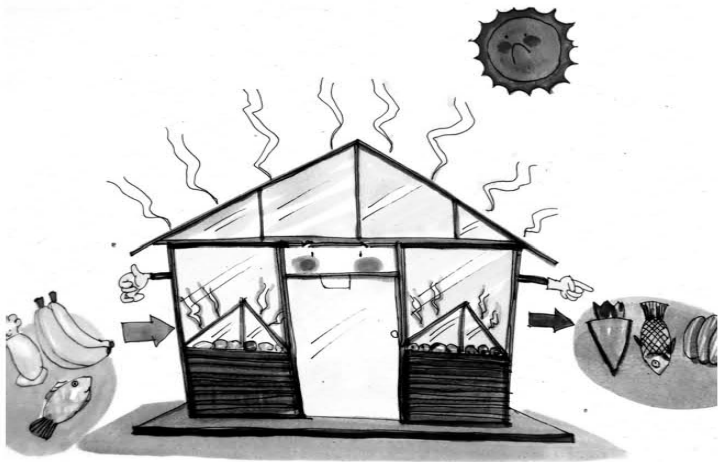
เป้าหมาย

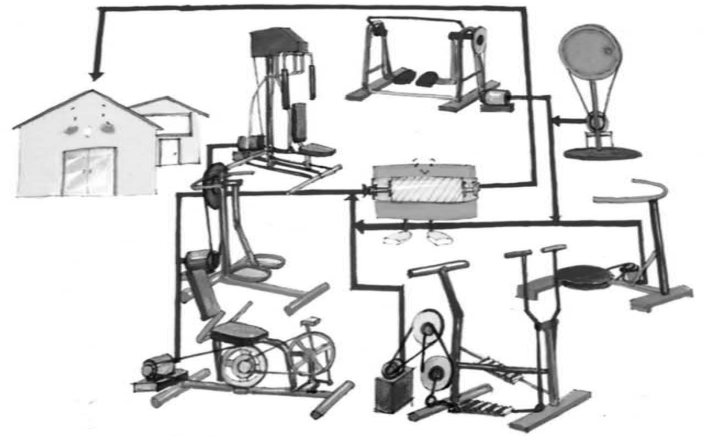
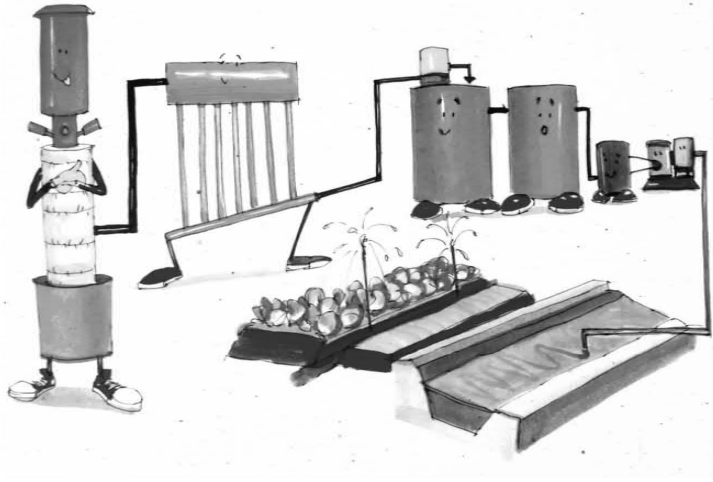
เป็นสถานศึกษาที่สร้างขึ้นเพื่อยกระดับจิตใจ
ผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความเป็นเลิศ
ทางคุณธรรม จริยธรรม โดยยึดหลักคุณค่า
ความเป็นมนุษย์ 5 ประการ คือ ความรักความ
เมตตา ความจริง ความประพฤติชอบ ความ
สงบสุขและอหิงสา

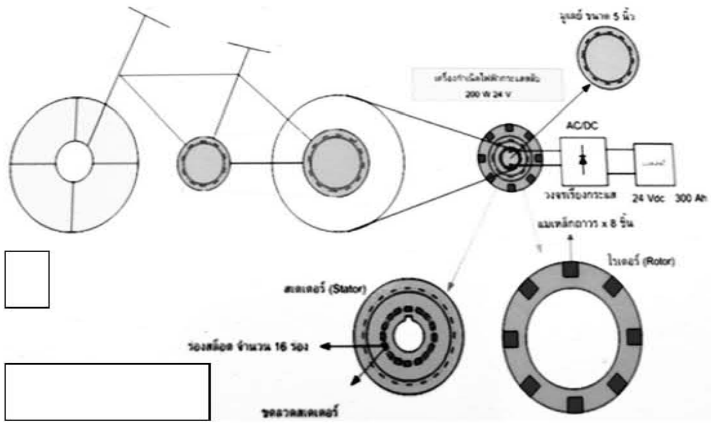
มีความเคารพในศาสนา วัฒนธรรม
ประเพณีอันดีงามของตนเองและผู้อื่น
สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้
อย่างมีความสุขและรับใช้ช่วยเหลือผู้อื่น
ด้วยความเสียสละ

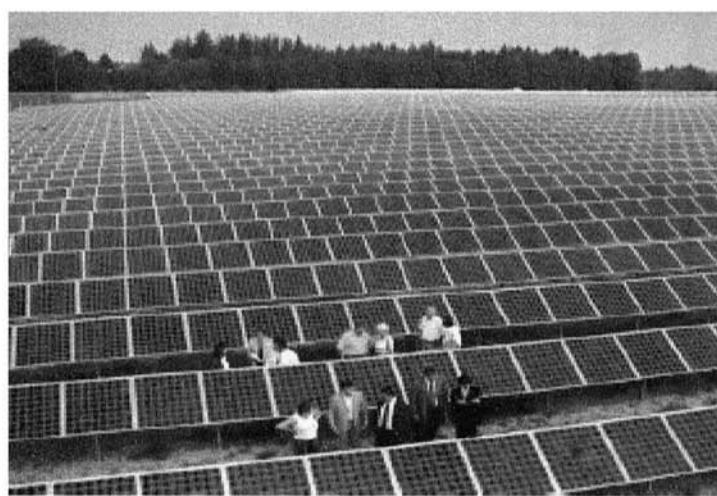
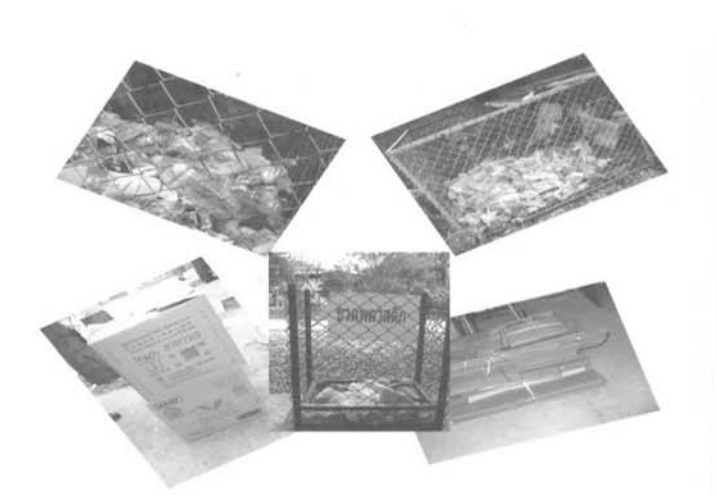

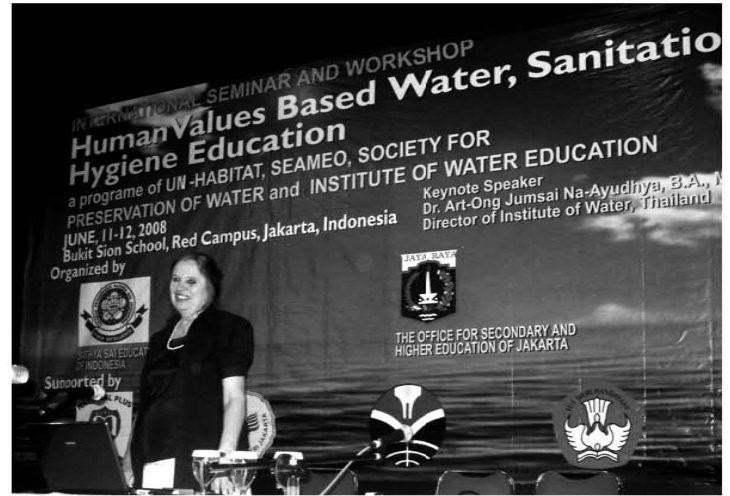

ໃນແຜນ 11

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

7 กรกฎาคม 2554

- สร้างภาคประชาสังคมให้เข้มแข็ง
- ส่งเสริมบทบาทของครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น
- พัฒนากลไก เครื่องมือ นวัตกรรม และกองทุนทางสังคม

- การศึกษา
- แร่งงานนอกภาคทางการ

- ภาคประชาสังคมเป็นอิสระ ไม่ตกเป็นเครื่องมือแต่มีศักยภาพในการตรวจสอบ ต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองเพื่อประโยชน์สังคม
- วิกฤต สร้างและบ่มเพาะภาคประชาสังคม (รวมตัวเรียนรู้ หาทงออก)
- มีกลุ่มทางวิชาการที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มแพทย์ชนบท (นักวิชาการเข้าใจพลังของตนเองน้อยเกินไป)

- **ครอบครัวมีบทบาทในการบ่มเพาะคน เป็นตาข่าย**
ความปลอดภัย ทำงานควบคู่กับโรงเรียน ที่ทำงาน
- **วิธีการส่งเสริม:**
 - สร้างกระบวนทัศน์ใหม่เรื่องบทบาทครอบครัว
 - สร้างกระบวนทัศน์ใหม่เรื่องการศึกษา

3. พัฒนากลไก เครื่องมือ นวัตกรรม และกองทุนทางสังคม

- กฎหมาย และ เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่ช่วยเสริมสร้างป้องกัน กำกับดูแล และแก้ปัญหา
- สื่อทางเลือกที่สร้างพื้นที่ให้ประชาชนและภาคประชาสังคม (social media สื่อสาธารณะ)
- นวัตกรรมทางสังคมและกองทุนทางสังคม เช่น ผู้ประกอบการสังคม กองทุนทางสังคม กองทุนยุติธรรม ชุมชน
- ตัวชี้วัดทางสังคม ที่จับชี้พิจรสังคม ตรวจสอบการบรรลุเป้าหมายทางสังคม ชี้ช่องว่างทางนโยบาย (ทำกันมาก แต่ไม่ถูกใช้ทำไม ??)

นวัตกรรมทางสังคม

- เป็นเครื่องมือเพื่อแก้ปัญหาสังคม เพิ่มทางเลือกให้สังคม
- ลดการพึ่งพาอำนาจรัฐที่รวมศูนย์ และตลาดที่กระจุกตัว
- เป็นเครื่องมือในการกระจายอำนาจโดยทางอ้อม
- ใช้ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

ตัวอย่างนวัตกรรมทางสังคม

- นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ อินเทอร์เน็ต, วิทยาลัยชุมชน, งานวิจัยท้องถิ่น เวทีสาธารณะ สื่อสาธารณะ โรงเรียนชุมชน เวทีชาวบ้าน
- นวัตกรรมด้านเศรษฐกิจสังคม เช่น องค์การการเงินชุมชน, social enterprise กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม กองทุนการออมแห่งชาติ หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า บ้านมั่นคง
- นวัตกรรมด้านการกระบวนการยุติธรรม ยุติธรรมชุมชน ปปช จังหวัด
- นวัตกรรมด้านการเมืองการปกครอง สภาผู้นำชุมชน สภาองค์กรชุมชน

ตัวอย่างดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจและสังคม

มิติเศรษฐกิจ	การกระจายรายได้ / ภาระหนี้สินครัวเรือน
มิติสังคม	คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและชีวิต / อัตราการตายจากอุบัติเหตุและเป็นพิษ / อายุขัยเฉลี่ยของประชากร / อัตราการหย่าร้าง / สัดส่วนเด็กถูกทอดทิ้ง
มิติการศึกษา	อัตราการเข้าเรียนต่อของโรงเรียนมัธยมศึกษา / สัดส่วนเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา
มิติการบริหารจัดการภาครัฐ	ความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐ

อภิสิทธิ์ พันธเสนและคณะ (2550)

ดัชนีการคุ้มครองทางสังคม (Social Protection Index)

องค์ประกอบ	การคำนวณ
ค่าใช้จ่ายเพื่อการคุ้มครองทางสังคม	ค่าใช้จ่าย SP เทียบเป็นร้อยละของ GDP
ความครอบคลุมของการคุ้มครองทางสังคม	ผลรวมการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย 7 กลุ่ม
อัตราการมุ่งคนจนเป้าหมาย	คนจนที่ได้รับประโยชน์เทียบเป็นร้อยละของคนจนทั้งหมด
ผลกระทบด้านการคุ้มครองทางสังคม	ค่าใช้จ่ายSPต่อหัวคนจนเทียบเป็นร้อยละของเส้นความยากจน

ยุทธศาสตร์เชิงประเด็น: การศึกษาและแรงงาน
นอกภาคทางการ

“..การศึกษาของเราจะยึดเฉพาะตำราจากฝรั่งเท่านั้น คนเคารพกันแต่ในตำรา ด้วยวิธีนี้ คนส่วนน้อยมีเกียรติ คนส่วนใหญ่ไม่มีเกียรติ

แต่ความรู้มีอยู่ในตัวคนที่ได้มาจากการทำงาน ได้มาจากการประสบการณ์ ฐานอยู่ในวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดกันมา..”

ศ.นพ.ประเวศ วะสี (2552)

การศึกษา: ความผิดพลาดที่เน้นแต่สอบตามตำรา
ละเลยการสร้างวินัย และผลิตซ้ำทางชนชั้น

➔ สร้างกระบวนการทัศน์ใหม่เรื่องการศึกษาทุกภาคส่วน

■ การศึกษาเป็น “กระบวนการสร้างคน” ไม่ใช่แค่ “การให้ความรู้”

➔ ส่งเสริมบทบาทของ “สถาบันครอบครัว” “ชุมชน” “เอกชน” และ “สื่อ” ในการพัฒนาครู พัฒนาโรงเรียน พัฒนาเด็ก

■ การกระจายอำนาจทางการศึกษา

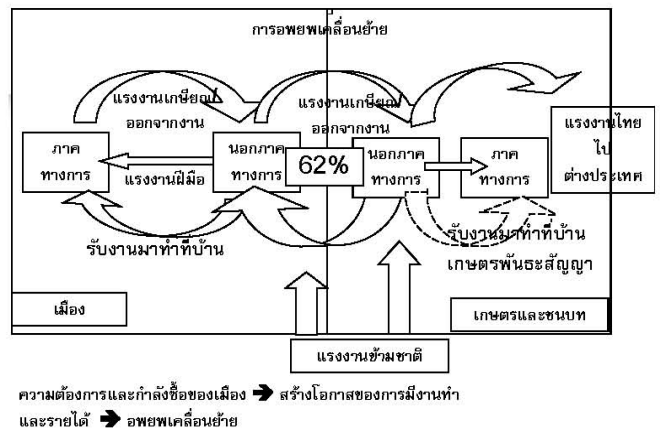
■ จัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาโดยคำนึงถึงทั้ง ประโยชน์สังคม ประโยชน์ส่วนบุคคล และ ต้นทุนสังคม ต้นทุนส่วนบุคคล ที่แตกต่างกันในแต่ละระดับการศึกษา

เศรษฐกิจนอกภาคทางการใหญ่
เกินไป หรือไม่ ?

■ เกิดการแข่งขันกันเองรุนแรง
ขึ้น เช่น การแย่งชิงพื้นที่ทำมา
หากินในเมือง เกิดการใช้
อำนาจในการแสวงหาส่วนเกิน
จากการเป็นเจ้าของพื้นที่ที่หา
ยาก

■ การบริการของรัฐไม่เพียงพอ

ลดสัดส่วนแรงงานนอกภาคทางการ

- การเติบโตของแรงงานนอกภาคทางการ ? คนไม่
อยากออกจากนอกภาคทางการ ? เพราะเหตุใด ?
- ความสามารถในการส่งแรงงานจากนอกภาคทางการ
สู่ภาคทางการ ? กลไกภาษี ?
- สนับสนุนการเชื่อมโยงของแรงงานนอกภาคทางการ
กับภาคทางการแต่ต้องคุ้มครองให้เกิดความเป็น
ธรรม: รับงานมาทำที่บ้าน เกษตรพันธะสัญญา SMEs
และอื่น ๆ (อะไรอีกบ้าง)

ลดสัดส่วนแรงงานนอกภาคทางการ

- การส่งแรงงานใหม่เข้าไปอยู่ในภาคทางการ
 - การศึกษาขั้นต้นระดับไหนจึงจะส่งคนออกไปสู่ภาค
ทางการ ป.ตรีขึ้นไป ?
 - ความต้องการแรงงานอาชีพของภาคทางการ ?
 - ความต้องการแรงงานไร้ฝีมือของภาคทางการ ?

แรงงานนอกภาคทางการได้รับการคุ้มครองทางสังคม และลดการอพยพเข้าเมือง

- 1. สร้างสมดุลของเศรษฐกิจเมือง-ชนบท
 - การพัฒนาชนบทแบบบูรณาการ (Integrate rural development)
 - กระจายอุตสาหกรรมขนาดย่อมสู่ชนบท
 - ปรับทิศทางการลงทุนทางเศรษฐกิจสังคมสู่ชนบท
 - พัฒนาเมืองขนาดย่อมเพิ่มขึ้น

- 2. ขยายอุตสาหกรรมขนาดย่อม SMEs SE

- รัฐลงทุนหรือให้แรงจูงใจในการลงทุนนอกเขตเมือง
- สนับสนุนการก่อเกิดผู้ประกอบการสังคม(SE)เพื่อคนจนและชั้นทะเบียนในระบบ

- 3. จัดการบิดเบือนราคาปัจจัยการผลิต ➔ เพิ่มโอกาสในการจ้างงานในภาคทางการ

- ยกเลิกการอุดหนุนทุนที่ใช้ทดแทนแรงงาน
- นโยบายค่าจ้างในเมือง ถ้าโตเร็วเกินไป ก็จะชะลอความต้องการจ้างงานในเมือง ในขณะที่ผู้คนเข้าเมืองมากขึ้น และเข้ามาอยู่ในเศรษฐกิจนอกภาคทางการ
- ค่าจ้างระหว่างเมืองไม่ควรเหลื่อมล้ำมากนัก

- 4. เชื่อมโยงการศึกษากับการจ้างงาน

- ปรับระบบการศึกษาให้ตอบสนองต่อการพัฒนา และความต้องการแรงงานภาคอาชีวะ

- 5. กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

- มีนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
- เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลข่าวสารและแรงจูงใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

- 6. พัฒนากลไกการคุ้มครองทางสังคมให้ทั่วถึง
 - พบว่าระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าช่วยตรึงคนให้อยู่ในชนบท
- 7. การกระจายอำนาจทางการศึกษาและกระจายคุณภาพการศึกษา
 - ระบบการศึกษาปัจจุบันดึงดูดคนให้ส่งลูกไปเรียนในเมือง

ตัวอย่างโครงการเพื่อการคุ้มครองทางสังคม

- โครงการว่าด้วยการจ้างงาน
- โครงการประกันสังคม
- โครงการบริการและสวัสดิการสังคม
- แผนการระดับชุมชนและพื้นที่
- การคุ้มครองเด็ก
- แรงงานข้ามชาติ ???

รายงานสรุปผลการประชุม กลุ่มที่ ๒

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพ ยั่งยืน และเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจเอเชีย

ประธาน : ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ : ดร.ปรเมธี วิมลศิริ	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปราย : ดร.สุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง	ผู้แทนการค้าไทย
ดร.ชิงชัย หาญเจนลักษณ์	ประธานสภาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์กลุ่มแม่น้ำโขง
ดร.พิสิฐ ลี้อาธรรม	คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑ สรุปผลการนำเสนอ

รศช. ปรเมธี ได้นำเสนอบทวิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจ ความเสี่ยงและภูมิคุ้มกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ มีทั้งหมด ๖ ยุทธศาสตร์ แต่การสัมมนาครั้งนี้จะเน้น ๒ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งร่างแผนฉบับนี้ ได้ผ่านการรับฟังความเห็น มีการทำงานร่วมกันกับหลายหน่วยงานแล้ว และจะขอรับฟังความคิดเห็นวันนี้ เพื่อนำไปปรับปรุงขั้นสุดท้ายก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี และประกาศใช้ในเดือนตุลาคม โดยมีประเด็นสำคัญพอสรุปได้ดังนี้คือ

๑.๑ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน เน้นการรักษาเสถียรภาพ สร้างระบบการแข่งขันเสรี เป็นธรรม และเอื้อประเทศไทยให้สามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายด้านการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญา นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอาเซียน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้คือ

๑.๑.๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

ผลการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมา ภาคอุตสาหกรรมมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เพราะเมื่อพิจารณาโครงสร้างการผลิตแล้วพบว่า ภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ ๓๓.๗ ในแผนฯ ๗ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๓๙.๘ ใน ๔ ปีแรกของแผนฯ ๑๐ โดยมีการส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ รถยนต์ คอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ เป็นต้น และเมื่อพิจารณาโครงสร้างการใช้จ่าย พบว่า การใช้จ่ายด้านการลงทุนของไทยลดลงจากร้อยละ ๔๑.๓ ในแผนฯ ๗ เป็นร้อยละ ๒๒.๔ ใน ๔ ปีแรกของแผนฯ ๑๐ เพราะการลงทุนภาครัฐมีสัดส่วนลดลงและไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และการลงทุน

ภาคเอกชนลดลงเพราะได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ต่างๆ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาโครงสร้างรายได้ พบว่ารายได้ส่งออกต่างประเทศมากกว่ารายได้นำเข้าประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี และสิงคโปร์ เป็นต้น มีรายได้สุทธิของประเทศเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะมีการลงทุนในต่างประเทศสูง สำหรับรายได้ที่เป็นผลตอบแทนแรงงาน พบว่า แม้ว่าจะเพิ่มขึ้นจาก ๒๗.๗ ในแผนฯ ๗ เป็น ๒๘.๙ ในแผนฯ ๑๐ แต่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เพราะการเพิ่มผลตอบแทนแรงงานเหล่านี้ยังไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความรู้ ปัญญา การใช้โอกาสของการลงทุนต่อยอด ดังนั้น โครงสร้างเศรษฐกิจของไทยยังมีการพัฒนาที่ไม่สมดุล

๑.๑.๒ การประเมินความเสี่ยง

ภาคการผลิตของไทยในสาขาต่างๆ ได้แก่ อุตสาหกรรม เกษตร และบริการ ยังต้องเผชิญกับ ความเสี่ยง ความท้าทาย และข้อจำกัดหลายด้านทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น วิกฤตเศรษฐกิจ โลกออนไลน์ แรงงาน ภาวะเปราะบางต่างๆ เป็นต้น รวมทั้งความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยลดลง ซึ่งตัวชี้วัดสำคัญที่ประเทศไทยควรมีการปรับปรุง ได้แก่ ๑) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยังขาดการบูรณาการทำงานร่วมกัน ขาดแคลนบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐาน วทน. ๒) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน แม้ว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น แต่ยังคงเผชิญกับปัญหาคุณภาพ เพราะนโยบายพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขาดความต่อเนื่อง ประกอบกับฐานะการคลังของประเทศมีข้อจำกัด และ ๓) ด้านกฎหมาย ภาวะเปราะบางทางเศรษฐกิจ มีความล้าสมัยและไม่มีผลบังคับใช้อย่างเต็มที่ เช่น พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า เป็นต้น

๑.๑.๓ การสร้างภูมิคุ้มกัน

สภาพแวดล้อมในภูมิภาคเป็นโอกาสให้ประเทศไทยสามารถแสวงหาประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือต่างๆ นอกจากนี้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนและอินเดีย และประชาคมอาเซียนปี ๒๕๕๘ มีเป้าหมายให้เกิดความเสรีทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ด้านแรงงาน ด้านการลงทุน และภาคบริการ เป็นต้น

๑.๑.๔ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์ เช่น เศรษฐกิจมีการขยายตัวร้อยละ ๕ ต่อปี อัตราเงินเฟ้อร้อยละ ๓.๕ ต่อปี TFP เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี สัดส่วนภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อ GDP ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕ การพัฒนาสินค้าและบริการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่ได้ตั้งเป้าโดยแก้ไขภาวะเปราะบางและสภาพแวดล้อมต่างๆ ซึ่งคาดว่าประเทศไทยน่าจะสามารถอยู่ในอันดับที่ ๑๖ และความสามารถในการประกอบธุรกิจไทยน่าจะสามารถอยู่ในอันดับที่ ๑๐ การเพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายลงทุน R&D ต่อ GDP ให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ การลดรายจ่ายด้านโลจิสติกส์ต่อ GDP ให้ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕ เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๙ เป็นต้น

๑.๑.๕ แนวทางการพัฒนา โดย

๑) ปรับปรุงโครงสร้างการค้าและการลงทุน โดยปรับการค้าไปสู่ตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ และขยายการลงทุนไปต่างประเทศ

๒) ปรับปรุงโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ เน้นการสร้างมูลค่าภาคเกษตร ซึ่งในแผนฯ ฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญกับภาคการเกษตร จึงได้จัดทำเป็นยุทธศาสตร์แยกออกมา เป็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งของภาคเกษตรและความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน ในขณะที่ภาคบริการและ

ท่องเที่ยว จะให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเชิงนิเวศน์ รวมทั้งเศรษฐกิจสร้างสรรค์ซึ่งได้มีการผลักดันมาตลอด สำหรับภาคอุตสาหกรรมยังคงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอุตสาหกรรม โดยจะมีการปรับให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

๓) พัฒนาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรม (วทน.) โครงสร้างพื้นฐาน และพลังงาน ได้แก่ การส่งเสริมการลงทุนในด้าน วทน. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาด้านพลังงาน ทั้งพลังงานทางเลือก และพลังงานทดแทน

๔) ปฏิรูปกฎหมาย กฎ และระเบียบทางเศรษฐกิจ โดยการลดอุปสรรคและขั้นตอน การดำเนินธุรกิจ การสนับสนุนการลงทุนที่ใช้องค์ความรู้ การวิจัย และพัฒนา ได้แก่ การปรับโครงสร้างภาษี เพื่อเอื้อต่อการส่งเสริมการลงทุน และ

๕) บริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยดำเนินนโยบายการเงินได้เหมาะสมกับสถานการณ์ การปรับปรุงระบบการจัดเก็บรายได้ของประเทศ

๑.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม เน้นการเชื่อมโยงมิติของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศกับมิติของความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ บนพื้นฐานของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก โดยมีสาระสำคัญดังนี้คือ

๑.๒.๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น และได้ร่วมพัฒนากันอย่างใกล้ชิดมาตลอด ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทในด้านความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ มากขึ้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และรักษาสถานะความมั่นคงด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแต่เพิ่มความเชื่อมโยงและความร่วมมือใหม่ๆ ทั้งในด้านการผลิต การค้า และด้านการขนส่ง เช่น การพัฒนาท่าเรือลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวาย รถไฟเชื่อมโยง ภูมิภาค เป็นต้น ดังนั้นประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับสิ่งที่เกิดในอนุภูมิภาค อาเซียน และภูมิภาคมากขึ้นกว่าในอดีต

๑.๒.๒ การประเมินความเสี่ยง

แม้ว่าที่ผ่านมาประเทศไทยได้สร้างความร่วมมือในทุกมิติและทุกระดับ ส่งผลให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศในอนุภูมิภาค อาเซียน และภูมิภาคทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น แต่มีความเสี่ยงที่ต้องเผชิญ เช่น คนไทยขาดศักยภาพในการลงทุนในต่างประเทศ แรงงานไทยขาดการยอมรับในมาตรฐานฝีมือแรงงาน มีข้อจำกัดด้านภาษา และความไม่แน่นอนทางการเมืองและความมั่นคงในประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

๑.๒.๓ การสร้างภูมิคุ้มกัน

เพื่อลดปัญหาความเสี่ยงจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถปรับตัว มีความรู้ และสามารถใช้ประโยชน์จากความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม จึงต้องสร้างภูมิคุ้มกัน ได้แก่ กำหนดบทบาทและทิศทางการพัฒนาของประเทศที่จะกระตุ้นให้เกิดการเติบโตและเชื่อมโยงของสาขาต่างๆ ทางเศรษฐกิจ ใช้ศักยภาพความได้เปรียบด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ และศักยภาพของพื้นที่เพื่อสร้าง

ฐานการผลิตให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก และสร้างความเข้มแข็งและการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการไทย รวมทั้งพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดน

๑.๒.๔ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

มีการกำหนดเป้าหมายในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ได้แก่ ผู้ส่งออกใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีเพิ่มขึ้น เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและการลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน การอำนวยความสะดวกการค้าการผ่านแดนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๑.๒.๕ แนวทางการพัฒนาเน้นให้ความสำคัญกับ ๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑) อนุภูมิภาค ๒) อาเซียน และ ๓) เอเชียแปซิฟิก รวมอาเซียน+๓ ,+๖ และเอเปก โดย

๑) เชื่อมโยงการขนส่ง / โลจิสติกส์ เพื่อการพัฒนาการขนส่งทั้งคน และสินค้า รวมทั้งการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

๒) เชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนการอำนวยความสะดวกของนักลงทุนไทยเพื่อการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน

๓) สร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาบุคลากร เสริมสร้างสถาบันการเรียนรู้ให้มีมาตรฐาน

๔) ขยายความร่วมมือในกรอบต่างๆ ทั้งระดับภูมิภาคและระดับโลกอย่างสร้างสรรค์

๕) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เคลื่อนย้ายแรงงาน ส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ การพัฒนาด้านภาษา มาตรฐานด้านฝีมือแรงงาน

๖) ป้องกันผลกระทบ เช่น การป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย

๗) ส่งเสริมความร่วมมือที่ดีในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรม ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๘) เร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว และ

๙) ปรับปรุงและสร้างความเข้มแข็งของภาคการพัฒนาในท้องถิ่น และส่วนกลาง เพื่อเชื่อมโยงความร่วมมือในกรอบต่างๆ

๑.๓ แผนการลงทุน

กรอบแนวทางการลงทุนภาครัฐที่สำคัญภายใต้แผนฯ ๑๑ มีการประมาณการเบื้องต้นไว้ทั้งสิ้น ๓,๗๖๔ พันล้านบาท โดยด้านการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ ด้าน วทน. และพลังงาน ประมาณร้อยละ ๗๒.๗ หรือคิดเป็น ๒,๗๓๗.๓ พันล้านบาท ด้านสังคม และด้านการศึกษาประมาณร้อยละ ๗.๖ คิดเป็น ๒๘๖.๓ พันล้านบาท ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ ๖.๙ คิดเป็น ๒๕๘.๓ พันล้านบาท ด้านภาคเกษตรร้อยละ ๗.๘ คิดเป็น ๒๙๓.๑ พันล้านบาท และด้านการสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศภูมิภาคร้อยละ ๕.๐ คิดเป็น ๑๘๙.๕ พันล้านบาท แนวทางการพัฒนาดังกล่าวเป็นแนวทางในภาพกว้าง ซึ่งหน่วยงานต่างๆ จะนำไปสู่แผนปฏิบัติการต่อไป

๒ สรุปผลการอภิปราย

๒.๑ ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี ประธานการอภิปราย ได้สรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

๒.๑.๑ การพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาเป็นไปตามแผนพัฒนาฯ ที่วางไว้ โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมส่งออกและการท่องเที่ยว แต่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมตามมา จึงมีความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและให้ประเทศไทยเป็นส่วนสำคัญของเอเชีย โดยเน้นอุตสาหกรรมที่มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ขณะที่ภาคเกษตรจะมุ่งเน้นการผลิตอาหารและพลังงานที่มีคุณภาพ สำหรับภาคบริการจะเติบโตในทิศทางที่ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขัน อาทิ บริการที่เกี่ยวกับการเพิ่มคุณภาพชีวิต การต้อนรับนักท่องเที่ยว สาธารณสุข และภาคพลังงานเน้นการสร้าง ความมั่นคงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ จะต้องให้ความสำคัญกับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย

๒.๑.๒ การพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย นำมาซึ่งโอกาสทางธุรกิจต่างๆ เช่น ก่อสร้าง ขนส่ง จึงควรต้องเตรียมการรองรับผลกระทบที่จะตามมา ทั้งการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในเอเชียให้มากขึ้น

๒.๑.๓ ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) สามารถช่วยสนับสนุนด้านประสิทธิภาพการผลิต (Production Productivity) ขณะที่ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียนจะช่วยสนับสนุนด้านการขยายตลาด และความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิกจะช่วยเพิ่มมาตรฐานการทำธุรกิจระดับสากล โดยขณะนี้ความพร้อมของกลุ่มประเทศ GMS มีเพิ่มขึ้นทุกวัน และที่มีความพร้อมเพิ่มขึ้นล่าสุดคือสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า สำหรับความร่วมมือด้านโลจิสติกส์ ขณะนี้การขนส่งสินค้าข้ามแดนไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน (ผ่านลาวและเวียดนาม) สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องมีการเปิดตู้สินค้า ณ จุดตรวจ เป็นผลสำเร็จแล้ว

๒.๑.๔ การจะมุ่งเน้นไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ จำเป็นต้องเปิดเสรีภาคบริการทั้งด้านการลงทุนและบุคลากร โดยภายใต้ข้อตกลงของ ASEAN Economic Community (AEC) และ ASEAN+ ได้มีข้อตกลงในเรื่องดังกล่าว แต่ควรขยายขอบเขตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น สหรัฐอเมริกาได้อนุญาตให้มีการอพยพเข้าประเทศ โดยมีประชากรต่างด้าวประมาณ ๑ ใน ๑๐ ของประชากรทั้งหมด และ ๑ ใน ๔ ของประชากรรัฐแคลิฟอร์เนียเป็นผู้อพยพที่มีได้เกิดในสหรัฐอเมริกา และมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรอพยพประมาณร้อยละ ๔๔ ทั้งนี้ หากประเทศไทยมีการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยเลือกรับคนเก่ง/มีทักษะก็จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้

๒.๒ ดร.สุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง ให้ความสำคัญใน ๕ ประเด็นดังนี้

๒.๒.๑ ควรพิจารณาสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของโลกและภูมิภาค โดยเชื่อว่าสถานการณ์โลกและภูมิภาคมีความเปลี่ยนแปลงอย่างมากในระยะ ๑๐ ปีข้างหน้า และมีอิทธิพลต่อการกำหนดแนวทางพัฒนาประเทศ ทำให้แผนฯ ๑๑ ต้องดำเนินการภายใต้บริบทนานาชาติ/ต่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยควรร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านจัดทำแผน เพื่อกำหนดอนาคตร่วมกัน และให้มีขอบเขตครอบคลุมในทุกมิติ ได้แก่ด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และความมั่นคง และเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเนื่องจากทั้ง ๔ ประเด็นมีความเกี่ยวเนื่องกันทั้งหมดแยกจากกันไม่ได้ ประเด็นต่างๆ เหล่านี้ไม่ได้อยู่ในการ

ควบคุมของประเทศไทย แต่จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการกำหนดโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีคุณภาพและยั่งยืนของไทย โดยประเด็นสำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในช่วงแผนฯ ๑๑ ประกอบด้วย

๑) **การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งผ่านอาเซียน** ซึ่งจะทำให้เกิดความเชื่อมต่ออาเซียนกับภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งเป็นสนับสนุนการค้าและการลงทุนทั้งภายในกลุ่มอาเซียนและผ่านอาเซียน เช่น ภายใน ๕-๑๐ ปี จะมีการสร้างระบบขนส่งเชื่อมเอเชียตะวันออก กับยุโรปตะวันออกกลาง เอเชียใต้ และแอฟริกา เพื่อขนส่ง อาหาร พลังงาน และวัตถุดิบ และภายใน ๑๐-๑๕ ปี จะมีการสร้างระบบสาธารณูปโภค โรงงาน ที่อยู่อาศัย ตามแนวเส้นทางคมนาคม เป็นต้น

๒) **สถานะทางเศรษฐกิจในประเทศต่างๆ** เช่น การขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีน ในช่วงแผนฯ ฉบับที่ ๑๒ ประมาณ ร้อยละ ๘ ต่อปี โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคม พัฒนาแหล่งน้ำ และผลิตอาหาร และจะปรับโครงสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับ Pacific Trade กับ US ให้น้อยลง (๒ ใน ๓ ของการค้าปัจจุบัน) แต่ให้ความสำคัญกับการค้าขายกับฝั่งตะวันตกมากขึ้น การย้ายฐานอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น ไปยังพม่าและเวียดนาม (ด้านปลายของ EWEC ทั้ง ๒ ด้าน) ในขณะที่มาเลเซียจะเป็นประเทศพัฒนาแล้วในปี ๒๐๒๐ (ซึ่งน่าจะทำได้แล้วภายใน ๓-๕ ปี) สำหรับประเทศเพื่อนบ้าน ในอินโดจีน จะมีการเติบโตสูง มีอำนาจซื้อสูงขึ้น และแรงงานแพงขึ้น เช่น กัมพูชาและลาวมีศักยภาพในการเติบโตที่สูงมาก (กว่าร้อยละ ๑๐) ในช่วง ๓-๕ ปีข้างหน้า เป็นต้น

เพื่อเตรียมความพร้อมและกำหนดโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ควรต้องวิเคราะห์ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย เกิดการค้าและการลงทุนภายในประเทศ ASEAN และที่ผ่านประเทศ ASEAN ที่ตั้งอยู่ระหว่างประเทศ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี เอเชียใต้ สหภาพยุโรป แอฟริกา และตะวันออกกลาง นอกจากนี้การพัฒนาระบบขนส่งคมนาคมและโลจิสติกส์ใน ASEAN ซึ่ง ADB ประมาณการการลงทุนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานใน ASEAN ตามแผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน ไว้ที่ ๗.๗ ล้านล้านบาท จะช่วยส่งเสริมการค้าทั้งภายในและที่ผ่าน ASEAN รวมทั้งขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยการสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาเมืองหลักที่อยู่บนเส้นทางการคมนาคมหลักในแนวพื้นที่เศรษฐกิจเพื่อเชื่อมโยงระหว่างเอเชียตะวันออก ยุโรป ตะวันออกกลาง เอเชียใต้และแอฟริกา เพื่อขนส่งอาหาร พลังงาน และวัตถุดิบ

ทั้งนี้ ปัจจัยสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะส่งกระทบทางด้านเศรษฐกิจนอกภูมิภาค เช่น หนี้สินในยุโรป เป็นต้น ส่งผลด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความมั่นคง ซึ่งต้องมีการจัดลำดับความสำคัญและเร่งในการพัฒนาตัวก่อน เช่น แก้ไขปัญหาด้านการอพยพเข้า (Immigration) ซึ่งมีความรุนแรงมากขึ้น เพราะแรงงานขาดแคลน ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมทั้งในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งข้อจำกัดภายในประเทศทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมความพร้อม เช่น ภาครัฐของไทยมีความคล่องตัวในการเปลี่ยนแปลงให้เท่าทันสถานการณ์ต่ำมาก ดังนั้นอาจจะต้องอาศัยบทบาทของภาคเอกชน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านสังคมที่อาจจะเกิดมากขึ้น รวมทั้งสร้างความร่วมมือที่เปลี่ยนรูปแบบ และมีจุดเน้น เพื่อทำให้สินค้าผ่านแดนได้ ตลอดจนเร่งเยียวยาผลกระทบจากการค้าเสรี

๒.๒.๒ จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคง ไทยจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายในการวางตำแหน่งของประเทศให้ชัดเจน และต้องเลือกแนวทางการพัฒนาที่ต้องการผลักดันให้มีการพัฒนาก่อน โดย

๑) ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ในภูมิภาคภายใน ๕ ปี จะต้องให้ความสำคัญการวางแผนยุทธศาสตร์โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง พลังงานและวัตถุดิบที่สำคัญ และวางระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย รวมทั้งเปิดโอกาสให้ต่างชาติเข้ามามีส่วนในการลงทุนพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๒) ให้ไทยเป็นศูนย์กลางแปรรูป โดยเฉพาะสินค้าเกษตร เพราะมีเป้าหมายที่จะใช้โอกาสจากความต้องการทางอาหารที่มากยิ่งขึ้นจากอินเดียและจีน และเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูง จะเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจใหม่ในภูมิภาค ประเทศไทยต้องเน้นสร้างมูลค่าให้แก่ผลผลิต โดยนำวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้านหรือใช้วัตถุดิบในประเทศ มาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า สร้างบุคลากร เพิ่มการวิจัยพัฒนา พัฒนาตลาดและบริหารจัดการ รวมทั้งลงทุนในต่างประเทศ เพื่อรักษาโครงข่ายการวิจัย การผลิต และการขาย

๓) ให้เป็นศูนย์กลางด้านบริการ เช่น การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน เพื่อเป็นการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงสู่ตลาดอย่างเต็มประสิทธิภาพ พร้อมทั้งให้ไทยเป็นศูนย์กลางสำคัญด้านการท่องเที่ยวและการบริการด้านซอฟต์แวร์

๒.๒.๓ สร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ โดยใช้นโยบายการต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างแนวทางการร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทั้งในกรอบประเทศเพื่อนบ้าน ที่เน้นยุทธศาสตร์เชิงรุกในการให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนา การใช้ความร่วมมือกรอบอาเซียน โดยเฉพาะความเป็นประชาคมอาเซียน กรอบอาเซียนและพันธมิตรและเอเปค โดยเน้นให้ไทยเป็นจุดเชื่อมโยงด้านอาหาร คมนาคม และโลจิสติกส์ในภูมิภาคเอเชีย นอกจากนี้สร้างการยอมรับในบทบาทของไทยในเวทีโลกที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาภาคธุรกิจที่สำคัญ เช่น ด้านโลจิสติกส์ อาหารและการท่องเที่ยว เป็นต้น

๒.๒.๔ เตรียมตัวและเยียวยา โดยสร้างความพร้อมให้กับภาครัฐ เอกชน และประชาชน ก่อนจะเดินหน้า เร่งเยียวยาผลกระทบจากมาตรการการค้าและนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยต้องเตรียมคาดการณ์ล่วงหน้า เริ่มจากการศึกษาเพื่อกำหนดว่าภาคส่วนใดจะได้รับผลกระทบ แล้วจึงกำหนดมาตรการเยียวยาที่ชัดเจน รวมทั้งมีการติดตามผลกระทบอย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๕ กำหนดตัวชี้วัด โดยกำหนดตัวชี้วัด ให้เป็น KPI ของทุกๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจจะใช้ KPI ที่จัดทำโดย WEF IMD และ Doing Business เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยกันผลักดันการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด จะทำให้สามารถติดตามผลการดำเนินการของโครงการได้ง่าย

๒.๓ ดร.ชิงชัย หาญเจนลักษณ์ ให้ความสำคัญใน ๒ ประเด็นได้แก่

๒.๓.๑ ควรดำเนินการปรับโครงสร้างสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

๑) มีนโยบายในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ชัดเจน เช่น การย้ายอุตสาหกรรมหนักไปยังประเทศเพื่อนบ้าน (ทวาย) ปรับให้เขตอุตสาหกรรมแหลมฉบังกลายเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมสะอาด และการสนับสนุนอุตสาหกรรมมูลค่าเพิ่มสูงและเน้นความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นต้น

๒) สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ (Quality Services) ของภาคบริการ อาทิ Boutique hotel โรงแรม ๖ ดาว Wellness โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพเฉพาะทาง (Specialized Healthcare) อาทิ หัวใจ จักขุ เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าไทยมีความเชี่ยวชาญมากกว่าประเทศเพื่อนบ้าน

๓) จัดทำแผนการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อการปรับตัวของภาคเอกชนอย่างมีทิศทาง และสอดคล้องกัน ปัจจุบันภาคเอกชนได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ CSR เพิ่มมากขึ้น โดยเปลี่ยนรูปแบบจากการแจกรางวัล จัดงานเลี้ยง มาเป็นส่งเสริมการปลูกป่า สร้างโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจกับภาคประชาชนให้ดีขึ้น

๔) ศึกษาและพิจารณาปัญหาการเมืองกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะข้อขัดแย้งในเรื่องพื้นที่ทับซ้อนกับกัมพูชา ที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการค้าอนุภาค (Informal Sector) ที่มีปริมาณมาก

๕) ศึกษาผลกระทบนโยบายภาครัฐ ที่เน้นประชานิยมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม เช่น ภาครัฐอาจใช้จ่ายเกินงบประมาณ นำไปสู่การแก้ไขกฎระเบียบในเรื่องเพดานเงินกู้ เพื่อให้ภาครัฐสามารถกู้เงินได้มากกว่าที่กำหนด ซึ่งอาจจะทำให้ไทยประสบปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีลักษณะคล้ายกับประเทศกรีซ และฟิลิปปินส์

๖) เร่งจำกัดและต่อต้านคอร์รัปชันให้ลดน้อยลงอย่างต่อเนื่อง ผ่านความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพราะเชื่อว่าไม่สามารถทำให้ปัญหาหมดไปได้

๗) แก้ไขปัญหาและเร่งผลักดัน Public-Private Partnership (PPP) ทั้งในรูปแบบของ Build Operate Transfer และ/หรือ e-Auction เนื่องจาก PPP จะมีประโยชน์มากและสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้ โดยผ่านคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) ปัจจุบันมีการประชุม กรอ. ทุกเดือนร่วมกับนายกรัฐมนตรี ซึ่งนับว่าเป็นกลไกที่มีประโยชน์อย่างมาก ควรสนับสนุนให้มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง

๒.๓.๒ ควรเชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยสู่เศรษฐกิจเอเชีย

๑) เชื่อว่าความร่วมมือภายใต้แผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (GMS) มีศักยภาพในการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมมากกว่าการเป็นประชาคมอาเซียนหรือ AEC ซึ่งจะเกิดขึ้นในปี ๒๕๕๘ โดยมีสาเหตุที่สำคัญได้แก่ ไทยสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ประสานกลางเพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศสมาชิกภายใน GMS ได้ดี เช่น จีนกับเวียดนามที่มีปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการน้ำในแม่น้ำโขงระหว่างประเทศต้นน้ำและปลายน้ำ เป็นต้น ซึ่งนับเป็นข้อได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของไทย ที่จะส่งผลประโยชน์แก่ไทยให้สามารถใช้กรอบ GMS เป็นแรงผลักดันการพัฒนาประเทศได้ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาหลายด้านที่มีความก้าวหน้าและมีศักยภาพสูงมาก อาทิ การพัฒนาแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ให้เป็นแนวทางการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มประเทศทางตะวันออกและทางตะวันตกของประเทศไทย และขยายการเชื่อมโยง Southern Economic Corridor ไปยังประเทศทางตอนใต้ตามเส้นทางสายไหมเดิมในอดีต ตลอดจนมีความร่วมมือกับประเทศที่อยู่นอกกรอบ GMS อาทิ ญี่ปุ่น เยอรมนี เป็นต้น

๒) เร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยต้องมีการผลักดันและนำยุทธศาสตร์และแผนที่นำทาง (Road Map) ที่มีอยู่สู่การปฏิบัติอย่างเป็น

รูปธรรมมากขึ้น และสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ สปป.ลาว อาทิ การตั้งสภาธุรกิจ ณ กรุงเวียงจันทน์ การสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นต้น รวมทั้งเร่งขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมและเปิดกว้างมากขึ้น ให้มีลักษณะคล้ายใยแมงมุม (Spider Web) เชื่อมโยงไปจนถึงจีนให้ได้ ซึ่งปัจจุบันเมื่อพิจารณาตามเครือข่ายการคมนาคม ไทยอยู่ในสถานะที่เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาด้านต่างๆ ตลอดจนพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทยให้สะดวกรวดเร็ว ไม่เพียงแต่ทางด้านการขนส่ง ยังต้องเร่งการพัฒนาศูนย์ถ่ายเทสินค้า และจุดจอด Container ต่างๆ ด้วย

๒.๔ ดร.ฟิลิฏฐ์ ล้อธรรม เน้นการพัฒนาประเทศ ในช่วงแผนฯ ๑๑ ใน ๒ ประเด็น ดังนี้

๒.๔.๑ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สัมฤทธิ์ผล ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการใช้งบประมาณจำนวนมาก แต่ขึ้นอยู่กับความกล้าของรัฐบาลในการตัดสินใจเชิงนโยบาย เพื่อให้เกิดการเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ชัดเจน ในอดีตประเทศไทยประสบความสำเร็จในการปรับโครงสร้างด้านการเงินและการคลัง มีการใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบด้านที่ตั้งและทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับภาครัฐของไทยมีศักยภาพในการขึ้นการพัฒนาประเทศได้ดี และภาคชนไทยมีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับตัวกับสถานการณ์ได้ดี ส่งผลให้ธุรกิจการเงิน การธนาคาร พลังงาน ปิโตรเคมี และยานยนต์ มีความแข็งแกร่งและมั่นคงสูง แม้ต้องเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา ภาคอุตสาหกรรมสามารถดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศได้ดี โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมยานยนต์ ขณะที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเติบโตอย่างต่อเนื่อง

แต่ปัจจุบันประเทศไทยติดอยู่กับปัญหาการเมืองคล้ายคลึงกับประเทศฟิลิปปินส์ เดิมมีเศรษฐกิจแข็งแกร่งกว่าไทย กลายเป็นประเทศล้าหลังในกลุ่มอาเซียน นอกจากนี้สภาวะทางการเมืองของไทยมีความสับสน เนื่องจากภาคการเมืองเน้นนโยบายประชานิยมมาก (เช่น กริซ และโปรตุเกส) ซึ่งจะก่อให้เกิดภาวะหนี้มากเกินไปที่จะรับได้ และส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศลดลง ดังนั้นโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยไม่มีความแข็งแกร่งมากพอที่จะรองรับแนวทางการพัฒนาที่จำเป็นในอนาคตได้หากไม่มีการแก้ไข

๒.๔.๒ ทบทวนและปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกการบริหารของภาครัฐให้มีความทันสมัย เพื่อขจัดอุปสรรคในด้านการค้า การลงทุน และส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานภาครัฐ (เช่น เกาหลีทำการยกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็นและไม่ทันสมัยจำนวนมากในช่วงเวลาไม่กี่ปี) โดยให้ความสำคัญในประเด็นดังนี้

๑) ยกกระด้นปัจจัยแวดล้อมในการประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะในภาคบริการซึ่งมีมูลค่าเพิ่มในประเทศสูง เพื่อดึงดูดทรัพยากรและแรงงานที่มีคุณภาพจากต่างประเทศ ได้แก่ การปรับปรุงกฎหมายแรงงานต่างด้าว พร้อมทั้งกำหนดนโยบายที่ชัดเจน เช่น สาขาเป้าหมาย หรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ต้องการ เพื่อให้สามารถปรับปรุงปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ ให้เอื้อต่อการดึงดูดผู้มีความสามารถและความเชี่ยวชาญจากต่างประเทศให้เข้ามาสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทย

๒) ยกกระด้นกลไกการลงทุนและการดำเนินงานร่วมกันระหว่างรัฐ เอกชนและสถาบันการศึกษา เนื่องจากงบลงทุนภาครัฐจะมีข้อจำกัดเพิ่มขึ้นจากการดำเนินนโยบายประชานิยมของรัฐบาล จึงควรพิจารณาใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนของรัฐ เช่น เงินกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกองทุนประกันสังคม ในการพัฒนาประเทศด้วย ซึ่งกองทุนเหล่านี้ยังมีสภาพคล่องสูงในตลาดเงินและตลาดทุน พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกลไกการประสานงานและกลไกการจัดการข้อโต้แย้ง (Settle Disputes) เพื่อขจัดอุปสรรคการลงทุนร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) ซึ่งปัจจุบันมีปัญหา

รุนแรงขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจคมนาคมและการสื่อสาร ขณะที่สถาบันการศึกษามีผลงานการวิจัยที่มีศักยภาพจำนวนมากแต่ขาดกลไกการจัดการที่ดีเพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้

๓) ปฏิรูประบบราชการอย่างจริงจัง โดยควรศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนากลไกระบบราชการของประเทศเกาหลีใต้ เป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการปรับโครงสร้าง มีความพยายามที่จะแข่งขันกับโลก เดิมระบบราชการมีการคอร์รัปชัน แต่มีวัฒนธรรมที่มีความละเอียด และมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบแก้ไขกฎหมาย ที่เอื้อต่อการพัฒนาของภาคธุรกิจจนประสบความสำเร็จ ยกกระต๊อบประเทศเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในระยะเวลาเพียง ๓๐ กว่าปีเท่านั้น

๔)ต่อต้านและการจัดการทุจริตคอร์รัปชัน ต้องมีการเปลี่ยนแนวคิดของสังคมไทยโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานจริยธรรมและจิตสำนึกของนักธุรกิจ นักการเมือง และข้าราชการ

๓ ความเห็นของที่ประชุม

๓.๑ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๓.๑.๑ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

๑) ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และวิจัย เพื่อผลักดันให้ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด เช่น กำหนดให้ผลิตภาพการผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี (เกษตรร้อยละ ๑.๕ อุตสาหกรรมร้อยละ ๕ บริการร้อยละ ๓) เป็นเป้าหมายที่สูง

๒) สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรของภาคการผลิตและบริการ โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวซึ่งจะเป็นตัวจักรสำคัญที่มีศักยภาพสูงในอนาคต ในขณะที่ภาครัฐให้การสนับสนุนในลักษณะการจัดตั้งสภาวิชาชีพ

๓) ควรขยายขอบเขตการพัฒนาภาคบริการที่มุ่งเน้นในเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยจำเป็นต้องเปิดเสรีภาคบริการทั้งด้านการลงทุนและบุคลากร ซึ่งปัจจุบันภายใต้ข้อตกลงของ ASEAN Economic Community (AEC) และ ASEAN+ ได้มีข้อตกลงในเรื่องดังกล่าว

๔) ควรมีหน่วยงานกลางที่สนับสนุนข้อมูล เพื่อส่งเสริมให้นักลงทุนไทยไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น เช่น เช่น ข้อมูลทางด้านกฎระเบียบ กฎหมาย และภาษี รวมถึงการกีดกันทางการค้า เป็นต้น

๕) สนับสนุนการเปิดเสรีทางการค้า โดยมุ่งรักษาสตลาตเก่าและส่งเสริมการขยายตลาดใหม่

๓.๑.๒ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรม

๑) ควรให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่การสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ซึ่งสภาวะแวดล้อมที่สนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรม คือ การสร้างจริยธรรมในฝ่ายบริหาร เพื่อกำหนดผลตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรมให้กับผู้คิดค้นและพัฒนา นวัตกรรม ปัจจุบันประเทศจีนประสบความสำเร็จด้วยการลอกเลียนแบบ (Copy) และคิดต่อยอดทางเทคโนโลยี

และได้เปลี่ยนจากผู้ซื้อเทคโนโลยีมาเป็นผู้ขายเทคโนโลยี ในขณะที่ประเทศไทยไม่มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี จึงทำให้ยังคงต้องเป็นผู้ซื้อเทคโนโลยี

๒) กำหนดให้หน่วยงานราชการที่ใช้งบประมาณในการจัดซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศ กันเงินส่วนหนึ่งไว้ และส่งเสริมให้ภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจกันเงินส่วนหนึ่งของกำไร เพื่อสนับสนุนทั้งในลักษณะที่หน่วยงานดำเนินการวิจัยเองหรือสนับสนุนงบประมาณการทำวิจัย จะจูงใจให้นักวิจัยไทยทำงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้มากขึ้น รวมทั้งควรมีการติดตามการดำเนินการดังกล่าวด้วย ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานต่างๆ เน้นการซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ยังไม่มีการลงทุนสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภายในประเทศเท่าที่ควร

๓) สนับสนุนให้เกิดความต้องการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นภายในประเทศหรือให้เกิดตลาดรองรับธุรกิจเทคโนโลยีเกิดใหม่ (New Technology-based startups) ซึ่งนอกจากการให้สิ่งจูงใจทั้งด้านการเงินและการคลัง การร่วมลงทุนต่างๆ แล้ว ควรสนับสนุนให้ใช้กลไกการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกลไกที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ ในการสร้างตลาดรองรับผลิตภัณฑ์/บริการ ฐานนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศ และจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการวิจัยพัฒนา อาทิ กำหนดให้มีการกันเงินในสัดส่วนร้อยละ ๑-๕ ของวงเงินงบประมาณจัดซื้อจัดจ้างเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการไทยในธุรกิจเทคโนโลยีเกิดใหม่ที่อยู่ในหน่วยบ่มเพาะหรือในอุทยานวิทยาศาสตร์ และ/หรือว่าจ้างผู้ประกอบการเทคโนโลยีในประเทศเป็นผู้รับช่วงการผลิตในสัดส่วนที่เหมาะสม รวมทั้งกำหนดให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ผู้ประกอบการไทยในกรณีที่มีการซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ทั้งนี้ จะต้องเร่งหาแนวทางการยกระดับศักยภาพให้กลุ่ม SMEs เพื่อให้มีขีดความสามารถดูดซับและพัฒนานวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่เป็นของคนไทยได้ต่อไป

๔) ควรให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการ ขั้นตอน และกลไกการพัฒนาคนด้านวิจัยและพัฒนาอย่างจริงจัง เช่น ส่งเสริมนักวิจัยอาชีพ เป็นต้น เพื่อให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้และเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ปัจจุบันผู้ประกอบการ SMEs บางราย สามารถคิดค้นนวัตกรรมในการผลิตกระดาษจากกระดาษที่ใช้แล้วโดยการใช้น้ำหมักในการแยกเยื่อกระดาษ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลและได้รับรางวัลจาก World Economic Forum

๓.๑.๓ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์

๑) ควรให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะระบบขนส่งมวลชน การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ และการผลักดันการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (multimodal transport)

๒) กำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับมูลค่าหรือรายได้ที่เกิดจากอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ นอกเหนือจากการกำหนดเป้าหมายในการลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อ GDP รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าวให้ชัดเจนด้วย

๓) ควรมีการประเมินความสำเร็จของโครงการพัฒนาต่างๆ โดยเฉพาะโครงการลงทุนของภาครัฐ ทั้งในด้านผลผลิตและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะได้รับจากโครงการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดร่วมของแต่ละหน่วยงานเพื่อประเมินความสำเร็จของโครงการพัฒนาในภาพรวม

๓.๑.๔ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการของภาครัฐ

๑) ปรับปรุงบริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเอื้อต่อการทำงานของภาคเอกชน เช่น การออกใบอนุญาตต่างๆ ควรมีการกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจนและรวดเร็ว ตลอดจนสามารถติดตามขั้นตอนการดำเนินการได้

๒) ผลักดันแผนฯ ๑๑ ผ่านกลไกที่มีจังหวัดเป็นศูนย์กลางในการผลักดันเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันระหว่างแผนระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับชุมชน จะทำให้การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓) ส่งเสริมจริยธรรมในทุกระดับ ทั้งระดับ ฝ่ายราชการ ฝ่ายผู้ประกอบการ และฝ่ายการเมือง

๔) ทบทวนกรอบการลงทุนฯ โดยควรคำนึงถึงงบประมาณที่จะหายไปเนื่องจากนโยบายด้านประชานิยม ซึ่งแผนการลงทุนภายใต้ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ภาครัฐได้ประมาณการวงเงินลงทุนเบื้องต้นในช่วง ๕ ปีของแผนฯ ประมาณ ๔ ล้านล้านบาท เฉลี่ยปีละ ๘ แสนล้านบาท ทั้งนี้ การลงทุนในโครงการสำคัญๆ จำเป็นที่ภาคเอกชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยหากจะให้ภาคอุตสาหกรรมมีผลิตภาพการผลิตขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ และเศรษฐกิจขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ จำเป็นต้องลงทุนประมาณ ๓ ล้านล้านบาท นอกจากนี้ ควรมีการติดตามแผนฯ และการประเมินผลสำเร็จของโครงการฯ ทั้งในด้านความคุ้มค่า ผลประโยชน์ต่อสังคม SMEs และอื่นๆ โดยต้องอาศัยการทำงานอย่างมีบูรณาการระหว่างหลายหน่วยงานเพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๑.๕ การปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบทางเศรษฐกิจ

๑) ควรมีการปฏิรูปกฎหมายและ กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจให้เอื้อต่อประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจและการค้าเสรี เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยในระหว่างประเทศ

๒) กำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นของภาคีการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อทำให้กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นอยู่บนหลักการและแนวปฏิบัติเดียวกัน

๓.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้มีความสำคัญกับความร่วมมือกับกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) สามารถช่วยสนับสนุนด้านประสิทธิภาพการผลิต (Production Productivity) ขณะที่ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียนจะช่วยสนับสนุนด้านการขยายตลาด และความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิกจะช่วยเพิ่มมาตรฐานการทำธุรกิจระดับสากล ซึ่งประเทศไทยเร่งดำเนินการที่สำคัญดังนี้

๓.๒.๑ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ เป็นลำดับสูง เพราะการพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย นำมาซึ่งโอกาสในธุรกิจต่างๆ เช่น ก่อสร้าง ขนส่ง จึงควรต้องเตรียมตัวรองรับผลกระทบที่จะตามมา เตรียมความพร้อมทั้งด้านบุคลากรและศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเอเชียให้มากขึ้น ขณะเดียวกันต้องเตรียมใจด้วยเช่นกัน โดยการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมเป็นการล่วงหน้า และดำเนินมาตรการทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ได้แก่

๑) พัฒนาและจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะข้อจำกัดทางด้านภาษาเป็นอุปสรรคที่สำคัญ โดยควรส่งเสริมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางของ ASEAN ให้มากขึ้น และพัฒนามาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรม ในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านให้อยู่บนมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งยกระดับฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิต

๒) เร่งจัดตั้งศูนย์กลางแปรรูปสินค้าเกษตรส่งออกในอาเซียน

๓) ควรมีการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกๆ ประเทศที่เหมือนกัน เพื่อให้การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสมบูรณ์ รวมทั้งมีการติดตาม กำกับ และดูแลอย่างใกล้ชิดด้วย

๓.๒.๒ แสวงหาโอกาสจากการเปิดเสรี เพราะการเปิดเสรีทางการค้า การลงทุนและบริการ จะเป็นโอกาสที่ดีสำหรับการจัดสรรทรัพยากร (Resource allocation) ในภูมิภาคให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นได้ ปัจจุบันผู้ประกอบการ SME ของไทยยังขาดความสามารถในการแสวงหาโอกาส เพื่อดำเนินการในเชิงรุก โดยส่วนใหญ่เป็นฝ่ายตั้งรับอย่างเดียว ดังนั้นควรเร่งดำเนินการดังนี้

๑) พัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs เช่น การสร้างนวัตกรรมและสนับสนุนการลงทุนที่ใช้องค์ความรู้ เพื่อรองรับตลาด AEC และเพื่อส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้ในภูมิภาคเป็นต้น เพราะผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะ SMEs ของไทยยังขาดความพร้อมในการใช้ประโยชน์เต็มที่จากการจัดตั้ง AEC

๒) สร้างโอกาสจากความได้เปรียบทางด้านที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic location) เพื่อให้ไทยเป็นอันดับหนึ่งในอาเซียน ทั้งทางด้านบริการ ท่องเที่ยว บริการสุขภาพ และ wellness โดยขอให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คัดเลือกสาขาที่มีศักยภาพเพื่อดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกอย่างเป็นขั้นตอน

๓) ควรพัฒนาศักยภาพแรงงานควบคู่ไปกับมีมาตรการป้องกันการสูญเสียแรงงานฝีมือในการเปิดเสรีแรงงาน ๗ สาขา ซึ่งเป็นแรงงานที่มีทักษะสูง โดยคัดเลือกสาขาที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงสุดก่อน

๓.๒.๓ ควรเพิ่มเรื่องแนวทางการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโลจิสติกส์และธุรกิจผู้ให้บริการโลจิสติกส์ และประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ในแผนการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ

๓.๒.๔ ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจ ให้เอื้อต่อประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจและการค้า เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยในการทำข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น กฎระเบียบในการขนส่งสินค้าและคนผ่านแดน

การอภิปรายกลุ่มย่อย

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพ ยั่งยืน และเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจเอเชีย

ดร.ประเมธี วัฒนศิริ

รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วันพฤหัสบดีที่ 7 กรกฎาคม 2554

เวลา 13.30-16.30 น. ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

1

ประเด็นนำเสนอ

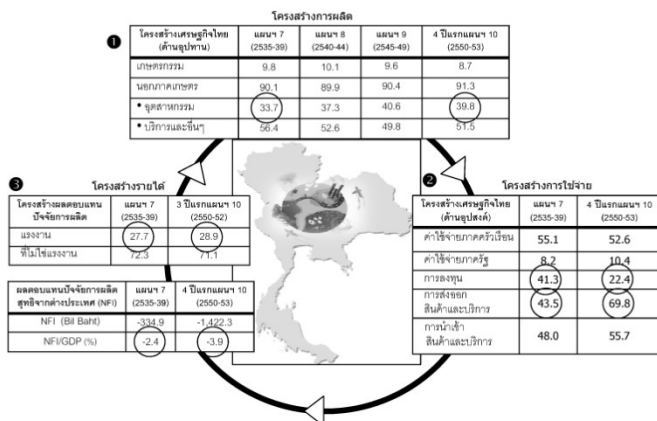
- สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง
- วัตถุประสงค์และเป้าหมาย
- แนวทางการพัฒนา
- กรอบแนวทางการลงทุนภาครัฐที่สำคัญเบื้องต้น
ภายใต้แผนฯ 11

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

2

ผลการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมา ภาคอุตสาหกรรมมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

3

การก้าวของประเทศไทยบนเส้นทางเศรษฐกิจเสรี เศรษฐกิจบนภาคมีเสถียรภาพ แต่จุดภาคยังไม่เข้มแข็ง

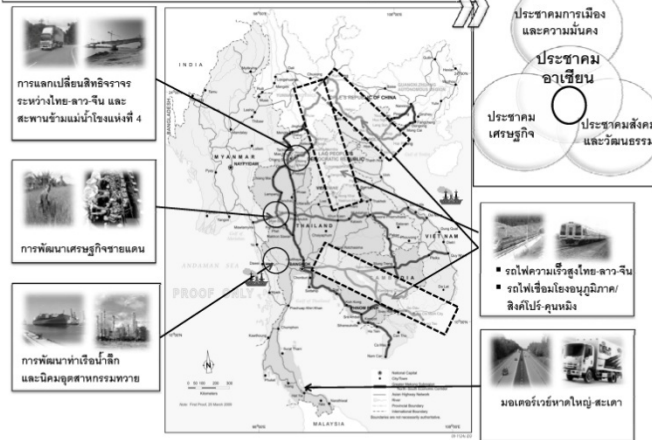

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

4

สถานการณ์ความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

5

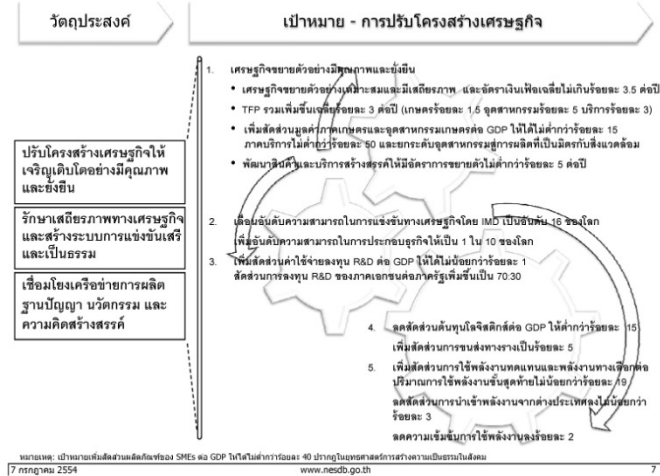
ประเด็นนำเสนอ

- สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง
- วัตถุประสงค์และเป้าหมาย
- แนวทางการพัฒนา
- กรอบแนวทางการลงทุนภาครัฐที่สำคัญเบื้องต้น
ภายใต้แผนฯ 11

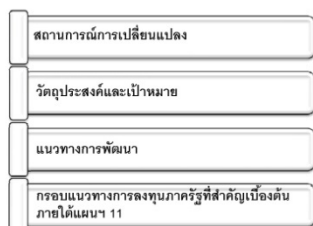
7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

6

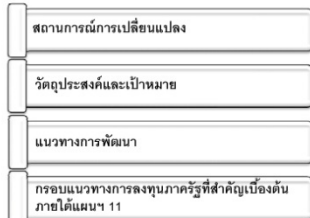
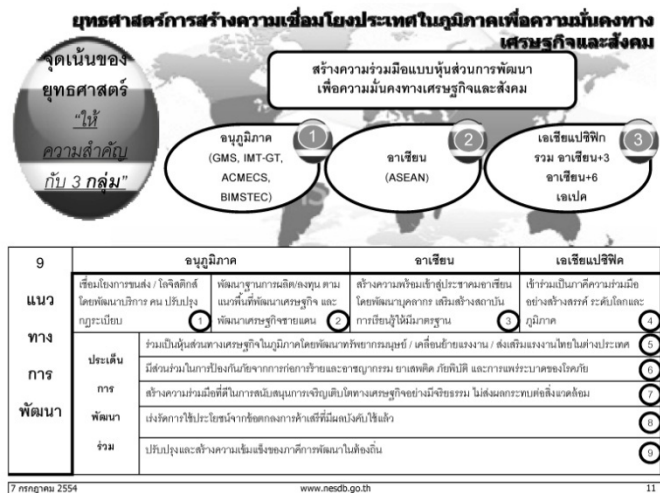
ประเด็นนำเสนอ

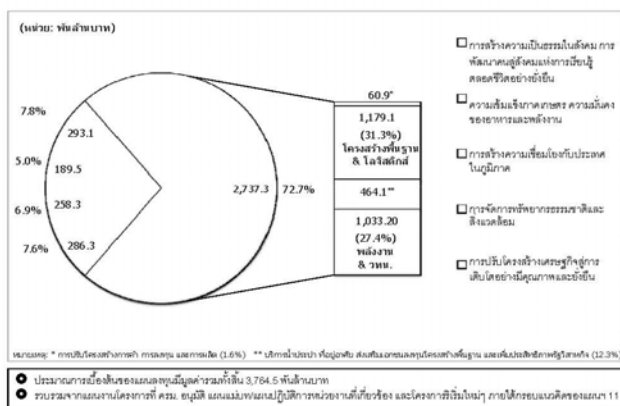
ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

ประเด็นนำเสนอ

กรอบแนวทางการลงทุนภาครัฐที่สำคัญเบื้องต้นภายใต้แผนฯ 11

ข้อคิดเห็น

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพ ยั่งยืน และเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจเอเชีย

ดร.สุทัศน์ เศรษฐบุญสร้าง

7 กรกฎาคม 2554

วันพฤหัสบดีที่ 7 กรกฎาคม 2554

เวลา 13.30-16.30 น. ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพค เมืองทองธานี

หัวข้อ

- สถานการณ์เปลี่ยนแปลง และเป้าหมายในอนาคตของประเทศไทย
- การจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และ ความมั่นคง
- ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและเป้าหมายทางเศรษฐกิจ
- การขยายตัวได้รับผลกระทบ
- การกำหนดตัวชี้วัด

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

- สิ่งแวดล้อมสำคัญทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชีย
 - การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งผ่านอาเซียน
 - ภายใน 5-10 ปี – สหประชาชาติเชื่อมโยงเอเชียตะวันออก กับ ยุโรป อเมริกา เอเชียใต้ และ ออสเตรเลีย เพื่อขนส่งอาหาร พลังงาน และ วัสดุอื่น
 - ภายใน 10 – 15 ปี – สหประชาชาติเชื่อมโยง โครงข่าย ที่อยู่อาศัย สหประชาชาติทางคมนาคม
 - ในขณะที่เดียวกัน เศรษฐกิจในประเทศต่าง ๆ เปลี่ยนไป
 - จีน – เกาหลี ในปี 12 ปี จะ 8% พัฒนาโครงสร้างการคมนาคม พัฒนาแหล่งน้ำ และผลิตอาหาร
 - ญี่ปุ่น – มีการย้ายฐานการผลิตลงสู่ภูมิภาค เศรษฐกิจที่ฟื้นตัวช้า
 - มาเลเซีย – จะเป็นประเทศพัฒนาแล้วในปี 2015 ตามเกณฑ์ New Economic Model
 - ประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีน – การเติบโตสูง อำนาจซื้อสูงขึ้น งบประมาณเพิ่มขึ้น
- การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ไม่ได้อยู่ในการควบคุมของประเทศไทย แต่มีผลโดยตรงต่อความสามารถในการกำหนดโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีคุณภาพและยั่งยืนของไทย

ปัจจัยอื่นที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต

- นอกจาก ทางเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาหนี้สินของประเทศไทยในยุโรป ระบบการเงินในโลก ฯลฯ ปัจจัยทางสังคม และความมั่นคงก็มีผลสำคัญด้วย
- ปัจจัยทางสังคม
 - จำนวนประชากร การศึกษา ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีทางธรรมชาติ โรคระบาดทั้งในคนและในสัตว์ อาชญากรรมข้ามชาติ ล้วนแต่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามากขึ้น
 - ภาครัฐ ไม่สามารถลดต้นทุนได้ เพราะไม่ลดอัตรากำลังคน ขาดทุนขาดกำไรในการแก้ปัญหา จะต้องมีมากขึ้น
- ปัจจัยด้านความมั่นคง
 - ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมทั้งภายในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน จะเป็นปัญหามากขึ้น
 - ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน จำเป็นในการแก้ปัญหาข้ามพรมแดนต่าง ๆ

การจัดลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรม

- กำหนดเป้าหมายในการวางแผนของประเทศไทย ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เช่น
- ให้ประเทศไทยเป็น ศูนย์กลางโลจิสติกส์ ในภูมิภาค ใน 5 ปี
 - วางยุทธศาสตร์การคมนาคมขนส่งขั้นพื้นฐาน และวัตถุดิบที่สำคัญ
 - วางระบบการบริหารจึงมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย
 - เปิดโอกาสให้ต่างชาติเข้ามาเป็นส่วนในการลงทุน พัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- ให้ไทยเป็นศูนย์กลางโดยเฉพาะสินค้าเกษตร
 - นำเข้าวัตถุดิบหรือใช้วัตถุดิบประเทศ แปลงรูป ส่งออก
 - สร้างบุคลากร เพื่อบริการวิสาหกิจ การพัฒนาตลาด การบริหารจัดการ
 - ลงทุนในต่างประเทศเพื่อรักษาโครงสร้างการวิจัย การผลิต และการขาย
- ให้เป็นศูนย์กลางด้านบริการ เช่น ท่องเที่ยว software services เป็นต้น

ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

- ความร่วมมือในกรอบต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ ในการบรรลุจุดประสงค์ของประเทศไทย ไม่ใช่ประเทศไทยเป็นเครื่องมือของโลกเหล่านี้ เช่น
 - จะใช้อาเซียน AEC หรือ ASEAN+3 อย่างไรในการทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านอาหาร คมนาคม และโลจิสติกส์ในภูมิภาคเอเชีย?
 - จะใช้ APEC อย่างไร จึงจะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวในเอเชีย-แปซิฟิก
- การกำหนดยุทธศาสตร์ในการให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในเชิงรุก เพื่อเสริมยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ
- การสร้างความยอมรับในบทบาทของไทยในเวทีโลกที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาภาคธุรกิจที่สำคัญ เช่น ด้านอาหาร ด้านโลจิสติกส์ และด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นต้น

7

การเตรียมตัวและการเยียวยา

- การเตรียมตัวภาครัฐ เอกชน และประชาชน
 - สร้างความพร้อมก่อนจะเดินหน้า โดยเฉพาะภาคประชาชน
- การเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ – proactive มีไว้เพื่อให้มาขอความช่วยเหลือ
 - ศึกษาเพื่อกำหนดว่าภาคส่วนใดจะได้รับผลกระทบ
 - มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาที่ชัดเจน
 - มีการติดตามผลกระทบอย่างต่อเนื่อง

8

กำหนดตัวชี้วัด

- ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือช่วยในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยกำหนดให้ตัวชี้วัดนี้เป็น KPI ของทุก ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - อาจจะใช้ตัวชี้วัดของ WEF, Doing Business, IMD มาเป็นเป้าได้ เช่น
 - เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและโลจิสติกส์ จะต้องทำให้ค่าใช้จ่ายทางด้านโลจิสติกส์ลดลง 30% ใน 5 ปี หรือ อยู่ในอันดับต่ำกว่า 10 ในโลก
 - เมื่อตัวชี้วัดนี้เป็น KPI ของ กระทรวงคมนาคม กระทรวงการคลัง หน่วยงานทั้งสองจะต้องช่วยกันเพื่อผลักดันการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าในส่วนของตัวเอง
 - สภาพัฒน์ฯ ก็สามารถติดตามผลการดำเนินการและรายงานต่อกรม. ได้โดยง่าย

9

รายงานสรุปผลการประชุม กลุ่มที่ ๓

ก้าวใหม่สู่ความมั่นคงอาหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

อย่างยั่งยืน

ประธาน : ศ.ดร.สนธิ อักษรแก้ว	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ : นางสาวลดาวัลย์ คำภา	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปราย : นายวิวัฒน์ ไม้แก่นสาร	รองกรรมการผู้จัดการบริหาร กลุ่มธุรกิจพืชครบวงจร
ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร	เครือเจริญโภคภัณฑ์
ผศ.ดร.อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)
	ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายงานวิเคราะห์วิจัยและฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ครุฑา สุทธินันท์ ปรัชญพฤต	ปราชญ์ชาวบ้าน

๑ สรุปผลการนำเสนอ

รศช.ลดาวัลย์ฯ ได้นำเสนอสาระสำคัญของสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ความเสี่ยง และภูมิคุ้มกันที่นำมาประกอบการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาใน ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน และยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

๑.๑ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน สรุปได้ดังนี้

๑.๑.๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ปัจจุบันภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของประเทศ โดยมีพื้นที่เพาะปลูก ถึงร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ทั้งประเทศ มูลค่าการผลิตกว่า ๓ แสนล้านบาท หรือร้อยละ ๘.๓ ของ GDP แต่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ความเข้มแข็งของภาคเกษตรที่มีแนวโน้มลดลง เช่น ปัญหาหนี้สินภาคเกษตร ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การขาดแคลนแรงงาน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการครอบครองทรัพยากรพันธุกรรม รวมถึงความต้องการใช้พลังงานเพื่อผลิตเป็นพลังงานทดแทนมากขึ้น เป็นต้น

๑.๑.๒ การประเมินความเสี่ยง ทรัพยากรธรรมชาติเป็นฐานการผลิตภาคเกษตรมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น เกิดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ภัยแล้ง โรคระบาดในพืชและสัตว์ เป็นต้น ความอ่อนแอของเกษตรกรรายย่อย เช่น ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น แรงงานสูงอายุ เป็นต้น รวมถึงการใช้พลังงานที่ผลิตจากพืชเพื่อทดแทนพลังงานจากฟอสซิลมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้พื้นที่เพื่อการผลิตอาหาร

๑.๑.๓ การสร้างภูมิคุ้มกัน ทั้งในส่วนที่มีอยู่แล้วและที่ต้องสร้างขึ้นใหม่ เช่น ความเหมาะสมของที่ตั้งภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งต้องรักษาและใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า การเป็น

ฐานการผลิตภาคเกษตรที่เข้มแข็งที่สามารถเป็นแหล่งสร้างรายได้และความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานของประเทศ การสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงการมีกลไกการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล เพื่อสนับสนุนการพัฒนาภาคเกษตรทั้งระบบ และสนับสนุนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและเป็นธรรม เป็นต้น

๑.๑.๔ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

๑) วัตถุประสงค์ เพื่อให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่มีความมั่นคงและมีการเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร ส่งเสริมชุมชนและเกษตรกรให้มีส่วนร่วมและสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รวมถึงสามารถพึ่งพาตนเองได้

๒) เป้าหมาย อาทิ การเพิ่มสัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕ ของ GDP การเพิ่มพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี เกษตรกรมีหลักประกันที่มั่นคงด้านอาชีพและรายได้ รวมถึงการเพิ่มปริมาณการผลิตเอทานอลและไบโอดีเซล ในปี ๒๕๕๙ ไม่น้อยกว่า ๖.๒ และ ๓.๖ ล้านลิตรต่อวัน ตามลำดับ เป็นต้น

๓) ตัวชี้วัด อาทิ สัดส่วน GDP ภาคเกษตร ผลผลิตและต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของสินค้าเกษตร จำนวนฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานในแต่ละปีเพิ่มขึ้น สัดส่วนรายได้เงินอุดหนุนทางการเกษตรต่อรายได้เงินอุดหนุนของครัวเรือนเกษตรกร สัดส่วนเกษตรกรรุ่นใหม่ต่อเกษตรกรทั้งหมด ระบบประกันภัยพืชผลที่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งปริมาณผลผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน และผลผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังความร้อนจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือนและวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร เป็นต้น

๑.๑.๕ แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย ๗ แนวทางหลัก ได้แก่ ๑) การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน ๒) การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ๓) การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต ๔) การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร ๕) การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน ๖) การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร และ ๗) การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความสมดุลด้านอาหารและพลังงาน

๑.๒ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

๑.๒.๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่เกินกว่าศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศ อาทิ พื้นที่ป่าไม้ถูกบุกรุกทำลายซึ่งส่งผลกระทบต่อสมดุลระบบนิเวศ ทรัพยากรทางทะเลเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม วิ กฤตน้ำ และภัยธรรมชาติ รวมถึงการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และความสามารถของการบริหารจัดการและเครื่องมือทางนโยบายยังไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

๑.๒.๒ การประเมินความเสี่ยง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบหลายด้านต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ การขาดแคลนน้ำ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น ภาคการผลิตยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำทั้งในด้านการผลิตและการจัดการของเสีย รวมทั้งภาคเกษตรซึ่งมีแนวโน้มเร่งเพิ่มผลผลิตจนอาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความขัดแย้งเชิงนโยบายและความอ่อนแอในการจัดการของภาครัฐ เป็นต้น

๑.๒.๓ การสร้างภูมิคุ้มกัน ทั้งในส่วนที่มีอยู่แล้วและที่ต้องสร้างขึ้นใหม่ เช่น ระบบฐานข้อมูล และองค์ความรู้ที่เหมาะสมในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยตระหนักถึงประโยชน์และคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเข้มแข็งของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเองอย่างเหมาะสม เป็นต้น

๑.๒.๔ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

๑) วัตถุประสงค์ เพื่ออนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และเป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ ขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เตรียมความพร้อมในการรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ

๒) เป้าหมาย อาทิ การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ โดยรักษาพื้นที่อนุรักษ์ไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๙ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ ๕,๐๐๐ ไร่ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น การจัดการขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น การนำขยะกลับมา ใช้ใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ เป็นต้น การเพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลกัน เป็นต้น

๓) ตัวชี้วัด อาทิ สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ และสัตว์ ส่วนพื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศ สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญ คุณภาพอากาศในเขตเมืองและเขตอุตสาหกรรม สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ปริมาณและมูลค่าความเสียหายจากภัยพิบัติธรรมชาติ และจำนวนองค์กรที่สามารถพัฒนาให้เป็นสภาสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

๑.๒.๕ แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย ๘ แนวทางหลัก ได้แก่ ๑) การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) การปรับกระบวนการทัศน์การพัฒนาและพฤติกรรมบริโภคสู่สังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) การยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศเพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน ๔) การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ๕) การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๖) การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ๗) การควบคุมและลดมลพิษ และ ๘) การพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ

ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหาร และพลังงาน และยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๒.๑ นายวิวัฒน์ ไม่แก่นสาร แนวทางตามยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ควรมีความสอดคล้องและสามารถเชื่อมโยงกับวิถีการผลิต โดยมีประเด็นการพัฒนาที่ควรให้ความสำคัญ ดังนี้

๒.๑.๑ พัฒนาการและโครงสร้างของระบบการเกษตรในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบของเกษตรกรรมในปัจจุบันทั้ง ๓ รูปแบบ ประกอบด้วย

๑) เกษตรทำมาหากินที่คงวิถีการผลิตและรักษาวัฒนธรรมไทย และมีรูปแบบการผลิตที่ยั่งยืนโดยเน้นการผลิตเพื่อใช้กินอยู่ในครัวเรือนและชุมชน รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยีชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิต

๒) เกษตรอุตสาหกรรมเกี่ยวข้องกับวิถี ชีวิตและความต้องการของตลาด ทำให้ต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล และมีการปรับตัวเข้าสู่ระบบการเกษตรที่เหมาะสม โดยมีการใช้เทคโนโลยีที่มีกา รผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๓) อุตสาหกรรมอาหารและพืชพลังงานทดแทนเป็นการต่อยอดเกษตรอุตสาหกรรม ที่ต้องให้ความสำคัญอย่างมากกับสุขอนามัยและความปลอดภัยระดับสูง พร้อมทั้ง ยังต้องดูแลผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ โดยต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยตลอด ห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) อย่างเป็นระบบ

๒.๑.๒ ปัจจัยร่วมในการพัฒนาการเกษตรในด้านต่างๆ ประกอบด้วย

๑) การจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ควรต้องระบุเป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน และผู้ได้รับประโยชน์ในการจัดการระบบชลประทานที่มีอยู่ราว ๒๘ ล้านไร่ เพื่อมุ่งสู่ระบบชลประทานที่สมบูรณ์แบบสามารถตอบสนองความต้องการการใช้น้ำในปริมาณต่างๆ ได้อย่างเพียงพอ

๒) การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ควรให้ความสำคัญ กับ ๑) การพัฒนาพันธุ์พืช เพื่อตอบสนองกับการรับมือผลกระทบจากภาวะโลกร้อน เช่น การระบาดของโรค แมลงศัตรูพืช และการป้องกันการผูกขาดพันธุ์พืชและสัตว์ ที่ควรต้องส่งเสริมให้มีการลงทุนทั้งจากภาครัฐและเอกชน เป็นต้น และ ๒) การสร้างความชัดเจนในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีการนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ โดยควรพิจารณาถึงสถานการณ์และความจำเป็นควบคู่กับการวางมาตรการป้องกัน และควบคุมผลกระทบบนพื้นฐานความเข้าใจและร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๓) การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ควรต้องเน้นการวิจัยพัฒนา เพื่อให้ระบบเกษตรอินทรีย์มีความทันสมัย เป็น Smart Organic Agricultural และพัฒนาระบบการควบคุมมาตรฐาน การรับรอง และการตรวจสอบย้อนกลับทั้งระบบ

๔) การพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ ควรให้ความสำคัญกับ การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร รวมถึงการสร้างบุคลากรทางการเกษตรเพื่อเปลี่ยนระบบเกษตรไปสู่เกษตรที่ทันสมัย (Smart Agricultural) ที่สอดคล้องกับระบบการผลิต การพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบ e-communication สำหรับการจัดการทางการเกษตร และมีการกำหนดเกณฑ์การใช้ที่ดินที่ทันสมัย มีขนาดถือครอง

๕) การสร้างมูลค่าเพิ่มและประสิทธิภาพการผลิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรโดยใช้การพัฒนาแบบไม่มีการสูญเสีย เพื่อให้มีการนำผลผลิต การเกษตรและวัสดุเหลือใช้ในไร่นามาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า โดยอาศัยต้นแบบจากมูลนิธิชัยพัฒนามาศึกษาและขยายผลการดำเนินการ

๒.๑.๓ การพัฒนาการเกษตรกับสิ่งแวดล้อม ควรให้ความสำคัญกับ ๑) การสนับสนุนการทำธุรกิจเกษตรที่สอดคล้องกับการรักษาสภาพแวดล้อม เช่น การสร้างป่าชายเลน เพื่อทำธุรกิจผลผลิตยางธรรมชาติ และการสร้างป่าปาล์ม เพื่อทำธุรกิจผลผลิตปาล์มน้ำมัน โดยภาครัฐควรต้องมีการความชัดเจนของนโยบายในการสนับสนุน เป็นต้น ๒) การสนับสนุนการผลิตพลังงานทดแทนที่สะอาด และ ๓) การพัฒนาผลผลิตการเกษตรให้ได้ตามมาตรฐานใหม่ของโลกที่มีความเข้มงวดมากขึ้น จะต้องคำนึงถึงศักยภาพในการปรับตัวของเกษตรกรโดยเฉพาะเกษตรกรที่ไม่ได้อยู่ในระบบ Contact farming ซึ่งจะต้องมีมาตรการช่วยเหลือสนับสนุนควบคู่ไปด้วย

๒.๑.๔ การสร้างสมดุลระหว่างพืชอาหารและพืชพลังงาน ควรให้ความสำคัญกับ ๑) ราคาผลผลิตเกษตรที่ควรปล่อยให้ไปตามกลไกตลาด เพื่อสนับสนุนการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร และ ๒) การจัดการการใช้ทรัพยากรที่ดินเกษตรให้เหมาะสมกับการปลูกพืชแต่ละชนิด ควบคู่กับการจัดการระบบชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรในระยะยาว

๒.๒ ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนากับความท้าทายของภาคเกษตรที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การเพิ่มมูลค่าผลผลิตตลอดห่วงโซ่การผลิตสู่ภาคเกษตรสมัยใหม่ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิต การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพ และการปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐ สำหรับประเด็นความเห็นเพิ่มเติม มีดังนี้

๒.๒.๑ ความท้าทายสำคัญของภาคเกษตรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านศักยภาพของสถาบัน ควรพิจารณาใน ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่

๑) การขาดแคลนแรงงานในครัวเรือนเกษตรกับขนาดของไร่นา โดยขนาดไร่นามีได้เล็กลงตามข้อมูลที่เสนอในร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่ระบุไว้ว่าการถือครองที่ดินเกษตรลดลงจาก ๒๓ ไร่ ในปี ๒๕๔๙ เป็น ๒๒.๖ ไร่ ในปี ๒๕๕๒ แต่เริ่มทรงตัวและกำลังจะมีขนาดใหญ่ขึ้น โดยขนาดการถือครองที่ดินเกษตรต่อครัวเรือนเกษตรปี ๒๕๔๖ และปี ๒๕๕๑ มีขนาด ๑๙.๔ ไร่ต่อแปลงเท่ากัน และขนาดการถือครองที่ดินเกษตรต่อครัวเรือนในการปลูกข้าวเพิ่มขึ้น โดยมีขนาด ๒๓.๔ ไร่ต่อแปลง ในปี ๒๕๔๖ และเพิ่มเป็น ๒๓.๘ ไร่ต่อแปลง ในปี ๒๕๕๑ ซึ่งในอนาคตไร่นาจะมีขนาดใหญ่ขึ้น เนื่องจากขาดแคลนแรงงานอย่างรุนแรง โดยเฉพาะแรงงานครัวเรือน เพราะคนหนุ่มสาวอพยพออกจากภาคเกษตร ทำให้ค่าจ้างแท้จริงของแรงงานเกษตรสูงขึ้น สัดส่วนเกษตรกรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมีมากขึ้นต้องเลิกทำไร่ทำนาในไม่ช้า ขณะที่คนหนุ่มสาวละทิ้งภาคเกษตรและส่วนใหญ่ไม่กลับภาคเกษตร จำนวนแรงงานภาคเกษตรที่ทำงานมากกว่า ๒๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ลูกหลานในเมืองขายที่ดินหรือปล่อยให้เช่า แต่มีอุปสรรคจากกฎหมายเช่านา ทำให้เจ้าของที่ดินไม่กล้าปล่อยที่ดินให้เช่า ทำให้ที่ดินถูกทิ้งให้ รกร้าง ขณะเดียวกัน หากขนาดไร่นาไม่ใหญ่ แต่ค่าจ้างสูงขึ้น ไทยจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน และอาจกลายเป็นผู้นำเข้าอาหารบางประเภท จึงต้องแก้กฎหมายเพื่อให้เจ้าของที่ดินยินดีให้เช่าที่ดิน และฟาร์มใหญ่จะใช้เครื่องจักรกลเกษตรขนาดใหญ่เพื่อประหยัดแรงงาน รวมทั้งจะเกิดฟาร์มสมัยใหม่ที่เจ้าของยังเป็นเกษตรกร ดังเช่นในกรณีที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ดังนั้น จึงควรมียุทธศาสตร์ในการยกระดับศักยภาพเกษตรกรไทย โดยแก้ไขกฎหมายเช่านา และสนับสนุนงานวิจัยที่เน้นเทคโนโลยีประหยัดแรงงานเพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงาน การทำการเกษตรแปลงใหญ่ที่พึ่งแรงงาน

รับจ้างมักไม่ประสบความสำเร็จ จึงควรเก็บภาษีที่ดินแปลงใหญ่เกิน ๕๐ ไร่ในอัตราเดียวกับที่ดินที่ใช้ด้านอื่น และเก็บภาษี Capital gain tax จากที่ดิน

๒) ความอ่อนแอของระบบวิจัยและส่งเสริมใน ภาครัฐ โดยมีปัญหาสำคัญ ได้แก่ ๑) เงินวิจัยถูกเบียดไปใช้ในงานส่งเสริมถึงร้อยละ ๔๐ ๒) การวิจัยแบบไร้ทิศทางและเบี้ยหวัด ๓) เงินวิจัยถูกฟิชที่ไม่สำคัญแย่งชิงไป ๔) ขาดแรงจูงใจให้นักวิจัยรุ่นใหม่ที่เก่งมาทดแทนนักวิจัยอาวุโสที่เกษียณ และ ๕) ระบบส่งเสริมจากส่วนกลางไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรไทย จึงมีข้อเสนอแนะ ต่อ ยุทธศาสตร์ ดังกล่าว ดังนี้ ๑) ควรปรับปรุงระบบจัดสรรทุนวิจัยเกษตร ๒) เพิ่มทุนวิจัยเกษตรและแรงจูงใจ นักวิจัย และ ๓) กระจายอำนาจหน้าที่การส่งเสริมสู่ภาครัฐบาลท้องถิ่น

๒.๒.๒ ควรสร้างศักยภาพการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดย จัดให้มีระบบกรรมสิทธิ์ ๓ ระบบ คือ ๑) กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล ๒) กรรมสิทธิ์ของรัฐ และ ๓) กรรมสิทธิ์ชุมชน ซึ่งกรรมสิทธิ์ชุมชนมีความสำคัญเนื่องจากทรัพยากรฯ หลายชนิดเป็นทรัพย์สินที่มีการใช้แบบฟุ่มเฟือย เช่น ไม้ ต้องชำระ ค่าน้ำ และจับปลาเกินศักยภาพของอ่าวไทย ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของสัตว์น้ำ เป็นต้น การจัดการทรัพยากรฯ ยังเกิดความเหลื่อมล้ำ เนื่องมาจากนายทุน หรือผู้มีอิทธิพลยึดครองทรัพยากรฯ ขณะที่ ชาวบ้านกลับถูกจับเมื่อเข้าทำกินในที่ดินของตนเองที่ถูกประกาศเป็นเขตป่าหรือสูญเสียรายได้จากการประมง รวมทั้ง เกิดความขัดแย้งรุนแรงระหว่างเกษตรกรเหนือน้ำ -ท้ายน้ำ ระหว่างเกษตรกรกรมกับอุตสาหกรรม ระหว่างคนต่างกลุ่มน้ำ ระหว่างประมงพื้นบ้านกับประมงพาณิชย์ รัฐบาลส่วนกลางขาดความสามารถและขาด ข้อมูลการจัดการ รวมทั้งยังมีปัญหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลของนักการเมือง จึงควรให้รัฐบาลท้องถิ่น และ ชุมชนมีสิทธิ์การจัดการทรัพยากรสาธารณะ สำหรับข้อเสนอยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรฯ คือ ควรต้อง สร้างสถาบันสำคัญ ๒ ด้าน ได้แก่ ๑) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมเป็นเจ้าภาพขับเคลื่อนให้มีกฎหมายสิทธิชุมชน และกฎหมายภาษีสิ่งแวดล้อม และ ๒) กระจายอำนาจการ จัดการทรัพยากรฯ โดยให้สิทธิ์การจัดการทรัพยากรแก่ท้องถิ่น คนในลุ่มน้ำสาขาย่อย การสร้างศักยภาพของ ท้องถิ่นและชุมชนในการจัดการทรัพยากรฯ เช่น กลุ่มจัดการลุ่มน้ำสาขาย่อย กลุ่มประมงพื้นบ้าน เป็นต้น

๒.๒.๓ บทบาทของ สศช. ในอนาคตภายใต้สภาพแวดล้อมการเมืองใหม่ใน อนาคตเป็นยุค สังคมพหุนิยม โดย สศช. ควรมีบทบาท คือ ๑) สร้างองค์ความรู้ โดยยกร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีข้อมูล และความรู้ดีมาก แต่ควร ต้องพิจารณา ข้อมูลที่นำมาใช้ให้ชัดเจน ๒) สร้างเครือข่ายกับภาคส่วนต่างๆ และ สมัชชาปฏิรูป เพื่อสร้างพันธมิตรในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ๓) สร้างเวทีให้ภาคส่วนต่างๆ เช่น ชาวบ้าน ส่วนราชการ และนักธุรกิจรายเล็ก ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในทุกกระดับ เป็นต้น และ ๔) พัฒนาขีดความสามารถของสถาบันและองค์กรต่างๆ ให้มีศักยภาพในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑สู่ การปฏิบัติ

๒.๓ ผศ.ดร.อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ได้มีการนำความรู้ต่างๆ มาบูรณาการสอดคล้องเชื่อมโยงกันระหว่างยุทธศาสตร์ และมีความเชื่อมโยงกับประเด็น การพัฒนาที่สำคัญใน หลายเรื่อง ทั้งเรื่องการจัดการความเสี่ยง การจัดการความรู้ การสร้างภูมิคุ้มกัน ความเป็นธรรม และความ ยั่งยืน อย่างไรก็ตามเพื่อให้แผนพัฒนาฯ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรได้พิจารณาปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ดังนี้

๒.๓.๑ ผลกระทบต่อประเทศไทยจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในเชิงกายภาพ
นับว่าน้อยเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนาม เป็นต้น โดยจะเห็นได้จาก

๑) การเพิ่มขึ้นของปริมาณน้ำฝน โดยเฉลี่ยประเทศไทยจะมีปริมาณฝนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕-๑๐ และจะมีความแปรปรวนมากในแต่ละปี แต่ความรุนแรงของปัญหาจะมาจากปัจจัยภายในของประเทศมากกว่า เช่น ความไม่พร้อมในการรับมือ หรือการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับพื้นที่ เช่น การทำการเกษตรในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยสูงต่อน้ำท่วม หรือภัยแล้ง

๒) การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิ โดยเฉพาะในเวลากลางคืน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการการออกรวงของข้าว ทำให้ได้ผลผลิตที่ลดลง เป็นต้น

๓) การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล ซึ่งจะเพิ่มขึ้นจาก ๒-๓ มม.ต่อปี เป็น ๔-๕ มม.ต่อปี ในช่วง ๕ ปี ข้างหน้า อย่างไรก็ตามประเทศไทยประสบปัญหาแผ่นดินทรุดตัวอยู่แล้ว ซึ่งเมื่อรวมกับผลกระทบเรื่องการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลแล้ว จะทำให้ผลกระทบเพิ่มขึ้น บางพื้นที่อัตราการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลสูงถึง ๒๐-๓๐ มม.ต่อปี

๔) การเกิดพายุ ซึ่งจะเกิดมากกว่าวงรอบการเกิดเองตามธรรมชาติ และมีความแปรปรวนมากขึ้น ประเด็นสำคัญคือ ทำอย่างไรจะอยู่กับความแปรปรวนนี้ให้ได้ทั้งในเชิงเวลาและสถานที่

๒.๓.๒ ปัจจัยภายในเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจาก ที่ผ่านมามีการพัฒนาไม่ได้ นำปัจจัยเรื่องภูมิอากาศเป็น Driving force แต่เอากลไกตลาดเป็นตัวผลักดัน ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำให้แต่ละพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจ สามารถกำหนดทิศทางอนาคตที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และจัดให้มีกลไกขึ้นมารองรับ ซึ่งในแผน พัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้มีการกำหนดมาตรการไว้แล้วอย่างกว้างๆ จำเป็นต้องมีแผนระดับรองซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่รองรับต่อไป

๒.๓.๓ การวิจัยและองค์ความรู้ของประเทศในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังมีจำกัด รวมทั้งยังไม่ทันการณ์ ดังนั้นการ พัฒนาประเทศ ไปข้างหน้าอาจมีความเสี่ยง จึงจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น มีการกระจายความเสี่ยง และมีการจัดการความเสี่ยงที่ดี รวมทั้งต้องมีการ ผนึกองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

๒.๓.๔ ปัจจัยภายในประเทศที่ยังเป็นจุดอ่อนและอาจเป็นอุปสรรคเมื่อพิจารณาเรื่องขีดความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ คือปัญหาด้านประสิทธิผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและเรื่องสิทธิชุมชน ยังไม่มีความชัดเจน ขณะเดียวกัน ยังจำเป็นต้องส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับชุมชนเพื่อให้สามารถรับมือกับการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง

๒.๓.๕ ปัจจัยและการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่รุกเข้ามา โดยเฉพาะ กฎ ระเบียบ และกติกาต่างๆ ได้สร้างความซับซ้อนให้กับประเทศ ลงไปถึงระดับท้องถิ่น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้กับท้องถิ่น เนื่องจากท้องถิ่นยังขาดความเข้าใจอยู่มาก เนื่องจากไม่ใช่เรื่องกฎ กติกาอย่าง เดียว แต่อิงกับเรื่องเทคโนโลยีและความรู้ จึงจำเป็นต้องให้ความรู้กับท้องถิ่น เช่น การสร้างความรู้ความเข้าใจให้ชุมชนได้เห็นข้อดีและข้อเสีย ความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมของปัจจัยดังกล่าว เป็นต้น

๒.๓.๖ การกำหนดแนวทาง เลือกในการ รับมือกับ ความเสี่ยงและป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ โดยใช้ทั้งมาตรการด้านเทคโนโลยีหรือมาตรการด้านกายภาพ และโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งมาตรการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะในเขตพื้นที่เสี่ยงภัย ควรต้องพิจารณาประเมินความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของแต่ละแนวทาง ในแต่ละมาตรการ เพื่อ

นำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจอย่างเหมาะสม เช่น การกักเซาะชายฝั่ง ในบางพื้นที่ควรใช้มาตรการย้ายพื้นที่ (Retreat) มากกว่าการใช้มาตรการด้านเทคโนโลยี เป็นต้น

๒.๓.๗ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นกระบวนการที่เกิดในระยะ ยาว ในช่วง ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อาจจะไม่สามารถประเมินผลการเปลี่ยนแปลงได้ แต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ควรจะเป็นการวางรากฐานที่สำคัญในการดำเนินงานเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งจะต้องดำเนินงานที่ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา ๒๐-๓๐ ปี ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับต่อไปด้วย

๒.๔ ครุบา สุทธินันท์ ปรัชญพยุหธิ์ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างความมั่นคงอาหาร ควรต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนใน ทุกมิติของการพัฒนา สำหรับประเด็นแนวทางการพัฒนาที่ ควรให้ความสำคัญ มีดังนี้

๒.๔.๑ สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาบนฐานศักยภาพของชุมชน โดยหาความรู้เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา เนื่องจากการพัฒนาจากภาครัฐไม่พร้อมหลายด้าน เช่น การจัดการข้อมูลความรู้ เทคโนโลยี งบประมาณ เป็นต้น และดำเนินการไม่เป็นไปตาม แผนและ เป้าหมาย ที่กำหนด ทั้งที่ประเทศไทยมีความสมบูรณ์อย่างมาก แต่การพัฒนาไม่ประสบความสำเร็จ ไม่ได้ช่วยให้ภาคเกษตรและชนบท เข้มแข็งขึ้น เกษตรกรมีหนี้สิน ชุมชนล่มสลาย เกิดการอพยพของแรงงานเข้าสู่สังคมเมือง ดังนั้น จึงขอเสนอให้ชุมชนหันมาพึ่งตนเอง

๒.๔.๒ ควรสนับสนุนการวิจัยร่วมระหว่างนักวิชาการและชุมชนท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ชาวบ้านมีข้อมูล มีความรู้ในพื้นที่ แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ภายนอก เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาได้ การวิจัยร่วมจะช่วยเชื่อมต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นกับวิชาการสมัยใหม่ ซึ่งจะช่วยอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ และเกิดประโยชน์กับชาวบ้านโดยตรง สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

๒.๔.๓ ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ควรมีการศึกษาติดตาม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจต่อกา รเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และสามารถเตรียมตัวเพื่อรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๒.๔.๔ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ควรเพิ่มเติม แผนส่งเสริมการปลูกป่า เนื่องจากถ้ามีความเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียง และมุ่งการพึ่งพาตนเอง รัฐควรส่งเสริมการปลูกป่าอย่างจริงจัง โดยผสมผสาน ทั้งไม้อายุสั้น กับไม้ยืนต้นระยะยาว เช่น ปลูกไผ่ซึ่งใช้เป็นอาหาร และประโยชน์อื่นๆ ใช้เวลาปลูกเพียง ๒-๓ ปี ร่วมกับไม้เศรษฐกิจอื่นที่ต้องรอการตัดฟันระยะยาว แต่สามารถขายได้ราคาดี เป็นต้น

๒.๔.๕ แนวทาง การพัฒนาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคน โดยการสร้างความรู้ สร้างสังคมอุดมปัญญา และสร้างเวทีเพื่อการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งปรับปรุงแผนการฝึกอบรม ชาวบ้านให้มีประสิทธิภาพ ให้ตรงกับความต้องการและสถานการณ์ปัญหาที่ชาวบ้านต้องเผชิญอยู่ ทั้งด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชน และยกระดับการพัฒนาประเทศโดยรวมได้

๓ ความเห็นของที่ประชุม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๑ การ นำผลการศึกษาของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาประกอบการกำหนดแนวทางการพัฒนาด้วย ได้แก่

๓.๑.๑ ป่าไม้และที่ดิน การพัฒนาพื้นที่ป่าของไทยตั้งแต่อดีต ตั้งแต่ปี ๒๕๐๕ ที่มีพื้นที่ป่าร้อยละ ๕๔ ของพื้นที่ประเทศไทย จำนวน ๓๒๖ ล้านไร่ คงเหลือเพียง ๒๘ ล้านไร่ในช่วง ๒๕ ปีที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่ามีปัญหาที่ควรกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

๑) การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ รกร้าง ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการ เช่น การพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย พรบ. เกี่ยวกับการเช่าที่ดิน กฎกระทรวงซึ่งล้าสมัย ไม่สามารถนำมาบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

๒) การสนับสนุนให้มีการใช้บังคับกฎหมายผังเมืองอย่างจริงจัง เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เป็นไปตามศักยภาพพื้นที่ และทบทวนกฎระเบียบเกี่ยวกับเอกสารสิทธิ์ที่ดิน โดยให้พื้นที่ที่มีต้นไม้สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ เพื่อป้องกันการตัดฟันต้นไม้ทิ้งเพื่อให้ออกเอกสารสิทธิ์ได้

๓) สนับสนุนให้มีการพิจารณาแนวทาง ในการจัดการเรื่องกรรมสิทธิ์ชุมชน และสิทธิชุมชนในการดูแลและจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะป่าไม้ รวมทั้งส่งเสริมการปลูกป่าต้องสร้างจิตวิญญาณของชาวบ้านให้รักษาป่าไว้ เพื่อป้องกันการลักลอบตัดไม้

๓.๑.๒ น้ำ เพื่อเป็นการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ควรมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) การพัฒนาระบบคลองชลประทานให้ดี และการสร้างเขื่อนยางหรือฝายชะลอน้ำในทุกๆ ๑ กิโลเมตร ซึ่งในการศึกษาได้มีการจัดทำเป็นโครงการนาร่องในลุ่มน้ำที่สำคัญ เพื่อเป็นการชะลอและเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์

๒) การนำแนวคิดการพัฒนาแหล่งน้ำตามพระราชดำริ เช่น การสร้างแก้มลิงการศึกษาทางน้ำเพื่อให้มีการถ่ายเทน้ำออกทะเล เพื่อเป็นการระบายน้ำ

๓) สนับสนุนให้มีการจัดการพื้นที่อย่างบูรณาการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ปลูกพืชผักตามแนวแม่น้ำ ถัดออกไปเป็นการปลูกไม้ยืนต้น และป่าไม้ ตามลำดับ ซึ่งจะเป็นการนาร่องเพื่อฟื้นฟูธรรมชาติ

๔) การพัฒนาแหล่งน้ำของหน่วยงานรัฐ /องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องเป็นไปตามความต้องการของชุมชน และไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เกิดการพังทลาย ของตลิ่งจากการขุดลอกลำน้ำ เป็นต้น

๓.๒ การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ไม่ต่อเนื่องและจริงจัง โดยภาครัฐต้องสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น การสนับสนุนให้มีการส่งเสริมการใช้พลาสติกชีวภาพจากมันสำปะหลัง การส่งเสริมการทำขยะอินทรีย์ เป็นปุ๋ย ก๊าซชีวภาพ และ Carbon credit เป็นต้น ขณะเดียวกันด้านเกษตร ควรต้องพิจารณาให้มีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้ แต่ภาครัฐควรต้องให้ความรู้แก่เกษตรกร ด้านการจัดการและการใช้สารเคมีอย่างถูกวิธี รวมทั้งศึกษาวิจัยพัฒนา พันธุ์ข้าวที่สามารถใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพแต่ได้ผลผลิตมาก โดยเฉพาะส่งเสริมการศึกษาวิจัย ผลผลิตตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำที่นำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

๓.๓ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อประเทศไทยน้อยมาก จะเห็นได้จากข้อมูลของดาวเทียมของสหรัฐอเมริกา ได้แสดงให้เห็นว่าระดับน้ำทะเลของประเทศไทยไม่ได้เพิ่มสูงขึ้นในรอบ ๖๗ ปีที่ผ่านมา สำหรับระดับน้ำทะเลที่จังหวัดสมุทรสาครและสมุทรปราการที่สูงขึ้นเกิดจากปัญหาแผ่นดินทรุด สำหรับปริมาณฝนที่มีปริมาณมากในช่วง ๑-๒ ปีที่ผ่านมา มิได้มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ แต่เกิดจากอิทธิพลของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ที่มีต่อโลก นอกจากนี้การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทำให้เกิดน้ำท่วม กรุงเทพมหานคร เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีระบบระบายน้ำที่ดีและมีระบบปิดล้อมเพื่อป้องกันน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพ

๓.๔ การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต้องพัฒนาคนให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เป็นลำดับแรก ได้แก่ การจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพ เช่น ที่ดินทำกิน เพื่อเกษตรกรและผู้ไร้ ที่อยู่อาศัย การแก้ปัญหาชุมชนที่สำคัญ โดย จัดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางรับเรื่องร้องทุกข์เพื่อรับฟังปัญหาชุมชนและพิจารณาให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น

๓.๕ การออกและบังคับใช้กฎหมาย ส่วนใหญ่มีความล้มเหลวและส่งผลกระทบต่อการทำมาหากินของประชาชนโดยตรง เช่น การระงับ การใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด เป็นต้น ดังนั้น การออกและบังคับใช้กฎหมายต่างๆ ควรมีการสำรวจและศึกษาผลกระทบในพื้นที่จริงอย่างละเอียด

๓.๖ การสนับสนุนให้มีธนาคารต้นไม้ โดยให้ชาวบ้านลงทุนปลูกต้นไม้เองและเมื่อกำหนดปีที่สามารถตัดต้นไม้ได้ เกษตรกรสามารถนำค่าของต้นไม้ที่สะสมมาไปค้าประกันเงินกู้ต่างๆ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการยก ร่างพระราชบัญญัติธนาคารต้นไม้อยู่ด้วย

ด้านภาคเกษตรและความมั่นคงอาหาร

๓.๗ การกำหนดพื้นที่ทำการเกษตรให้ชัดเจน (Zoning) เนื่องจากผลกำไรจากการผลิตสินค้าเกษตรและวัตถุดิบและอาหารแปรรูปส่วนใหญ่ตกแก่พ่อค้าและนายทุนในขณะที่เกษตรกรมีหนี้สินเพิ่มขึ้น และรายได้ลดลง ส่วนหนึ่งเนื่องจากเกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น ที่ดินการเกษตรกรรมถูก เปลี่ยนมือ นายทุนเอาเปรียบเรื่องราคาสินค้า และบุกรุกพื้นที่เพื่อเกษตรกรรม เป็นต้น ขณะเดียวกัน การผลิตและผลผลิตทางการเกษตรต้องอาศัยธรรมชาติมาก เกษตรกรจึงอยู่บนความเสี่ยงสูงหากธรรมชาติผันผวน ทำให้รายรับไม่คุ้มกับการลงทุน ดังนั้นควรมีการกำหนดพื้นที่ทำการเกษตร (Zoning) ให้ชัดเจน เพื่อให้พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำเกษตรถูกใช้เพื่อการเกษตรอย่างแท้จริง ไม่โดนแย่งชิงจากภาคอุตสาหกรรม และหมู่บ้านจัดสรร หรือจากนายทุน

๓.๘ การช่วยเหลือให้เกษตรกรมีความรู้ วิชา ไม่ทันฤดูกาลและ ตรงตามความต้องการของเกษตรกร เช่น การแจกพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรใช้เพาะปลูก น้อยกว่า ปริมาณพื้นที่ เพาะปลูกมาก ส่วนหนึ่งเนื่องจากเกษตรกรไม่มีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ทำให้การช่วยเหลือไม่ตรงกับความต้องการ ของเกษตรกร หรือการช่วยเหลือของ หน่วยงานของรัฐ ให้ความสำคัญกับความ ต้องการของรัฐมากกว่าเกษตรกร ในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรเสียโอกาสในการเพิ่ม ผลผลิตและสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๙ การผลิตอาหารเพื่อส่งออกของไทยมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากเกิดปัญหาที่เป็นอุปสรรคประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งในทุกๆ ๕ ปี จะเกิดน้ำท่วมอย่างรุนแรง ซึ่งปัญหา

ดังกล่าว ควรได้เร่งกำหนดและขับเคลื่อน มาตรการใน การแก้ไขทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อใช้เป็น เครื่องมือรองรับผลกระทบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่รุนแรงได้ในอนาคต

๓.๑๐ การสร้าง ความมั่นคงด้านอาหาร ต้องเชื่อมโยงกับปัจจัยทั้งภายในและภายนอก เนื่องจาก ประเทศมีการตรึงเกษตรกรที่อยู่ในระบบเกษตรกรรม จึงจำ เป็นต้องสร้างมูลค่าเพิ่ม (value added) ให้กับ ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งเชื่อมโยงการผลิตต่างๆ กับภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารส่งออก เนื่องจากประเทศไทยมีการส่งออกอาหารถึงร้อยละ ๕๐-๗๐ ซึ่งผลการศึกษาจาก Morgan Stanley ในปี ค.ศ. ๒๐๐๔ ระบุว่าประเทศที่มุ่งส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาและยุโรปจะต้องพบกับความล้มเหลว จากมาตรการกีดกันทางการค้าและการลงทุนของ ประเทศเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงต้อง พึ่งพาตนเอง แสวงหาตลาด ใหม่และรักษาตลาดเดิม เช่น ตลาดฮาลาล เป็นต้น

๓.๑๑ ความปลอดภัยด้านอาหารฮาลาล (food safety) ขณะนี้ภาคส่วนต่างๆ มีความเข้าใจ คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับอาหารฮาลาลว่าเกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม การรับรองและติดตราฮาลาลเท่านั้น แต่แท้จริง แล้วอาหารฮาลาลเป็นเรื่องเกี่ยวกับ แสวงหาตลาดใหม่ เนื่องจากปัจจุบัน ตลาดอาหารฮาลาลของไทยมีมูลค่า ประมาณ ๒.๗ แสนล้านบาท ส่วนในต่างประเทศมีมูลค่าประมาณ ๖.๓ แสนล้านบาท ทั้งนี้ ร้อยละ ๙๐ ผลิตภัณฑ์จำนวนมากไม่มีการติดตราฮาลาล นอกจากนั้น ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีอาหารฮาลาล และเป็น ๑ ใน ๔ ของประเทศผู้ส่งออกอาหารฮาลาล (มีมูลค่าส่งออกถึง ๔.๖ พันล้านเหรียญสหรัฐ) ในขณะที่ ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น เป็นต้น ได้ เริ่มต้นตัวและริเริ่มจัดตั้งศูนย์ วิทยาศาสตร์ฮาลาลแล้ว ในส่วนของนโยบายการใช้อุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเพื่อแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ควรควบคู่กับการให้การส่งเสริม ผู้ผลิตอาหารฮาลาลเพื่อการส่งออกของไทย ที่ส่วนใหญ่อยู่ใน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลด้วย

๓.๑๒ ควรให้ความสำคัญกับ การพัฒนาศักยภาพ ICT เพื่ออุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จากการ สัมภาษณ์พบว่าร้อยละ ๑๘.๙ ประสบปัญหาด้านโลจิสติกส์ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งหาก มีการ ICT มาใช้จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ตัวอย่างก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศไทยมีการส่งออก คอมพิวเตอร์ชิพ (HDD) เป็นจำนวนมาก แต่กลับไม่มีการสร้างซอฟต์แวร์ แม้ว่าจะมีศักยภาพและกำลังคน ที่ เพียงพอก็ตาม

๓.๑๓ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ถือว่าเป็นแผนที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่อผลักดันให้ เกิดการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยมีข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

๓.๑๓.๑ ควรสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และสร้างอาชีพเสริม โดยการสนับสนุนเกษตรกร อินทรีย์ และการสร้างองค์ความรู้เรื่องพืชที่เหมาะสมกับประเภทของดิน เพื่อเป็นการสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ แทนการพัฒนาที่มุ่งแต่จะเพิ่มราคาสินค้าเกษตร

๓.๑๓.๒ การจัดการน้ำภาคเกษตร ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีการพัฒนาและจัดระบบการจัดการน้ำ อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ในการดำเนินการควรสำรวจ จความต้องการของคนในพื้นที่หรือชุมชน เพื่อให้เป็น ประโยชน์กับคนในพื้นที่อย่างแท้จริง เช่น การจัดทำโครงการแก้มลิงในจังหวัด สุรินทร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าบุงป่า ทามที่เป็นพื้นที่สำคัญในการทำมาหากิน รวมทั้งผลกระทบจากการนำดินมาใช้ในการบ้นหม้อ เป็นต้น

๓.๑๓.๓ ไม่ควรเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยการส่งออก โดยเฉพาะสินค้าอาหาร และข้าว ควรให้คนในประเทศได้บริโภคเพียงพอก่อน รวมถึงสนับสนุนให้ขายข้าวในราคาเหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบ

ต่อการบริโภคของคนยากจน โดยสนับสนุนเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิตแทน เช่น การควบคุมราคาปุ๋ย และเมล็ดพันธุ์พืช เป็นต้น

๓.๑๓.๔ ควรดูแลการพัฒนาการค้าชายแดนสู่อินโดจีน โดยจังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการส่งเสริมการค้าชายแดน เช่น การใช้น้ำซักผ้ามือสองจากฝั่งกัมพูชา ซึ่งมีผลต่อ แหล่งน้ำธรรมชาติ และทำให้คนในจังหวัดสุรินทร์ต้องบริโภคน้ำที่ปนเปื้อน เป็นต้น

๓.๑๓.๕ ควรให้ความสำคัญกับสังคมและชุมชนมากกว่าตัวเลข GDP เนื่องจากการใช้ตัวเลขเป็นตัวชี้วัดจะส่งผลให้เกิดการเปรียบเทียบและนำมาซึ่งการแก่งแย่งแข่งขันในสังคม รวมทั้งเป็นการทำลายจิตวิญญาณของชุมชน

๓.๑๔ ควรมีมาตรการป้องกันไม่ให้ (Genetically Modified Organism : GMO) ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มทุนต่างชาติ รวมทั้ง ให้อำนาจเรื่องพืชตัดแปลงพันธุกรรม GMO ให้ละเอียดรอบคอบ เพื่อไม่ให้เกษตรกรรายย่อยเสียเปรียบ และอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอาหารอื่นๆ ได้ เช่น บริษัทฯ ผลิตน้ำมันรำข้าวเพื่อการส่งออกถึงร้อยละ ๕๐ ของตลาดโลก โดยประเทศผู้ซื้อจำนวนมากขอให้บริษัทฯ แสดงใบรับรอง (Certificate) ว่าข้าวไทยไม่ใช่พืชตัดแปลงพันธุกรรม เป็นต้น

ด้านกลไกการบริหารจัดการ

๓.๑๕ ระบบการศึกษาของไทยยังไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมอย่างจริงจัง ดังนั้นการวางแผนการศึกษาควรต้องมุ่งไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควบคู่ไปกับการศึกษา โดยควรเปลี่ยนชื่อกระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงบริการการศึกษา รวมทั้งควรต้องกำหนดแผนที่สามารถขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) การวางแผนให้ สศช. และธนาคารแห่งประเทศไทย ๒) การส่งออกให้กระทรวงพาณิชย์ และ ๓) การศึกษาให้กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและดำเนินการต่อไป

กลุ่มที่ 3

ก้าวใหม่ ...สู่ความมั่นคงอาหาร และ

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

โดย

นางสาวลดาวัลย์ คำภา

รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

7 กรกฎาคม 2564

www.nesdb.go.th

1

ประเด็นนำเสนอ

ส่วนที่
1ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร
ความมั่นคงของอาหารและพลังงานส่วนที่
2ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

7 กรกฎาคม 2564

www.nesdb.go.th

2

สถานการณ์ภาคเกษตร อาหารและพลังงาน

- ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของประเทศ**
- พื้นที่เกษตรร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ
 - ครัวเรือนเกษตรกร 6.9 ล้านครัวเรือน
 - มูลค่าผลผลิตกว่า 3 แสนล้านบาท หรือร้อยละ 8.3 ของ GDP

- การขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร**
- แนวโน้มแรงงานภาคเกษตรลดลง ร้อยละ 1.87 ต่อปี (ปี 2541-2560)
 - การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทำให้เกษตรกรที่มีอายุมากกว่า 50 ปีมีเพิ่มขึ้น
 - ประชากรวัยหนุ่มสาวไม่สนใจทำเกษตร

ความเข้มแข็งภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง

- ความเสี่ยงไหมของทรัพยากรดินและน้ำมีมากขึ้น
- การพัฒนามลพิษทางน้ำขึ้นคือการแข่งขันที่รุนแรงในตลาดโลก
- การส่งออกยังคงอยู่ในรูปของสินค้าขั้นปฐมเป็นหลัก
- ปัญหาหนี้สินและความยากจนของเกษตรกร โดยปี 2560 มีคนยากจน ซึ่งเป็นเกษตรกรถึงร้อยละ 56.87 ของคนยากจนทั้งหมด 5.4 ล้านคน
- การขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร / ดินทุนการผลิตสูง
- ราคาสินค้าเกษตรผันผวนและขึ้นกับราคาในตลาดโลก
- ประสบภัยธรรมชาติบ่อยขึ้น
- มีการทำเกษตรบนพื้นที่เสื่อมโทรมขึ้นถึงร้อยละ 50 ของพื้นที่ถือครอง

ความต้องการพืชไปผลิตเป็นพลังงานทดแทนมากขึ้น

- ผลจากวิกฤตราคาน้ำมัน และความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นตามการเจริญเติบโต มีผลต่อความต้องการใช้พืชอาหารที่นำไปผลิตเป็นพลังงานมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการครอบครอง

- พันธกรรมส่งผลกระทบต่อวิถีการผลิตของเกษตรกร**
- ปริมาณและการกระจายตัวของน้ำฝน และระดับอุณหภูมิเฉลี่ยมีแนวโน้มสูงขึ้น
 - การระบาดของโรคพืชและแมลงมากขึ้น
 - มีการครอบครองทางพันธุกรรมและการผูกขาดเมล็ดพันธุ์ส่งผลกระทบต่อผลิต

ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นในภาคเกษตร

ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น

- มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติสิ้นเปลือง/ไม่มีประสิทธิภาพและขาดการบำรุงรักษา
- เกิดความเสื่อมโทรมโดยเฉพาะปัญหาดินเสื่อมสภาพจำนวน 190 ล้านไร่ หรือร้อยละ 60 ของพื้นที่ประเทศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น

- เกิดภัยแล้ง ซึ่งมีความเสียหาย ณ พ.ศ. 54 เป็นพื้นที่เกษตรกว่า 2 ล้านไร่ เกษตรกร 3.1 ล้านครัวเรือน ขณะที่ปัญหาอุทกภัย ในปี 53 เกิดความเสียหายกว่า 11 ล้านไร่ และน้ำท่วมภาคใต้ (ณ เม.ย. 54) มีความเสียหายกว่า 1 ล้านไร่
- เกิดโรคพืชและแมลงระบาดมากขึ้น เช่น การระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังใน 20 จังหวัด และพื้นที่นำร่องอีก 25 จังหวัด และการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลใน 18 จังหวัด เป็นพื้นที่ประมาณ 2 ล้านไร่

7 กรกฎาคม 2564

www.nesdb.go.th

4

ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นในภาคเกษตร

ความอ่อนแอของภาคเกษตร โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย

- การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในสังคมเกษตรที่ต่างคนต่างอยู่มากขึ้น
- โครงสร้างพื้นฐานด้านเกษตรไม่เพียงพอต่อการเพิ่มผลิตภาพ โดยเฉพาะพื้นที่ชลประทานที่มีเพียง 28 ล้านไร่ หรือร้อยละ 22 ของพื้นที่เกษตร
- ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ทั้งปัจจัยการผลิตและขนส่งตามราคาพลังงาน
- แรงงานเกษตรลดลงเป็นผู้สูงอายุมากขึ้น
- พึ่งพาต่างประเทศมาก เช่น การนำเข้าปุ๋ยและสารเคมีประมาณปีละ 80,000 ล้านบาท
- ทรัพยากรถูกแย่งชิงจากภาคการผลิตอื่น ทั้งที่ดินและน้ำ
- การเปิดเขตการค้าเสรีมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน

การใช้พลังงานที่ผลิตจากพืชเพื่อทดแทนพลังงานจากฟอสซิลมากขึ้น

- พื้นที่เพาะปลูกพืชอาหารลดลง และทำให้ราคาพืชอาหารมีแนวโน้มสูงขึ้น
- นโยบายรัฐในการส่งเสริมการผลิตและใช้พลังงานทดแทนเพื่อลดการนำเข้าพลังงานจากฟอสซิล

7 กรกฎาคม 2564

www.nesdb.go.th

5

วิเคราะห์ภูมิคุ้มกัน

ความเหมาะสมของที่ตั้งภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

- ต้องรักษาและใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า เพื่อเป็นฐานการผลิตที่เหมาะสมและสนับสนุนให้การผลิตทางการเกษตรมีประสิทธิภาพ

ฐานการผลิตภาคเกษตรที่เข้มแข็ง

- สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้และความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานให้กับประเทศ เกษตรกรและสังคมชนบท

องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

- สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้ในการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพอย่างมั่นคงมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

- สร้างความมั่นคงให้กับการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงาน และมีการใช้วัตถุดิบใช้ในครัวเรือนและการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กลไกการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล

- สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาภาคเกษตรให้มีความเข้มแข็งทั้งด้านการผลิตและการตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่ม การแข่งขันและประโยชน์อย่างเป็นธรรม มีการเข้าถึงและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า

7 กรกฎาคม 2564

www.nesdb.go.th

8

ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

3 วัตถุประสงค์

1. ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่มีความมั่นคงเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ สันติภาพมีความมั่นคงปลอดภัย และเพียงพอต่อความต้องการ มีราคาที่เหมาะสม เป็นธรรม ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ด้านอาหารเป็นลำดับแรก
2. พัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ด้วยระบบเศรษฐกิจยั่งยืน
3. ส่งเสริมชุมชนและเกษตรกรให้มีส่วนร่วมและสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รวมถึงพึ่งพาตนเองได้

4 เป้าหมาย

1. เพิ่มสัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ไม่ต่ำกว่า 15% ของ GDP
2. ปริมาณสินค้าเกษตรและอาหารเพียงพอต่อความต้องการของตลาด มีคุณภาพ มาตรฐาน ปลอดภัย ผู้บริโภคเข้าถึงได้ เพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนอย่างน้อย 5% ต่อปี
3. เกษตรกรมีหลักประกันที่มั่นคงด้านอาชีพและรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรอย่างคึกคัก
4. เพิ่มการผลิตอาหารปลอดภัย และปลอดภัย ไม่ใช่น้ำมันกว่า 6.2 และ 3.6 ล้านลิตร/วัน พลังงานไฟฟ้าจากพลังงานชีวมวล ไม่ใช่น้ำมันกว่า 3,440 เมกะวัตต์ และพลังงานความร้อนจากพลังงานชีวมวลไม่ใช่น้ำมันกว่า 5,564 พันตันน้ำมันดิบ ในปี 2559 และส่งเสริมการใช้ยานยนต์ไฟฟ้า

8

ดัชนีชี้วัด

1. สัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อ GDP
2. ผลผลิตและต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของสินค้าเกษตร
3. จำนวนฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานพื้นที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืน (พื้นที่เกษตรอินทรีย์)
4. ร้อยละของจำนวนเด็กวัยเรียน (อายุ 6-14 ปี) ที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์
5. สัดส่วนรายได้เงินสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสุทธิของครัวเรือนเกษตรกร
6. สัดส่วนเกษตรกรรุ่นใหม่ต่อเกษตรกรทั้งหมด
7. ระบบประกันภัยพืชผลที่ช่วยเพื่อเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง
8. ปริมาณผลผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน และผลผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังงานความร้อนจากชีวมวล ภาวชีวมวล ของเสียจากครัวเรือน วัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร

7 กรกฎาคม 2554

7

แนวทางการสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

- 1 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน
- 2 การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร
- 3 การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต
- 4 การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้แก่เกษตรกร
- 5 การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน
- 6 การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร
- 7 การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

8

1

การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน

- รักษา ป้องกัน และคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตรและสนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยมีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีสิทธิทำกินในที่ดิน โดยปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการแจ้งการออกกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาและควบคุมการใช้พื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูงที่รัฐบาลได้มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานไว้แล้ว
- เฝ้าระวังการจัดซื้อที่ดินจากเอกชนมาดำเนินการปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรม และใช้มาตรการทางภาษีเพื่อบังคับหรือจูงใจให้บุคคลที่ถือครองที่ดินจำนวนมากและไม่ได้ใช้ประโยชน์หันมาใช้ประโยชน์ในที่ดินมากขึ้น สนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

9

1

การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน

- เฝ้าระวังให้มีองค์กรและระบบบริหารจัดการที่ดินให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว เพื่อเป็นกลไกการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินอย่างทั่วถึงรวมทั้งแจ้งการออกเอกสารสิทธิ์หรือจัดสรรสิทธิ์ในที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ทำกิน
- พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคการเกษตร ทั้งในเรื่องการฟื้นฟูคุณภาพทรัพยากรดิน การบริหารจัดการน้ำ และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร
- ฟื้นฟูและส่งเสริมคำปณิธานและวัฒนธรรมที่ดีของชุมชน โดยเฉพาะวิถีชีวิตและวัฒนธรรมทางการเกษตรที่มีความสำคัญกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตทางการเกษตรที่มีความสำคัญกับการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

10

2

การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

- รัฐบาลให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่สามารถเจริญเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ส่งเสริมบทบาทของสถาบันเกษตรกร วิชากิจชุมชน องค์การชุมชน และเกษตรกร ในการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์และสัตว์น้ำ รวมทั้งสนับสนุนการบริหารจัดการและการสร้างนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่การผลิตสินค้าเกษตร
- สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน โดยสนับสนุนสินเชื่อผ่อนปรน และมาตรการทางภาษีแก่เกษตรกรและผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่มีการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า
- สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เช่น ศักยภาพของดิน แหล่งรองรับผลผลิต และปัจจัยพื้นฐานทางการเกษตร เช่น ระบบชลประทาน ระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น บนพื้นฐานความสมัครใจและการมีส่วนร่วมของเกษตรกร
- ควบคุมและกำกับดูแลให้มีการนำเข้าและใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน และสนับสนุนการใช้สารชีวภาพให้มากขึ้น รวมทั้งรณรงค์การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องหลักวิชาการ

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

11

2

การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

- ปรับปรุงบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง เช่น ศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตร หรือศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในชุมชน เป็นต้น
- ส่งเสริมการผลิตที่คงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ และสนับสนุนการทดลองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ เป็นต้น
- พัฒนาและเสริมสร้างองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ที่เหมาะสมทางการเกษตร รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ตลอดจนเพิ่มความสามารถและช่องทางรับรู้ข่าวสารแก่เกษตรกร และพัฒนาสื่อทางการเกษตร

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

12

3

การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ตลอดห่วงโซ่มูลค่า

- สนับสนุนการผลิตและบริการของชุมชนในการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยพัฒนาศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นบนฐานความรู้ที่สร้างสรรค์ รวมถึงสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาต่อยอดให้มีโอกาสทางการตลาด
- ส่งเสริมสถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้าร่วมทำการศึกษาร่วมกับภาคเอกชน ควบคู่กับการใช้มาตรการด้านสินเชื่อผ่อนปรนและมาตรการด้านภาษีเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการในการนำองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม
- สนับสนุนการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร และมาตรฐานระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้เทียบเท่าระดับสากล รวมทั้งควบคุมดูแลกระบวนการตรวจรับรองคุณภาพอย่างเข้มงวด และพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ

7 กรกฎาคม 2564

www.nesdb.go.th

13

3

การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ตลอดห่วงโซ่มูลค่า

- ส่งเสริมและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ การใช้เทคโนโลยีที่ลดต้นทุนการผลิตอย่างยั่งยืน รวมถึงปรับปรุงและพัฒนาสายพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อผลิตพ่อแม่พันธุ์และลูกพันธุ์คุณภาพ และเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการประมงในทุกระดับ
- เพิ่มมูลค่าผลผลิตด้านปศุสัตว์ให้สูงขึ้น โดยปรับปรุงแบบและวิธีการเลี้ยงให้มีมาตรฐานตามหลักวิชาการ ทั้งรูปแบบของโรงเรือน ชนิด และประเภทของอาหารรวมถึงยาที่ใช้ในการเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค รวมทั้งส่งเสริมการทำปศุสัตว์ที่มีมูลค่าสูง
- สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารตามมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

7 กรกฎาคม 2564

www.nesdb.go.th

14

3

การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ตลอดห่วงโซ่มูลค่า

- ส่งเสริมระบบตลาดกลางสินค้าเกษตรและตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ เช่น สินค้าอินทรีย์ ผักปลอดสารพิษ ผักปลอดสารพิษ และสนับสนุนให้สถาบันเกษตรกรสามารถเข้ามาทำธุรกรรมในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า เป็นต้น
- ส่งเสริมภาคเอกชนและองค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทร่วมกับบริหารจัดการระบบสินค้าเกษตรและอาหาร การเพิ่มมูลค่า และการจัดการด้านการตลาด ร่วมกับสถาบันเกษตรกร รวมถึงสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรแบบกลุ่มการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของภาคเกษตรที่เชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่อุปทาน และสามารถตรวจสอบการเคลื่อนย้ายของสินค้า โดยพัฒนากระบวนการที่มีมาตรฐานสูง ระบบตรวจสอบย้อนกลับ และสนับสนุนให้ผู้ผลิตหรือสมาคมธุรกิจเฉพาะด้านเข้ามามีบทบาทในการจัดระบบบริหารโลจิสติกส์ของภาคเกษตรร่วมกับภาครัฐ

7 กรกฎาคม 2564

www.nesdb.go.th

15

4

การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร

- พัฒนาระบบการสร้างหลักประกันด้านรายได้ของเกษตรกรให้มีความมั่นคง และครอบคลุมเกษตรกรทั้งหมดเพื่อไปสู่การผลิตอย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อสร้างความมั่นใจกับเกษตรกรที่สามารถยึดเป็นอาชีพได้อย่างมั่นคง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว
- เร่งพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลเกษตร ให้สามารถคุ้มครองความเสี่ยงด้านการผลิตทางการเกษตรจากทุกภัยพิบัติให้กับเกษตรกรในทุกพื้นที่ โดยเกษตรกรต้องชำระเบี้ยประกันตามความเสี่ยงของพื้นที่
- ส่งเสริมระบบการทำเกษตรแบบมีพันธสัญญาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นหลักประกันทั้งทางด้านรายได้ให้กับเกษตรกรและความมั่นคงด้านวัตถุดิบแก่ภาคอุตสาหกรรมเกษตร อาหาร และพลังงาน
- ยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น โดยพัฒนาระบบสวัสดิการให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบ ซึ่งรวมถึงเกษตรกรทุกสาขา และสนับสนุนการแก้ไขปัญหานี้ในเชิงเกษตร

7 กรกฎาคม 2564

www.nesdb.go.th

16

4

การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร

- สร้างแรงจูงใจให้เยาวชน หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ และแรงงานที่มีคุณภาพเข้าสู่อาชีพเกษตรกร โดยสนับสนุนองค์ความรู้อย่างครบวงจร การจัดหาที่ดินทำกิน สร้างโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน รวมทั้งสนับสนุนกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่อาชีพเกษตรกร และเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคเกษตรของเกษตรกรในรูปแบบใหม่ๆ
- พัฒนาสถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง โดยการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการตลาดและการบริหารจัดการ รวมทั้งการเชื่อมโยงบทบาทของสถาบันเกษตรกรกับสภาเกษตรกรแห่งชาติ
- เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้าสู่สินค้าเกษตรและอาหารที่มีต้นทุนต่ำ อันเป็นผลจากข้อตกลงการค้าเสรี โดยสนับสนุนการปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถให้เกษตรกรไทย สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้ตามมาตรฐาน และให้ความสำคัญกับการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยของอาหารของสินค้าเกษตรและอาหารนำเข้า

7 กรกฎาคม 2564

www.nesdb.go.th

17

5

การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและ พัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน

- ส่งเสริมให้มีการปลูกป่าโดยชุมชนและเพื่อชุมชนเพิ่มขึ้น เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ
- ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรกรรมที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย เพื่อสร้างความมั่นคงและความหลากหลายด้านอาหาร
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการและเผยแพร่องค์ความรู้และการพัฒนาด้านอาหารศึกษาทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าที่ปลอดภัยและมีคุณค่าต่อโภชนาการ
- สนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตและการบริโภคที่เกื้อกูลกันในระดับชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน โดยมีเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภคที่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง เช่น ตลาดท้องถิ่น ตลาดเกษตรกร เป็นต้น เพื่อให้สามารถพัฒนาเป็นวิสาหกิจชุมชนและนำไปสู่การสร้างชุมชนที่เข้มแข็งได้คุณภาพ

7 กรกฎาคม 2564

www.nesdb.go.th

18

5

การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน

- ส่งเสริมการนำวัตถุดิบทางการเกษตรที่เหลือใช้จากการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนใช้ในระดับครัวเรือนและชุมชน เช่น ไบโอดีเซล พลังงานความร้อนจากการเผาไหม้เศษวัสดุทางการเกษตร ก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์ เป็นต้น
- สนับสนุนการผลิตพลังงานทดแทนภายในชุมชน โดยสนับสนุนความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตพลังงานทดแทน ตลอดจนถ่ายทอดความรู้การดูแลรักษาและการซ่อมบำรุงให้แก่ชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการผลิตพลังงานทดแทน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาพลังงานทดแทนอย่างมั่นคงและยั่งยืนในระดับชุมชนและท้องถิ่น
- ส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งด้านอาหารให้กับเกษตรกรและชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนบทบาทการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานภายในชุมชน เช่น ศูนย์พันธุ์ข้าวชุมชน โรงปุ๋ยชีวภาพปุ๋ยอินทรีย์ โรงสีลานตาก เป็นต้น

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

19

6

การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร

- ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพลังงานจากพืชพลังงาน โดยวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชพลังงานที่เหมาะสมกับประเทศและให้ผลผลิตสูง การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ และศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตพลังงานจากพืช รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยพืชพลังงานอื่นที่ไม่ได้ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหาร เช่น สาหร่าย เป็นต้น
- จัดให้มีระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่ใช้เป็นทั้งอาหารและพลังงาน โดยให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านอาหาร เช่น ปาล์มบ่มาน้ำมันสำหรับผลิตและอ้อย เป็นต้น

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

20

6

การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร

- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการใช้พลังงานชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิตและบริการ เพื่อลดการพึ่งพาการใช้น้ำมันจากการนำเข้า
- จัดให้มีกลไกในการกำกับดูแลโครงสร้างราคาของพลังงานชีวภาพ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเสถียรภาพและความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคและผู้ผลิต เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความมั่นคงของการใช้พลังงานชีวภาพและศักยภาพการผลิตที่เหมาะสม
- ปลูกจิตสำนึกในการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า โดยให้ความรู้แก่ประชาชนถึงประโยชน์และผลกระทบของการใช้พลังงานชีวภาพ

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

21

7

การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

- สนับสนุนบทบาทของเกษตรกร เครือข่ายประชาชาชนชาวบ้าน และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและวางแผนการผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน เชื่อมโยงกับกลไกการบริหารจัดการภาครัฐและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่และส่วนกลาง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการทำงานของภาครัฐอย่างเป็นระบบ
- ปรับกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้มีการร่วมมือและบูรณาการการทำงานอย่างจริงจัง ทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกรอบนโยบายการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงาน รวมถึงเป็นศูนย์กลางและสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกร อาหาร และพลังงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งกำหนดให้มีกลไกการประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกร รวมถึงตรวจสอบการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่
- พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านอาหารและพลังงานตั้งแต่การผลิต การตลาด จนถึงการบริหารจัดการให้มีความถูกต้อง สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้โดยง่าย เพื่อใช้ในการวางแผน แก้ไขปัญหา และเตือนภัย รวมทั้งพัฒนาการสร้างตัวชี้วัดการพึ่งพาตนเองด้านอาหารในระดับประเทศ

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

22

7

การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

- พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการเกษตรเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน อาทิ เจริญออกกฎระเบียบตาม พรบ.คุ้มครองพันธุ์พืช ปรับปรุงพรบ.การเข้าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้มีกฎหมายส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ
- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคี โดยเฉพาะประชาคมอาเซียน ในการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ความร่วมมือในการผลิตและการตลาด การจัดตั้งระบบสำรองข้าวฉุกเฉิน ปรับปรุงกฎระเบียบ

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

23

ประเด็นนำเสนอ

ส่วนที่
1ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร
ความมั่นคงของอาหารและพลังงานส่วนที่
2ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

24

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

25

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

26

ปัจจัยเสี่ยง

- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** ส่งผลให้การดำเนินการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะ
 - การสูญเสียพื้นที่ชายฝั่ง ปัจจุบัน ชายฝั่งถูกกัดเซาะยาวกว่า 600 กม. และมีความเสี่ยงที่จะรุนแรงขึ้น
 - การขาดแคลนน้ำ เนื่องจากปริมาณน้ำฝนแปรปรวน ขณะที่ความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้น
 - ความไม่มั่นคงด้านอาหารและพลังงาน โดยผลผลิตทางการเกษตรมีแนวโน้มลดลง
 - ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งคาดว่าจะมีมากขึ้นทั้งความถี่และระดับความรุนแรง
- รูปแบบการผลิตพฤติกรรมกรบริโภค** ใช้ทรัพยากรฟุ่มเฟือย ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประชากรขนาดใหญ่และความตระหนักเกี่ยวกับการบริโภคที่ยั่งยืน ภาคอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กล้วนใหญ่ยังใช้เทคโนโลยีประสิทธิภาพต่ำ และภาคเกษตรเร่งเพิ่มผลผลิตตอบสนองตลาดจนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ
- ความขัดแย้งเชิงนโยบาย และ ความอ่อนแอในการจัดการภาครัฐ** โดยนโยบายการอนุรักษ์และการพัฒนามีความขัดแย้งกันในการปฏิบัติ กลไกการบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการบูรณาการและความโปร่งใส รวมทั้งขาดองค์ความรู้และระบบข้อมูลที่ทันสมัยของภาครัฐ
- มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการค้า** เพื่อแก้ปัญหาโลกร้อนจะเข้มข้นและทวีความเข้มข้นมากขึ้น และ แรงกดดันประชาคมโลก ทำให้ต้องเตรียมพร้อมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

27

ภูมิคุ้มกัน

- ระบบฐานข้อมูลและองค์ความรู้ เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมในการปรับตัว** เพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ง่ายต่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์
- การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตไทย และความตระหนักถึงประโยชน์และคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** จะเป็นภูมิคุ้มกันนำไปสู่สังคมและเศรษฐกิจสีเขียว
- เครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ** เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และระบบบรรณาภิบาล ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ความเข้มแข็งของชุมชน** ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเองได้อย่างเหมาะสม
- การบริหารจัดการที่ดี** โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ การปรับปรุงเครื่องมือและกลไกในการจัดการให้มีประสิทธิภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายให้เข้มงวด เป็นธรรม และโปร่งใส รวมทั้งแก้ไขปัญหาดูแลจัดระเบียบที่ดิน

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

28

ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

- วัตถุประสงค์**
 - อนุรักษ์ พื้นที่ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้พอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และเป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ
 - ขับเคลื่อนการผลักดันและบังคับใช้ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
 - สร้างภูมิคุ้มกันและเสริมพร้อมในการรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ
 - สร้างความโปร่งใสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทยจากข้อตกลงและพันธกรณีระหว่างประเทศ
 - เป้าหมาย**
 - รักษาพื้นที่อนุรักษ์ที่มีไม่น้อยกว่า 19% เพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่า 40% ของพื้นที่ประเทศ และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ 5,000 ไร่
 - เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำที่ระบบ รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ 200,000 ไร่
 - สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ควบคุมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำที่สำคัญให้อยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไป ไม่น้อยกว่า 80% คุณภาพอากาศในเมืองและเขตอุตสาหกรรมได้เกณฑ์มาตรฐาน การจัดการขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาลมากกว่า 50% ของขยะที่มี นำขยะมาใช้ใหม่ไม่น้อยกว่า 30%
 - เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทั้งในระดับประเทศ พื้นที่ และชุมชน
 - เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
 - เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลกัน
- ดัชนีชี้วัด**
- สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ และสัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศ
 - สัดส่วนหมู่บ้านที่เป็นชุมชนเกษตรกรรม พื้นที่ร้อยละ และปริมาณการเก็บน้ำต่อจำนวนประชากร
 - คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญ คุณภาพอากาศในเขตเมืองและอุตสาหกรรม อัตราการกำจัดขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาล และอัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่
 - สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อ GDP
 - เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ฐานข้อมูล แผนที่พื้นที่เสี่ยงจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ขาดระดับ กลไกการบังคับใช้ และระบบเตือนภัยที่ยั่งยืน
 - ปริมาณและมูลค่าความเสียหายจากภัยพิบัติธรรมชาติ
 - จำนวนองค์กรที่พัฒนาเป็นภาคีสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น ภูมิปัญญาในการคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทย

แนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

- การอนุรักษ์ พื้นที่ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม**
- การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม**
- การยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**
- การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ**
- การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**
- การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ**
- การควบคุมและลดมลพิษ**
- การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรมอย่างบูรณาการ**

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

29

1

การอนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความมั่นคง ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- คุ่มครอง ป้องกับ รักษา พื้นพื้นที่ป่าไม้ และเขตอนุรักษ์
- พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และการจัดการองค์ความรู้
- ปรับปรุงการบริหารจัดการที่ดินทั้งระบบ กระจ่ายการถือครองที่ดินให้เกิดความเป็นธรรม
- เจริญพัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพดินเพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร
- วางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

31

1

การอนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความมั่นคง ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- เจริญการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน และลดปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งได้อย่างยั่งยืน
- พัฒนา ปรับปรุง และฟื้นฟูแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในแหล่งน้ำที่มีศักยภาพ ในการกักเก็บน้ำ เพื่อสนับสนุนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานแก่ประเทศ
- พัฒนาและส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- จัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค อย่างเป็นระบบ
- ส่งเสริมการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และแบ่งปันผลประโยชน์ อย่างเป็นธรรม

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

32

2

การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศ ไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- ปรับโครงสร้างการผลิตของประเทศสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มโอกาสในการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรม ปรับนโยบาย ส่งเสริมการลงทุนให้เอื้อต่ออุตสาหกรรมที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ สนับสนุนการอยู่ร่วมกัน ของอุตสาหกรรมและชุมชนอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการทำการเกษตรที่เกื้อกูลกับระบบ นิเวศ ส่งเสริมให้ภาคบริการให้เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สร้างโอกาสทางการตลาด ให้กับสินค้าหรือบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคขนส่ง โดยส่งเสริมการเปลี่ยนรูปแบบการ เดินทางและขนส่งสินค้า ส่งเสริมการใช้ยานพาหนะที่ใช้พลังงานสะอาดขึ้น พัฒนา เทคโนโลยีรถยนต์ที่สะอาดและช่วยประหยัดพลังงาน และสร้างวินัยการขับขี่ของ ประชาชน

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

33

2

การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศ ไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- พัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการวางผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรม สังคม และระบบนิเวศเข้าด้วยกัน ให้ความสำคัญกับการเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ พลังงานในพื้นที่เมือง โดยใช้เทคโนโลยีการออกแบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบขนส่ง และ อาคารที่อยู่อาศัยที่ประหยัดพลังงาน รวมทั้งพัฒนาด้านแบบเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ปรับพฤติกรรมและการบริโภคสู่สังคมคาร์บอนต่ำที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริม การกระตุ้นจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ระดมทรัพยากรปรับเปลี่ยนทัศนคติและสร้างค่านิยม การบริโภคที่ยั่งยืน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคที่ยั่งยืน และ เสริมสร้างกลไกคุ้มครองผู้บริโภค

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

34

3

การยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ โดยศึกษาวิจัยและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับสาเหตุและการคาดการณ์ผลกระทบในสาย สายให้แม่นยำมากขึ้น สนับสนุนการวิจัยพัฒนาทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการลด GHG และการปรับตัว สร้างนักวิจัยและเครือข่ายวิจัย และพัฒนาบุคลากรการประเมินองค์ความรู้
- พัฒนาเครื่องมือในการบริหารจัดการเพื่อรับมือกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมของประเทศ พัฒนาระบบ ฐานข้อมูลและระบบการรายงานข้อมูลการปล่อยและการลดก๊าซเรือนกระจก ให้มาตรการ ทางการค้าเป็นเครื่องมือบริหารจัดการ สนับสนุนการจัดทำเป้าหมายและแผนปฏิบัติการระยะ กลางและระยะยาวในการลดการปล่อย GHG ศึกษาวิจัยและพัฒนาตลาดคาร์บอนทุกรูปแบบ เพื่อแสวงหาโอกาสทางการสร้างรายได้จากการขายคาร์บอนเครดิต
- พัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง โดยยกระดับขีดความสามารถของกลุ่มเสี่ยง กำหนด มาตรการรองรับผลกระทบต่อชุมชนและสังคมที่เปราะบาง และสนับสนุนกระบวนการวางแผนชุมชน ระยะยาว รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

35

4

การเตรียมความพร้อม เพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ

- จัดทำแผนที่เพื่อป้องกันภัยพิบัติทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและจังหวัด และจัดลำดับ ความเสี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัย
- พัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับแนวโน้มการเกิดภัย พิบัติที่รุนแรงในอนาคต
- พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบการสื่อสารโทรคมนาคม และส่งเสริมการพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการจัดการภัยพิบัติ
- วางระบบเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ และพัฒนาระบบงานอาสาสมัคร ของประเทศอย่างจริงจังและมีมาตรฐานตามหลักสากล
- สนับสนุนภาคเอกชน สถานประกอบการ โรงเรียน และท้องถิ่นให้มีการเตรียมความ พร้อม จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับภัยพิบัติ การอพยพ วางระบบการปฏิบัติการสำรองใน ระดับองค์กร และการฝึกซ้อมรับมือภัยพิบัติอย่างสม่ำเสมอ

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

36

5

การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม และวิกฤติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- ติดตามและเฝ้าระวังมาตรการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน
- เตรียมมาตรการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากมาตรการทางการค้าและข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ศึกษาผลกระทบและกำหนดแผนกลยุทธ์รายสินค้า รวมทั้งกำหนดมาตรการเยียวยาในสินค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
- ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์ โดยสนับสนุนทั้งด้านการเงิน การให้ความรู้ และการอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้ส่งออกรายย่อยได้รับการรับรองมากขึ้น
- สร้างแรงจูงใจให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน หรือที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งสร้างตลาดรองรับ ตลอดจนสนับสนุนธุรกิจการค้ารายย่อย

7 กรกฎาคม 2564
www.nesdb.go.th
37

6

การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลก ที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณี ด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

- ศึกษารายละเอียดและสร้างความเข้าใจของพันธกรณี รวมทั้งติดตามสถานการณ์การเจรจาและทำข้อตกลงประเทศต่างๆ ภายใต้อนุสัญญา ข้อตกลง และพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมและกรอบความตกลงอื่นๆ ที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเพื่อกำหนดท่าทีของประเทศไทยที่เหมาะสม โดยสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ระหว่างภาคการเมือง หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน
- สร้างความพร้อมและพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเสริมสร้างเทคนิคการเจรจา และสร้างเครือข่ายการเชิญผู้ การทำงานร่วมกัน และจัดเตรียมบุคลากรรุ่นใหม่ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง
- พัฒนาความร่วมมือในกลุ่มอาเซียน และประเทศคู่ค้าสำคัญ โดยเฉพาะความร่วมมือในการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการลงท้ายเรื่องภาวะฉุกเฉิน และการปรับตัว การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างยั่งยืน
- สนับสนุนการค้าเป็นงานตามพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อตกลง อนุสัญญา และพิธีสารที่เกี่ยวข้อง

7 กรกฎาคม 2564
www.nesdb.go.th
38

7

การควบคุมและลดมลพิษ

- ลดปริมาณมลพิษทางอากาศ โดยส่งเสริมให้มีระบบขนส่งมวลชนในเมืองใหญ่ ส่งเสริมการลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล สนับสนุนมาตรการด้านผังเมืองเพื่อลดปัญหาจราจรและมลพิษทางอากาศและเสียง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดในกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งควบคุมการเผาในที่โล่ง
- เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะและน้ำเสียชุมชน โดยสนับสนุนการจัดตั้งระบบที่สอดคล้องกับปัญหาและศักยภาพของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนในการดำเนินงาน สนับสนุนการลดปริมาณของเสีย ณ แหล่งกำเนิด สนับสนุนให้มีการผลิตและใช้พลังงานทดแทนจากของเสีย รวมทั้งออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการจัดการเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการบำบัดของเสีย

7 กรกฎาคม 2564
www.nesdb.go.th
39

7

การควบคุมและลดมลพิษ

- พัฒนาระบบการจัดการของเสียอันตราย ขยะอิเล็กทรอนิกส์ และขยะติดเชื้อ โดยสนับสนุนการก่อสร้างศูนย์จัดการของเสียอันตรายจากชุมชน เพิ่มความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการในการจัดการขยะอันตราย ควบคุมคุณภาพสินค้าที่นำเข้าที่จะก่อให้เกิดปัญหาการจัดการขยะและปัญหาล้างขวดลิ้ม
- ความเสี่ยงอันตราย การรั่วไหล และการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี โดยพิจารณาจำกัดหรือยกเลิกการนำเข้าและการใช้สารเคมีทางเกษตรที่มีความเสี่ยงสูง ส่งเสริมการใช้สารทดแทนสารเคมี พัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลสารเคมีตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ
- พัฒนาระบบเตือนภัย แจ้งเหตุฉุกเฉิน และระบบการจัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุด้านมลพิษ ทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น จัดให้มีกองทุนเยียวยาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและผู้ที่ได้รับผลกระทบเมื่อมีเหตุอุบัติภัยด้านมลพิษ

7 กรกฎาคม 2564
www.nesdb.go.th
40

8

การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรมอย่างบูรณาการ

- พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และส่งเสริมสิทธิชุมชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน
- สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชน
- ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และบังคับใช้อย่างเสมอภาค เป็นธรรม
- ปรับนโยบายการลงทุนภาครัฐให้เอื้อต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปฏิรูปการบริหารจัดการงบประมาณของประเทศ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและลดการก่อมลพิษ
- สร้างรายได้จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ
- พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผล รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาวิจัย

7 กรกฎาคม 2564
www.nesdb.go.th
41

แผนการลงทุนภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ที่สำคัญ

ด้านภาคเกษตร	❖ โครงการสร้างหลักประกันด้านรายได้ของเกษตรกร ❖ โครงการประกันภัยพืชผล
ด้านทรัพยากรที่ดิน ป่าไม้	❖ การจัดทำแนวเขตพื้นที่อนุรักษ์และที่ดินของรัฐให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ❖ การพัฒนาระบบสารสนเทศที่ดิน ❖ การป้องกันไฟระดังและเดือนกักเก็บพิบัติทางธรรมชาติ
ด้านทรัพยากรน้ำ	❖ การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพื่อเก็บกักน้ำและระบบกระจายน้ำ
ด้านสิ่งแวดล้อม	❖ การก่อสร้างระบบกำจัดของเสียรวม ❖ การส่งเสริมภาคอุตสาหกรรม บริการ และเมืองไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Industry/ Green Tourism/ Green City) ❖ การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคการผลิตไฟฟ้าภาคขนส่ง อุตสาหกรรม และอาคารที่อยู่อาศัย ❖ การสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและการลงทุนด้านพลังงานทดแทน

7 กรกฎาคม 2564
www.nesdb.go.th
42

ประเด็นเพื่อพิจารณา

ขอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ

- ☐ ร่างยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์ ความเข้มแข็งภาคเกษตร
ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน
- ☐ ร่างยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ขอขอบคุณ

www.nesdb.go.th

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โทรสาร (Fax) : 02 - 280 - 0892

E-mail addresses: montree@nesdb.go.th

**C.P.
CROP**

**ก้าวใหม่สู่ความมั่นคงอาหาร
และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน**

การประชุมประจำปี 2554 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
"แผนฯ 11 สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน"

วิวัฒน์ ไม่แก่นสาร
รองกรรมการผู้จัดการบริหาร
กลุ่มธุรกิจเกษตรและอาหาร
7-07-11

**C.P.
CROP**

ข้อคิดเห็นที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

- ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร
ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

ระบบ การเกษตร ประเทศไทย

- วิถีไทย ความเป็นวัฒนธรรม ความงดงาม
- รักษาไว้ซึ่งความยั่งยืน
- ปลุกข้าวไว้กิน ไว้ใช้ในครัวเรือน
- จุนเจือชุมชน
- เทคโนโลยีชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- เป็นเกษตรทำมาค้าขาย
- ถูกคาดหวังจากความต้องการของตลาด
- พึ่งเสียงคนรอบข้างมากขึ้น
- ปรับตัวตามกระแส
- การเกษตรที่เหมาะสม
- ผสมผสานการใช้เทคโนโลยี

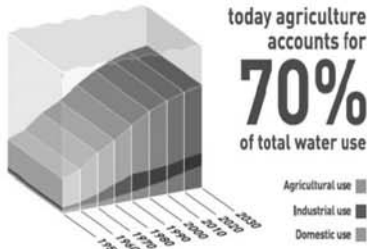

- ต่อยอดเกษตรอุตสาหกรรม
- สุขอนามัย ความปลอดภัยระดับสูง
- ความห่วงใยในสิ่งแวดล้อม
- การตรวจสอบย้อนกลับได้
- เทคโนโลยีทันสมัยตลอดสาย
- การทำงานเป็นระบบ

2.1. น้ำ และการจัดการ

- เป้าหมายที่ชัดเจน การจัดการชลประทาน มีพื้นที่ 28 ล้านไร่ จะทำอะไร อย่างไร เพื่ออะไร โปรดยกมา
- ระบบที่สมบูรณ์แบบ คือ อุดมคติ น้ำมา ไม่ยากใช้น้ำ น้ำไป

WATER & AGRICULTURE

2.2. เทคโนโลยี ชีวภาพ

- การพัฒนาพันธุ์พืช
 - 1) นวัตกรรมที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรจากภาวะโลกร้อน เช่น การระบาดของโรค แมลงศัตรูพืช
 - 2) ส่งเสริมให้มีการลงทุนพัฒนา พันธุ์พืช ทั้งภาครัฐ เอกชน มีองค์ความรู้
- ความชัดเจนการสนับสนุนการใช้ เทคโนโลยี เกษตร ประเทศเพื่อนบ้าน

2.3. เกษตร อินทรีย์

- การวิจัยพัฒนา ทำให้ระบบเกษตรอินทรีย์มีความทันสมัย เป็น Smart Organic Agricultural
- การควบคุมมาตรฐาน การรับรอง การตรวจสอบย้อนกลับทั้งระบบ

2.3. เกษตร อัจฉริยะ

- การวิจัยพัฒนา ทำให้ระบบเกษตรมีความทันสมัย เป็น Smart Agricultural
- ระบบสารสนเทศ ระบบ e-communication สำหรับการจัดการทางการเกษตร
- การเปลี่ยนระบบเกษตรที่ทันสมัย สอดคล้องกับระบบการเกษตร
- เกณฑ์การใช้ที่ดินที่ทันสมัย ขนาดถือครองกับประสิทธิภาพ ในแนวทางเกษตรอัจฉริยะ
- ลงภาพ หลังสุ่มฟ้า หน้าสุดดิน

2.3. เกษตร อัจฉริยะ

2.4. การสร้างมูลค่าเพิ่ม และประสิทธิภาพการผลิต

- ความชัดเจนของรูปแบบในการนำ ผลผลิตการเกษตรที่ผลิตได้มาใช้ ประโยชน์ในคุ้มค่า
- ต้นแบบ Zero Waste Hundred uses

โครงการศูนย์วิจัย พัฒนา เทคโนโลยี การเกษตร จากข้าวคั่วของ อ.อานันท์ อ.อานันท์

3.1. เกษตรเพื่อ สิ่งแวดล้อมและธุรกิจ

- ความชัดเจนของรูปแบบพืชเกษตร
อุตสาหกรรม
สร้างป่ายาง ทำธุรกิจผลผลิตยางธรรมชาติ
สร้างป่าปาล์ม ทำธุรกิจผลผลิตปาล์มน้ำมัน

- พลังงานทดแทนที่สะอาด
Bio fuel
Bio mass Energy

GLOBALG.A.P.

3.2. ผลผลิตเกษตร กับมาตรฐานใหม่ของโลก

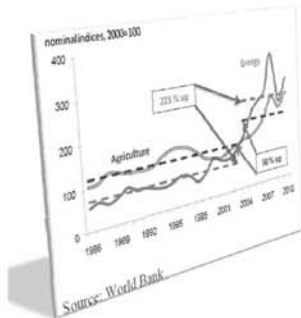
- ตลาดมีการเข้มงวดกวดขัน
การนำเข้าสินค้าเกษตรมากขึ้น

- ด้านคุณภาพ
- ความปลอดภัย สุขอนามัย
- การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
ที่เกี่ยวข้องกับผลผลิต

เกษตรกรที่อยู่ภายใต้ระบบ contact farming ของภาคเอกชนจะสามารถ
ดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อมาตรการดังกล่าวได้

เกษตรกรที่ไม่ได้อยู่ในระบบ contact farming จะต้องมี
มาตรการช่วยเหลือสนับสนุนอย่างไร?

4.1. ราคาผลผลิตเกษตร หัวใจของการจัดการผลิต

- บังคับเกษตรกรไม่ได้ว่าไม่ควร
ปลูก หรือ คารปลูกอะไร
ยางธรรมชาติ ปาล์ม อ้อย มันสำปะหลัง
V.S. ข้าว ข้าวโพด ผัก ผลไม้
- นโยบาย ราคาสินค้าเกษตรต้อง
เป็นไปตามกลไกตลาดเพียง
อย่างเดียวเท่านั้น
- อาหารมนุษย์ต้องมีราคาสูง

4.2. การจัดการการใช้ ทรัพยากรที่ดินเกษตร

- ที่ดินเกษตรที่เหมาะสมกับการ
ปลูกพืชแต่ละชนิด
- นโยบาย การจัดการชลประทาน
- อย่าไปเสียด้ายกับความยากจน
ของเกษตรกรที่หนีไป
เสียด้ายวิถีไทยที่ยากจนและขาดทุน
ห้วงใยไปทำพืชเชิงเดี่ยว
กลัวว่าต้องนำเข้าน้ำ

พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ว่าง (ไร่)	พื้นที่น้ำ (ไร่)	พื้นที่น้ำ (ไร่)	พื้นที่น้ำ (ไร่)	พื้นที่น้ำ (ไร่)
1,441	4,707	8,805	15,813	4,899	7,329	3,589
403	889	3,500	389	6,899	35,441	889
11	18	4	129	3	1	9
6,481	6,000	18,000	11,000	12,000	10,441	7,200
1,001	1,101	1,101	1,101	1,101	1,101	1,101

4.2. การจัดการการใช้ ทรัพยากรที่ดินเกษตร

พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ว่าง (ไร่)	พื้นที่น้ำ (ไร่)	พื้นที่น้ำ (ไร่)	พื้นที่น้ำ (ไร่)	พื้นที่น้ำ (ไร่)
1,441	4,707	8,805	15,813	4,899	7,329	3,589
403	889	3,500	389	6,899	35,441	889
11	18	4	129	3	1	9
6,481	6,000	18,000	11,000	12,000	10,441	7,200
1,001	1,101	1,101	1,101	1,101	1,101	1,101

สวัสดี.

ก้าวใหม่สู่ความมั่นคงอาหาร และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน : ความเห็นเพิ่มเติม

นิพนธ์ พัวพงศกร
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

จากประชุมประจำปี 2554 เรื่อง “แผนฯ 11...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
แสดงสินค้า อิมแพ็ค เมืองทองธานี
7 กรกฎาคม 2554

1

ความเห็นต่อยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านเกษตร และทรัพยากรธรรมชาติ

- ๑ จุดเด่นของร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11
- ๑ ความคิดเห็นเพิ่มเติม (ก) การขาดแคลนแรงงาน
กับขนาดถือครองที่ดินเกษตร (ข) กฎหมายสิทธิ
ชุมชนกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- ๑ บทบาทสำคัญของแผนพัฒนาฯ และสภาพพื้นที่
ภายใต้ สภาพแวดล้อมการเมืองปัจจุบัน

2

1. จุดเด่นของร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ ฉบับที่ 11 : “เป็นแผนพัฒนาที่มีองค์ประกอบ สำคัญครบถ้วน”

- ๑ มีข้อมูลการประเมินสถานการณ์ และความเสี่ยงที่
สมบูรณ์
- ๑ มียุทธศาสตร์ที่สามารถติดตามประเมินผลได้ชัดเจน
- ๑ มีแนวทางการบริหารจัดการแผน : การเชื่อมโยงแผน
กับนโยบายรัฐบาลและแผนอื่น ๆ แนวทางการขับเคลื่อน
ที่สำคัญมากภายใต้สังคมการเมืองแบบพหุ
ลักษณะ
- ๑ มีการรอบการลงทุนภาครัฐที่ต่างจากแผนฉบับก่อน

3

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้าน ความเข้มแข็งภาคเกษตรและความมั่นคงของอาหาร พลังงาน

- ๑ เห็นด้วยกับแนวพัฒนารับมือกับความท้าทายเกษตรที่
สำคัญที่สุด
 - การเพิ่มมูลค่าผลผลิตตลอดห่วงโซ่การผลิต : สู่ภาคเกษตร
สมัยใหม่
 - การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน
 - การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิต
 - การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร/พลังงานชีวภาพ
 - การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐ

4

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

๑ ความเห็นเพิ่มเติมเรื่องความท้าทายสำคัญ ในภาคเกษตร : ปัญหาด้านศักยภาพของ สถาบัน

- การขาดแคลนแรงงานในครัวเรือนเกษตรกับขนาด
ของไร่นาที่จะใหญ่ขึ้น
- ความเสื่อมถอยของประสิทธิภาพระบบวิจัยและ
ส่งเสริม

6

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

2.1 การขาดแคลนแรงงานครัวเรือน และขนาดไร่นา จะใหญ่ขึ้น

- แต่ขนาดไร่นา มิได้เล็กลง แต่เริ่มทรงตัวและกำลังจะใหญ่ขึ้น
- ร่างแผนฯ หน้า 53 : การถือครองที่ดินเกษตรลดลงจาก
23 ไร่ ในปี 2549 เป็น 22.6 ไร่ในปี 2552
- ข้อมูลสำมะโนเกษตร พบว่าขนาดถือครองเริ่มทรงตัวหลัง
ปี 2546 เพราะการลดลงของแรงงานเกษตร

6

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

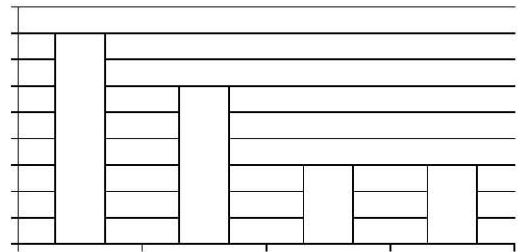
รูปที่ 1 Farm land per worker

7

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

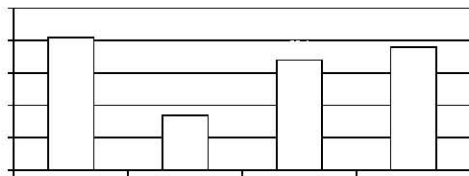
รูปที่ 2 ขนาดถือครองที่ดินการเกษตร (หน่วย: ไร่/แปลง)

8

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

รูปที่ 3 ข้าว: ขนาดถือครองที่ดินทำนา (หน่วย: ไร่/แปลง)

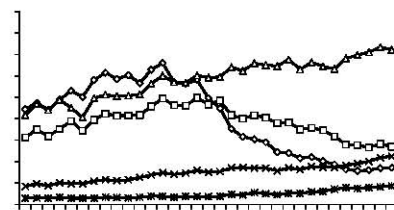
9

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

๑) ในอนาคตขนาดไร่นาจะใหญ่ขึ้น

- ชาดแลบแรงงานอย่างรุนแรงโดยเฉพาะแรงงานดริวเรือน เพราะ ดนหนุ่มสาวอพยพออกจากภาคเกษตร 4 ล้านคนในปี 2535-52

รูปที่ 4 Agricultural Employment By Age (Working hours per week >= 20)

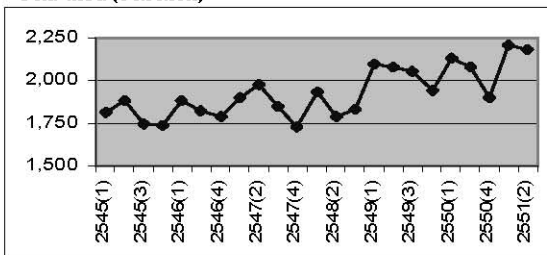

10

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

รูปที่ 5 : ค่าจ้างแท้จริง ของแรงงานเกษตรสูงขึ้น

บาท/เดือน (ราคาคงที่)

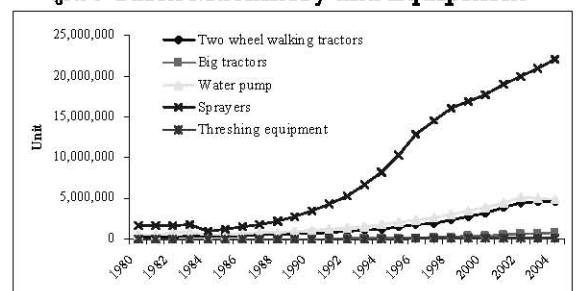

11

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

- เกษตรกรแก้ปัญหา โดย (1) ใช้เครื่องจักรกลเกษตร (2) เกษตรกรมือถือจ้างทิมมืออาชีพมาปลูก ไล่ปุ๋ย ฉีดยา เก็บเกี่ยว (3) จ้างแรงงานต่างชาติ

รูปที่ 6 Farm Machinery and Equipment

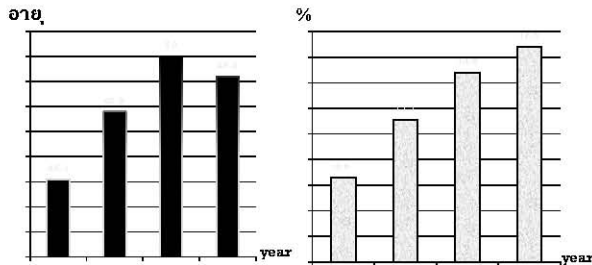

12

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

- เกษตรแก่ตัวรวดเร็ว....ต้องเลิกทำนาทำสวนในไม่ช้า

รูปที่ 7 อายุหัวท่อน้ำครัวเรือนเกษตร สัดส่วนเกษตรกรอายุ 60 ปีขึ้นไป

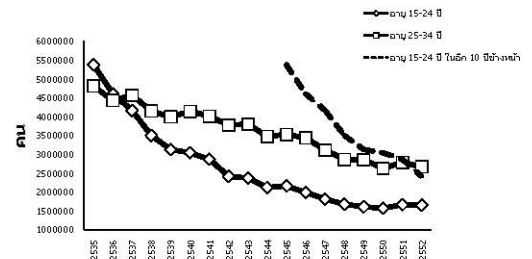

13

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

- แต่คนหนุ่มสาวจะทิ้งเกษตร และส่วนใหญ่ไม่กลับภาคเกษตร

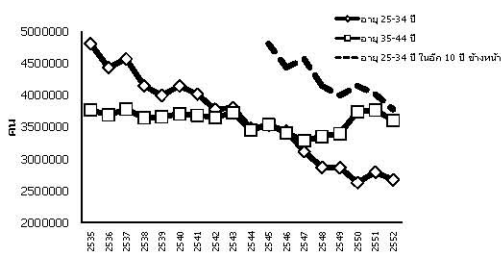
รูปที่ 8 (ก) จำนวนแรงงานในภาคเกษตรที่ทำงานมากกว่า 20 ชม./สัปดาห์

14

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

รูปที่ 8 (ข) จำนวนแรงงานในภาคเกษตรที่ทำงานมากกว่า 20 ชม./สัปดาห์

15

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

๑ผล : ขนาดไร่นาต้องใหญ่ขึ้น เพราะเกษตรกรที่เกษียณ/ตาย และลูกหลานในเมืองต้องขายที่ดิน

- หรือปล่อยให้เช่า

๑ประเด็นสำคัญในแผนพัฒนา

- อุปสรรคจากกฎหมายเช่านา ทำให้เจ้าของที่ดินไม่กล้าปล่อยให้เช่า
- ที่ดินอาจถูกทิ้งให้รกร้าง
- ขณะที่ค่าจ้างสูงขึ้น ถ้าขนาดไร่นาไม่ใหญ่ขึ้น ไทยจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน
- อาจกลายเป็นผู้นำเข้าอาหารบางอย่าง

16

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

๑ประเด็นสำคัญในแผนพัฒนา

- จึงต้องแก้กฎหมายเพื่อให้เจ้าของอินดีให้เช่าที่ดิน
- ฟาร์มใหญ่จะใช้เครื่องจักรกลเกษตรขนาดใหญ่เพื่อประหยัดแรงงาน

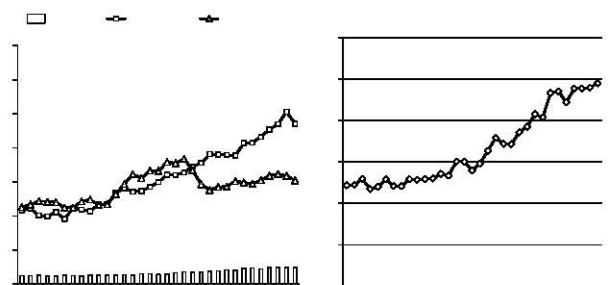
๑เกิดฟาร์มสมัยใหม่ที่เจ้าของยังเป็นเกษตรกร (large family farm)

- เหมือนในต่างประเทศ เกษตรกรรายใหญ่ คือ ผู้เช่านา
- **productivity** ต่อแรงงานจะสูงขึ้น
- รายได้ที่สูงขึ้น จะเป็นแรงจูงใจให้หนุ่มสาวที่มีความรู้อยากทำไร่นานา

17

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

รูปที่ 9 Labor Productivity (at 1988 Price)

Source : NESDB and LFS data

18

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

๑ยุทธศาสตร์ยกระดับศักยภาพเกษตรกรไทย

- แก้ไขกฎหมายเช่านา
- งานวิจัยเน้นเทคโนโลยีประหยัดแรงงาน เพื่อเพิ่ม **labor productivity**

19

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

๑ข้อกังวล : มีนายทุนใหญ่บางรายซื้อที่ดินแปลงใหญ่ไว้เก็งกำไร หรือทำเกษตรแปลงใหญ่ (plantation)

- ข้อสังเกต : เกษตรแปลงใหญ่ที่พึ่งแรงงานรับจ้างมักไม่ประสบความสำเร็จ
- เกือบภาษีที่ดินแปลงใหญ่เกิน 50 ไร่ ในอัตราเดียวกับที่ดินที่ใช้ด้านอื่น
- เก็บภาษี **capital gain tax** จากที่ดิน

20

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

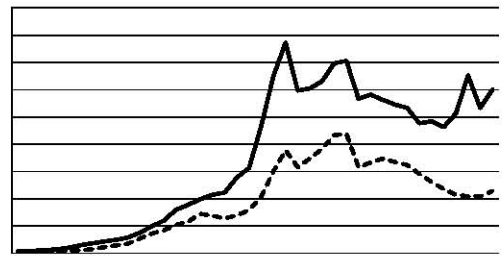
2.2 ความอ่อนแอของระบบวิจัยและส่งเสริมเกษตรในภาครัฐ

- ปัญหาสำคัญ คือ (1) เงินวิจัยถูกเบียดไปใช้งานส่งเสริม 90% (2) การวิจัยแบบไร้ทิศทางและเบี้ยหวัดตก (3) งานวิจัยถูกเพิกเฉยที่ไม่สำคัญแย่งชิงไป (4) ขาดแรงจูงใจให้นักวิจัยรุ่นใหม่ที่เก่งมาทดแทนนักวิจัยอาวุโสที่เกษียณ (5) ระบบส่งเสริมจากส่วนกลางไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรไทย ฯลฯ
- ขณะนี้ 5 ส. พยายามแก้ไขปัญหา และได้เงินมา 1,000 ล้านบาท แต่ไม่ได้แก้ปัญหาด้านศักยภาพการวิจัย
- ข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์ : (1) ปรับปรุงระบบจัดสรรทุนวิจัยเกษตร (2) เพิ่มทุนวิจัยเกษตรและแรงจูงใจนักวิจัย (3) กระจายอำนาจหน้าที่การส่งเสริมสู่ภาครัฐบาลท้องถิ่น

21

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

รูปที่ 10 Public R&E in agriculture

Source: Bureau of the Budget.

22

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความเข้มแข็งภาคเกษตร

๑บทเรียนการสร้างศักยภาพด้านการวิจัยภาคเกษตรของในหลวงรัชกาลที่ 5

- สภาวะแวดล้อม : ปัญหาการคลัง กักตุนตามจากการล่าอาณานิคม ชาวไทยส่งออกคุณภาพต่ำได้ราคาต่ำ
- วิสัยทัศน์ : ในหลวงทรงเป็นห่วงเรื่องชาวไทยราคาต่ำ เพราะคุณภาพต่ำ
- สร้างคน : ส่งคนไปเรียนเกษตรสมัยใหม่ สร้างโรงเรียนเกษตร : พระยาโกษากร
- สร้างองค์กร : ตั้งกระทรวงเกษตร โรงเรียนเกษตร
- งานเกษตรแห่งชาติปี เมษายน 2553
- ผลงานคัดเลือกพันธุ์พื้นเมืองของพระยาโกษากร การฝึกอบรมนักเกษตร และการปรับปรุงพันธุ์ของหลวงอินทรี กับอาจารย์จากดอร์เนลในปี 2493-97 ทำให้ไทยสามารถประสบความสำเร็จในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวคุณภาพจากข้าว **IR-8** และข้าวพันธุ์พื้นเมืองคุณภาพดี

23

3. ยุทธศาสตร์การจัด

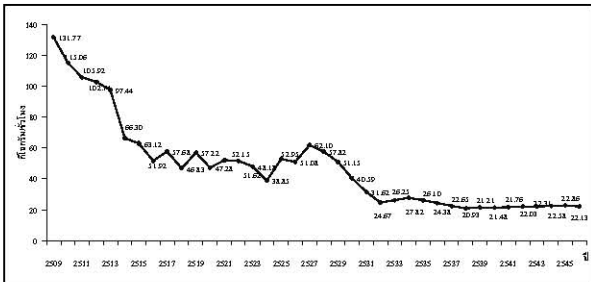
การทรัพยากรธรรมชาติ : สร้างสถาบันฯ

๑สร้างศักยภาพการจัดการทรัพยากร

- ควรมีระบบกรรมสิทธิ์ 3 ระบบ : กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล กรรมสิทธิ์ของรัฐ และกรรมสิทธิ์ชุมชน
- ความสำคัญของกรรมสิทธิ์ชุมชน : ทรัพยากรธรรมชาติหลายชนิดเป็นทรัพย์สินแบบ “มือใครยาวสาวได้สาวเอา” (**open access**)
- เกิดการใช้ทรัพยากรแบบฟุ่มเฟือย (เพราะไม่ต้องจ่ายค่า น้ำ) จับปลามากเกินศักยภาพของอ่าวไทย ฯลฯ

24

3. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ความเสื่อมโทรมของสัตว์น้ำ เนื่องจากเครื่องมือกวาดจับสัตว์น้ำ และการประมงเกินขนาด ตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ จับปลาที่มีขนาดเล็กลงทุกที สัตว์น้ำที่จับได้เปลี่ยนจากปลาอายุยืน เป็นปลาอายุสั้น อยู่ในระดับต่ำของชั้นอาหาร

3. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

- **เกิดความเหลื่อมล้ำ** : ขณะที่นายทุนผู้มีอิทธิพลยึดครองทรัพยากรธรรมชาติ มรดกของชาติ ชาวบ้านกลับถูกจับเมื่อเข้าทำกินในที่ดินของตนที่ถูกประเทศเป็นเขตป่า หรือสูญเสียรายได้จากการประมง
- **เกิดความขัดแย้งรุนแรง** ระหว่างเกษตรกรเหนือน้ำ-ท้ายน้ำ ระหว่างเกษตรกรกับอุตสาหกรรม ระหว่างคนต่างลุ่มน้ำระหว่างประมงพื้นบ้านกับประมงพาณิชย์
- รัฐส่วนกลางขาดความสามารถ/ขาดข้อมูลการจัดการ และยังมีปัญหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลของนักการเมือง
- จึงต้องให้รัฐบาล ท้องถิ่น/ชุมชน มีสิทธิการจัดการทรัพยากรสาธารณะ

26

3. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

๑ ข้อเสนอเรื่องยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากร : ต้องสร้างสถาบันสำคัญ 2 ด้าน

- (1) สภาพัฒน์ร่วมเป็นเจ้าภาพขับเคลื่อนให้มีกฎหมายสิทธิชุมชน กฎหมายภาษีสิ่งแวดล้อม
- (2) กระจายอำนาจการจัดการทรัพยากร :
 - ให้สิทธิการจัดการทรัพยากรแก่ท้องถิ่น คนในลุ่มน้ำสาขาย่อย
 - การสร้างศักยภาพของท้องถิ่น/ชุมชนในการจัดการทรัพยากร เช่น ภูมิจัดการลุ่มน้ำสาขาย่อย กลุ่มประมงพื้นบ้าน ฯลฯ
- ในต่างประเทศมีงานวิจัยเรื่องกลุ่มชาวบ้านกับการจัดการทรัพยากรที่เป็นสมบัติสาธารณะ
- เมืองไทยมีองค์กรชาวบ้านและ **NGO** รวมตัวกันและร่วมมือกับหน่วยของรัฐด้านการจัดการทรัพยากรชายฝั่งและทรัพยากรทะเล และประสบความสำเร็จในการจัดการแบบบูรณาการ เกิดการใช้ทรัพยากรแบบยั่งยืน
- แต่ยังขาดการวิจัยเพื่อถอดบทเรียนต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อไป และชุมชนอื่น ๆ

27

4. บทบาทใหม่ของสภาพัฒน์

ภายใต้สภาวะแวดล้อมการเมืองใหม่ :
อดีต ปัจจุบัน อนาคต

- **อดีต** : ยุคเผด็จการ แผนแม่บทการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- **ปัจจุบัน** : ยุคประชาธิปไตยแบบประชานิยม สภาพัฒน์หมดบทบาทด้านนโยบาย
- **ทำหน้าที่ติดตามการดำเนินนโยบายรัฐ**
 - สร้าง **networking** ตั้งแต่แผนฯ 8

28

4. บทบาทใหม่ของสภาพัฒน์

๑ อนาคต : สังคมพหุนิยม

- สร้างความรู้
- ร่างแผนฯ ฉบับ 11 มีข้อมูลและความรู้ดีมาก
- ขั้วระบองการใช้ข้อมูล เช่น สถิติขนาดถือครองที่ดิน และการขาดแคลนน้ำ
- Networking กับภาคส่วนต่าง ๆ และสมาชิกปฏิรูป เพราะสภาพัฒน์ไม่ใช่คนทำเองทุกอย่าง
- สร้างเวทีให้ภาคส่วนต่าง ๆ สามารถส่งเสียง (voice) ได้อย่างสันติ หรือเป็นเสียงให้/ชาวบ้าน/ ส่วนราชการ/นักธุรกิจรายเล็ก
- สร้างสถาบัน และเสนอแนวทางสร้างศักยภาพขององค์กรต่าง ๆ
- ข้อเสนอแนะสอดคล้องกับแนวคิด “กระบวนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ สู่ทางปฏิบัติ” ของร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับ 11

29

ขอบคุณครับ

30

ถึงฝันดีอย่าดีเป็นเลขหอย
 เร่งปลูกกล้วยปลูกป่ารักษาธาร
 เลี้ยงหมูไก่ปลูปลาอย่าช้านาน
 ชวนแม่บ้านจู้จี้ยู่ที่นา

รายงานสรุปผลการประชุม กลุ่มที่ ๔

การขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ อย่างมีผลสัมฤทธิ์

ประธาน :	ดร.อาชว์ เตาลานนท์	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ :	นายธานีินทร์ ณะเฒ	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปราย :	นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์	ประธานกรรมการบริษัท ปิยะณรงค์ จำกัด
	นายแก้วสรร อติโพธิ	อดีตสมาชิกวุฒิสภา
	ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย	รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

๑ สรุปผลการนำเสนอ

ดร.อาชว์ เตาลานนท์ ประธานฯ ได้เกริ่นนำการประชุมว่า แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนระดับชาติที่มีสาระค่อนข้างกว้างและครอบคลุมหลายมิติ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ โดย ยึดหลักการ ๒ ประการ ได้แก่ การนำหลัก Plan Do Check Act (P-D-C-A) มาปรับใช้ กล่าวคือ เมื่อจัดทำแผนที่มีความสมบูรณ์แล้ว จึงนำมาสู่การปฏิบัติ ตามด้วยการติดตามตรวจสอบและประเมินผลเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงต่อไป ภายใต้กระบวนการเหล่านี้ต้องพิจารณาขั้นตอน ที่เป็นจุดอ่อนของการดำเนินงาน ที่ต้องปรับแก้ให้การขับเคลื่อนแผนฯ บรรลุผล ประการที่สอง การเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ กับแผนระดับต่างๆ อย่างบูรณาการและเกิดประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายต้องมีความเข้าใจร่วมกันในสาระของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และสามารถเชื่อมโยงกับแผนในระดับต่างๆ ไปในทิศทางเดียวกันในการตอบสนองเป้าหมายของแผนพัฒนาประเทศ

จากนั้น ประธานฯ ได้เชิญนายธานีินทร์ ณะเฒ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำเสนอสาระสำคัญของการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑สู่การปฏิบัติ มีสาระสำคัญดังนี้

๑.๑ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๑๐ แผนพัฒนาฯ ในระยะแรก ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๔ เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศแบบบนลงล่าง มีข้าราชการและนักวิชาการเป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการแผนสู่การปฏิบัติ ต่อมาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ - ๗ แผนพัฒนาฯ ได้คำนึงถึงการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนมากขึ้น มีการจัดทำแผนพัฒนาชนบทและเปิดโอกาสให้ ภาคเอกชนมีบทบาทร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนามากขึ้น ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ เป็นจุดเปลี่ยนของการจัดทำแผนพัฒนาฯ ที่ให้ความสำคัญกับการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ภาคประชาสังคม /ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนฯ และการพัฒนาประเทศมากขึ้น ได้ดำเนินการต่อเนื่องถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ - ๑๐ ที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางของแผนฯ แต่เป็นช่วงที่ประเทศประสบวิกฤตเศรษฐกิจและวิกฤตการเมือง ทำให้หลายภาคส่วนมีข้อจำกัดในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ส่งผลให้การพัฒนาประเทศไม่บังเกิดผลเท่าที่ควร

ผลการทบทวน การบริหารจัดการ แผนพัฒนาประเทศ สรุปได้ว่า การบริหารการพัฒนาประเทศ ระยะแรกในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๗ เป็นการดำเนินการ จากบนลงล่าง ก่อนที่จะริเริ่มให้ดำเนินการ เกิดจากล่างขึ้นบนในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ และให้ความสำคัญมากขึ้นในแผนต่อมา นอกจากนี้ ระบบการทำงานของภาครัฐยังยึด อุปทานมากกว่าอุปสงค์ ดังนั้น การบริหารจัดการแผนพัฒนาประเทศในระยะต่อไป จะต้องให้ความสำคัญต่อการกระจายการพัฒนาไปสู่ระดับพื้นที่ โดยมีจุดเชื่อมโยงทั้ง ด้านสาระของการพัฒนาและ กระบวนการขับเคลื่อน แผนฯ ในลักษณะบนลงล่างและล่างขึ้นบนอย่างสมดุล รวมทั้ง ปรับเปลี่ยนจากการให้ความสำคัญด้านอุปทานมาสู่อุปสงค์ผ่านกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วม เช่น กลไกคณะกรรมการร่วมภาครัฐ และเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) กลไกแผนท้องถิ่นและแผนชุมชนต้น น้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ให้ความสำคัญกับภูมิสังคม สนับสนุนการใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เชื่อมโยงให้พื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชนมีความเข้าใจในยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ สอดคล้องกับบริบทของตนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งจัดทำระบบการจัดสรรงบประมาณและการใช้ทรัพยากร ที่สอดคล้องกับแนวคิดพื้นที่ – ภารกิจ – การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่ปฏิบัติ

๑.๒.๑ การบริหารการพัฒนาที่ผ่านมาที่มีข้อจำกัด ดังนี้

- ๑) บทบาทภาครัฐยังครองรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง หน่วยงานระดับภาคไม่สามารถ ปรับตัวกับมิติ/รูปแบบการพัฒนาใหม่ๆ ได้ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น (อปท.) มีปัญหาในการบริหารจัดการ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการติดตามประเมินผลแผนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ
- ๒) ชุมชนมีข้อจำกัดในการจัดทำแผนชุมชนให้เชื่อมโยงกับแผนฯ ระดับอื่นๆ ในพื้นที่ ได้อย่างเหมาะสม หลายชุมชนประสบปัญหา ของการ เสนอแผนชุมชน ไม่ทันกับกรอบเวลาการจัดทำ แผนจังหวัด หรือแผนชุมชนถูกนำไปรวบรวมโดยขาด การวิเคราะห์ในเชิงความเชื่อมโยง และไม่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ของแผนจังหวัด นอกจากนี้ ชุมชน ยังขาดพลังและมีบทบาทน้อยในการติดตามความก้าวหน้าของ แผนงาน/โครงการ
- ๓) ภาคเอกชนมีบทบาท เพิ่มขึ้นตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ แต่อยู่ในวงจำกัด ขณะเดียวกัน ต้องเผชิญกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อาทิ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จึงจำเป็นต้องนำบทเรียนต่างๆ มาปรับปรุงการประกอบ ธุรกิจที่ต้องตระหนักถึงความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น
- ๔) สถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัยมีบทบาทน้อยในการพัฒนาท้องถิ่น บุคลากรทางการศึกษามุ่งทำผลงานวิจัยเพื่อเน้นการเลื่อนวิทยฐานะ แต่ไม่ได้เชื่อมโยงกับภาคเอกชน ท้องถิ่น และ ชุมชน อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันเริ่มมีการทำวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมมากขึ้น

๑.๒.๒ ปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงต่อการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ
 ในระยะที่ผ่านมา การนำแผนพัฒนาฯ ไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจังมีน้อย โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณ ไม่สอดคล้องกับการประกาศใช้แผนพัฒนาฯ การจัดสรรงบประมาณลงสู่พื้นที่แม้จะมีมากขึ้น แต่มีข้อจำกัดด้าน การบริหารการใช้จ่ายที่ไม่เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพเท่าที่ควร กลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาประเทศ และการติดตามประเมินผลขาดการกำกับดูแลในภาพรวม รวมทั้งการทุจริตคอร์รัปชันส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารการพัฒนาและความเชื่อมั่นในระยะยาว

๑.๒.๓ ปัจจัยเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐการมีเครื่องมือ และวิธีการใหม่ๆ ที่เสริมให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากขึ้น สนับสนุนการพัฒนาในระดับพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรม ขณะเดียวกัน มีการประ เหมินตนเองและขยายออกไปสู่ท้องถิ่น ภาคชุมชน /ภาคประชาชน เข้มแข็ง ตระหนักในศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ และมีโอกาสเข้าร่วมการบริหารจัดการประเทศเพิ่มขึ้น ภาคธุรกิจ เอกชนให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและดำเนินธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคมหรือเพื่อสังคม อาทิ การนำแนว คิดความรับผิดชอบต่อสังคมและธุรกิจเพื่อสังคมมาใช้ โดยมุ่งประกอบธุรกิจแบบยั่งยืนมากกว่า จะมุ่งผลกำไรเพียงอย่างเดียว ขณะที่ภาควิชาการตื่นตัวและได้รับการยอมรับมากขึ้นในฐานะแกนหลักของ การพัฒนา

๑.๓ หลักการและวัตถุประสงค์การบริหารจัดการแผนฯ สู่การปฏิบัติ เนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนระดับประเทศ การผลักดันสู่การปฏิบัติต้องขับเคลื่อนผ่านแผนระดับรองลงไป แต่ละแผน มีคณะกรรมการกำกับดูแล จึงต้องมีการกำหนดหลักการและวัตถุประสงค์ให้เป็นกรอบสำหรับกลไกและระบบ ต่างๆ ในการขับเคลื่อนได้อย่างมีเอกภาพและสอดคล้องกัน โดย

๑.๓.๑ หลักการ การขับเคลื่อนการพัฒนาต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน สร้างการยอมรับ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวาง ดังนี้ ๑) เชื่อมโยงแผนทุกระดับและแปลง สู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับภูมิสังคม ๒) ยึดหลักการพัฒนา พื้นที่ การกิจ และการมีส่วนร่วม ร่วม โดยให้จังหวัด เป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาในระดับชาติและท้องถิ่น /ชุมชน ๓) เพิ่มการใช้ องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน และ ๔) ใช้กลไกและเครื่องมือการพัฒนา ของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการ

๑.๓.๒ วัตถุประสงค์ เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแผน พัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การ ปฏิบัติเป็นไปด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน บูรณาการแผนงานจากส่วนกลาง พื้นที่ และท้องถิ่น /ชุมชน และการติดตามและประเมินผลเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบตั้งแต่ภาพรวมของประเทศลงสู่ชุมชน

๑.๓.๓ แนวทางการขับเคลื่อนแผนฯ สู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย ๖ แนวทาง ดังนี้

๑) สร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและเข้าร่วมในการ ผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ

๒) สร้างความเชื่อมโยงระหว่าง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผน บริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับอื่นๆ ให้เกิดการ บูรณาการประเด็นการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ที่มี ความเชื่อมโยงกันและจัดทำเป็นแผนการลงทุน/แผนพัฒนาเฉพาะด้านที่ตอบสนองการพัฒนาในหลายมิติ

๓) สร้างสภาพแวดล้อมให้ เหมาะสมและ เอื้อต่อการขับเคลื่อน แผนของภาคีการ พัฒนาต่างๆ ให้ความสำคัญกับการใช้ การวิจัยพัฒนา เป็นเครื่องมือ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และ ปรับ กฎหมาย/กฎ ระเบียบ ที่เป็นข้อจำกัดการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ

๔) เพิ่มประสิทธิภาพกลไกรับผิดชอบ ให้สามารถขับเคลื่อน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในระดับประเทศและ พื้นที่ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ให้จังหวัดเป็นจุดประสาน การขับเคลื่อนประเด็น การพัฒนาระดับประเทศและพื้นที่ รวมทั้ง ประสานและผลักดันให้กลไกนอกภาครัฐมีส่วนร่วม มากขึ้น ในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มากขึ้น

๕) เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการ พัฒนาศักยภาพประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้าร่วมพัฒนา ชุมชนมากขึ้น ส่งเสริมภาคเอกชนให้มีบทบาทนำในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม รว มทั้งส่งเสริมสื่อให้มีความเป็นกลาง

๖) จัดให้มีระบบการติดตามประเมินผล แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งในภาพรวมและระดับพื้นที่ และเสริมสร้างกลไกตรวจสอบภาคประชาชนให้เข้มแข็ง

๑.๔ ประเด็น การพัฒนา สำคัญใน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดประเด็น การพัฒนาสำคัญในระยะ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อ จัดทำเป็นแผนการลงทุนการพัฒนา/แผนพัฒนาเฉพาะด้าน ดังนี้

๑.๔.๑ การพัฒนาคุณภาพคน ชุมชน และสังคม มุ่งเตรียมคนไทยให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและ ส่งเสริมบทบาทภาคประชาสังคมและธุรกิจเอกชนให้เป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคมไทย ทั้ง ๓ ประเด็นอยู่ใน ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม และการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๑.๔.๒ การปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจ ให้มีความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบน ฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา ภายใต้ปัจจัยสนับสนุนที่เอื้ออำนวยและระบบการแข่งขันที่ เป็นธรรม และบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศที่ เข้มแข็งและขยายตัวอย่างมีคุณภาพ สร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศ ประเด็นดังกล่าวอยู่ในยุทธศาสตร์การปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๑.๔.๓ การสร้างความเชื่อมโยงในภูมิภาค มุ่งส่งเสริมความร่วมมืออย่างเป็นหุ้นส่วนการ พัฒนาทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค และเตรียมความพร้อม ให้ประเทศ ไทยเข้าสู่ การเป็น ประชาคม อาเซียน ทั้ง ๒ ประเด็นอยู่ในยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค

๑.๔.๔ การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยประเด็นการ พัฒนาสำคัญ ทั้งการ บริหารจัดการน้ำและที่ดินเพื่อสนับสนุนความ มั่นคงด้านอาหารและการปรับโครงสร้าง ทางเศรษฐกิจ และการยกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ อยู่ในยุทธศาสตร์ ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน และ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๑.๔.๕ การขับเคลื่อน การบริหารจัดการประเทศเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม อยู่ใน ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๑.๕ การขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ต่างๆ ในระยะ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จะต้องมีการระดับชาติร่วมกันรับผิดชอบ เช่น การพัฒนาท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ภายใต้ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน จะขับเคลื่อน โดยเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ มีคณะกรรมการนโยบายกา รท่องเที่ยวแห่งชาติเป็นกลไก กำกับดูแล แผนบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นองค์รวมที่ครอบคลุมการจัดการน้ำท่วม น้ำแล้ง มีคณะกรรมการ

ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สังกัดกรมทรัพยากรน้ำกำกับดูแล และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งชาติเป็นผู้ดูแล เป็นต้น การดำเนินงานของคณะกรรมการเหล่านี้จะเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยนำเป้าหมายการพัฒนาและประเด็นการพัฒนาในยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นเป้าหมายหลักของการดำเนินงาน นำไปสู่การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จเพื่อกำกับให้แผนงานระดับรองเกิดผลสัมฤทธิ์

๑.๖ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในระดับพื้นที่ ส่งเสริมให้ อบต. มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการสะท้อนปัญหาของพื้นที่ เพราะใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด โดยเฉพาะการจัดบริการสาธารณะทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประปา ไฟฟ้า และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนท้องถิ่น ขณะเดียวกัน ภาคส่วนต่างๆ ทั้งราชการส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชน จะต้องสร้างกลไกที่สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะการนำความรู้และภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่น/ชุมชนมาใช้ประโยชน์ นำไป สู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาที่บูรณาการความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อผลักดันการพัฒนาในพื้นที่ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

๑.๗ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สศช. ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นระยะ และประเมินผลทุกปี ที่ ึงความก้าวหน้าการดำเนินการ การตอบสนองต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ และปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางปรับปรุง เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำหรับการติดตามประเมินผล ดำเนินการตั้งแต่แผนระดับรองของคณะกรรมการระดับชาติชุดต่างๆ ถึงแผนระดับจังหวัด /กลุ่มจังหวัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างในเชิงพื้นที่ และส่งเสริม ให้พื้นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการติดตาม ประเมินผลและร่วมดำเนินการอย่างเต็มที่

โดยสรุป แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ต้องเชื่อมโยงกับแผนระดับต่างๆ อย่างบูรณาการ และมุ่งกำหนด กระบวนการ กลไก และประเด็นการพัฒนาของท้องถิ่น/ชุมชนให้ชัดเจน ึงควรกระตุ้นให้ อบต. สะท้อนความคิดเห็นมากขึ้น ขณะเดียวกัน ต้องส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชนอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการทำธุรกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมภาคประชาชนให้เข้มแข็งและมีบทบาทเพิ่มขึ้นในการเป็นกลไกตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชัน

๒ สรุปผลการอภิปราย

ผู้อภิปรายนำได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติในประเด็นสำคัญ ดังนี้

๒.๑ นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนที่มีความชัดเจนในการมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างไรก็ตาม ความผันผวนทั้งจากภายในและภายนอกยาก ต่อการควบคุม อาทิ วิกฤตเศรษฐกิจ ดังนั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ต้องชี้ให้เห็น ถึงความจำเป็น ที่ต้องเปลี่ยนแปลง ในลักษณะของการ “ปฏิรูป” เนื่องจากปัจจุบัน ประเทศไทยอยู่ใน ภาวะวิกฤต การบริหารภาครัฐอ่อนแอ โครงสร้างเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน การนำพาประเทศให้รอดพ้นสถานการณ์เหล่านี้ ึง จำเป็นเร่งด่วน ที่ต้อง

กระตุ้นการลงทุนสร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ สนับสนุนให้เกิดการลงทุนด้านนวัตกรรม เพิ่มจากร้อยละ ๐.๒๕ เป็นร้อยละ ๑ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ตลอดจนเร่งพัฒนากำลัง คนให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร สร้างความเข้มแข็งของชุมชน เน้นการอยู่ร่วม กันระหว่าง ภาคอุตสาหกรรมและชุมชน สร้างความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การบริหารจัดการน้ำ การคมนาคม และการพัฒนาระบบข้อมูลภาครัฐที่ สศช. มีบทบาทในการรวบรวม ข้อมูล จากพื้นที่มาใช้ประโยชน์ในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนา

การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ต้องกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และ แนวทาง การพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ สามารถนำไปปรับใช้ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ยกตัวอย่าง เช่น แผนพัฒนาฯ ของประเทศจีนและมาเลเซียที่มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจน แผนพัฒนาฯ ของประเทศจีนได้กำหนดให้มีการขึ้นค่าแรงร้อยละ ๑๓ ต่อปี และ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘ ส่วนแผนพัฒนาฯ ของประเทศมาเลเซียกำหนดเป้าหมายในปี ๒๐๒๐ จะเป็นประเทศที่มี รายได้ปานกลาง เป็นต้น ขณะเดียวกัน การจัดทำแผนระดับรอง แผนปฏิบัติการ และแผนงาน/โครงการต่างๆ ต้องเกิดจากการใช้ ข้อมูล ที่มีคุณภาพ และการ ศึกษาวิจัยที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลและผลการ ศึกษาวิจัยที่ได้จากพื้นที่ในลักษณะล่างขึ้นบน และเกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ เพื่อค้นหาประเด็น การพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ นำไปสู่ การบูรณาการ การทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดสำหรับการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน สามารถจัดทำ ข้อเสนอแนะ เพื่อการ ปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ต้องมุ่ง สร้างการพัฒนาสู่ระดับพื้นที่ โดยยึดหลัก “**แผนต้องแรงและลึก เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน**” ใช้วิธีการที่ หลากหลาย ให้ภาครัฐเรียนรู้การพัฒนาในมิติต่างๆ ของชุมชน นำมาเป็นบทเรียนและขยายผลให้กว้างขวาง ดังนี้

๒.๑.๑ การถอดบทเรียนจากตัวอย่างความสำเร็จ

๑) **ชุมชนเข้มแข็ง** มีตัวอย่างที่น่าสนใจหลายแห่ง อาทิ ศูนย์เรียนรู้ ชุมชนตำบล ดงขี้เหล็กและ ศูนย์เรียนรู้ฝ้ายอมคราม จ.สกลนคร เป็นตัวอย่าง ความสำเร็จของการ แก้ปัญหาความยากจน ที่ เน้นการพึ่งตนเอง เริ่มจากการเปลี่ยนความคิด ในการพึ่งพาทายนอกมาสู่การพึ่งตัวเอง เกิดการรวมกลุ่ม นำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชน เป็นการเพิ่ม รายได้และมีการบริหารจัดการด้าน การเงินอย่างเป็นระบบ

๒) **เกษตรกรเข้มแข็ง** หลายพื้นที่ได้มีการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ ตลาดกลาง ผักและผลไม้จังหวัดราชบุรี (ตลาดศรีเมือง) เป็นตัวอย่างของชุมชน ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับเกษตรกรใน การพัฒนาผลผลิตให้ได้มาตรฐานและแข่งขันได้ โดยร่วมมือกับหน่วยงานทางวิชาการ ตั้งศูนย์บริการเกษตรกร ตรวจสอบสารพิษในผักผลไม้ที่นำมาจำหน่าย ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันสารพิษต่างๆ และมีเป้าหมายที่ ชัดเจนในการก้าวสู่มาตรฐานอาหารปลอดภัยและส่งออกในประเทศแถบยุโรป

๓) **การศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน** ที่เป็นต้นแบบ การเรียนรู้ อาทิ โรงเรียนบ่อไร่วิทยาคม เป็นตัวอย่างการพัฒนาการศึกษาร่วมกัน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม คนในชุมชนจัด เวทีระดมความคิดเห็น และตกลงร่วมกันที่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เด็กและคนในชุมชน จากนั้น กำหนดแนวทางการพัฒนาอย่างจริงจัง ส่งเสริมให้ คิด วิเคราะห์ เรียนรู้ด้วยตนเองจาก สิ่งที่เกิดขึ้นจริง พัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้คนในชุมชน ส่งผลให้เด็กในชุมชนเข้าศึกษาต่อ ในมหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศ

๒.๑.๒ การกระจายอำนาจ สู่ท้องถิ่น /ชุมชน โดยลดการควบคุมจาก ส่วนกลาง กระจายงบประมาณ สู่พื้นที่ ภาครัฐ ทำหน้าที่เป็น ผู้ประสาน ส่งเสริมการพัฒนา อำนาจ ความสะดวก และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้ง พัฒนาข้าราชการให้เป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ที่สามารถปรับวิถีคิดของคนในชุมชน ก่อให้เกิดเป็นความรู้ที่ใช้ประกอบการ ปฏิบัตินำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และสนับสนุน แนวคิดของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี ในการจัดตั้งสำนักบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนา ทำหน้าที่ ดูแลการบริหารที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

๒.๑.๓ การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน โดย

๑) ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา และการศึกษาออกโรงเรียน มุ่งสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยเฉพาะการพัฒนาสถาบันอาชีวศึกษา ให้เป็นสถานศึกษาด้านเทคโนโลยี และเป็นศูนย์การเรียนรู้ทักษะเชิงวิชาการ

๒) การพัฒนาแรงงานให้ มีทักษะและความรู้ความเข้าใจ ต้องมุ่งปรับทัศนคติของผู้ประกอบการให้ เห็นว่าการยกระดับศักยภาพแรงงานก่อให้เกิด ผลดีในระยะยาวต่อกระบวนการผลิต และได้มาตรฐานสากล จึงจะทำให้ผู้ประกอบการส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพแรงงานด้วยการฝึกอบรม ปรับกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานสากล ใช้ข้อมูลการวัดความสำเร็จ และการจัดการอย่างเป็นระบบ

๒.๑.๔ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ควรนำวิธีการติดตามประเมินผลเชิงวิชาการมาใช้ อาทิ การสร้างดัชนีวัดผลสำเร็จ และกลยุทธ์กระบวนผลการดำเนินงานตามหลักการของ Balance Scorecard : BSC รวมถึงนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูล สำหรับการติดตามประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ

๒.๑.๕ การให้สังคมยอมรับและใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นกรอบทิศทางการพัฒนา ประเทศ โดยเฉพาะภาคการเมืองต้องยอมรับที่จะใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดย สศช. ต้องผลักดันให้รัฐบาล นำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มาใช้ควบคู่กับนโยบายรัฐบาลอย่างต่อเนื่องในการพัฒนา

๒.๒ นายแก้วสรร อติโพธิ

แนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยใช้การพัฒนาคลัสเตอร์ซึ่ง เป็นการรวมกลุ่มการผลิตสินค้าในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง เป็นแนวความคิดที่มุ่งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ที่ต้องมีการร่วมคิด ร่วมทำกันทั้ง กลุ่มการผลิต ใช้หลักการพึ่งตนเองและเชื่อมโยงภาคีการพัฒนาต่างๆ ประกอบด้วย ภาครัฐ ส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น และผู้ประกอบการ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในพื้นที่ ภาครัฐกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ต้องศึกษาวิจัย และวางแผนกลยุทธ์ หากสามารถสร้างกระบวนการวางแผนร่วมกันได้จึงจะเกิดการขับเคลื่อนที่มีพลัง แผนพัฒนาฯ จะเป็นกรอบทิศทางที่เกื้อหนุนการขับเคลื่อนกลุ่มการผลิตดังกล่าว อาทิ กลุ่มส้มโอที่นครชัยศรีมีการกำหนดเป้าหมายส่งออกไปขายตลาดฮ่องกงในช่วงเทศกาลไหว้พระจันทร์ที่ราคาลูกละ ๒๐๐ บาท จึงต้องผลิตส้มโอให้มีคุณภาพดี และได้ผลตอบแทนสูง นำไปสู่การพัฒนาการผลิตทั้งหมด

การพัฒนาคลัสเตอร์ต้องเริ่มต้นจากการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคร่วมกัน กำหนดจุดมุ่งหมายในการขับเคลื่อน โดย ใช้การวิจัยมาประกอบการกำหนดแผนการและแนวทางขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม สามารถดำเนินการได้จริง ค้นหาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขที่ประกอบด้วย การกำหนดตัวขับเคลื่อนการแข่งขัน ยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับกฎ ระเบียบ บุคลากรกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาร่วมกัน คิด และจัดทำโครงการ

การพัฒนาคลัสเตอร์จะมีผลดีในการมุ่งบูรณาการทุกภาคส่วนในแนวราบให้เข้าร่วม บูรณาการผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับทั้งส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่นให้อยู่ภายใต้แผนเดียวกันตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ใช้งานวิจัยให้เป็นประโยชน์ต่อการรวมกลุ่มการผลิต และผลิตคนให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มการผลิต

ดังนั้น การนำการพัฒนาคลัสเตอร์มาใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามกรอบของแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ โดยนำกลุ่มการผลิตทั้งหมดในประเทศไทยมาพิจารณา แล้วตั้งเป้าหมาย คาดว่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนบ้านเมืองต่อไปได้

๒.๓ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย

การบริหารจัดการ แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติที่มุ่งพื้นที่เป็นแนวคิดที่เหมาะสมเนื่องจากเป้าหมายของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ค่อนข้างกว้าง ทำให้ไม่สามารถสะท้อนความต้องการของคนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง การขับเคลื่อนแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ จึงต้องฟังความคิดเห็นและความร่วมมือจากระดับพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อให้คนในพื้นที่สามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมมากที่สุด นอกจากนี้ การที่แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ให้ความสำคัญกับการใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเป็นเรื่องสำคัญ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนี้

๒.๓.๑ การให้จังหวัดเป็นจุดเชื่อมการขับเคลื่อนแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานพัฒนามิติต่าง ๆ ในพื้นที่ทั้งคน ทรัพยากร การผลิตทุน ตลาดและผู้บริโภค แต่ดำเนินการในลักษณะต่างคนต่างทำ ขณะที่ จังหวัด เป็นกลไกที่เหมาะสมที่สุดที่จะประสานการดำเนินงานพัฒนาในระดับพื้นที่ เนื่องจากมีอำนาจในการบริหาร และมีทรัพยากรที่สามารถบูรณาการการพัฒนา ดังนั้น การกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาของแต่ละพื้นที่ จังหวัดจึงควรมีบทบาทเป็นแกนประสานและสามารถนำแผนระดับต่างๆ มาเชื่อมโยงกันได้อย่างบูรณาการ

๒.๓.๒ การพัฒนาระดับพื้นที่ควรยึดการพัฒนาด้วยหลักห่วงโซ่มูลค่า การพัฒนาที่ผ่านมาใช้แนวคิดการดำเนินงาน ที่ยึดตัวสินค้าภายใต้ห่วงโซ่อุปทาน ให้ความสำคัญกับ ตลาดและผู้บริโภคเป็นหลัก แม้จะทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถ สะท้อนความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ ขณะที่ การยึดหลักการพัฒนาพื้นที่ด้วยหลักห่วงโซ่มูลค่าที่ ให้ความสำคัญกับคน จะสามารถดึงความร่วมมือจากภาคีการพัฒนาต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น เนื่องจากการร่วมมือกันจะสร้างสรรค์แนวทางการพัฒนาใหม่ ๆ ทำให้แต่ละฝ่ายเห็นคุณค่าของความแตกต่าง เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เห็นเป้าหมายร่วมกัน นำไปสู่การกำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนและพร้อมเพรียงกัน จึงขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓.๓ การใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ โดยใช้หลักการทำงานร่วมกันที่นำไปสู่ผลสำเร็จ(collaboration) เป็นการนำความแตกต่างของแต่ละคน ทั้งความรู้ ประสบการณ์ และวิธีทำงานมาผสมผสานกันดำเนินการในพื้นที่ที่กำหนด และมีแผนงานที่เชื่อมโยงกัน ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผล งานที่มีคุณภาพและ เกิดการพัฒนา ที่สอดคล้องกับ สภาพในพื้นที่สามารถยกระดับการพัฒนาให้ดีขึ้น แนวคิดการนำงานวิจัยมาใช้ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคม เรียกว่า “การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ด้วยงานวิจัย”(Area-Based Collaborative Research : ABC) เป็นการออกแบบที่สามารถเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของคนได้ มี ๒ องค์ประกอบ ได้แก่

๑) การเชื่อมต่อองค์ประกอบเพื่อสร้างกลไกขับเคลื่อน ต้องอาศัย ข้อมูลที่มีความถูกต้อง การจัดทำข้อมูลที่ดีและสำคัญต่อการพัฒนา จะสามารถขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ กลไกการทำงาน ต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงาน และทุกภาคส่วนในพื้นที่ ร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและ การดำเนินงานขับเคลื่อน พร้อมกับสร้าง กระบวนการ ภายในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อเปลี่ยนจากการรับรู้ปัญหาไปสู่การเรียนรู้เพื่อ แก้ปัญหาและนำไปสู่การกำหนดประเด็นการพัฒนา รวมทั้งสามารถเปลี่ยนความสัมพันธ์ของภาคส่วนต่างๆ ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกันได้ เช่น ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดกับประชาชน นักพัฒนากับชุมชน องค์ กรธุรกิจกับองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น

๒) ข้อมูล และ ความรู้เพื่อแก้ปัญหา และ พัฒนาด้าน ต่างๆ การที่จะทำให้ข้อมูล กลไก และกระบวนการทำงาน สามารถขับเคลื่อนการพัฒนา จะต้องทำให้คนในพื้นที่เข้าใจและสามารถตีความสาระสำคัญใน ยุทธศาสตร์การพัฒนา ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของตนได้ชัดเจน แล้วเลือกประเด็นการพัฒนา เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการบริหารจากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบน และเสริมพลังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การตีความดังกล่าว ต้องอาศัย กระบวนการ “ตีความในบริบทของพื้นที่ ” ซึ่งมาจากงานวิจัยเชิงระบบที่มุ่งสรุ่ างข้อมูล และความรู้เพื่อแก้ปัญหา แต่ละพื้นที่ในหลากหลายมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีสถาบันการศึกษาหรือห หน่วยงานวิจัยเข้ามาสนับสนุน นำไปสู่การกำหนดกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม และสามารถกำหนดบทบาทของกลไกขับเคลื่อนได้อย่างเหมาะสม

การขับเคลื่อนแผนพ ฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในระดับจังหวัด สามารถนำแนวคิด การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ด้วยการวิจัย มาปรับใช้ในการจัดทำแผนจังหวัด นำไปสู่การมีกลไกการพัฒนาจังหวัดแบบมีส่วนร่วมอย่าง จริงจัง บูรณาการทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในจังหวัดภ ายใต้ข้อมูลเชิงวิชาการระดับพื้นที่ที่ถูกต้อง ทำให้ภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ว่าราชการจังหวัด นอกจากนี้ ก็เห็นด้วยกับแนวคิดของ ศ .นพ.ประเวศ วะสี ที่ ควรมี คณะทำงานดูแลยุทธศาส ตร์การพัฒนา ของแต่ละพื้นที่ ในภาพรวมให้ สามารถขับเคลื่อนงานพัฒนาได้อย่างเป็นระบบ

๓) ระบบติดตามการพัฒนา ที่สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือต่อยอดการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ โดยให้คนในพื้นที่ดำเนินการเองและส่วนกลางส่งเสริมอย่างเหมาะสม สิ่งสำคัญเป็น การจัดการ ซึ่งระบบราชการไทยยังไม่ได้นำมา ใช้อย่างจริงจัง มีเพียงการบริหารงานเท่านั้น จึงทำให้การแก้ปัญหาและการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นได้ยาก

๓ ความเห็นของที่ประชุม

๓.๑ เห็นด้วยและสนับสนุน แนวคิดการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ด้วยการพัฒนากลไกการดำเนินงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบมาประยุกต์ใ้ ด้วยหลักการ ๔ ป. ได้แก่ ปรับเกณฑ์ ประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน วิเคราะห์ปัญหาและโอกาส และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้การคิดร่วมกันระหว่างภาคเอกชนและชุมชน เกิดเป็นรูปธรรม และจังหวัดนำไปเป็นกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดได้

๓.๒ เห็นด้วยและสนับสนุน ดร.สีลาภรณ์ฯ ที่บูรณาการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและความร่วมมือของพื้นที่เชื่อมโยง กัน เกิดการขับเคลื่อนแผนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเจ้าภาพหลัก

วิธีการดำเนินงาน งบประมาณ ผลลัพธ์และผลกระทบ การติดตามประเมินผล และการบริหารจัดการ ความเสี่ยง ทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติและมูลค่าเพิ่ม

๓.๓ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนที่สามารถผลักดันสู่การปฏิบัติ จึงควรจัดทำ ภาคผนวก ๓ เล่ม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้ เล่มที่ ๑ การเชื่อมโยงแผนแม่บทกับแผนปฏิบัติการ ต้องมีตัวชี้วัดหลักในการวัดความสำเร็จของแผน ระบุกิจกรรม/ผู้รับผิดชอบในแต่ละเรื่อง มีระบบติดตามผลและมีหน่วยงานรับผิดชอบ ประเมินผลระหว่างผล การดำเนินการจริงกับการวางแผน แผนปฏิบัติการต้องมีความยืดหยุ่นสามารถเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และแผนแม่บทต่างๆ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติดำเนินการบรรลุเป้าหมาย เล่มที่ ๒ นำแผนพัฒนาหลายฉบับที่ผ่านมา ประเมินโดยเปรียบเทียบกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เล่มที่ ๓ เปรียบเทียบแผนพัฒนาของประเทศไทยกับแผนพัฒนาของประเทศต่างๆ อาทิ อาเซียน กลุ่มประเทศคู่ค้าสำคัญ

๓.๔ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ต้องระบุผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อสิ้นแผนให้ชัดเจน ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจตรงกัน การพัฒนาและการแก้ปัญหาต้องมุ่งที่ต้นเหตุ โดยสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ดังตัวอย่างมหาวิทยาลัยชีวิตของ ดร.เสรี พงศ์พิศ ที่มีการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาต่างๆ เกิดผลสำเร็จของท้องถิ่น นอกจากนี้ การพัฒนาคลังสเตอร์เป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาจากศักยภาพของพื้นที่เป็นหลัก

๓.๕ แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้มีสาระหลากหลาย ยากต่อการนำไปปฏิบัติ ขณะที่การจัดทำแผนระดับกระทรวงมีลักษณะเป็นงานประจำ และไม่สะท้อนยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น จึงเสนอให้แผนพัฒนาประเทศต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในแต่ละยุทธศาสตร์ การดำเนินงานมีการบูรณาการอย่างจริงจัง ต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติในการทำงานของข้าราชการ ทุกหน่วยงานต้องพิจารณาแบบองค์รวม ระบบงบประมาณไม่สอดคล้องกับการทำงานของข้าราชการ ส่วนความเป็นธรรม ความเสมอภาค การไม่เลือกปฏิบัติ และความเหลื่อมล้ำเป็นนามธรรมไม่สามารถแก้ไขในทางปฏิบัติได้จริง สังคมต้องมองตนเองมากขึ้น จึงจะแก้ไขได้

๓.๖ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้นำสิ่งที่ดีมารวมกัน เป็นแผนที่ดี จึงสนับสนุนแนวคิด PDCA (Plan Do Check Act) การขับเคลื่อนแผนควรมองที่ภาพรวม ยกตัวอย่างวิสัยทัศน์ของประเทศสิงคโปร์ ต้องเป็นหนึ่งในโลก โดยดำเนินการใน การนำองค์กรควรมีผู้นำที่ดี มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เน้นผู้ให้บริการวิเคราะห์/จัดการความรู้ มุ่งพัฒนาบุคลากร ปรับเปลี่ยนกระบวนการ และ นำหลัก/แนวคิดสากลมาใช้ในบริบทของไทย

๓.๗ การขับเคลื่อนแผน พัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ต้องเปรียบเทียบกับการจัดทำ แผนของ ภาคเอกชน แผนพัฒนาฯ เป็นแผนระยะ ๕ ปี เปรียบได้กับแผนระยะปานกลางของภาคเอกชน ซึ่งมีการจัดทำแผนเป็นรายปี โดยเสนอ ให้เห็นว่า แผนพัฒนาองค์กรที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ ต้องมุ่งประเด็น การสื่อสาร ที่ประกอบด้วย การรับรู้และเชื่อว่าแผนดี มีคุณภาพ รวมทั้งเชื่อมั่นว่าแผนนำไปปฏิบัติได้จริง จึงทำให้มีการดำเนินงานตามแผนและประสบผลสำเร็จ ดังนั้น สศช. ควรจัดทำแผนรายปีเพื่อให้สามารถตรวจสอบผลการดำเนินการปีต่อปีได้ มีพันธมิตรร่วมมือในการดำเนินการ แก่ประโยชน์ข้อบังคับที่เป็นอุปสรรค และเน้นความร่วมมือกับภาคธุรกิจและการอยู่ร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

ประธานฯ ได้สรุปความคิดเห็นในภาพรวมของการขับเคลื่อนแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ ผู้อภิปรายได้ให้มุมมองในด้านต่างๆ ที่จะมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งประเด็น การพัฒนาคลังสเตอร์ เป็นมุมมองจากล่าง ขึ้นบนที่เน้น สินค้าและบริการ เชื่อมโยงไปสู่

ประเด็นการพัฒนา ต่างๆ และการพัฒนาพื้นที่ รวมถึงการนำกลยุทธ์การประเมินผลการดำเนินงานตาม หลักการของ Balance Scorecard : BSC มาใช้เป็นเครื่องมือทางวิชาการใน การติดตามประเมินผลจากนี้ แผนพัฒนาฯฉบับที่ ๑๑ ยังเน้นกระบวน การมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ หลังประกาศใช้อย่างเป็นทางการเป็นการเชื่อมโยงประเด็นต่างๆทั้งจาก บนลงล่างและล่างขึ้นบน เป็นความท้าทายในการนำ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่าง มีผลสัมฤทธิ์

สำหรับการดำเนินงานในขั้นต่อไป สศช.จะนำผลที่ได้จากการประชุมปี ๒๕๕๔ มาประมวลและ ปรับปรุงในส่วนของแนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

การอภิปรายกลุ่มย่อยที่ ๔

การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อย่างมีผลสัมฤทธิ์

นายธนาธิป ณะอม

รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วันพฤหัสบดีที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เวลา ๑๑.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

1

หัวข้อการนำเสนอ

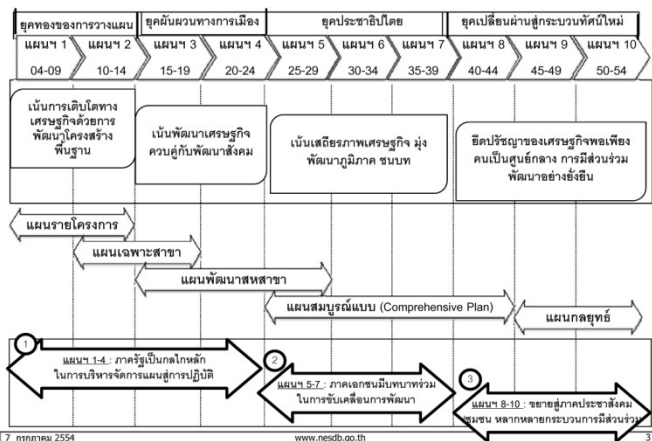
1. การบริหารจัดการที่ผ่านมา
2. บริบทการเปลี่ยนแปลง
3. หลักการและวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อน
4. แนวทางการขับเคลื่อนแผนฯสู่การปฏิบัติ
5. ประเด็นระดมความเห็น

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

2

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 - 10

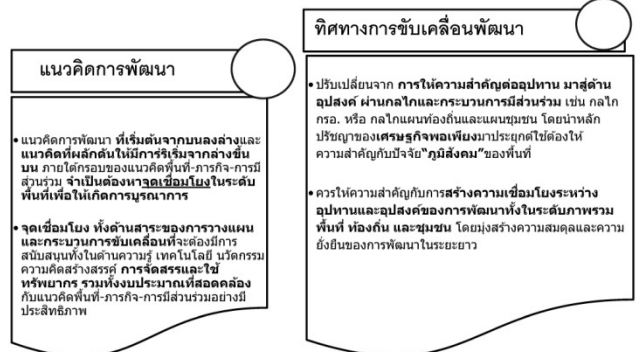

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

3

สรุปบทเรียนจากการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

4

การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการบริหารจัดการแผนฯ 11 สู่การปฏิบัติ

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

5

หลักการและวัตถุประสงค์การบริหารจัดการแผนฯ สู่การปฏิบัติ

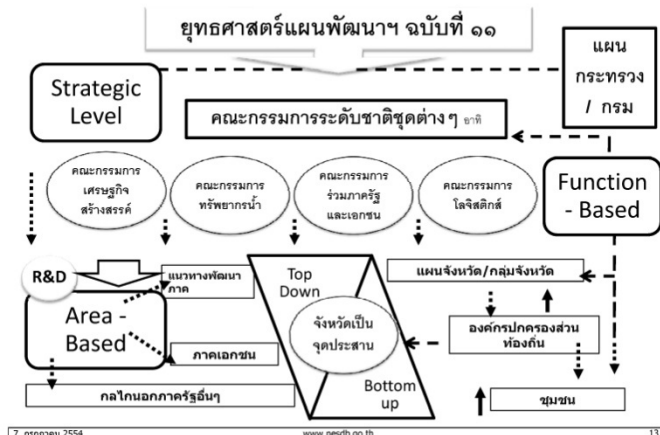

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

6

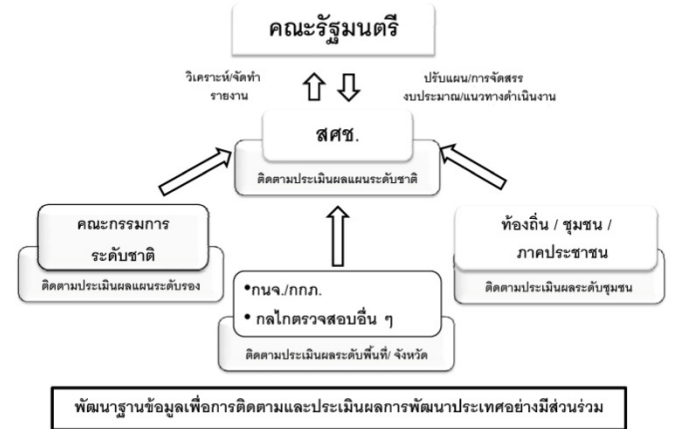
แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระหว่างกลไกระดับชาติ ภารกิจ และพื้นที่

7 กรกฎาคม 2554

13

ระบบการติดตามและประเมินผลการพัฒนาประเทศ

7 กรกฎาคม 2554

14

ประเด็นระดมความคิดเห็น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีการนำไปปฏิบัติจริง มากน้อยเพียงใด และอย่างไร

ข้อเสนอแนะทางที่เห็นว่า 11 สามารถเชื่อมโยงกับแผนระดับรองและแผนในระดับต่างๆ โดยสอดคล้องเป้าหมาย และแนวทางยุทธศาสตร์ไปดำเนินการให้บรรลุผล

ข้อเสนอแนะเชิงกระบวนการเพื่อให้แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดสามารถเชื่อมโยงจากระดับชาติและปัญหาความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนเข้าด้วยกัน รวมทั้งบูรณาการการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาในระดับต่างๆ

ข้อเสนอแนะให้ระบบการติดตามประเมินผลแผนฯ 11 โดยรวม (สศช.) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการที่สามารถเชื่อมโยงระบบการติดตามฯ ในส่วนกลางและระดับพื้นที่ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น/ชุมชนมีส่วนร่วม

ประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

15

www.nesdb.go.th

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

16

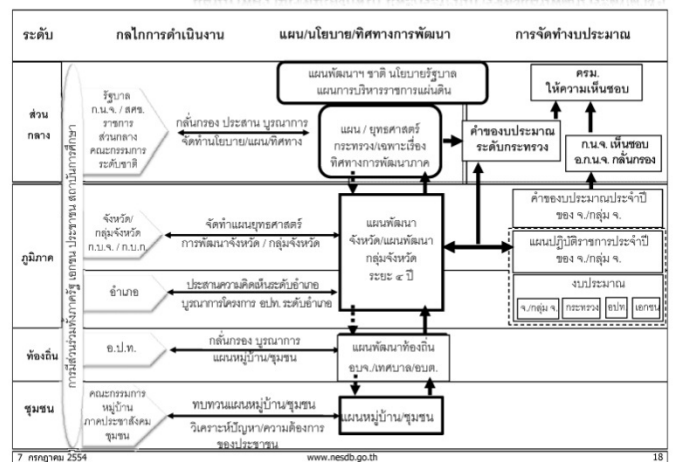
BACK-UP

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

17

แผนภาพความเชื่อมโยงกลไก และกระบวนการของแผนพัฒนาในระดับต่างๆ

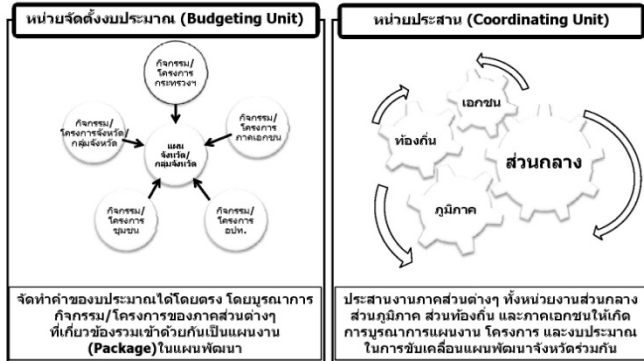

7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

18

แผนภาพแสดงบทบาทจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

[7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

19]

บทบาทจังหวัด ท้องถิ่น ชุมชน

การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

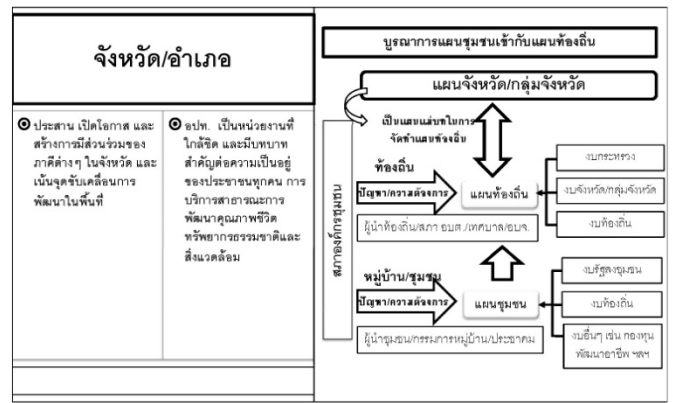

[7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

21]

บทบาทจังหวัด ท้องถิ่น ชุมชน

[7 กรกฎาคม 2554

www.nesdb.go.th

22]

กลุ่มที่ 4

การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 อย่างมีผลสัมฤทธิ์

โดย
ปิยะบุตร ชลวิจารณ์
7 กรกฎาคม 2554

1

วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

• “สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

- พึ่งตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ได้อย่างมีเสถียรภาพ
- มีความสามัคคีปรองดอง
เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

โดยมีภูมิคุ้มกัน

2

วิพากษ์กันเอง

แผนและวิธีการขับเคลื่อน	มี	ไม่มี
วิสัยทัศน์	☒	☐
ยุทธศาสตร์	☒	☐
แนวทาง	☒	☐

- แผนต้องมาจากข้อมูลและการวิจัย
 - เป็นรูปธรรม
 - มาจาก Bottom up และการมีส่วนร่วม (Agenda based, Area based)
 - บูรณาการ (Integrate)
 - มีเป้าหมาย (Target)
 - มีตัวชี้วัด
 - มีการติดตามผล
 - มีข้อเสนอแนะแก้ไข (reflection)

☐	☒
☐	☒
☒	☐
☐	☒

3

เป้าหมาย

จีน → แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (2554 -2558)

1. ขึ้นค่าแรง ร้อยละ 13 ต่อปี
2. รายได้ประชาชน เพิ่มขึ้นร้อยละ 7 ต่อปี
3. อายุ เพิ่มขึ้น 1 ปี ทุกปี
4. GDP โตไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8
5. Inflation ไม่เกินร้อยละ 4

มาเลเซีย → Vision 2020 “Rakyat Quality of Life”

1. Per Capita Income = USD 20,000 (High Income)
2. Enable all communities to fully benefit from the wealth of the country (Inclusiveness)
3. Meet present needs without compromising future generation (Sustainability)

4

วิพากษ์กันเอง

- แผนต้องขึ้นถึงความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงอย่างมีทิศทาง เรียกว่า “ปฏิรูป” ก็ได้
 - จุดเลื่อมที่สดของประเทศไทย และอยู่ในห่วงอันตราย
 - การบริหารภาครัฐอ่อนแอ
 - โครงสร้างเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน
 - ความจำเป็นเร่งด่วน
 - กระตุ้นการลงทุน
 - สร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้ (Knowledge-based) และบนสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ (Innovation-driven)
 - การผลักดันด้าน Job Creation บนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ไม่สมดุล (อายุ, คุณภาพ, ความรู้ และทักษะ)
 - ความเข้มแข็งของชุมชน
 - การมีส่วนร่วมระหว่างภาคอุตสาหกรรมและชุมชน (Green Energy)
 - ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน
 - โครงสร้างขั้นพื้นฐาน (น้ำ, การคมนาคม, ข้อมูล)

5

วิพากษ์กันเอง

เพราะฉะนั้น

แผนต้อง แรงและลึก

โดยเน้น การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

6

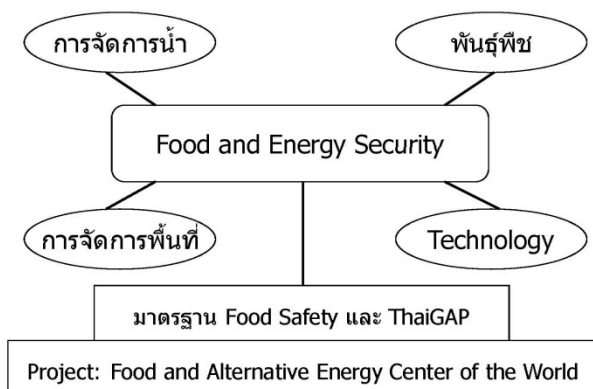

13

ชุมชนตัวอย่าง (ศูนย์เรียนรู้)

- บ้านคีรีวงศ์ จ.นครศรีธรรมราช
- วัดไผ่ล้อม (พระสุบิน) จ.ตราด
- ธนาคารหมู่บ้าน ของ อาจารย์จ่านงค์ สมประสงค์
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านน้ำขาว (ครูชม) อ.จะนะ จ.สงขลา
- ธนาคารชีวิต (พระอาจารย์ทอง เดชะปัญญา) อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
- กลุ่มเครดิตยูเนียน ชุมชนคลองจั่น
- ชุมชนอุโมงค์ จ.ลำพูน
- ชุมชนท่าข้าม จ.สงขลา
- ศูนย์เรียนรู้ฝ้ายอมคราม จ.สกลนคร

14

15

16

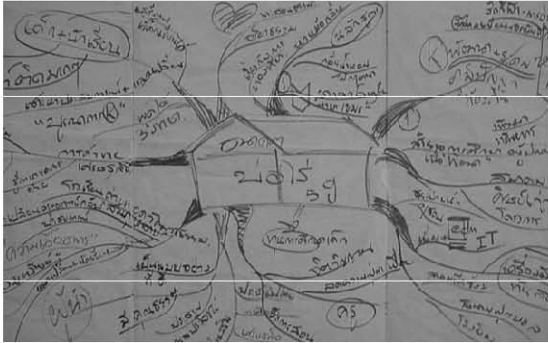

17

18

Mind mapping เส้นทางฝัน "โรงเรียนปอไร่วิทยาคม" (ภาพ 3)

19

การจัดทำเวทีประชาคม

20

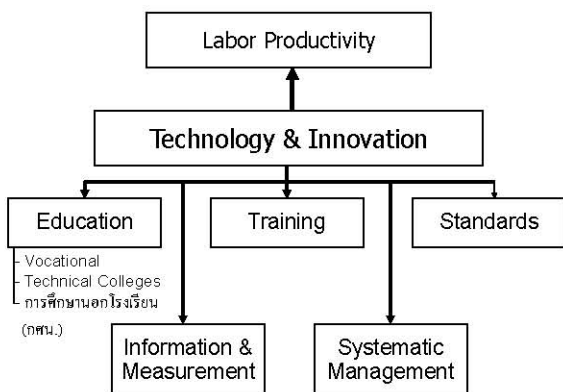

21

การบริหารจัดการ

- ▶ ต้องลงสู่พื้นที่ (Area-based)
 - Best Practices → knowledge sharing
- ▶ กระจายอำนาจ
 - ลดอำนาจส่วนกลาง
 - กระจายเงิน
 - กระจายคน

22

23

World Economic Forum: Global Competitiveness Year: 2010-2011

Basic Requirements

- Institutions
- Infrastructure
- Macro Economic Environment
- Health & Primary Education

Key for
Factor-driven
Economies

Efficiency Enhancers

- Higher Education & Training
- Good Market Efficiency
- Labor Market Efficiency
- Financial Market Development
- Technological Readiness
- Market Size

Key for
Efficiency-driven
Economies

Innovation & Sophistication Factors

- Business Sophistication
- Innovation

Key for
Innovation-driven
Economies

GDP**VS****Happiness Index**

**Measure
how much
more materials
You have**

**• Quality of Life:
Life Satisfactions
• Ability to choose
how to live**

25

- สร้างความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
โดยเน้น การพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าเพิ่ม (Value Chain) {จาก Cluster Mapping จนถึงการพัฒนา Value Chain} โดยเร็ว
 - คน (ความรู้และทักษะ)
 - เทคโนโลยี → Productivity
 - การวิจัย (demand-led)
- เน้นการสร้าง Creative SMEs
- พัฒนาโครงสร้างชั้นพื้นฐาน (น้ำ, การคมนาคม, ขยะ, G-government)

26

ขอบคุณครับ

27

การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11
สู่การปฏิบัติ

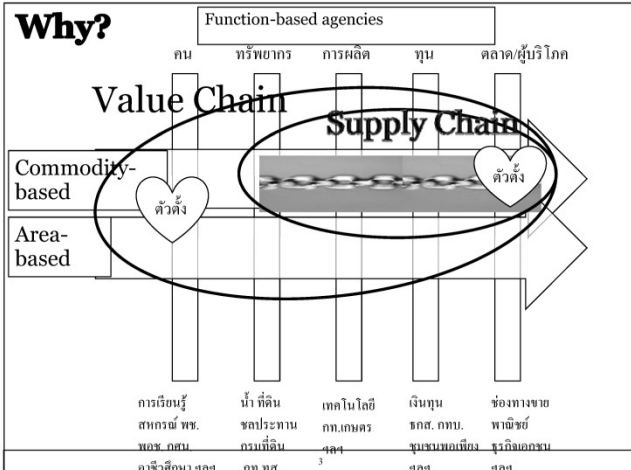
ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

1

What's new?

- ❑ **Area-based approach**
- ❑ **Research as a tool**

Why?

How?

COLLABORATION

- ❖ การเห็นคุณค่าของความแตกต่าง
- ❖ การสร้างความไว้วางใจกันและกัน
- ❖ การมีพื้นที่ปฏิบัติการร่วมกัน
- ❖ การเห็นเป้าหมายร่วม
- ❖ การให้จังหวะสัณฐาน

๖. วัตถุประสงค์ของการใช้พลังของความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์
 ๗. วิธีแห่งการสร้างสรรค์ของใหม่ที่มิมีมูลค่าเพิ่มสูง
 ๘. วิถีคิดที่ก้าวข้ามความขัดแย้ง-แบ่งขั้ว
 ๙. วิถีทางไปสู่การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน
 ๑๐. วิธีแห่งการรวมพลังสร้างสรรค์

การวิจัยในฐานะเครื่องมือสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่

การวิจัยที่เปลี่ยนบริบททางสังคม :

- เปลี่ยนการรับรู้-เรียนรู้
- เปลี่ยนความสัมพันธ์

การวิจัยที่สร้างความรู้ที่สอดคล้องกับบริบท :

- สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่
- สอดคล้องกับความต้องการแก้ปัญหาของคนในพื้นที่

3

การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ด้วยการวิจัย

ABC

Area-Based Collaborative Research

100

องค์ประกอบ 2 ส่วนของงาน ABC

1. กลไกขับเคลื่อน
การเชื่อมต่อองค์ประกอบ

2. ความรู้เพื่อแก้ปัญหา/พัฒนาเฉพาะด้าน

7

1. การเชื่อมต่อองค์ประกอบเพื่อสร้างกลไกขับเคลื่อน

1 ข้อมูล ⇒ บัญชีครัวเรือน บัญชีทรัพยากร บัญชีน้ำ
โช่ฐานสินค้าหลัก ฯลฯ

2 กลไก ⇒ ความร่วมมือเชิงพื้นที่

3 กระบวนการ ⇒ การจัดการเรียนรู้
การจัดการความสัมพันธ์

8

2. ข้อมูล/ความรู้เพื่อแก้ปัญหา/พัฒนาเฉพาะด้าน

ภาพรวม

- การสำรวจสภาพปัญหาและศักยภาพการพัฒนาของจังหวัด

มิติอาชีพ/
เศรษฐกิจ

- การศึกษาข้อมูลของสินค้าหลักของจังหวัด
- การค้นหาลำโพงในการลดต้นทุนการผลิตของกลุ่มเกษตรกร
- การเพิ่มความสามารถในการประกอบการเชิงธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร
- การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของตำบลต่างๆจากฐานข้อมูลบัญชีครัวเรือน

มิติสังคม/การ
ปกครอง

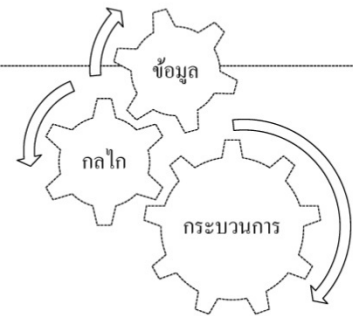
- การสร้างเครือข่ายผู้บริหารโรงเรียน/ครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
- การสร้างเครือข่ายครอบครัว/เครือข่ายเยาวชนเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน
- การสร้างสร้างสรรค์
- การค้นหาค้นแบบชุมชน/อปท.ที่มีความริเริ่มสร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหาสังคมในพื้นที่
- การศึกษารูปแบบของ อปท. ที่พัฒนาพื้นที่โดยมีข้อมูลบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือ

มิติทรัพยากร/
สิ่งแวดล้อม

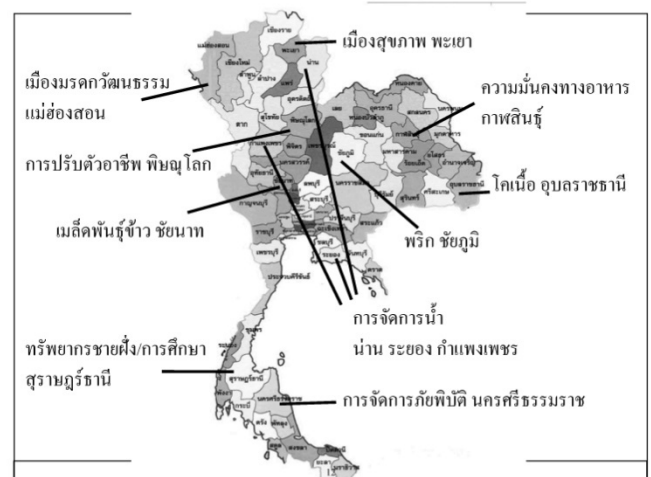
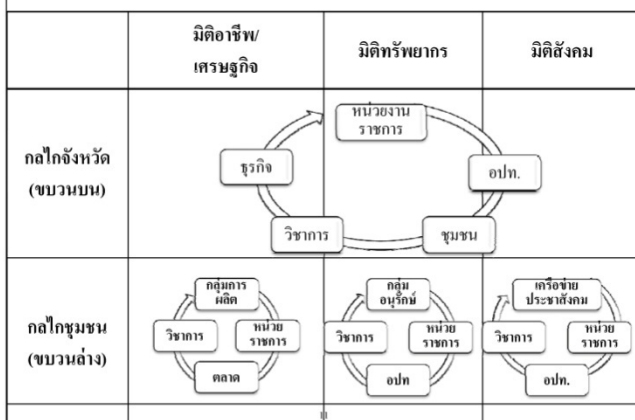
- การศึกษา demand/supply นำในอุตสาหกรรมต่างๆ ร่วมกับ อปท. และหน่วยงานราชการในพื้นที่ เพื่อการวางแผนแก้ปัญหา/น้ำ/น้ำเสีย/น้ำ
- การศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินขนาดเล็ก (ไม่เกิน 10 ไร่) ที่สามารถสร้างผลตอบแทนได้ ไม่ต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำ
- การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อจัดการขยะ/พลังงานทางเลือก

กระบวนการ “ตีความในบริบทของพื้นที่”

- เป้าหมาย/ผลลัพธ์
- วิธีการ
- เครื่องมือ

Stock & Flow กับกรเกิดโครงสร้างความสัมพันธ์ใหม่

- การสร้างกลไกการพัฒนาจังหวัดแบบมีส่วนร่วม
เพื่อรองรับการสร้างสรรค์ภูมิภาคจังหวัด

- กระบวนการบูรณาการทรัพยากรในจังหวัดเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน

- กระบวนการเปลี่ยนแปลงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
และการสร้างประชาธิปไตยฐานราก

สรุปผล

ความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.

เรื่อง แผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.) ได้สำรวจความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. เรื่อง แผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในการได้รับประโยชน์และความคุ้มค่าที่ได้รับรู้สาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในเรื่องกรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ ลำดับความสำคัญของยุทธศาสตร์การ พัฒนาและแนวการพัฒนาและความพึงพอใจ เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก จัดประชุมประจำปีของ สศช. สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑ ข้อมูลทั่วไป

ผู้เข้าร่วมการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. มี ๒,๓๔๐ คน ได้ตอบแบบสอบถาม รวม ๕๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑๖ ของผู้เข้าร่วมประชุมในห้องประชุมใหญ่ ที่มี ๑,๓๖๘ คน พบว่า ร้อยละ ๕๙.๓๐ เป็นหญิง ที่อยู่ในช่วงอายุ ๕๐-๕๙ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๐ ผู้มาร่วมประชุมประจำปีของ สศช. เป็นครั้งแรก มีร้อยละ ๔๓.๖๐ และเป็นผู้ที่เคยร่วมประชุมฯ มากกว่า ๒ ครั้งขึ้นไปร้อยละ ๓๐.๗๐ ส่วนอาชีพของผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๖๔.๔๐ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ รองลงมาร้อยละ ๙.๕๐ เป็นนักวิชาการในสถาบันการศึกษา / วิจัย ร้อยละ ๘.๑๐ เป็นนักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน ร้อยละ ๗.๕๐ เป็นวุฒิสมาชิก/ข้าราชการบำนาญ ร้อยละ ๓.๑๐ เป็นนักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน ร้อยละ ๒.๓๐ เป็นเกษตรกร / ผู้นำกลุ่มอาชีพ ร้อยละ ๑.๕๐ เป็นนิสิต/นักศึกษา ส่วนที่เหลือ เป็นสมาชิกสภาที่ปรึกษา ฯ สส / สว. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พระภิกษุ และประชาชนทั่วไป

๒ การประเมินความสำเร็จของการจัดประชุมประจำปี

๒.๑ การได้รับประโยชน์และความคุ้มค่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ ๙๓.๓๓ เห็นว่าการเข้าร่วมประชุมประจำปีในครั้งนี้มีความคุ้มค่า ร้อยละ ๔๒.๘๓ เห็นว่าคุ้มค่ามากเพราะได้รับรู้ทิศทาง แนวทางการพัฒนาประเทศ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแผนฯ ๑๑ และสาระของแผนฯ ๑๑ ที่ชัดเจนมากขึ้น ร้อยละ ๑๓.๗๕ ได้รับความรู้ และรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายจากวิทยากร ผู้มีความรู้ มีประสบการณ์สูง ร้อยละ ๑๐.๖๐ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนของหน่วยงาน / ไปเผยแพร่ในองค์กรและพื้นที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาประเทศ และ ร้อยละ ๙.๑๗ ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความเห็นที่หลากหลาย

๒.๒ การจัดประชุมสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๕.๔๐ ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เพิ่มขึ้น และมีเพียงร้อยละ ๔.๖๐ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ที่เห็นว่าได้ความรู้เท่าเดิม

๒.๓ การบริหารจัดการ พิจารณาจากการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดประชุมประจำปีของ สศช .พบว่า

๒.๓.๑ ภาพรวมของการจัดประชุมประจำปีของ สศช . ร้อยละ ๖๓.๖๔ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีความพึงพอใจระดับมาก รองลงมา ร้อยละ ๓๑.๙๙ มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

๒.๓.๒ การนำเสนอและอภิปรายในภาคเช้า ร้อยละ ๖๓.๕๘ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีความพึงพอใจ ระดับมาก ต่อการนำเสนอและอภิปราย เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่๑๑” และ ร้อยละ ๕๗.๒๐ ต่อการนำเสนอวิทัศน์เรื่อง “แผนฯ ๑๑..สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

๒.๓.๓ การอำนวยความสะดวกผู้เข้าร่วมการประชุม ผู้เข้าร่วมประชุมมีความพึงพอใจ ระดับมากด้านการลงทะเบียนที่มีความสะดวก รวดเร็วมากที่สุดถึงร้อยละ ๘๑.๒๖ ร้อยละ ๗๓.๐๖ พอใจในด้านการต้อนรับของเจ้าหน้าที่ สร้างความประทับใจ ให้กับผู้เข้าร่วมประชุม ร้อยละ ๖๗.๓๕ เห็นว่า สถานที่มีความเหมาะสม สะดวกสบาย และร้อยละ ๕๔.๒๙ พอใจระบบเสียงในห้องประชุมที่รับฟังได้ชัดเจน

ตารางที่ ๑ ความพึงพอใจต่อภาพรวมการจัดประชุม การนำเสนอวิทัศน์ และการอำนวยความสะดวกผู้เข้าร่วมการประชุม

หน่วย : ร้อยละ

ที่	เรื่อง	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ประเมิน
๑.	ภาพรวมของการจัดประชุมประจำปีของ สศช	๖๓.๖๔	๓๔.๕๐	๑.๖๕	๐.๒๑
๒.	การนำเสนอวิทัศน์ เรื่อง “แผนฯ ๑๑..สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”	๕๗.๒๐	๓๖.๕๑	๔.๔๖	๑.๘๓
๓.	การนำเสนอและอภิปรายเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่๑๑ ”	๖๓.๕๘	๓๓.๐๕	๒.๙๕	๐.๔๒
๔.	การอำนวยความสะดวกการผู้เข้าร่วมการประชุม				
	• การลงทะเบียนมีความสะดวก รวดเร็ว	๘๑.๒๖	๑๗.๙๒	๐.๘๒	๐.๐๐
	• การต้อนรับของเจ้าหน้าที่สร้างความประทับใจกับผู้เข้าร่วมประชุม	๗๓.๐๖	๒๔.๙๐	๑.๖๓	๐.๔๑
	• สถานที่ประชุมประจำปี ๒๕๕๔ มีความเหมาะสม สะดวกสบาย	๖๗.๓๕	๒๘.๕๔	๓.๗๐	๐.๔๑
	• ระบบเสียงในห้องประชุมรับฟังได้ชัดเจน	๕๔.๒๙	๓๒.๖๕	๑๒.๘๖	๐.๒๐
	• การดำเนินการด้านพิธีการและขั้นตอนการประชุม	๕๑.๒๓	๔๒.๘๓	๕.๕๓	๐.๔๑
	• การให้บริการอาหารแก่ผู้เข้าร่วมประชุมมีเพียงพอ	๕๐.๒๑	๔๓.๓๓	๔.๗๙	๑.๖๗
	• การได้ทราบข้อมูลชี้แจงระหว่างการประชุมทั้งภายในและภายนอกห้องประชุม	๔๔.๗๘	๔๖.๖๓	๗.๑๖	๑.๔๓
	• การจัดที่นั่งของผู้เข้าร่วมประชุมมีความเหมาะสม	๔๔.๖๙	๔๖.๙๔	๘.๑๖	๐.๒๑
	• การแสดงนิทรรศการด้านนอกห้องประชุมใหญ่	๒๔.๕๘	๔๙.๑๖	๒๐.๕๙	๕.๖๗

๓ ความคิดเห็นต่อ กรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และแนวทางพัฒนาของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ กรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม การยึดวิสัยทัศน์ประเทศไทยปี ๒๕๗๐ เป็นเป้าหมายและวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ตารางที่ ๒ ร้อยละของความเห็นต่อกรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

หน่วย : ร้อยละ

ระดับความเห็น	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ประเมิน
๑. กรอบแนวคิดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑				
๑.๑ พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๘๑.๗๖	๑๕.๖๙	๑.๗๗	๐.๗๘
๑.๒ ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา	๗๘.๓๙	๑๙.๔๕	๑.๙๖	๐.๒๐
๑.๓ พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม	๗๕.๔๐	๒๒.๖๐	๑.๖๐	๐.๔๐
๑.๔ ยึดวิสัยทัศน์ประเทศไทยปี ๒๕๗๐ เป็นเป้าหมาย	๖๓.๘๙	๓๒.๐๕	๒.๖๔	๑.๔๒
๒. วิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	๗๐.๙๕	๒๕.๓๐	๓.๓๖	๐.๓๙

๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีความสำคัญสูง

ผู้เข้าร่วมประชุม ได้จัดลำดับความสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ปรากฏว่า ร้อยละ ๕๒.๐๔ ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด แบ่งเป็น ร้อยละ ๒๖.๗๕ ของยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นคว้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน และร้อยละ ๒๕.๒๙ ของยุทธศาสตร์การสร้างสังคมความเป็นธรรม ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับความสำคัญเป็นอันดับสอง ส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจได้รับความสำคัญเป็นอันดับสาม

๕ แนวทางการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์ที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญ

๕.๑ แนวทางพัฒนา การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง ได้รับความสำคัญมากที่สุด ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์สร้างสังคมความเป็นธรรม ๓ อันดับแรก ดังนี้ ๑) แนวทางสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง ๒) แนวทางจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิพึงมีพึงได้ เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจกและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ และ ๓) แนวทางเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี

๕.๒ แนวทางพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ได้รับความสำคัญมากที่สุด ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ๓ อันดับแรก ดังนี้ ๑) แนวทาง พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ๒) แนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ ๓) แนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม

๕.๓ แนวทางพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน ได้รับความสำคัญมากที่สุด ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ๓ อันดับแรก ดังนี้ ๑) แนวทางพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน ๒) แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร และ ๓) แนวทางสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร

๕.๔ แนวทางปรับโครงสร้างโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพ ได้รับความสำคัญมากที่สุด ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ๓ อันดับแรก ดังนี้ ๑) แนวทางปรับโครงสร้างโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพ ๒) แนวทาง พัฒนาระบบ การแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม และ ๓) แนวทางบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๕ แนวทางสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้รับความสำคัญมากที่สุด ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์ การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ๓ อันดับแรก ดังนี้ ๑) แนวทาง สร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ๒) แนวทางพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ และ ๓) แนวทางปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น

๕.๖ แนวทางอนุรักษ์ ป่าไม้ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับความสำคัญมากที่สุด ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ๓ อันดับแรก ดังนี้ ๑) แนวทางอนุรักษ์ ป่าไม้ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) แนวทาง พัฒนาระบบการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรมอย่างบูรณาการ และ ๓) แนวทางเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๖ ข้อเสนอแนะ ต่อแนวคิด วิสัยทัศน์ ประเด็นการพัฒนา และการนำไปสู่การปฏิบัติ

ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวคิด วิสัยทัศน์ ประเด็นการพัฒนา การนำไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

๖.๑ แนวคิดและวิสัยทัศน์

๖.๑.๑ แนวคิดการพัฒนา ที่ยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างภูมิคุ้มกัน ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ภาคบริการ เมืองและชนบท โครงสร้างประชากร การแก้ปัญหายาเสพติด และมีจุดเน้น การพัฒนาที่ชัดเจน

๖.๑.๒ วิสัยทัศน์ของแผนฯ ๑๑ ในการสร้างความเสมอภาพและเป็นธรรม เมื่อนำไปปฏิบัติ อาจมีความขัดแย้งกัน

๖.๒ ประเด็นการพัฒนาในมิติต่างๆ

๖.๒.๑ การพัฒนาสังคม ได้แก่ การ ส่งเสริมการลงทุนทางปัญญา การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา พัฒนาครู พัฒนาศิลปะ วัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงามของไทย การเสริมสร้างความเท่าเทียม เป็นธรรม ด้านสุขภาพ คนด้อยโอกาส /แก้ปัญหาความยากจน

๖.๒.๒ การพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง การจัดการผลกระทบเชิง สังคม และการใช้วัฒนธรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

๖.๒.๓ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การ สร้างความเข้มแข็งภาค เกษตร การประหยัดพลังงานสูงสุด และการจัดระบบพื้นที่ลุ่มน้ำ

๖.๒.๔ การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาในเชิง พื้นที่ ยึดแนวทางของแผน ชุมชนมีส่วนร่วมในการในการคิด เสนอความเห็น และบูรณาการแผนหมู่บ้าน / ชุมชน และภาครัฐมีการบูรณาการการประยุกต์ใช้

แบบสอบถาม
ความคิดเห็นต่อการประชุมประจำปี ๒๕๕๔
เรื่อง แผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใคร่ขอความร่วมมือผู้เข้าร่วมการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.ทุกท่าน โปรดกรอกแบบสอบถามและส่งคืนในกล่องรับแบบสอบถามหน้าห้องประชุม เพื่อสำนักงานฯ จะได้ใช้เป็นข้อมูลในการประเมินผลการจัดประชุมครั้งนี้ และเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชนยิ่งขึ้นต่อไป

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. อาชีพ/สถานภาพ

☐ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ / รัฐวิสาหกิจ	☐ นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	☐ เกษตรกร / ผู้นำกลุ่มอาชีพ
☐ นักธุรกิจ / พนักงานภาคเอกชน	☐ นักพัฒนา / เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	☐ นิสิต/นักศึกษา
☐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	☐ วุฒิสภา/ข้าราชการบำนาญ	☐ สส / สว. ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

๒. เพศ

- ☐ ชาย ☐ หญิง

๓. อายุ

- ☐ น้อยกว่า ๓๐ ปี ☐ ๓๐ - ๓๙ ปี ☐ ๔๐ - ๔๙ ปี ☐ ๕๐ - ๕๙ ปี ☐ ๖๐ ปีขึ้นไป

๔. ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมประจำปีของ สศช. กี่ครั้ง (ไม่รวมครั้งนี้)

- ☐ ไม่เคย ☐ เคย ๑ ครั้ง ☐ เคย จำนวน ๒ ครั้ง ☐ เคย มากกว่า ๒ ครั้งขึ้นไป

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นต่อการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.

๕. การเข้าร่วมประชุมครั้งนี้ เมื่อประเมินโดยรวมแล้วท่านคิดว่าได้รับประโยชน์และมีความคุ้มค่าระดับใด

- ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ ไม่ต้องการประเมิน

เพราะ.....

๖. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ก่อนและหลังการประชุมครั้งนี้ท่านได้รับความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่

- ☐ เพิ่มขึ้น ☐ เท่าเดิม

๗. ท่านเห็นด้วยกับกรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ของแผนฯ ๑๑ มากน้อยเพียงใด (โปรดกา ✓) ในหัวข้อที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ที่	เรื่อง	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ประเมิน
๑	กรอบแนวคิดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑				
	๑.๑ พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				
	๑.๒ ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา				
	๑.๓ พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม				
	๑.๔ ยึดวิสัยทัศน์ประเทศไทยปี ๒๕๗๐ เป็นเป้าหมาย “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้น พื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคง ด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”				
๒	วิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการ				

ที่	เรื่อง	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ประเมิน
	เปลี่ยนแปลง”				

๘. โปรตเรียงลำดับความสำคัญสูง ๓ ลำดับแรกของยุทธศาสตร์การพัฒนา (โปรดเขียนหมายเลข ๑ , ๒ ,๓)

ที่	ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	ลำดับ
๑	การสร้างสังคมความเป็นธรรมในสังคม	
๒	การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน	
๓	ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน	
๔	การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน	
๕	การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม	
๖	การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	

๙. โปรตเรียงลำดับความสำคัญสูง ๓ ลำดับแรกของแนวทางการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์

๙.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม (โปรดเขียนหมายเลข ๑ , ๒ ,๓)

ที่	แนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	ลำดับ
๑	สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง	
๒	จัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิพึงมีพึงได้ เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจกและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ	
๓	เสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี	
๔	เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้แน่นแฟ้นเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน	

๙.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (โปรดเขียนหมายเลข ๑ , ๒ ,๓)

ที่	แนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	ลำดับ
๑	ปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม	
๒	พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง	
๓	ส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม	
๔	ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	
๕	เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม	

๙.๓ ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน (โปรดเขียนหมายเลข ๑ , ๒ ,๓)

ที่	แนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	ลำดับ
๑	พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน	
๒	เพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร	
๓	สร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต	
๔	สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร	
๕	สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน	

ที่	แนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	ลำดับ
๖	สร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร	
๗	ปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน	

๙.๔ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน (โปรดเขียนหมายเลข ๑ , ๒ ,๓)

ที่	แนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	ลำดับ
๑	ปรับโครงสร้างโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพ	
๒	พัฒนาระบบการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม	
๓	บริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีเสถียรภาพ	

๙.๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม(โปรดเขียนหมายเลข ๑ , ๒ ,๓)

ที่	แนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	ลำดับ
๑	พัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ	
๒	พัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค	
๓	สร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	
๔	เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศ ระหว่างภูมิภาค โดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก	
๕	สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงานและการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ	
๖	การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย	
๗	เสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรม และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	
๘	เร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว	
๙	ปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการพัฒนภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น	

๙.๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (โปรดเขียนหมายเลข ๑ , ๒ ,๓)

ที่	แนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	ลำดับ
๑	อนุรักษ์ ปันฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
๒	ปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	
๓	ยกระดับขีดความสามารถในการรับมือ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน	
๔	เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ	
๕	สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม และวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	
๖	เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลง และพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	
๗	ควบคุมและลดมลพิษ เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน	
๘	พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรมอย่างบูรณาการ	

๑๐ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ (โปรดเขียนหมายเลข ๑ , ๒ ,๓)

ที่	แนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ	ลำดับ
๑	สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญ และพร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ	
๒	สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับอื่นๆ	

ตารางที่ ๑ จำนวนเชิญ ตอบรับ และ เข้าร่วมการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของสศช.

จำนวน : ราย

ที่	กลุ่ม . / สถานภาพ/อาชีพผู้เข้าร่วมประชุม	เชิญ	ตอบรับ	มาจริง
๑	การสร้างคนและสังคมคุณภาพในแผนฯ ๑๑	๔๕๙	๑๕๓	๑๐๐
๒	ผู้การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เท่าเทียม และเท่าทันเอเชีย	๔๑๘	๑๘๕	๑๑๔
๓	ก้าวใหม่สู่ความมั่นคงอาหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	๕๙๘	๒๕๑	๑๙๑
๔	การขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ อย่างมีผลสัมฤทธิ์	๔๐๔	๑๙๓	๑๔๗
๕	ปลัดกระทรวง	๑๙	๑๐	๙
๖	ผู้ว่าราชการจังหวัด	๗๗	๕๙	๕๐
๗	หัวหน้าหน่วยราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๑๐๘	๘๐	๑๐๘
๘	คณะกรรมการสิทธิ ส.ว. จำนวน ๒๓ คณะ	๔๖	๙	๒
๙	คณะรัฐมนตรีและตัวแทน	๓๖	๑๖	๑๑
๑๐	คณะกรรมการ สศช. (ไม่รวมผู้ดำเนินการอภิปราย)	๘	๔	๓
๑๑	สื่อมวลชน	๒๖๔	๓๓	๑๗
๑๒	สภาที่ปรึกษา	๙๘	๒๕	๑๒
๑๓	วุฒิสภาธนาคารสมอง/เศรษฐกิจพอเพียง	๑๒๕	๔๙	๒๔
๑๔	ข้าราชการบำนาญ สศช./นักเรียนทุน	๑๐๐	๓๖	๑๗
๑๕	ประชาชนทั่วไป	๑๙๙	๑๓๔	๑๓๐
๑๖	สถาบันการศึกษา	-	-	-
๑๗	ลิ้มแบบตอบรับ			๒๙๒
๑๘	ลงทะเบียนใหม่			๕๓๖
๑๙	ข้าราชการ สศช.			๓๔๘
	- ผู้บริหาร/ผอ.สำนัก/ผช.			๓๓
	- เจ้าหน้าที่ สศช.			๑๗๓
	- คณะทำงาน สศช.			๑๔๒
๒๐	วิทยากร			๒๒
๒๑	ผู้สื่อข่าว			๒๐๗
	รวมทั้งสิ้น	๒,๙๕๙	๑,๒๓๗	๒,๓๔๐

ตารางที่ ๒ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ/สถานภาพ

อาชีพ/สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ / รัฐวิสาหกิจ	๓๓๓	๖๔.๔๐
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	๔๙	๙.๕๐
เกษตรกร / ผู้นำกลุ่มอาชีพ	๑๒	๒.๓๐
นักธุรกิจ / พนักงานภาคเอกชน	๔๒	๘.๑๐
นักพัฒนา / เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	๑๖	๓.๑๐
นิสิต/นักศึกษา	๘	๑.๕๐
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑	๐.๒๐
วุฒิสภา/ข้าราชการบำนาญ	๓๙	๗.๕๐
สส / สว.	๕	๑.๐๐
อื่นๆ	๑๒	๒.๓๐
รวม	๕๑๗	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๓ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๒๐๖	๔๐.๗๐
หญิง	๓๐๐	๕๙.๓๐
รวม	๕๐๖	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม อายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๓๐ ปี	๕๖	๑๐.๘๐
๓๐ - ๓๙ ปี	๑๐๗	๒๐.๗๐
๔๐ - ๔๙ ปี	๑๑๖	๒๒.๔๐
๕๐ - ๕๙ ปี	๑๗๖	๓๔.๐๐
๖๐ ปีขึ้นไป	๖๓	๑๒.๒๐
รวม	๕๑๘	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๕ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความถี่ในการเข้าร่วมประชุม

จำนวนครั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	๒๒๔	๔๓.๖๐
เคย ๑ ครั้ง	๘๒	๑๖.๐๐
เคย จำนวน ๒ ครั้ง	๕๐	๙.๗๐
เคย มากกว่า ๒ ครั้งขึ้นไป	๑๕๘	๓๐.๗๐
รวม	๕๑๔	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๖ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับความคุ้มค่าในการเข้าร่วมประชุม

ความคุ้มค่า	จำนวน	ร้อยละ
มาก	๓๓๔.๐๐	๖๘.๔๐
ปานกลาง	๑๓๔.๐๐	๒๗.๕๐
น้อย	๖.๐๐	๑.๒๐
ไม่ต้องการประเมิน	๑๔.๐๐	๒.๙๐
รวม	๔๘๘.๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๗ ร้อยละของเหตุผลที่เห็นว่าการเข้าร่วมประชุมประจำปี ๒๕๕๓ ของ สคช.

มีประโยชน์และความคุ้มค่า

เหตุผล	ร้อยละ
คุ้มค่ามาก	๙๓.๓๓
๑. ได้ทราบทิศทาง แนวทางการพัฒนาประเทศ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแผนฯ ๑๑ โครงสร้างและสาระของแผนฯ ๑๑ ที่ชัดเจนมากขึ้น	๔๒.๘๓
๒. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนของหน่วยงาน ไปเผยแพร่ในองค์กร/พื้นที่ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาประเทศ	๑๐.๖๐
๓. ได้รับความรู้ และรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายจากวิทยากรผู้มีความรู้ มีประสบการณ์สูง	๑๓.๗๕
๔. ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย	๙.๑๗
๕. อื่นๆ ได้แก่ การปาฐกถาของนายกฯ ชี้ประเด็นได้ชัดเจน การจัดเน้นสาระ วัตถุประสงค์ได้ดี และต้องรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเองและสังคม	๑.๒๕
คุ้มค่าปานกลางและน้อย	๖.๖๗
๖. เป็นเพียงแผน/หลักการ ขาดแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม แผนต้องรอรัฐบาลใหม่ ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ตามแผน	๓.๓๓
๗. การนำเสนอและบรรยายเกี่ยวกับแผนมากไป มีข้อมูลไม่เพียงพอ/ขาดข้อมูลเชิงลึกและเป็นรูปธรรม ไม่ค่อยเข้าใจกระบวนการนโยบาย ทำให้ได้รับสาระไม่ครบถ้วน	๒๖.๔๙
๘. ผู้เข้าร่วมประชุมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นน้อย	๐.๔๒
๙. รับรู้เรื่องแผนมาบ้างแล้ว/ ประชุมเรื่องนี้มาหลายครั้งแล้ว	๔.๔๒
รวม	๑๐๐.๐๐ (๒๔๐ เรื่อง)

หมายเหตุ : ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งเรื่อง

ตารางที่ ๘ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับความรู้ที่ได้รับ

ความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	จำนวน	ร้อยละ
เพิ่มขึ้น	๔๓๒	๙๕.๔๐
เท่าเดิม	๒๑	๔.๖๐
รวม	๔๕๓	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๙ จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับความพึงพอใจในประเด็นต่างๆ ของการจัดประชุมประจำปี สศช.

ความพึงพอใจ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ประเมิน	รวม
ภาพรวมของการจัดประชุมประจำปีของ สศช.	๖๓.๖๔	๓๔.๕๐	๑.๖๕	๐.๒๑	๑๐๐.๐๐ (๔๘๔ ราย)
การนำเสนอวิทัศน์ เรื่อง “ แผนฯ ๑๑...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”	๕๗.๒๐	๓๖.๕๑	๔.๔๖	๑.๘๓	๑๐๐.๐๐ (๔๙๓ ราย)
การนำเสนอและอภิปรายเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑”	๖๓.๕๘	๓๓.๐๕	๒.๙๕	๐.๔๒	๑๐๐.๐๐ (๔๗๕ ราย)
สถานที่ประชุมประจำปี ๒๕๕๔ มีความเหมาะสม สะดวกสบาย	๖๗.๓๕	๒๘.๕๔	๓.๗๐	๐.๔๑	๑๐๐.๐๐ (๔๘๗ ราย)
การต้อนรับของเจ้าหน้าที่สร้างความประทับใจกับผู้เข้าร่วมประชุม	๗๓.๐๖	๒๔.๙๐	๑.๖๓	๐.๔๑	๑๐๐.๐๐ (๔๙๐ ราย)
การลงทะเบียนมีความสะดวก รวดเร็ว	๘๑.๒๖	๑๗.๙๒	๐.๘๒	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐ (๔๙๑ ราย)
ระบบเสียงในห้องประชุมรับฟังได้ชัดเจน	๕๔.๒๙	๓๒.๖๕	๑๒.๘๖	๐.๒๐	๑๐๐.๐๐ (๔๙๐ ราย)
การจัดที่นั่งของผู้เข้าร่วมประชุมมีความเหมาะสม	๔๔.๖๙	๔๖.๙๔	๘.๑๖	๐.๒๑	๑๐๐.๐๐ (๔๙๐ ราย)
การให้บริการอาหารแก่ผู้เข้าร่วมประชุมมีเพียงพอ	๕๐.๒๑	๔๓.๓๓	๔.๗๙	๑.๖๗	๑๐๐.๐๐ (๔๘๐ ราย)
การได้ทราบข้อมูลชี้แจงระหว่างการประชุมทั้งภายในและภายนอกห้องประชุม	๔๔.๗๘	๔๖.๖๓	๗.๑๖	๑.๔๓	๑๐๐.๐๐ (๔๘๙ ราย)
การดำเนินการด้านพิธีการและขั้นตอนการประชุม	๕๑.๒๓	๔๒.๘๓	๕.๕๓	๐.๔๑	๑๐๐.๐๐ (๔๘๘ ราย)
การแสดงนิทรรศการด้านนอกห้องประชุมใหญ่	๒๔.๕๘	๔๙.๑๖	๒๐.๕๙	๕.๖๗	๑๐๐.๐๐ (๔๗๖ ราย)
รวม	๕๖.๓๙	๓๖.๓๘	๖.๑๗	๑.๐๖	๑๐๐.๐๐ (๔๙๓ ราย)

ตารางที่ ๑๐ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับความเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ของแผนฯ ๑๑

ประเด็น	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ประเมิน	รวม
๑. กรอบแนวคิดของแผนฯ ๑๑					
๑.๑ พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๘๑.๗๖	๑๕.๖๙	๑.๗๗	๐.๗๘	๑๐๐.๐๐ (๕๑๐ ราย)
๑.๒ ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา	๗๘.๓๙	๑๙.๔๕	๑.๙๖	๐.๒๐	๑๐๐.๐๐ (๕๐๙ ราย)
๑.๓ พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม	๗๕.๔๐	๒๒.๖๐	๑.๖๐	๐.๔๐	๑๐๐.๐๐ (๕๐๐ ราย)
๑.๔ ยึดวิสัยทัศน์ประเทศไทยปี ๒๕๗๐ เป็นเป้าหมาย	๖๓.๘๙	๓๒.๐๕	๒.๖๔	๑.๔๒	๑๐๐.๐๐ (๔๙๓ ราย)
๒. วิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	๗๐.๙๕	๒๕.๓๐	๓.๓๖	๐.๓๙	๑๐๐.๐๐ (๕๐๖ ราย)

ตารางที่ ๑๑ ลำดับความสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	เฉลี่ย (ร้อยละ)
การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน	๓๓.๘๙	๒๒.๕๐	๑๓.๗๘	(๑) ๒๖.๗๕
การสร้างสังคมความเป็นธรรมในสังคม	๓๖.๘๐	๑๕.๔๒	๑๐.๔๔	(๒) ๒๕.๒๙
ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน	๑๐.๘๑	๒๔.๑๗	๒๑.๗๑	(๓) ๑๗.๐๗
การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน	๑๐.๖๐	๑๖.๘๗	๑๙.๐๐	๑๔.๐๙
การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	๖.๘๖	๑๖.๒๕	๒๖.๕๑	๑๓.๒๕
การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทาง	๑.๐๔	๔.๗๙	๘.๕๖	๓.๕๔
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐ (๔๘๑ ราย)

หมายเหตุ : เป็นค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยค่าของลำดับความสำคัญ

ตารางที่ ๑๒ ลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

แนวทางการพัฒนา	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	เฉลี่ย (ร้อยละ)
สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง	๓.๒๑	๒๗.๐๔	๒๐.๓๐	(๑) ๒๘.๔๖
จัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิพึงมีพึงได้ เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจกและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ	๒.๐๔	๓๒.๗๑	๒๖.๖๔	(๒) ๒๕.๕๓
เสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคม และสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี	๑.๗๓	๒๗.๐๔	๓๖.๓๖	(๓) ๒๓.๖๘
เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้แน่นแฟ้นเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน	๓.๐๒	๑๓.๒๑	๑๖.๗๐	๒๒.๓๒
รวม	๑๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐ (๔๘๐ ราย)

หมายเหตุ : เป็นค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยค่าของลำดับความสำคัญ

ตารางที่ ๑๓ ลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	เฉลี่ย (ร้อยละ)
พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง	๓๔.๑๗	๒๗.๔๑	๒๕.๑๖	(๑) ๓๐.๔๓
ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	๓๑.๘๗	๒๔.๘๙	๑๘.๖๐	(๒) ๒๗.๓๖
เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม	๑๘.๗๕	๒๔.๘๙	๒๖.๘๕	(๓) ๒๒.๑๓
ส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม	๖.๔๖	๑๔.๔๔	๑๖.๔๙	๑๐.๗๗
ปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม	๘.๗๕	๘.๓๗	๑๒.๙๐	๙.๓๑
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐ (๔๘๐ ราย)

หมายเหตุ : เป็นค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยค่าของลำดับความสำคัญ

ตารางที่ ๑๔ ลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	เฉลี่ย (ร้อยละ)
ปรับโครงสร้างโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพ	๕๙.๗๙	๒๑.๒๘	๑๙.๑๑	(๑) ๔๐.๒๗
พัฒนาระบบการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม	๑๗.๘๙	๔๖.๕๙	๓๕.๖๗	(๒) ๓๐.๓๖
บริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ	๒๒.๓๒	๓๒.๑๓	๔๕.๒๒	(๓) ๒๙.๓๗
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐ (๔๗๕ ราย)

หมายเหตุ : เป็นค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยค่าของลำดับความสำคัญ

ตารางที่ ๑๕ ลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

แนวทางการพัฒนา	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	เฉลี่ย (ร้อยละ)
สร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	๓๒.๕๖	๑๑.๗๖	๑๓.๓๒	(๑) ๒๒.๔๐
พัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ	๑๖.๒๘	๑๖.๖๐	๑๗.๓๔	(๒) ๑๖.๕๖
ปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศ ตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น	๑๕.๖๔	๑๔.๗๑	๑๑.๖๓	(๓) ๑๔.๖๖
พัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค	๙.๐๙	๑๔.๗๑	๑๔.๓๘	๑๑.๘๕
เสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรม และไม่ส่งผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม	๙.๙๓	๑๓.๖๖	๑๒.๙๐	๑๑.๖๗
สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงานและการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ	๔.๐๒	๙.๒๔	๘.๒๔	๖.๔๗
การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย	๕.๗๑	๗.๑๔	๖.๗๖	๖.๓๖
เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศ ระหว่างภูมิภาค โดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก	๔.๐๒	๖.๕๑	๘.๘๘	๕.๖๖
เร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว	๒.๗๕	๕.๖๗	๖.๕๕	๔.๓๖
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐ (๔๗๓ ราย)

หมายเหตุ : เป็นค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยค่าของลำดับความสำคัญ

ตารางที่ ๑๖ ลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

แนวทางการพัฒนา	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	เฉลี่ย (ร้อยละ)
พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน	๒๘.๙๓	๑๔.๘๒	๑๕.๙๒	(๑) ๒๒.๐๖
เพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร	๒๐.๓๓	๒๓.๘๐	๑๔.๒๓	(๒) ๒๐.๔๙
สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร	๒๓.๒๗	๑๗.๓๓	๑๕.๗๑	(๓) ๒๐.๐๓
สร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต	๑๐.๒๗	๑๘.๗๙	๑๘.๐๕	๑๔.๔๑
สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน	๗.๗๖	๑๑.๖๙	๙.๗๗	๙.๔๑
ปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน	๗.๕๕	๗.๙๓	๑๖.๗๗	๙.๒๐
สร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร	๑.๘๙	๕.๖๔	๙.๕๕	๔.๔๑
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐ (๔๗๗ ราย)

หมายเหตุ : เป็นค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยค่าของลำดับความสำคัญ

ตารางที่ ๑๗ ลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	เฉลี่ย (ร้อยละ)
อนุรักษ์ ป่าไม้ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๔.๓๙	๑๙.๕๓	๑๖.๒๔	(๑) ๒๖.๔๕
พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรมอย่างบูรณาการ	๒๑.๒๓	๑๙.๙๖	๒๐.๓๐	(๒) ๒๐.๖๕
เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ	๑๑.๘๙	๑๐.๗๓	๑๒.๖๑	(๓) ๑๑.๖๒
ควบคุมและลดมลพิษ เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน	๑๐.๖๓	๑๓.๐๙	๑๐.๖๘	๑๑.๔๕
ยกระดับขีดความสามารถในการรับมือ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน	๗.๔๓	๑๔.๘๑	๑๓.๖๘	๑๐.๙๑
ปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๙.๓๔	๑๑.๘๐	๑๐.๐๔	๑๐.๒๗
สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม และวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	๓.๘๒	๗.๐๘	๑๑.๑๑	๖.๑๑
เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	๑.๒๗	๓.๐๐	๕.๓๔	๒.๕๒
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐ (๔๗๑ ราย)

หมายเหตุ : เป็นค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยค่าของลำดับความสำคัญ

ตารางที่ ๑๘ ลำดับความสำคัญของแนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

แนวทางการบริหารจัดการ	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	เฉลี่ย (ร้อยละ)
สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญ และพร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ	๕๒.๘๖	๑๔.๔๑	๙.๗๕	(๑) ๓๒.๘๗
สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับอื่นๆ	๒๒.๔๑	๒๘.๖๐	๙.๗๕	(๒) ๒๒.๓๖
เพิ่มประสิทธิภาพ กลไก รับผิดชอบการขับเคลื่อนแผนที่ชัดเจนสามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๑๓.๗๔	๒๘.๑๘	๑๘.๘๕	(๓) ๑๙.๕๐
เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๗.๘๒	๑๖.๑๐	๒๑.๔๐	๑๒.๘๔
ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อย่างต่อเนื่อง	๑.๐๕	๖.๕๗	๒๙.๔๕	๗.๖๒
สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ	๒.๑๒	๖.๑๔	๑๐.๘๐	๔.๙๐
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐ (๔๗๓ ราย)

หมายเหตุ : เป็นค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยค่าของลำดับความสำคัญ

ตารางที่ ๑๙ : ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวคิด วิสัยทัศน์ ประเด็นการพัฒนา การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

ข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
ด้านแนวคิดและกรอบการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ - แผนพัฒนาควรเน้นด้านการบริการด้วยใจ ยึดแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความประณีต จิตละเอียดรอบคอบต้องเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกัน - แผนพัฒนาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวิจัย โครงสร้างประชากร การปฏิรูปการเมือง การใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่เลือกปฏิบัติ - แผนควรมองเป็นองค์รวม - แนวทางการพัฒนาควรเน้นเรื่องเมือง/ชนบท ด้านที่อยู่อาศัย การแก้ปัญหายาเสพติด มีจุดเน้นที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม - เป้าหมายการพัฒนาประเทศควรระบุให้ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาประเทศให้เป็นผู้นำด้านใด ด้านวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ - วิสัยทัศน์เป็นนามธรรมมาก จำต้องยาก การก้าวสู่ความเสมอภาคและเป็นธรรม อาจมีความขัดแย้งในทางปฏิบัติ ด้านประเด็นการพัฒนาที่ควรให้ความสำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ๙ การพัฒนาคน - ควรจัดสรรงบประมาณการลงทุนตามยุทธศาสตร์ของแผนให้มากขึ้น - ควรให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส คนยากจนมากขึ้น - ควรส่งเสริมด้านสุขภาพให้มีความเท่าเทียม เป็นธรรม - ควรส่งเสริมการสร้างทุนทางปัญญา การสร้างคุณค่าของชีวิต การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาครูให้เป็นแบบอย่าง การอาชีวศึกษา - ควรส่งเสริมการสร้างคนเป็นคนดี ศิลปะ วัฒนธรรม ความเป็นไทย ค่านิยมที่ดีงามของไทย - ควรพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ๙ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ - ควรพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศบนพื้นฐานการพึ่งตนเอง - ควรให้ความสำคัญกับการนำวัฒนธรรมมาใช้ในการเศรษฐกิจสร้างสรรค์มากขึ้น - ควรมีแผนพัฒนาธุรกิจโดยเฉพาะ - ควรเพิ่มการจัดการผลกระทบเชิงสังคมมากขึ้น ๙ การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ควรให้ความสำคัญทางด้านเทคโนโลยีด้านการเกษตร การสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตรมากขึ้น - ควรให้ความสำคัญด้านการประหยัดพลังงานสูงสุด - ควรให้ความสำคัญกับการจัดการระบบพื้นที่ลุ่มน้ำมากขึ้น ๙ ด้านการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ - ควรมีการจัดประชุม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนฯ ให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้ ร่วมคิด อย่างต่อเนื่อง - ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาในเชิงพื้นที่ / D34คแนวทางของแผนฯ ๑๑ ในการจัดทำแผน ถูกต้องต่อรัฐบาลและประชาชน หน่วยงานภาครัฐยึดแนวทางของแผนฯ - ควรให้ชุมชน/คนระดับล่าง มีส่วนร่วมในการคิด เสนอความเห็นต่อแผน และการบูรณาการแผนหมู่บ้าน/ชุมชน - ควรจัดเอกสารแผนฯ ให้อ่านเข้าใจง่าย มีคู่มือการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน - ควรเน้นมาตรการและกระบวนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ - ควรให้แผนบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ - สศช. ควรมีผู้แทนในกลุ่มจังหวัด/จังหวัดเพื่อเชื่อมโยงการจัดทำแผน ของงบประมาณตามแผน - การเสนอแผนต่อ ค.ร.ม. ควรใช้เวลาหน่วยงานต่างๆพิจารณามากขึ้น	๑๒.๐๐ ๒.๐๐ ๑๘.๐๐ ๔.๐๐ ๕.๐๐ ๕๒.๐๐

ข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
ด้านตัวชี้วัด การติดตามและประเมินผลการพัฒนา - ควรกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นเป้าหมายการใช้ร่วมกัน กำหนดนิยามตัวชี้วัดที่ชัดเจน - ควรมีการติดตามประเมินผลและรายงานทุกปี - ควรมีการติดตามประเมินผลแผนฯ ๑๐ การเสนอผลการพัฒนากว้างเกินไป ไม่เห็นทิศทางที่ชัดเจน	๗.๐๐
รวม	๑๐๐.๐๐ (๑๐๐ เรื่อง)

หมายเหตุ : ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

ตารางที่ ๒๐ : ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิทยากร

ข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
๑. power point ของผู้นำเสนอภาคเข้าตัวเล็กเกินไป/เอกสารpower point มีไม่เพียงพอ/ ควรนำเสนอ power point ในเว็บไซต์ของ สศช.	๖๔.๒๙
๒. วิทยากรควรมีความหลากหลาย เป็นคนหนุ่ม	๑๔.๒๙
๓. ควรให้เวลากับวิทยากรมากขึ้น	๑๔.๒๙
๔. การนำเสนอควรเน้นเป็นเรื่องๆ มีภาพแสดงกระบวนการดำเนินงาน ที่เด่นชัด	๗.๑๔
รวม	๑๐๐.๐๐ (๒๔ เรื่อง)

ตารางที่ ๒๑ : ข้อเสนอแนะด้านอำนวยความสะดวก

ข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
๑. ด้านระบบเสียงในห้องประชุม - เสียงขาดหายไปเป็นระยะ/ดังเกินไป/เสียงไมล์ทอน/	๒๐.๘๓
๒. ด้านการให้บริการอาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่มแก่ผู้เข้าร่วมประชุม - ควรมีจุดบริการหลายจุดมากกว่านี้ แจกเป็นอาหารกล่อง น้ำเป็นถ้วย มีเจ้าหน้าที่บริการที่เพียงพอ	๑๑.๑๑
๓. ด้านห้องประชุมและการจัดที่นั่งของผู้เข้าร่วมประชุม - การจัดที่นั่งให้เหมาะสมไม่ขัดกันจนเกินไป และควรเพิ่มเติมที่นั่งและมีโต๊ะจดบันทึกอย่างเพียงพอ - ห้องประชุมย่อยมีเสียงรบกวนเข้ามา	๘.๓๓
๔. ด้านความสะดวกของสถานที่ประชุมประจำปี ๒๕๕๔ - ควรมีการจัดรถบริการรับส่ง - สถานที่ที่หายากเพราะมีหลายตึก เสียเวลาหา	๘.๓๓
๕. ด้านการประชาสัมพันธ์ และพิธีการ - ควรประชาสัมพันธ์การจัดประชุมผ่านทางสื่อให้ประชาชนได้รับทราบมากกว่านี้ - ควรควบคุมเวลาการอภิปรายให้ดีกว่านี้ ไม่ควรให้กลองบั้งผู้เข้าร่วมประชุม/ผู้อภิปราย ให้ข้อมูล ข่าวสารอย่างต่อเนื่อง - ควรเพิ่มการจัดนิทรรศการภายนอกห้องประชุมให้มีเนื้อหาที่น่าสนใจมากกว่านี้ - เนื้อหาวิทัศน์ควรมีมากกว่านี้ และควรแสดงนอกห้องประชุมใหญ่ด้วย	๒๕.๐๐
๖. ด้านการจัดการประชุม - ควรให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็นมากกว่านี้ - ควรให้สามารถเบิกค่าเดินทางจาก สศช. ได้ ไม่เลือกปฏิบัติ - ควรมีการจัดการประชุมในส่วนภูมิภาคด้วย - การจัดประชุมควรเลื่อนออกไปเพื่อรอรัฐบาลชุดใหม่ - ควรจัดประชุมอย่างต่อเนื่อง และในครั้งหนึ่งควรจัดประชุมมากกว่า ๑ วัน	๒๖.๓๙
รวม	๑๐๐.๐๐ (๖๘ เรื่อง)

หมายเหตุ : ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ